

K. P. J. FARMER KAMENNÝ BŮH

laser

Copyright ©1970 by Philip José Farmer
All Rights Reserved
Copyright ©1993 for the Czech translation by J.Dána
Copyright ©1993 for Cover by M.Zhouf

Copyright ©1993 for the Czech edition by **Laser**

ISBN 80-85601-57-5

Procitl a netušil, kde se nachází.

Asi padesát stop od něho praskaly plameny. Kouř z hořícího dřeva ho štípal v nose a vháněl mu do očí slzy. Kdesi křičeli a ječeli lidé.

Právě když otevřel oči, uviděl odpadávat kousek plastu zpod svých paží, které měl natažené před sebe. Něco mu lehce narazilo do kolen, sklouzlo po nohách a padlo na kamennou desku pod ním.

Sedel na židli, na své kancelářské židli. Byla umístěná na obrovském trůnu vytesaném ze žuly, který stál na kulaté kamenné tribuně. Na kameni byly tmavé hnědočervené skvrny. To, co odpadlo, byla část psacího stolu, deska, o níž se opíral, když ztratil vědomí.

Nalézal se na jednom konci rozsáhlé budovy postavené z ohromných klád, dřevěných sloupů a obrovitých stropních trámů. Plameny vyskočily podél zdi k němu. Střecha na druhém konci se právě propadla a vrtošivý vítr odnášel kouř. Spatřil černou oblohu. Náhle se v dálce zablesklo. Asi ve vzdálenosti padesáti yardů osvětlovaly plameny nízký pahorek. Na vrcholku byly vidět siluety listnatých stromů.

Jak je to možné? Vždyť ještě před chvílí byla zima. Vysoká sněhová pokrývka se vršila okolo budov výzkumného střediska u města Syracuse ve státě New York.

Kouř se stácel zpátky a bránil mu ve výhledu. Plameny vyšlehly výše a zachvacovaly dlouhé stoly, lavice a silné sloupy, jež podpíraly střechu. Sloupy s tajemnými hlavami, vyřezanými jedna nad druhou, vypadaly jako totemy. Stoly nesly misky, poháry a jakési primitivní potřeby pro domácnost. Na nejbližším stole se rozlila tmavá tekutina z převráceného džbánu.

Vstal a rozkašlal se, protože mu kouř obtočil hlavu jako chapadlo. Sestoupil z obřího žulového trunu, na němž blížící se plameny ozařovaly červená a černá zrna křemene. Zmateně se rozhlížel kolem. Spatřil pootevřené dvoudílné dveře nebo bránu a za nimi bylo moře plamenů a spousta bojujících, zmítajících se a padajících těl, jejichž křik a nárek neustávaly.

Měl by odtud uniknout dříve, než ho zdolá kouř nebo plameny, ale zároveň by se nerad dostal do bitevní vřavy. Přikrčil se na kamenné tribuně a pak sestoupil na tvrdou hliněnou podlahu síně.

Zbraň. Potřeboval zbraň. Sáhl do kapsy saka a vytáhl vystřelovací nůž. Zmáčkl knoflík. Vystřelila čepel dlouhá šest palců. V New Yorku bylo v roce 1985 nezákonné nosit nůž téhle délky, ale jestliže se v roce 1985 chtěl člověk ubránit sám, musel dělat pár nedovolených věcí.

Prošel svižně kouřem a za neustálého kašlání se dostal k dvoukřídlým otáčecím dveřím. Klekl si, protože vrchol brány měl těsně nad hlavou, a díval se ven.

Plameny z hořící síně a z ostatních budov se spojily a ozářily scénu. Bílé, černé a hnědé srstnaté nohy a ocasy poskakovaly sem a tam. Nohy byly lidské, a přece ne lidské. Prapodivně se ohýbaly. Vypadaly jako zadní nohy čtyřnohých zvířat, která se rozhodla stát vzpřímeně jako lidé, a tak si vyvinula pololidské, polozvířecí nohy.

Vlastník jednoho páru nohou padl na záda. Z břicha mu trčel zapíchnutý oštěp. Muž byl šokovaný a ještě zmatenější. Tvor vypadal jako kříženec člověka a siamské kočky s béžovohnědými znaky. Srst na těle byla bílá, obličej pod čelem, spodní části paží, nohou a ocasu černé. Plochý obličej se podobal lidskému, ale nos měl kulatý a černý, téměř kočičí, a uši černé a špičaté. Ústa ve smrti otevřená odhalovala ostré kočičí

zuby.

Oštěp z jeho těla vytrhla bytost, jež měla rovněž křivé nohy a dlouhý ocas, ale srst rovnoměrně hnědou. A pak zazněl výkřik, nohy zavrávaly kupředu a přepadly přes mrtvého tvora. Člověk si podrobně prohlížel tělo muže s kopím. Muž nebyl zcela přesný výraz pro označení kopiníka, protože nebyl člověkem. Také kopiník vypadal, jako by se ze čtyřnožce vyvinul ve dvounožce a během vývoje získal množství lidských rysů; jako například plochý obličej, vpředu umístěné oči, bradu, lidské ruce a široký hrudník. Ale jestli první tvor připomínal siamskou kočku, tento byl podobný mývalovi. Byl hnědý všude s výjimkou černého pruhu srsti přes oči a tváře. Muž neviděl, co ho zabilo.

Neměl žádný důvod vycházet ven, dokud ho plameny nedonutí. Krčil se u brány a díval se. Připadal si vyšinutý ze skutečnosti. Nebo byl v realitě a tenhle d'ábelský obraz byla halucinace, která nějakým způsobem v jeho myšlenkách ožila?

Plameny mu olizovaly záda. Část střechy na druhém konci budovy se zřítíla dolů. Po rukou a po kolenou prolézal bránou a doufal, že se odplazí bez povšimnutí.

Pohyboval se podél stěny budovy, protože se kouř řinul okolo něho ven a pomáhal ho skrýt, ale také ho nutil kašlat a plnil mu oči slzami. To vysvětlovalo, proč si nevšiml tvora se vzezřením mývala se zdviženým tomahavkem, který se vypoťácel z dýmu. Ale také si neuvědomil, dokud nebylo příliš pozdě, že tvor na něho neútočí. Jenom se slepě potácel kolem, protože ztratil jedno oko, které viselo na nervových vláknkách, a protože byl oslepený kouřem. Tvor si muže nevšiml až do okamžiku, kdy o něho zakopl a téměř upadl.

Muž bodl a čepel vjela do srstnatého břicha. Krev vytryskla, a jak tvor zavrával, sám se zbavil čepele. Jeho tomahavk dopadl vedle mužovy hlavy. Muž sledoval tvorovo vrávorání, křečovitě svírání břicha, pak půlobrat a pád. Teprve potom si uvědomil, že ho mývali tvor neměl v úmyslu napadnout. Přehodil si nůž do levé ruky a pravou zvedl tomahavk. Lezl pomalu dál a kašlal, jak ho obklopovalo mračno dýmu.

Cítil se strnulý, ale už byl schopný rychlého jednání. Mysl se začala rozechřívát. Tělo rozbilo svůj vlastní led a prolomilo krúnýř v záblesku žáru. Přiblížil se k němu další mývalák. Tenhle ho zjevně viděl, ale ne jasně. Přivřenýma očima mžou-
ral kouřem, když klusal k muži. V obou rukách držel krátký, těžký oštěp s kamenným hrotem a krčil se, jako by si nebyl jist tím, co spatřil.

Muž se tedy vztyčil, tomahavk a nůž připravené. Ačkoli srstnatý dvounožec byl pouze asi pět stop a dva palce vysoký a vážil možná

sto třicet pět liber a on měřil přes šest stop a vážil dvě stě čtyřicet liber, cítil, že nemá mnoho šancí, protože nevěděl, jak účinně házet tomahavkem. Ironií bylo to, že byl původem částečně Irokéz.

Mývalák zpomalil, když přišel blíž. Asi třicet stop od něho se zastavil. Pak se jeho oči ještě rozšířily a zařval. Jeho ječení by zůstalo ve všeobecné vřavě nepovšimnuto, ale šest dalších – tři kočící muži, jak jim v duchu říkal, a tři mývalí muži – ho také uvidělo. Zastavili boj, vytřeštili oči a několik jich zavolalo na sousední bojovníky. Ti také přestali probodávat nebo sekat jeden druhého a stanuli nehybně v naprostém tichu.

Muž se pomalu blížil k žebříku. Pouze jediný, kdo byl dost blízko, aby stál v cestě, byl mývalák, jenž ho zpozoroval první. Ostatní na něho mohli hodit kopí nebo tomahavky, ale riskl to. Až dosud neviděl žádné stopy po lucích a šípech.

Mývalí tvor ustupoval, když se muž blížil, ale šel šikmo, a tak se, kdyby chtěl, stále mohl dostat mezi něho a žebřík. Pak mývalák přistoupil blíže, pozvedl oštěp a muž byl nucen se bránit. Hrozně nerad házel tomahavkem, ale kdyby si ho ponechal, jako zbraň by proti oštěpu za moc nestál. Jeho jediná naděje byla v tom, že zasáhne tvora dříve, než přijde dost blízko, aby ho probodl kopím. Hodil tomahavk veškerou silou, kterou ve ztuhlém těle sebral. A naštěstí, ne šikovností, ho dostal. Ostří tomahavku zasáhlo mývaláka do krku; padl naznak a zůstal ležet.

Z řad diváků, kteří touto dobou zahrnovali téměř všechny bojovníky, se ozval řev. Dokonce i muž pochopil, že kočící lidé ječeli nadšením, ale mývalí lidé zoufalstvím. Mývaláci běželi o

závod k žebříkům jako jeden muž a odhazovali své oštěpy a tomahavky. Pár se jich dostalo přes palisády, ale většina byla probodena nebo zabita sekerami dřívě, než se dostali k žebříkům, nebo už na žebřících. Bylo zajato několik vězňů.

Až tehdy si muž uvědomil, že ten mývalák také neměl v úmyslu použít oštěpu proti němu. Zvedl oštěp, jenom aby ho odhodil stranou na znamení pokory. Ale tomahavk byl v té době už na cestě. Tvrdá skutečnost se nedala znovu opakovat jako na magnetofonu, nebylo možné slepit pásku nebo smazat záznam.

Siamští-kočičí-lidé se kolem něho nahnuli, i když nepřišli dost blízko, aby na něho dosáhli. Poklekli a kolébali se k muži se vztaženýma rukama. Jejich zbraně ležely za nimi na zemi. Pozoroval zvláštní výraz v jejich obličejích. Srst a vlhké kulaté černé nosy, dlouhé ostré zuby daleko od sebe a oči, přesně takové jako kočičí, učinily jejich vzezření nerozlučitelným. Ale jejich postoje vyjadřovaly úctu, strach a zbožňování. Ať jejich pohledy vyjadřovaly cokoli, očividně mu nechtěli ublížit.

Plameny za ním jasněly a on si všiml, že některým svítí oči. Duhovky proti záři za ním vypadaly jako úzké plíšky.

Jeden přišel blíž a natáhl ruku, aby se ho dotkl. Ruka byla, nehledě na existenci srsti, lidská. Měla čtyři prsty a nehty, ne drápy. Palec byl postavený proti ostatním prstům.

Cítil konečky prstů na stehně a ten dotyk patrně prorazil slabé místo jeho psychické obrany. Noční obloha, hořící budovy, hradby z kúlů, těla hnědých a bíločerných stvoření s ocasy a nyní žhnoucí oči a drobné obličejové mlád'at a samic, které vyhlížely z chatrčí. Všechno se s ním zatočilo. Sem a tam, tam a sem. Tvor na kolenou před mužem zakřičel hrůzou a pokusil se pozpátku odlézt. Muž upadl, udeřil se do ramene a ležel na zemi, zatímco se všechno hnalo pryč. Jediným pevným předmětem byl černý konec tvorova ocasu, který se mu míhal před očima. Cukal se a škubal a pak rostl a černal a všechno bylo černé a tiché.

Světlo a zvuk se vrátily. Ležel na zádech na měkkých ko-

žešinách a nějakém měkkém materiálu pod kožešinami. Nad ním se černal nízký strop s trámy od sazí, z kterého na proužcích kůže připevněných ke stropu visely tajemné loutky vyřezané ze dřeva a ozdobené střapci s kožešinou. Místnost asi dvacet krát třicet stop byla přeplněna siamskými kočičkami tvořícími. Ti nejbližší u postele byli samci, ale o chvíli později prošla uličkou, která se pro ni mezi samci otevřela, samice. Byla asi pět stop vysoká a pod srstí měla plná a oblá prsa a malé holé oblasti kolem bradavek. Krk zdobil trojitě ovinutý náhrdelník z velkých modrých kamenů a ruku kožešinou pokrytý náramek, z něhož volně visely kamenné figurky. Měla ohromné sytě modré oči; připomínaly mu oči krásných siamských koček s béžovohnědými znaky, které vlastnila kdysi jeho sestra.

Samci měli na sobě korálové náhrdelníky a náprsní krupiny z kostí, náramky, a pod kotníky ozdobné spony s figurkami nebo geometrickými obrazci. Několik se pyšnilo čelenkami z perí, které by mohli nosit náčelníci ve filmových westernech. Pouze pár jich bylo ozbrojeno a ti vypadali spíše slavnostně než bojovně, jak se dalo soudit z ozdob a lehké výstroje. Samice se nad ním sklonila a něco řekla. Nerozuměl jí a ani to neočekával. Řeč se nepodobala žádné ze známých velkých jazykových skupin. Nebylo na ní nic slovanského, germánského, semitského, čínského nebo bantuského. Jestliže se mu něčím připomínala, bylo to měkkostí vokalizovaného polynézkého jazyka, ale bez hlasivkových rázů. Později, když se jeho ucho naladilo jemněji, uslyšel hlasivkové rázy, ale neměly ten význam, jaký by měly v polynéštíně. Byly tak zbytečné jako závěrové hlásky v angličtině.

Měla zuby masožravce, ale voňavý dech. Jazyk vypadal, že je drsný jako kočičí. Navzdory jejímu opravdu odlišnému vzezření si uvědomil, že ji považuje za krásnou. Ale vlastně se vždycky domníval, že siamská kočka je tajemné a krásné stvoření.

Zvedl se na lokti a zkusil si sednout. Svůj nůž potřísněný krví měl po boku. Samice pozvolna ustupovala a samci se za ní tlačili jeden na druhého, aby také odstoupili. Šeptali v tónech naplněných posvátnou úctou.

Chvilku seděl a rukama svíral okraje postele. Ve skutečnosti nebyl na posteli, ale na hromadě kožešin ve výklenku zdi. Ne-

byla tu žádná okna, ale světlo přicházelo ze dvou otevřených dveří ve vzdálené stěně a z několika pochodní, jež hořely ve stojanech upevněných na zdech. Před dveřmi se tísnil neklidný dav samců a několik samic a dětí. Malé děti masožravých savců, či koťata? Byly se svými kulatými hlavami, velkýma černýma špičatýma ušima a velkýma očima velmi „roztomilé“. Jejich ocasy nebyly tak tmavé jako ocasy dospělých.

Postavil se. Okamžik se mu točila hlava. Pomalu si začal uvědomovat přítomnost. V té chvíli se rozevřela nová ulička a jiná samice jí prošla. Nesla velkou hliněnou mísu na stranách pomalovanou pravidelnými znaky a v ní masovou a zeleninovou polévku. Vůně byla velmi vábná, i když neznámá. Přijal mísu a dřevěný příbor, který měl na jednom konci lžící a na druhém vidličku se dvěma hroty. Polévka byla sytá a lahodná a pořádné kusy masa mu chutí připomínaly maso jelení nebo antilopí. Na vteřinku si představil, že maso je z mývalího muže. Ale byl příliš hladový, aby nad tím přemýšlel. Přes poněkud skličující ticho a dychtivé zraky shromáždění snědl všechnu polévku. Samice pak odnesla mísu a všichni stáli kolem, jako kdyby čekali, co se bude dít.

Šel k nejbližším dveřím a ulička se před ním rozevřela. Slunce právě vyšlo nad pahorkatinou na východě. Zdržel se venku dlouho, neboť přemítal o tom, že ocitnout se v takovém děsivém a neznámém prostředí musí pro něho být určitě duševním otřesem. Teď, když uvažuje jasně... kde je? Kde, k čertu, vlastně je? Kopce a stromy, které v dálce viděl, vypadaly, jako by patřily ke kraji kolem Syracuse. Ale to bylo všechno, co mu připadalo známé. Velká síň byla spálená jen částečně a ostatní budovy, o kterých očekával, že z nich nebude nic kromě popela, byly zničené také pouze napůl. Půda kolem nich byla stále mokrá od deště, který uhasil plameny.

Kromě obrovské dvorany z klád vypadal vnitřek kůly ohrazené vesnice s podlouhlými budovami jako irokézská osada Onondaga ze sedmnáctého století. Žebříky a těla byly odstraněny. Několik dřevěných klecí vedle dvorany věznilo asi tucet mývalích lidí.

Brány v ohradě byly otevřené, a tak viděl pole s kukuřicí a dalšími rostlinami vně palisády. Samice na nich pracovaly, zatím-

co mladší děti běhaly kolem a starší pomáhaly svým matkám. Někteří ozbrojení samci stáli na stráži u polí, jiní na vysokých strážních věžích dobře umístěných vedle polí a také uvnitř hrazení.

Slunce a modrá obloha vypadaly stejně jako za jeho dřívějšího života.

Kočí lidé od něho očividně očekávali, že něco udělá. Doufal, že neučiní nic, co by změnilo jejich úctu v nepřátelství. Byl úplně zmatený a zbláznil by se, kdyby neměl v povaze silně zakořeněny základní principy pragmatismu.

Budou se muset dorozumět. To je jediné řešení. Posunkem ukázal na samici, již uviděl poprvé, právě na tu, která mu připomněla sestřinu siamskou kočku. Ukázal na sebe a řekl: „Odysseus Zpívající medvěd.“ Podívala se na něho.

Ostatní šeptali a znepokojeně je sledovali. „Odysseus Zpívající medvěd,“ opakoval.

Usmála se nebo přinejmenším široce rozevřela ústa. Úsměv nahánějící strach. Tyhle zuby by z něho jedním kousnutím mohly uhryznout pořádný kus. Ne, že by byly tak velké, ve skutečnost byly malé a špičky byly pouze nepatrně delší než ostatní zuby, ale byly velmi ostré.

Něco pronesla a on opakoval své jméno. Bylo zřejmé, že se pokoušela opakovat slova, ačkoliv netušila, že vyslovil své jméno. Za chvíli byla schopná říci: „Wurisa Asiingagna Wapiira.“ Byly to angličtině nejpodobnější zvuky, které byla schopna zvládnout.

Pokrčil rameny. Bylo na něm, aby se přizpůsobil. To on se bude učit jejich řeči.

„Wurisa,“ pronesl a usmál se.

Většina z nich vypadala zmateně, a teprve mnohem později zjistil proč. Přece jenom každý od svého boha očekává, že bude schopen mluvit jazykem svých věřících. Ale tady byl jejich bůh a spasitel, právě ten, na kterého čekali stovky let, a nedovede mluvit jejich jazykem o nic lépe než novorozeně.

Naštěstí Wuféové byli schopni jednat stejně rozumně jako lidé. Jejich nejvyšší kněz a jeho dcera Awina podporovali vysvětlení, že ho Velký požírač Wurutana očaroval, když byl bůh Wuféu Wuwiso proměněn v kámen. Wuwiso zapomněl svůj jazyk, ale

rychle se ho opět naučí.

Awina se stala jeho nejdůležitější učitelkou. Zůstávala u něho téměř neustále, a protože velmi ráda hovořila, dokonce i s bohem, který ji napůl děsil, učila ho velice rychle. Byla inteligentní – někdy si myslel, že je inteligentnější než on – a vymýšlela mnoho způsobů, aby zrychlila jeho výuku.

Měla také smysl pro humor, a když Odysseus porozuměl slovní hříčce, kterou vytvořila, poznal, že dělá velice rychle pokroky. Byl tak spokojen sám se sebou a s ní, že ji téměř políbil. A tehdy se včas zarazil, jako kdyby sám sebe chytil za zátylek a stáhl se zpět. Postupně vzrůstaly jeho sympatie k této jemné, nevyzpytatelné a usměvavé bytosti. Ale neměl v úmyslu své náklonnosti podlehnout. Přesto však byla středem jeho zájmu, bezpečným ostrovem v neznámém světě, ve vlnícím se oceánu a bylo velmi příjemné být s ní. Když byla pryč, cítil v sobě neklid, který ho zvolna prostupoval, podobně jako by pronikala láva železnými dveřmi.

V době, kdy pochopil její první slovní hříčku, seznamoval se s uspořádáním vesnice a s jejím okolím. Tucet mladých bojovníků a kněz ho stále doprovázeli. Procházeli se všemi směry několik mil, ale v určité vzdálenosti ho vždy zastavili. Přál si jít dál, ale ještě se necítil dostatečně připravený diskutovat s těmi, kdo byli jeho strážci.

Sever a západ země vyplňovala zvlněná vysočina, jezera, několik říček a mnoho potoků. Vypadalo to jako krajina kolem Syracuse. Na východě se po několika mílích pahorkatiny rozkládal velký jehličnatý les. Pouze na dvou mílích jižním směrem byla země kopcovitá a pak přecházela v rovinu, která sahala tak daleko, kam dohlédl z vrcholu přibližně osm set stop vysokého kopce. Na horizontu se tyčila velká tmavá masa, o níž se domníval, že by to mohlo být horské pásmo. Při druhém výletě se rozhodl pro hradbu nízkých mraků a při třetí cestě dospěl k názoru, že vlastně neví, co by to mohlo být.

Zeptal se na to Awiny, která na něho s údivem pohlédla a řekla: „Wurutana!“ Vyslovila to, jako kdyby nechápala, proč se na to ptá.

V té době už věděl, že Wurutana znamená Velký požírač. Znamenalo to také něco jiného, ale neznal jazyk ještě dost dobře,

aby chápal všechny odstíny významů.

Podle Awiny byly na severu a na východě další wufeajské vesnice. Jejich nepřátelé, kteří se sami nazývali Wagarondity, žili na západě a na severu. Tato vesnice měla kolem dvou set obyvatel. Wufeů bylo dohromady asi tři tisíce.

Wagarondité měli svůj vlastní jazyk, který se nepodobal wufejštině, ale obě skupiny používaly ke komunikaci třetího jazyka, obchodní řeči, které říkali ayrata.

Wufeové nevlastnili kov, ani o něm neslyšeli. Nůž Zpívajícího medvěda byl prvním ocelovým nožem, který viděli.

Kromě toho neznali luk.

Nechápal to. Nemuseli znát kov; třeba se na jejich území žádný nevyskytoval. Dokonce i lidé starší doby kamenné znali luk a šíp. Pak si vzpomněl na australského domorodce, který byl technicky tak nerozvinutý, že neobjevil podstatu lukostřelby. Neví se, proč. Byl dost inteligentní. Ale nevymyslel luk. A pak zde byli američtí Indiáni. Někteří vyrobili kola pro hračky svých dětí, ale nikdy nepoužili tuto myšlenku, aby zkonstruovali velké vozy, trakaře nebo dvoukolové káry.

Na svých výletech, zejména na východ, se ohlížel po vhodném dřevě a našel strom podobný tisu. Přiměl svůj ozbrojený doprovod, aby svými kamennými sekerami usekali větve a přinesli dřevo do vesnice. Tady dostal střeva a peří, které potřeboval, a po přiměřených experimentech zhotovil několik luků a šípů.

Wufeové byli ohromeni, ale dost rychle pochopili používání luku. Po malém výcviku na trávové terče, které postavil, vyvedli wagaronditského vězně. Vydali se s ním na druhou stranu polí a tam mu přikázali, aby se rozběhl.

Odysseus zaváhal, protože netušil, jak dalece může uplatnit svou autoritu. V té době už věděl, že je jakýmsi druhem boha. Vyprávěli mu to, a i kdyby mu to neřekli, odhadl by to z jejich chování. Zúčastnil se dokonce několika obřadů v dosud neopráveném chrámu. Jakým je bohem a jak mocným, však nevěděl. Právě teď nastala vhodná příležitost, aby to zjistil. Neměl žádný důvod přimlouvat se za Wagarondita, ale uvědomil si, že není možné, aby to neudělal. Nemohl by nečinně přihlížet, zatímco by mladí bojovníci zkoušeli své střelecké umění na mývalím muži.

Zpočátku se zdálo, že několik Wufeů bude mít chuť reptat. Dívali se na něho nepřátelsky, pár jich dokonce něco mumlalo. Ale nikdo se otevřeně proti němu nepostavil, a když na ně nejvyšší kněz, Awinin otec Ayttheera zaburácel, mával holí s hlavami hada a velkého ptáka a chřestil kamínky ve vydlabané tykvi, podařilo se mu je poděsit. Podstatou jeho řeči bylo, že spadají pod novou vládu. Jejich představy o tom, jaký by bůh mohl být, se nemusí nutně shodovat s myšlenkami boha. Kdyby se rychle nenapravili, bůh by je mohl bleskem proměnit v kamen. Kamenný bůh by obrátil postup, při kterém se probudil, stal se bytostí z masa a krve a zase jednou sestoupil mezi ně.

To bylo poprvé, kdy se Zpívající medvěd, třeba jen náznakem, dozvěděl, co se mu přihodilo. Později se na to vyptával Awiny a své otázky formuloval tak, aby nepoznala, jak hluboká byla jeho nevědomost. Smála se uličnický a dívala se na něho svýma obrovským kočičím očima. Možná pochopila fakt, že nevěděl, co se stalo. Ale jestliže byla natolik bystrá, že to pochopila, byla také dost inteligentní, aby věděla, že musí držet jazyk za zuby.

Byl kamenem.

Nalezli ho na dně nějakého jezera, které se vylilo při velkém zemětřesení. Seděl na kamenné židli, předkláněl se a jeho lokty spočívaly na kusu kamene. Byl tak těžký, že obyvatelé dvou vesnic vynaložili veškeré úsilí, aby ho vyprostili z bahna a dovezli na válcích k největší vesnici. Tady ho vztyčili na žulový trůn, který pro něho připravily dávné generace.

Odysseus Zpívající medvěd se jí vyptával na trůn. Kdo ho přichystal? Nespátl nic, co by naznačovalo, že Wufeové kámen opracovávají.

Pověděla mu, že trůn byl objeven ve zříceninách ohromného starobylého města. O totožnosti starých národů nebo o poloze města mluvila velmi neurčitě. Někde na jihu. Tenkrát před dvaceti generacemi se Wufeové nalézali mnoho pochodů na jih. V té době se tam rozkládala nížina, ve které pobíhaly tisíce kusů lovné zvěře. Pak se Wurutana rozrostl přes jejich vesnice a město starých národů a Wufeové byli donuceni přestěhovat se k severu, aby unikli. Přesně tak by se musela znovu přestěhovat další generace, kdyby do Wuwisa neudeřil blesk, on neožil a

nestal se tělesným.

Vypadá to, že ho během bouře, při níž Wagarondité útočili, zasáhl blesk, který také zapálil svatyni. Ostatní ohně založili Wagarondité.

Tu noc Odysseus vyšel ven ze svého nového bytu v chrámu. Vzhlédl k obloze a ptal se sám sebe, zda je vůbec na Zemi. Nebylo mu jasné, jakým způsobem by se mohl ocitnout někde jinde. Ale jestliže je na Zemi, který rok se píše?

Hvězdy utvářely neznámá souhvězdí a měsíc se zdál být větší, jako kdyby byl blíže Zemi. A také to nebylo pusté stříbrné těleso, které znal z roku 1985. Byl modrý a zelený, s bílými skvrnami plujícími přes něj. Ve skutečnosti vypadal spíš jako Země pozorovaná ze satelitu. Jestliže to byl Měsíc, musel být *učiněn podobným Zemi*. Měsíční horniny byly upraveny tak, aby mu daly vzduch, utvořily půdu a poskytly vodu. V minulosti se psaly články, které spekulovaly s možností přeměny Měsíce na zemské podmínky, ale vyhlídky třeba jen na zahájení tohoto procesu – by mohly nastat až za několik století od jeho doby.

Jestliže si byl něčím jistý, kromě toho, že žije, bylo to vědomí, že od roku 1985 uplynulo daleko více než pár století nebo několik tisíciletí.

Jistě by například mohlo trvat milióny let, než by se z kočky vyvinula humanoidní bytost schopná vnímání. Vlastně takový vývoj byl teoreticky nemožný. Kočky jeho dní byly příliš specializované, aby se změnily v tyto tvory. Byly ve slepé uličce.

Nicméně je možné, že Wufeové nepocházejí z kočkovitých šelem. Vzhled siamské kočky mohl zavádět na zcestí. Možná se vyvinuli z nějakého jiného druhu. Vnímaví dvounožci se mohli vyvinout z mývalů, kteří byli dostatečně generalizovaní. Ale vnímaví dvounožci s lidskýma rukama z kočiček jeho dní?

Možná Wufea kočičí a Wagarondit mývali (ale také kočičí) pocházejí z mývala, nebo možná dokonce z primáta, například z lemura. To nevypadá pravděpodobně, když vezmeme v úvahu oči. Ve skutečnosti se to zdá nemožné. A proč jim zůstaly ocsy? Neslouží žádnému užitečnému účelu, o kterém by věděl. Evoluce uřízla ocsy lidoopům a hominidům. Proč to neudělala s těmito tvory?

Kromě toho, přemýšlet mohl i o životě ostatních zvířat. Na již-

ních planinách pobíhali plnokrevníci, menší forma těch z jeho doby, a další druhy nebo odrůdy koní se toulaly po lese. Koně skýтали potravu pro Wufey, které až dosud nenapadlo na nich jezdit. Koně se nijak významně nezměnili. S výjimkou zvířete s neobvyklým vzezřením a žirafím krkem, které se živilo listím stromů. Přísahal by, že i tohle zvíře se vyvinulo z koně.

Byla tu poletucha, i když se nepohybovala plachtěním jako zvíře, které znal. Tahle příbuzná veverky měla netopýří křídla a létala jako netopýr. Ale byl to hlodavec a musel se vyvinout z poletuchy.

Také se zde vyskytoval pták s velmi silnýma nohama, který ve stoje měřil dvanáct stop a který svým vzhledem připomínal, že jeho předkem byla maličká kukačka kalifornská z jihozápadu Ameriky.

A žila tady další zvířata, jež se vzdáleně podobala těm, která znal, ale musela projít vývojem trvajícím mnoho miliónů let.

Awina byla zvědavá na jeho život předtím, než zkameněl. Domníval se, že bude lepší, když toho moc neprozradí, dokud nezjistí, jaký očekává, že byl jeho život. Vyprávěla mu několik náboženských historek o Wuwisovi. V podstatě byl jedním ze starých bohů a jediný přežil hrůzostrašnou bitvu mezi bohy a Velkým požíračem Wurutanou. Wurutana zvítězil a ostatní bohové byli zničeni. Všichni kromě Wuwisa. Ten unikl, ale lstí svého nepřítele, který ho vystopoval, se proměnil v kámen. Wurutana nebyl schopen uškodit kamennému bohu, ale vzal ho a pohřbil ho pod horou, kde ho nikdo nikdy nemohl najít. Pak Wurutana začal růst, aby pokryl Zemi.

Mezitím bezcitný, nevědomý a lhostejný Wuwiso spočíval v srdci hory. Wurutana z toho měl velkou radost. Ale dokonce ani Wurutana nebyl tak velký jako největší z bohů, Čas. Čas odnesl horu a nakonec řeka v kaňonu zanesla kamenného boha na dno hlubokého jezera, kde ho uložila. Později se při zemětřesení jezero naklonilo, vody se z něho vylily a Wufeové našli kamenného boha tak, jak bylo prorokováno. Wufeové čekali po mnoho generací. Čekali na úder blesku, který podle věštby vrátí jejich vysvoboditeli život. A konečně v hodině největšího nebezpečí, jak bylo Wufeům předpovězeno, bouře zachvátila zemi a úder blesku zbavil Wuwisa kamenných pout.

Odyseus Zpívající medvěd nepochyboval, že jsou v této báji zlomky pravdy.

V roce 1985 pracoval jako biofyzik na *projektu Nioba*. Jak dlouhá doba ho dělí od roku 1985? Byl na cestě k získání doktorátu Ph.D. na sousední syracuské univerzitě. Cílem výzkumného úkolu byl vývoj „zmrazovače hmoty“. Tak mu říkali pracovníci, kteří se programu účastnili. Zařízení bylo schopné zastavit na neurčitý čas všechny atomární pohyby v kusu hmoty. Atomy, molekuly a jejich částice, protony, neutrony a další zastavily veškerý pohyb. Baktérie, která by byla vystavena energetickému komplexu vyzářenému zmrazovačem hmoty, by se stala mikroskopickou sochou. Byla by jakoby vytesána z kamene, ale z nezničitelného kamene. Nic by ji nemohlo poškodit, ani kyseliny, ani výbušniny, ani jaderné záření, ani velký žár.

Přístroj měl dvě funkce. Pracoval jako uchovávací prostředek a jako „paprsky smrti“ nebo, pokud někdo dával přednost jinému termínu, „paprsky života“. Ale až dosud bylo jeho využití kvůli extrémně krátkému vlnovému rozsahu a spotřebě obrovského množství energie neproveditelné. Kromě toho ani neexistovala teorie, která by objasnila, jak by mohla být „zkamenělá“ hmota opět „oživena“.

Zatím úspěšně „zkameněly“ baktérie, vajíčko mořského ježka, žížala a krysa. To ráno, kdy Odyseus upadl do svého dlouhého spánku, pracoval na pokusu, ve kterém mělo být ozářeno laboratorní trpasličí prase. Kdyby se experiment podařil, dalším by byl poník.

Všechno probíhalo jako v předešlých pokusech, ale jen do určité míry. Odyseus se usadil u svého psacího stolu. Právě chtěl vstát a přejít místnost k ovládacímu pultu, na který dohlížel. Elektrický proud byl zapnutý a zmrazovač hmoty se rozehríval. Přes psací stůl viděl přístrojovou desku s ukazateli napájení a množstvím dalších měřících přístrojů a manometrů.

Náhle se ručička velkého wattmetru vychýlila k červené značce. Operátoři vykřikli a jeden vyskočil. Odyseus zrovna zvedl hlavu, když se ručička pohnula. A to je všechno, co si pamatuje. Nic neleželo mezi tímto okamžikem a časem, kdy v hořícím chrámu otevřel oči.

Bylo dost snadné všeobecně pochopit, co se přihodilo. Něco se

ve složitém zařízení zhroutilo, přístroj explodoval nebo vyzářil tenký koncentrovaný paprsek, který teoreticky ještě nebyl schopen vyvinout. A on, Odysseus Zpívající medvěd, byl paprskem ozářen. Byl „petrifikován“. Zda ostatní unikli, nebo se také změnili v „kámen“, nevěděl. Nikdy se to možná nedozví.

A tak, zatímco existoval jako socha z hmoty tvrdší než cokoliv jiného ve vesmíru uplynuly věky. Mohl setrvat v této podobě, i kdyby slunce explodovalo, roztříštilo Zemi na kusy a vymrštilo ho v kotrmelcích mezi velké úlomky do vesmíru, směrem ke hvězdám. Vše, na co jenom pomyslel, přesně to se mohlo stát a on se potácel sem a tam milióny, možná biliony a biliony let, zatímco galaxie umíraly a vznikaly nové. Nebo se všechna hmota v oscilujícím vesmíru zřítla zpět, aby vytvořila prvopočáteční atom, potom znovu vybuchla a on byl vržen poloviční rychlostí světla pryč a pak zachycen v nově se formující hmotě, snad to bylo jádro planety. Možná se nacházel uvnitř nové hvězdy, jež ho vyvrhla během nepředstavitelně obrovské erupce do vesmíru, kde byl zachycen gravitačním polem planety, tažen dolů a při svém pádu vzplanul masami vzduchu a prorazil hluboko do země. A tady ležel, zatímco se prehistorické sladkovodní oceány přeměňovaly na slanější látku. Kontinenty se roztrhly a vzdalovaly se od sebe, unášené po povrchu zeměkoule. Při vytváření nových horských řetězců byl mnohokrát a mnohokrát vyzdvižen a vystaven zemětřesením a vulkanickým erupcím, které ho vyvrhly z nitra země na povrch, a erozím způsobeným větrem a vodou. Po nespočetných pobytech pod povrchem a naopak po věcích, kdy byl výstavem vlivům povětrnosti, se konečně dostal do rukou Wufeů a oni ho vztyčili na žulový trůn. A nakonec, ať už to způsobil pouze úder blesku, či jeho působení v kombinaci s přirozeným slábnutím účinků zmrazovače hmoty, během mikrosekundy se změnil z „kamene“ v tvora z masa a kostí. Stalo se to tak rychle, že jeho srdce, zastavené na bůhví kolik věků, pokračovalo v činnosti a ani nepoznalo, že bylo po věky tiché a strnulé.

Domníval se, že se jeho značná obrazotvornost opírá o pravdivé prvky, ale sám si nemyslel, že se ocitl v novém vesmíru. Stále věřil, že je na Zemi, nezáleží jak staré. Bylo tu příliš mnoho shodných okolností. Tato planeta měla Měsíc tolik podobný

tomu, ježž znal, měla koně, králíky a mnoho hmyzu přesně takového, jaký si pamatoval.

Zrodit se z kamene je dost šokující. To by připravilo o rozum kohokoliv a Zpívající medvěd si nebyl jist, zda si zachoval úplnou a dokonalou duševní rovnováhu. Ale po přestálém duševním otřesu ho začala zraňovat osamělost.

Je nesmírně bolestné vědět, že všichni vaši současníci i jejich potomci jsou už stovky a tisíce generací obráceni v prach. Ale vědět, že jste jediný žijící člověk, je téměř nesnesitelné.

Nemohl si být zcela jistý, že zůstal jako jediný člověk na Zemi, a tato nejistota mu zabraňovala pohroužit se do zoufalství. Vždycky existuje nějaká naděje.

Není jediným živým tvorem schopným vnímat. Má k dispozici mnoho bytostí, s nimiž si může povídat, i když ti, s nimiž se stýká, se natolik odlišují, že ho často odpuzují. Jejich jazyk obsahuje pojmy, kterým zcela nerozumí, a jejich názory jsou někdy nejasné a občas ho dohánějí k zuřivosti.

Jejich postoj k jeho údajnému božství činil nesnadným každý důvěrný nebo srdečný styk s nimi. Awina byla jedinou výjimkou. Ohlížela na něho s úctou, ale kromě toho se k němu chovala ohromně srdečně a měla smysl pro humor. Dokonce ani bůh tomu nemohl odolat a Awina to také nedokázala přemoci. Neustále opakovala, že by to či ono neměla říkat a zda by jí mohl Wuwiso prominout. Neměla ale v úmyslu být ani dotěrná, ani tak kamarádká. Odysseus ji pak ujišťoval, že v jejích způsobech neshledává nic, co by vyžadovalo odpuštění.

Sedmnáctiletá Awina se měla před rokem vdávat, ale zemřela jí matka a její čtyřicetiletý otec, nejvyšší kněz, svatbu odložil. Uplatnil svou autoritu až na hranici únosnosti, protože podle nepsaného zákona by měla být každá zdravá „samice“ provdána nejpozději v šestnácti letech. Aytheera byl jako kněz velice oblíbený a nyní byl šťastný, když prosadil svou a podařilo se mu udržet si dceru v domě. Avšak ne nadlouho. Brzy bude muset přijmout partnera a potom odejít do jeho obydlí. Ačkoliv měl nejvyšší kněz mnoho privilegií, nemohl se znovu oženit. Proč, to nikdo nevěděl. Byl to zvyk a jeho porušení bylo téměř vždy potrestáno.

Nyní, i když nemohl mít svou dceru stále blízko u sebe, měl

Aytheera další záminku pro odložení její svatby. Zůstane služebnicí kamenného boha tak dlouho, jak si bude přát, aby mu sloužila. Nesouhlasí snad v kmeni někdo?

Nikdo otevřeně nic nenamítal a tak Awina u boha zůstávala, než ulehl k spánku, a pak se teprve vracela do domu svého otce. Někdy si stěžovala na nedostatek spánku, protože otec rád dlouho vypráví. Když Odysseus navrhl, že tomu může zabránit, prosila, aby nic neříkal. Vždyť ráda obětuje svůj spánek, jen když otec bude šťastný.

Mezitím se Odysseus naučil lépe ovládat wufeajský jazyk. Kromě několika nedůležitých pojmů používaných pro vyjadřování časů a postojů vůči časům si snadno osvojil kombinace wufeajštiny. Od wagaronditských zajatců se také učil jejich jazyku. Pokud mohl soudit, wagaronditština neměla naprosto žádný vztah k wufeajštině, i když odborník s přístupem k psaným záznamům, které samozřejmě neexistovaly, by mohl zpětně vystopovat společné předky. Konec konců, jak by mohl laik předpokládat, že Havajec, Indonésan a Thajan pocházejí ze stejných prapředků? Ale wagaronditština pro něho obsahovala mnoho těžkých hlásek. Její stavba mu připomínala algonkinské jazyky, jimiž hovořili američtí Indiáni, ačkoli to byla pouze povrchní podobnost.

Zdálo se, že obchodní řeč ayrata nemá žádný vztah ani k wufeajskému, ani k wagaronditskému jazyku. Její hlásky mu připadaly jednoduché a skladba byla stejně nekomplikovaná a pravidelná jako u esperanta. Ptal se Awiny, odkud ayrata pochází, a dozvěděl se, že ji zavedli Thululikiové. Gutapa byla wufeajská fonetická transkripce pro pojmenování, jež používali Thululikiové a které Awina nedokázala vyslovit. Vlastní thululikijská řeč byla nad její schopnosti. Thululikiové zavedli ayratu „po celém světě“. Každý mluví alespoň trochu ayratsky, obchodní a válečné rady i mírová jednání se vedou v ayratě.

Odysseus poslouchal popis Thululikiů a usoudil, že to jsou bytosti z mytologie. Takoví tvorové nemohli existovat.

V té době také zjistil, že Wagarondité byli ušetřeni, aby mohli být umučeni a nakonec obětováni jemu na velké každoroční slavnosti konfederace Wufeů. Poprvé se dozvěděl, odkud pochází krev na desce pod jeho trůnem.

„Kolik dní zbývá do svátků kamenného boha?“ zeptal se.
„Přesně jeden měsíc,“ odpověděla.

Zaváhal a pak řekl: „A co kdybych zakázal mučení a zabíjení? Co kdybych prohlásil, že Wagarondité budou propuštěni?“

Awininy oči se široce rozevřely. Bylo poledne a její zřítelnice vypadala jako černá štěrbina na modré duhovce. Potom otevřela ústa, přejela si drsným růžovým jazykem černé rty a řekla: „Promiň mi, Pane. Ale proč bys dělal to, co říkáš?“

Odysseus si nemyslel, že by pochopila, kdyby se jí pokusil vysvětlit pojmy milosrdenství a slitování. Měla tyto vlastnosti. Pokud šlo o její vlastní lid, byla velmi něžná, energická a soucitná. Ale Wagarondité pro ni nebyli ani zvířaty.

Nemohl jí pohrdat pro její názory. Jeho vlastní národ, irokézští Indiáni, Onondagové a Senecové, reagovali stejným způsobem. A stejně se chovali i jeho další předkové, Irové, Dánové, Francouzi, Norové.

„Pověz mi,“ řekl, „není pravda, že si na mě Wagarondité také činí nárok jako na svého boha? Nepodnikali ten velký nájezd proto, aby mne mohli odnést do svého chrámu?“

Awina se na něho lišácky podívala a pravila: „Kdo by to mohl vědět lépe než ty, Pane?“

Mávl netrpělivě rukou a pokračoval: „Říkal jsem ti několikrát, že se některé moje myšlenky také změnily v kámen. Zatím si nějaké věci nepamatuji, ačkoli se mi nepochybně opět vybaví. Co se snažím dokázat, je, že Wagarondité jsou stejně tak moji lidé jako Wufeové.“

„Cože?“ vyjekla Awina a pak tlumeně dodala: „Můj Pane!“

Celá se roztřásla.

„Když bůh konečně promluví, neříká vždycky to, co jeho lidé očekávají, že uslyší,“ pronesl Odysseus. „Kdyby bůh říkal jenom to, co ví každý, proč mít boha? Ne, bůh vidí mnohem dále a daleko jasněji než smrtelníci. Ví, co je nejlepší pro jeho lid, i když jsou tak zaslepení, že nevidí, co pro ně bude nakonec dobré.“

Bylo ticho. V místnosti bzučela moucha a Odysseus byl překvapený, že tenhle hmyz přežil. Kdyby lidstvo bylo dostatečně rozumné, mohl by... a pak si pomyslel, no dobrá, lidstvo nebylo dost rozumné. I v roce 1985 to vypadalo, jako kdyby přelid-

nění, hladovění a znečištění zahubily člověka. Zrovna teď to vypadá, že asi veškeré lidstvo vymřelo, až na jednoho nepodstatného člověka, který přežil sám. Nicméně obyčejná domácí moucha tady vzkvétala stejně jako její vzdálený příbuzný šváb, který také zamořil vesnici.

Awina konstatovala: „Nerozumím tomu, co se můj Pán snaží objasnit, či proč staré oběti, které pravděpodobně mého Pána uspokojovaly po mnoho generací a proti nimž nikdy ani neotevřel svá ústa...“

„Měla by ses modlit, Awino, abys byla schopná prohlédnout. Slepota může vést ke smrti, víš?“ poučoval.

Awina zmlkla a pak si špičkou jazyka přejela rty. Zjistil, že Wufey nesrozumitelná tvrzení uvádějí do zmatku a že si představují to nejhorší.

„Běž vyřídit náčelníkům a kněžím, že svolávám radu,“ přikázal. „Nebude delší než doba, za kterou by muž pomalu obešel vesnici. A přikaž dělníkům, aby zastavili práci na opravě téhle budovy, dokud budeme jednat.“

S voláním vyběhla Awina z chrámu a v pěti minutách byli všichni hodnostáři kromě těch, co byli na lovu, v chrámu. Odysseus seděl na studeném žulovém trůně a sdělil jim, co si přeje. Byli ohromeni, ale nikdo se neodvážil něco namítat. Promluvil Aytheera: „Pane, mohu se zeptat, co nakonec zamýšlíš učinit s tímto spojenectvím?“

„Za prvé mám v úmyslu zastavit to zbytečné válčení. Za druhé chci vybrat nejlepší wufejské a wagaronditské válečníky na výpravu proti Wurutanovi.“

„Wurutana!“ zděšeně šeptali v posvátné hrůze.

„Ano, Wurutana! Jste překvapeni? Neočekávali jste, že se vyplní stará proroctví?“

„O, ano, Pane,“ vyhrkl Aytheera. „To je pouze tím, že ten čas je nyní tady a my zjišťujeme, že se naše kolena třesou a naše střeva se proměňují ve vodu.“

(U Wufců odvaha sídlila ve střevech.)

„Povedu vás proti Wurutanovi,“ prohlásil Zpívající medvěd. Nevěděl, jaký je Wurutana a co musí udělat, aby s ním bojoval. Pokusil se o něm získat tolik informací, kolik mohl, aniž by prozradil svou nevědomost. Nevěřil, že by mohl využít své vý-

mluvy o „zkamenění“ myšlenek i v případě Wurutany. To bylo přípustné jen u ostatních, méně významných věcí, ale Wurutana byl tak důležitý, že si nemohl dovolit zapomenout ani na nejmenší detail, který se ho týkal. Alespoň takový mu připadal postoj Wufeu.

„Vyšlete posla k nejbližší wagaronditské vesnici a oznamte jim, že přicházím,“ rozhodl a nechal na nich, aby vhodně vyřešili způsob, jak navázat kontakt se svým úhlavním nepřítelem. „Sdělte jim, že přicházím na návštěvu a že přivedeme zajaté wagaronditské vězně, i když jsou někteří zranění, a propustíme je na svobodu. A Wagarondité pustí na svobodu všechny wufeajské vězně, které by mohli mít. Uspořádáme tam velkou poradu a pak navštívíme další wagaronditské vesnice, v nichž vykonáme shromáždění. Potom si vyberu wagaronditské bojovníky, kteří nás budou doprovázet, a vyrazíme přes roviny proti Wurutanovi.“

V chrámu byla spousta světla. Oboje velká vrata byla otevřena a velký otvor ve stěně nebyl ještě opraven. Světlo způsobilo, že pod krátkou hladkou srstí zachytil výrazy jejich obličejů a letmé postranní pohledy, které vrhali jeden na druhého. Jejich modré, zelené, žluté a oranžové kočičí oči vypadaly zlověstně. Mrskali ocasy ze strany na stranu a tak dodatečně prozrazovali své poubouření.

Očekávali od něho, že je povede do vyhlazovací války proti Wagaronditům. A teď navrhuje mír a co horšího, budou muset sdílet svého boha se svým odvěkým nepřítelem.

Zpívající medvěd řekl: „Vaším skutečným nepřítelem je Wurutana, ne Wagarondité. Teď jděte a udělejte, jak jsem přikázal.“

O týden později vstoupil severní branou na přeplněnou cestu mezi poli kukuřice a zahradami. Starci a nejmladší bojovníci zůstali, aby střežili vesnici. Zeny a děti je následovaly s křikem a máváním. Za ním šli tři Wufeajští, bubeník, flétnista a korouhevník. „To mi připomíná vlastenecký obraz znázorňující ducha roku 1776,“ pomyslel si. Buben byl ze dřeva a z kůže, flétna vyřezaná z kosti nějakého velkého zvířete. Korouhví byl vysoký oštěp s pery zvednutými v pravých úhlech k žerdi a se vztyčenými hlavami ptáka podobného orlu, obrovské kočky podobné rysu, obřího králíka a koně. Tyto hlavy představovaly čtyři

klany či spíše bratrstva Wufeů. Klany sídlily v každé vesnici. Byl to systém klanů, který držel různé wufeajské kmeny pohromadě. Jak tomu rozuměl, mírové dohody a unie byly mezi klany vesnic, ne mezi každým kmenem. Tak klany králíků z každé vesnice právě v tuto chvíli proti sobě nebojovaly, ale rysí a koňské klany ano. Pak se tyto klany usmířily a orlí klany, které byly neutrální, také souhlasily, že se připojí k ostatním. Teprve potom wufeajské vesnice představovaly jednotnou frontu proti Wagaronditům. Odysseus tento společenský řád nechápal. Připadal mu velmi složitý a ve skutečnosti neschopný přežití, ale Wufeové si mysleli, že jejich systém je jediný přirozený.

Za korouhevníkem a hudebníky, kteří hráli atonální hudbu, kráčeli nejvyšší kněz a dva nižší kněží. Ti měli na hlavách pérové čelenky, velké a těžké korálové náhrdelníky a hrozivě mávali holemi. Po nich následovala skupina dvaceti pěti ještě nezkušených bojovníků, kteří byli také vyzdobeni peřím, náhrdelníky a zelenými, černými a červenými proužky tvaru V, které měli namalované na tvářích a na prsou. Za nimi šel houf šedesáti ostřílených válečníků. Všichni byli vyzbrojeni kamennými noži, tomahavky, kopími a nesli luky a toulce se šípy. Hlavně mladší bojovníci toužili vyzkoušet nové zbraně na Wagaronditech. Zkušení bojovníci tajili své opovržení nad novými zbraněmi, když byl Odysseus v doslechu. Ale on slyšel lépe, než si mysleli.

Na jedné straně souběžně s nejmladšími bojovníky postupoval tucet Wagaronditů. Také oni nesli zbraně, ale ač měli být šťastní, vypadali zasmušile. Zpívající medvěd je ujistil, že je jejich lidé nezneuctí, protože si dovolili nechat se zajmout. Vězni nejprve protestovali. Říkali, že jim nebude dopřáno odejít do věčného válčiště (což byl Odysseův výklad tajemné věty).

Odysseus je ujistil, že nemají jinou volbu. Kromě toho se poměry změnily. On, kamenný bůh, rozhodl, že se *mohou* po smrti odebrat do věčné země, pokud ovšem nesetrvají na svých hloupých námitkách. Zmlkli, ale stále se nemohli smířit s novým řádem věcí.

Průvod rychle postupoval přes vrchovinu a držel se cesty, kterou po generace používaly vojenské oddíly a lovecké výpravy. Tímto směrem rostlo mnoho ohromných jehličnatých stromů,

bříz a dubů, ale ne takové množství, aby vytvořily les. Žili zde ptáci, sojky modré, vrány, havrani, vrabci, smaragdově zelený a sladký kolibřík a také ryšavé nebo sobolově černé okřídlené veverky. Záblesk šedi prozradil lišku, špičatá hlava s třpytivýma očima patřila tvoru podobnému lasičce, který se rozhlížel zpoza kmene stromu padesát stop nad nimi. Červená krysa prchala přes padlý kmen a vysoko na kopci, nějakých padesát yardů po jejích pravici, seděl vzpřímeně hnědý kolos a zíral. Byl to medvěd, který byl úplný býložravec a nikoho by neobtěžoval, pokud byl ponechán na pokoji. Žral kukuřici a plody zahrad, jestliže nebyly hlídány, ale mohl být celkem snadno odehnán.

Odysseus vdechoval chladný čerstvý vzduch do plic a oči upíral do úžasně modré oblohy. Velké zdravé stromy, čiperná zvířata, všude zeleň, čisté ovzduší, pocit volnosti a nespoutaného pohybu, to vše se spojilo a učinilo ho na chvíli šťastným. Mohl zapomenout na bolest z poznání, že je možná jediným žijícím člověkem. Mohl zapomenout... a pak se zastavil. Korouhevník za ním vydal rozkaz k zastavení. Ustalo bubnování a hraní na flétnu a bojovníci zanechali hovoru.

Něco propásl. Ale co?

Ne, co. Koho?

Otočil se a promluvil k Aytheerovi. „Awina, tvoje dcera. Kde je?“

Aytheerův obličej byl bezvýrazný. Hlesl: „Pane?“

„Chci, aby Awina šla se mnou. Je mým hlasem a mýma očima. Potřebuji ji.“

„Přikázal jsem jí, aby zůstala ve vesnici, můj Pane, protože ženy se neúčastní důležitých cest mezi vesnicemi. Ani mírových, ani válečných výprav,“ sdělil.

„Budeš si muset zvyknout na změnu,“ prohlásil Odysseus. „Někoho pro ni pošli. Počkáme.“

Aytheera se na něho díval chladně, ale poslechl. Iisama, nejrychlejší bojovník, se rozběhl do vesnice asi míli vzdálené. Za chvíli přiklusal zpět s Awinou, která běžela několik kroků za ním. Měla čtyřhranný čepec s třemi pery a kolem krku trojitou smyčku masivních zelených korálů. Běžela, jako běžávaly lidské ženy, a když necelých sto yardů před cílem zpomalila do

rychlé chůze, předklonila se, jako se předkláněly lidské ženy. Její černé uši a obličej, ocas, níže položené ruce a nohy s podsadou světle červené srsti se třpytily na slunci a bílá srst jí zářila jako sníh pod jasným jarním sluncem. Velké tmavě modré oči se na něj upíraly a ona se usmívala a ukazovala široce oddělené jehlové zuby.

Když k němu došla, padla na kolena a políbila mu ruku se slovy: „Můj Pane, plakala jsem, protože jsi mne nevzal s sebou.“

„Tvé slzy oschly celkem rychle,“ odvětil. Líbilo se mu pomýšlení, že plakala, ale nemohl si být jist, zda nepřehání nebo neříká to, o čem si myslí, že by rád slyšel. Tihle urození divoši jsou schopni přetvářky jako všichni civilizovaní lidé. Kromě toho mohl po ní chtít, aby k němu tak citově přilnula? Takový svazek by mohl vést k důvěrnějšímu citu s následky, o kterých snil. Takové představy ho lákaly a zároveň odrazovaly.

Zaujala místo po jeho pravici a dlouho mlčela. Potom začala váhavě mluvit a za chvíli brebentila bez přestání stejně zábavně a poučně jako vždy. Cítil se mnohem šťastnější. Tísňivý pocit zmizel do čirého ovzduší a jasného slunce.

Pochodovali celý den, občas zastavovali, aby si odpočinuli nebo aby se najedli. Bylo tady dostatek potoků a malých řek, aby jim poskytly veškerou vodu, kterou potřebovali. I když Wufeové možná pocházeli z koček, koupali se vždycky, když měli možnost. Také se celí olizovali, přesně po způsobu koček. Byli čistotným národem, pokud šlo o jejich vlastní těla, ale byli lhostejní ke škodlivému hmyzu ve svých vesnicích, švábům, mouchám a ostatní obtížné havěti. A ačkoliv svůj odpad spalovali, nebyli pořádkumilovní, neuklízeli po svých psech, prasatech a ostatních zvířatech, která chovali jako užitková domácí zvířata a mazlíčky.

Pozdě večer rozpálený, zpocený a unavený Odysseus rozhodl, že se utáboří na noc u potoka. Voda byla hezky studená a byla tak čirá, že viděl rybu v hloubce dvaceti stop. Uložil se na padlý strom, který vyčníval nad potok, a dlouho pozoroval ryby. Pak si svlékl šaty a šel plavat, zatímco ho Wufeové a Wagarondité upřeně pozorovali jako vždycky, když byl nahý. Rád by věděl, jak na ně působí tělo bez srsti a rozmístění chlupů a vlasů. Snad se nepohoršovali. Nemohli očekávat, že jim bude podobný, ne-

boť on je bůh.

Když vylezl, všichni ostatní, kromě stráží na stanovištích a Awiny, se koupali. Awina ho utřela kusem kožešiny a pak požádala o svolení, aby mohla jít také do vody. Když všichni vylezli, díval se do vody z klády. Ryby byly pryč, ale asi o sto yardů výše je znovu objevil. Použil klacku z neznámého lehkého dřeva, rybářský vlasec vytvořil ze střeva a na háček z kosti zavěsil červa, kterého mu sehnala Awina. Byl to tlustý, krvavě červený tvor, dlouhý jako jeho ruka, se čtyřma velkýma falešnými očima, které se skládaly ze tří soustředných bílých, modrých a zelených kruhů.

Nahazoval dvanáctkrát bez úspěchu. Po třinácté ryba zabrala. Od té doby musel rybě povolovat a přitahovat ji pomocí samotného střeva, protože hrozilo, že se rybářský vlasec z klacku vytrhne. Ryba byla jen deset palců dlouhá, ale byla velmi silná a divoce bojovala. Zabralo mu to nejméně dvacet minut, než ji unavil. Když ji vytáhl a viděl stříbřité tělo s jasně červenými a světle zelenými skvrnami, vytřeštěné žluté oči a krátké chrupavčité „vousy“, cítil se ještě šťastnější. Podle Awiny, která ji odnesla, aby ji uvařila, je iipawafa výtečná. A byla.

Tu noc, když ležel ve svém spacím pytli a díval se větvemi jehličnatého stromu na obrovský zelený, modrý a bílý měsíc, byl přesvědčen, že postrádá pouze dvě věci, které by ho udělaly dokonale šťastným, a to hluboký doušek dobrého německého nebo dánského černého piva anebo vysoce kvalitní whisky. A pak ženu, která by ho milovala a kterou by miloval on.

Dříve, než si uvědomil, co dělá, držel Awininu srstnatou ruku a přibližoval ji ke svým rtům. Zcela podvědomě ji přivinul blíž k sobě, zvedl ji a chystal se ji políbit.

„Můj Pane!“ pronesla Awina chvějícím se hlasem. Neodpověděl. Jemně položil její ruku na spací pytel a odvrátil se.

Ale ona ho upozornila: „Podívej se!“ Odysseus se posadil a skrz větvě pozoroval tvora, na něhož ukazovala.

Přes měsíční kotouč přelétla černá okřídlená silueta a pak zmizela.

„Co to bylo?“

„Nevěděla jsem, že je nějaký nablízku,“ zašeptala. „Už je to

dlouho, od té doby, co... to byl opeawufeapaua.“

„Okřídlená myslící bytost – bez srsti,“ přeložil si do angličtiny.

„Thululiki,“ dodala.

„Jsou nebezpeční?“

„Nepamatuješ se?“

„Ptal bych se, kdybych si to pamatoval?“

„Odpusť mi, Pane. Neměla jsem v úmyslu tě rozhněvat. Ne, obvykle nejsou nebezpeční. Ani my, ani naši nepřátelé Wagarondité je nezabíjíme. Jsou pro všechny užiteční.“

Odysseus se jí podrobně vyptával a pak usnul. Zdálo se mu o netopýrech s lidskými obličejí.

O dva dny později přišli k první wagaronditské vesnici. Dlouho předtím oznamovaly bubny, že byli spatřeni. Zpívající medvěd občas zahlédl zvědy, jak běží od stromu ke stromu nebo vyhlíží za keři. Šli podél širokého a hlubokého potoka, který byl plný asi tři stopy dlouhých černých a bílých ryb. Zkoumal je a usoudil, že to nejsou ryby, ale savci: trpasličí sviňuchy. Awina mu sdělila, že je Wagarondité považují za posvátné a zabíjejí pouze jednoho jedenkrát za rok na slavnosti. Wufeové je nepokládají za posvátné, ale protože se tito delfíni vyskytují pouze na nepřátelském území, nikdy je neobtěžují. Kdyby přepadový oddíl nějakého zabil a Wagarondité objevili tělo, věděli by, že Wufeové vnikli na jejich území.

Asi po osmi kilometrech opustili potok a stoupali do vysokého strmého kopce. Na druhé straně v údolí se na vrcholku nízkého pahorku rozkládala wagaronditská vesnice.

Domy klanu byly kruhové a hodně se podobaly osadě Wufeů. Wagaronditští bojovníci se shromáždili před otevřenými branami. Na rozdíl od Wufeů měli hnědou srst a černé pruhy přes oči a tváře. Kromě kamenných nožů, tomahavků a kopí u sebe měli bola a meče z nějakého dřeva.

Jejich korouhev měla ve znaku lebku obrovské kalifornské kukačky. Awina mu vysvětlila, že to je hlavní rodový znak náčelníka všech klanů Wagaronditů. Kalifornskou kukačku apuaukaueyu považují za posvátnou, proto své mladé přijímají mezi bojovníky po vykonání zkoušky, při níž se střetnou s tímto obřím ptákem. Zasněženec je vyzbrojen pouze bolou a oštěpem. Musí ptáka srazit na zem hozením boly se třemi kameny a pak

mu useknout hlavu. Každoročně při tomto nebezpečném obřadu umírají nejméně čtyři mladí válečníci z každé vesnice.

Průvod s Odysseem v čele sestupoval po dlouhém strmém svahu. Wagarondité tloukli na velikánské bubny a točili velkými řehtačkami. Kněz, ozdobený po celém těle peřím, chrastil vydlabanou tykví a podle všeho něco zpíval, ale na tu vzdálenost Odysseus nic neslyšel pro hlučnost nástrojů.

Uprostřed cesty s kopce dolů ukázala Awina k obloze a upozornila: „Podívej se, Pane.“ Velký okřídlený netopýří tvor plachtil směrem k nim. Odysseus ho pozoroval, když před nimi kroužil. Awina nelhala ani nepřeháněla. Byl to člověk s křídly nebo spíš tvor člověku podobný. Jeho tělo mělo přibližně rozměry čtyřletého dítěte. Trup byl úplně lidský až na ohromný hrudní koš. Hrudní kost musela být velmi široká, aby se k ní mohly připojit velké křídelní svaly. Na zádech měl hrb, který vypadal jako mohutný sval. Jeho paže byly velmi hubené a na rukou měl dlouhé prsty s dlouhými nehty, nohy krátké, slaboučké a křivé, chodidla rozšířená s palcem téměř v pravém úhlu k noze.

Blanitá křídla se upínala k mohutnému svalu na zádech. Měl tedy šest údů. Byl prvním takovým savcem, kterého Odysseus kdy viděl. Ale možná nebyl posledním. Tato planeta – nebo tato Země pro něho měla mnohá překvapení. Na vyboulené, kulaté a úplně lysé hlavě byl nápadný trojúhelníkovitý obličej a velké uši, jež vypadaly jako pomocná křídla. Na obličejí upoutaly velikánské oči bez lesku. Vypadalo to, že polonahý tvor nemá srst.

Když slétal dolů, usmíval se, skládal napůl křídla a pak dopadl na vyzáblé nohy a široká chodidla. Kolébal se k nim. V okamžiku, kdy se dotkl země, ztratil všechnu eleganci. Pozvedl tenkou ruku a promluvil ayratsky pisklavým dětským hlasem.

„Zdravím tě, kamenný bože! Zdraví tě Ghlikh a přeje ti dlouhé božství!“

Odysseus mu docela dobře rozuměl, ale sám obchodní řečí ještě plynule nemluvil. Zeptal se: „Mluvíš wufeajsky?“

„Docela dobře. Je to jeden z mých oblíbených jazyků,“ odpověděl Ghlikh. „My, Dhulhulikhové, mluvíme mnoha jazyky, z nichž wufeajština je jeden z nejlehčích.“

Odysseus se ptal: „Jaké zprávy přinášíš, Ghlikhu?“

„Mnoho, abych obveselil a informoval. Ale s tvým svolením, můj pane, je odložíme na později. Právě jsem byl zmocněn Wagarondity, abych s tebou nejprve promluvil. Přejí ti všechno dobré, co mohou, protože se domnívají, že jsi také jejich bůh.“

Zabarvení hlasu netopýřího muže bylo lehce uštěpačné. Odysseus se na něho díval přísně, ale Ghlikh se jen usmíval a ukazoval dlouhé, nažloutlé zuby.

Odysseus řekl: „*Domnívají se?*“

„Tak tedy,“ odpověděl Ghlikh, „nemohou pochopit, proč straníš Wufeům, když Wagarondité jsou odhodláni uvést tě do této vesnice, kde bys mohl být jaksepatří uctíván. Přesně tohle si myslí.“

Odysseus chtěl pokračovat v cestě a ignorovat tvora, který ho trochu rozčílil. Ale Awina mu pověděla, že netopýří lidé bývají spěšnými posly, zplnomocněnci, šířiteli různých zpráv a klípků a hrají důležitou roli v mnoha dalších věcech. Stává se pravidlem, že netopýří muž pracuje jako soudce mezi dvěma stranami, které si přejí udělat mírové dohody, obchodní smlouvy nebo občas uzavřít příměří. Kromě toho sami někdy obchodují a přilétají s malým, lehkým, ale velice žádaným zbožím z nějaké neznámé země, snad jejich vlastní.

„Pověz jim, že mě dva z nich napadli, a proto jsem je potrestal všechny,“ oznámil mu Odysseus.

„Řeknu jim to tak,“ potvrdil Ghlikh. „Zamýšlíš nějaký další trest?“

„Ne, pokud neudělají něco, za co by si ho zasloužili.“

Ghlikh zaváhal a slyšitelně polkl, jeho hrbolatý ohryzek poskakoval jako opice na hrazdě. Samozřejmě si nebyl tak jistý, jak předstíral. Nebo možná věděl, že je na zemi zranitelný, ale přeceňoval se.

„Wagarondité říkají, že je poctivé žádat dokonce i boha, aby dokázal, že je bohem,“ pokračoval Ghlikh.

Awina, stojící za Odysseem, zašeptala: „Pane, odpusť mi, ale rada by mohla pomoci. Tito opovážliví Wagarondité pptřebují lekci, a dovolíš-li jim klást ti podmínky...“

Odysseus s ní souhlasil, ale nechtěl radu, dokud o ni nepožádá. Zvedl ruku, aby ji umlčel. Obrátil se ke Ghlikhóvi: „Nemusím

nic dokazovat, ale mohu být uctivě požádán.“

Ghlikh se usmál, jako by uhádl, že přesně tak to Odysseus řekne. Sluneční paprsky v jeho žlutých kočičích očích zaplály slabými plaménky a on prohlásil: „Wagarondité tě tedy prosí, abys zabil Starého tvora s dlouhou rukou. Netvor po mnoho let pustoší pole a dokonce i vesnice. Zničil mnoho úrod, skladišť a občas dohnal celé vesnice k hladovění. Starý tvor zabil mnoho bojovníků vyslaných proti němu, jiné zmrzačil, vždy zvítězil nebo utekl a obratně se vyhnul celým loveckým výpravám, jen aby se objevil někde jinde

a podupal a sežral celá pole kukuřice nebo porazil velké pališády z těžkých kůlů a rozmačkal domy.“

„Budu o jejich prosbě uvažovat,“ odvětil Odysseus, „a odpovím v několika příštích dnech. Prozatím, pokud tady není něco jiného, o čem by se hovořilo, nech nás jít dál.“

„Mám jen všední záležitosti, zprávy a společenské klepy, které přináším z různých vesnic od mnoha kmenů rozličných národů,“ upozornil Ghlikh. „Mohl bys shledat některé z nich zábavnými nebo dokonce poučnými, můj Pane.“

Odysseus nevěděl, zda to poslední nebyla ironická poznámka k údajné vševědoucečnosti boha, ale rozhodl se to přejít. Avšak kdyby se to ukázalo nezbytným, popadl by vychrtlou nestvůrku a zakroutil by jí krkem pro výstrahu. Netopýří národ mohl být posvátný nebo přinejmenším privilegovaný, ale kdyby se tenhle chlápek choval příliš urážlivě, mohl by poškodit Odysseův celkový božský dojem.

Sestoupili s kopce, prošli údolím a po dřevěném mostě přes řeku širokou asi tři sta stop. Na druhé straně se prostírala hlavně kukuřičná pole a také louky s vysokou modrozelenou trávou, na nichž přežvykovaly červenosrsté ovce se třemi ulámanými rohy. Množství opuštěných kamenných a dřevěných motýček a kos na polích ukazovalo, že „ženy“ a „děti“ pracovaly až do posledního okamžiku.

Za doprovodu bubnů vpochodovali Wufeové do bran a tady se Odysseus ocitl tváří v tvář náčelníkům a kněžím. Netopýří muž odstartoval z úbočí a letěl nad nimi, když kráčeli přes údolí. Nyní připlachtil, dosedl několik kroků od Odyssea a kousek popoběhl. Kolébavě se na křivých nohách vrátil, blanitá křídla s

žebrovím z kostí nechal napůl roztažená.

Mezi Odysseem a náčelníky probíhal delší rozhovor, s Ghlikhem jako prostředníkem. Potom vrchní náčelník Djiidaumokh klesl na kolena a položil si Odysseovu ruku na čelo. Ostatní náčelníci a kněží ho následovali a Odysseus a jeho doprovod vstoupili do vesnice.

Několik dní se hodovalo a řečnilo, než se Odysseus vydal dál. Navštívil celkem deset wagaronditských vesnic. Byl zvědavý na to, jakou odměnu dostane Ghlikh za své služby. Ghlikh s nimi zatím jezdil na zádech wagaronditského válečníka a své křivé nohy měl ovinuté kolem jeho husté srstnaté šíje.

„Má odměna!“ zvolal a mávl bezstarostně rukou. „Á, jsem sytý a ubytovaný i několik mých dalších potřeb je obstaráno. Jsem prostý tvor. Přeji si pouze povídat si s mnoha různými lidmi, rozprávět, abych uspokojil svoji a jejich zvědavost, být užitečný. Největší potěšení mi působí to, že jsem užitečný.“

„To je všechno, co žádáš?“ divil se Odysseus.

„Och, někdy přijmu nějakou tu cetku, polodrahokam, prvotřídní vyřezávanou figurku nebo podobný předmět. Ale mým hlavním zbožím jsou informace.“

Odysseus to nekomentoval, ale cítil, že na Ghlikhově obchodu je něco víc, než přiznal.

Cestou zpátky do první wagaronditské vesnice se ho náčelník Djiidaumokh zeptal, co zamýšlí učinit se Starým tvorem s dlouhou rukou, a oznámil mu: „Posel obyvatelů Nisheymanakhu, třetí vesnice, kterou jsme navštívili, přinesl zprávu, že Starý tvor opět pustoší jejich pole. Zabil dva bojovníky, kteří po něm šli.“

Noblesse oblige, jeho výsadní postavení ho zavazuje k ušlechtilému jednání, a tak sliby nemohou zůstat nesplněné. Odysseus si povzdechl: „Pojďme za tím tvorem hned.“

Zavolal si Ghlikha, a vyptával se: „Použili tě Wagarondité někdy k tomu, abys Starého tvora s dlouhou rukou našel?“

„Nikdy,“ řekl Ghlikh.

„Proč ne?“

„Předpokládám, že je to nikdy nenapadlo.“

„A tebe nikdy nenapadlo jim říci, jak cenný bys mohl být?“

„Ne. Myslím si, že Starý tvor je pro mě mnohem cennější živý

než mrtvý. Kdyby byl mrtvý, měl bych mnohem méně vzrušujících novinek,“ přiznal se.

„Vypátráš Starého tvora!“ přikázal Odysseus.

Ghlikhovy oči se zúžily a tenké rty se semkly. Přesto souhlasil: „Samozřejmě, můj Pane.“

Z rozhovorů, které zaslechl, Odysseus věděl, že přinejmenším čtyři generace Wagaronditů znaly Starého tvora. Ale na území Wagaronditů nežil trvale. Někdy zmizel na roky a musel tedy ničit neznámé národy na severu, západě a snad i ve velkém lese na východě. Bylo to obrovské zvíře a ovládalo velké území.

Z líčení, která si složil dohromady, Odysseus věděl, že Starý tvor je jakýmsi druhem slona. Ale jakého slona! Musí být alespoň dvacet stop vysoký a má čtyři kly! Horní kly se ohýbají vzhůru a spodní dolů a dozadu. Dlouhá ruka představovala chobot.

Lstivost Starého tvora, úniky před pastmi, jeho vražedné léčky a schopnost zmizet byly legendární.

„Má daleko více intelligence, než se dá očekávat od tvora, který neumí mluvit,“ řekl Odysseus Ghlikhovi. Awina stála u nich.

„Kdo říká, že nemá žádnou řeč?“ opáčil Ghlikh.

Odysseus byl překvapený: „Myslíš, že *umí* mluvit?“

Ghlikh přivřel víčka a dodal: „Samozřejmě, přesně to nevím. Jenom jsem upozornil na to, že nikdo ve skutečnosti neví, zda umí nebo neumí mluvit.“

„Je jediný svého druhu?“ pokračoval v dotazech Odysseus.

„Nevím. Někteří říkají, že je jich hodně, mnoho pochodů na sever. Opravdu nevím.“

„Měl bys,“ namítl Odysseus. „Hodně cestuješ. Létáš daleko, ale i kdybys nelétal na sever, jistě tam někteří z tvých lidí létají.“

„Opravdu nevím,“ opakoval Ghlikh, ale Odysseus si myslel, že v jeho tváři postřehl stěží potlačované pobavení.

Potlačil vztek a změnil téma: „Pověz mi, Ghlikhu, viděl jsi někdy...?“ a pak zaváhal. Ve wufeajštině neexistovalo slovo označující kov. Ne, pokud věděl, rozhodně ne. Pokračoval v popisu kovu. Polom si vzpomněl na svůj nůž, vyndal ho a otevřel. Ghlikhovy oči se rozšířily, začal prudce oddechovat, požádal o svolení vzít do ruky čepel. Odysseus ho pozoroval. Zatímco dlouhé vyzáblé prsty ohmatávaly ocel, jemně přejel pal-

cem po ostří, dotkl se ho bradavičnatým jazykem a držel si ho naplocho proti pergamenovité tváři. Konečně vrátil nůž zpátky. „Neshgaiové,“ pokračoval v odpovědích na Odysseovy otázky, „byli kmenem obrů a žili v obřím městě, které leží na jižním pobřeží této země, za Wurutanou. Svě obří domy si stavěli z nějakého zvláštního materiálu. Neshgaiové chodili po dvou nohách a měli jen dva malé kly ve srovnání s kly Starého tvora, ale měli velké uši a dlouhé nosy, které jim sahaly až k pasu. Zřejmě se vyvinuli z bytostí podobných Starému tvorovi.“

Odysseus byl pln otázek a nevěděl, na kterou se zeptat dříve.

„Jak si představuješ Wurutanu ty?“ Zeptal se takhle úmyslně, protože nechtěl, aby Ghlikh poznal, že o svém starodávném nepříteli téměř nic neví.

Ghlikh poděšeně vypískl: „Co máš na mysli? Jak si ho představuji já?“

„Co pro tebe znamená Wurutana?“ útočil dál Odysseus.

„Pro mě?“

„Ano. Jak mu říkáš?“

„Velký požírač. Všemocný. Ten, který roste.“

„Ano, já vím, ale jak vypadá? Jak se jeví tobě?“

Ghlikh pochopil, že se Odysseus pokouší získat dostatek popis něčeho, co nezná. Usmál se tak jízlivě, že si Odysseus přál roztržít mu tu jeho vyzáblou lebku a řekl:

„Wurutana je tak ohromný, že nenalézám slov, abych ho popsal.“

„Ty mluvko!“ nechal se strhnout Odysseus. „Ty nevymáchaná tlamo! Okřídlený opičí ksichte! Ty nenalézáš slov?“

Ghlikh ho podrážděně sledoval, ale mlčel. Odysseus se pak zklidnil: „Dobrá. Pověz mi, žijí někde v téhle zemi bytosti jako já?“

Ghlikh odpověděl: „O, ano, dost.“

„Tak vida, kde?“

„Na druhé straně Wurutany. Na mořském pobřeží mnoho pochodů západně od Neshgaiů.“

„Proč jsi mi o nich neřekl?“ zvolal Odysseus.

Ghlikh se užasle zeptal: „Proč bych měl? Neptal ses mě na ně. Je pravda, že se ti hodně podobají, ale nejsou to bozi. Jsou pouze jinou inteligentní rasou mého druhu.“

Tedy má ještě naléhavější důvod, aby se vydal na jih. Bude se muset postavit Wurutanovi, ať chce či nechce. Jestli lze uvěřit tvrzení Wufeů a Ghlikha, Wurutana pokrývá celou zemi kromě severního a jižního pobřeží moře.

Na břehu potoka v bahně nakreslil Ghlikh přibližnou mapu pevniny.

Na severu se rozkládala země označená jako neznámá a pod ní ne zcela přesný trojúhelník se širokou základnou v severní části. Tady všude, kromě severní neznámé oblasti, o které Ghlikh rozhlašoval, že je zde také moře, se rozprostíral oceán nebo moře.

Odysseus by rád věděl, zda pevnina představovala všechno, co zbylo z východní části Spojených států. Hladina oceánu mohla být mnohem výš, a tak by Střední západ (kolem řeky Mississippi) a Atlantské pobřežní roviny mohly být zatopeny. Tato krajina je možná zbytek horského pásma Appalačských hor. Samozřejmě mohl být ve svém „zkamenělém“ stavu přenesen na jiný kontinent a tohle

mohl být pozůstatek části Eurasie. Může se také nacházet na jiné planetě jiné hvězdy než Slunce. Nemyslel si to, ale bylo to možné. Kdyby tak našel něco, co by mu pomohlo určit tohle místo. Jenomže po mnoha miliónech let bude všechno ztracené. Lidské kosti jsou zničeny až na pár zkamenělých koster. A jaká je pravděpodobnost, že by zkameněl člověk? Ocel se rozpadla rezivěním, umělá hmota se zkazila, cement se rozdrobil, pyramidy, sfingy, řecké a americké mramorové sochy se dávno rozpadly na prach. Po lidech nezůstalo nic, možná jen pazourkové nástroje z doby kamenné, které mohly přežít dlouho po tom, co zanikla lidská historie se svými knihami, stroji, městy i kostmi.

Vznikala horská pásma, zvedala se a opět zanikala. Kontinenty se trhaly a ostrovy odplouvaly jeden od druhého. Dna oceánů se vzdouvala, rodily se nové pevniny a staré se proměnily v oceány. Co bylo zvrásněné a zvednuté, ohladilo se a stalo se plochým. Co bylo hladké a rovné, zvrásnilo se a bylo vyzvednuto. Velké masy hornin se mlely jedna proti druhé a ničily lidské pozůstatky na prach. Miliardy tun vody se s řevem hnaly do nově otevřených údolí a smetly z cesty nebo pohřbily v bahně

úplně všechno.

Nic kromě pevnin a moří nezůstalo, voda a země v nových tvarech, nové kontinenty. Jen život pokračoval a vyvíjel se do nových forem, ačkoli staré formy života stále přezívaly.

Jestli se dalo Ghlikhovi důvěřovat, lidstvo stále existovalo! Člověk už nebyl pánem tvorstva, ale stále žil. Odysseus se vydává na jih.

Nejprve ovšem musí zabít Starého tvora s dlouhou rukou, aby dokázal, že je bůh.

Odysseus podrobil netopýřího muže palbě otázek, až byl Ghlikh občas rozpačitý, a dokonce podrážděný, ale nikdy se otevřeně nerozzlobil. Konečně Odysseus uzavřel otázkou: „Na severu jsou tedy sopky a horké gejzíry, které vydávají štiplavý a nepříjemný zápach?“

„Ano,“ přitakal Ghlikh, který toho věděl o severu víc, než chtěl prozradit.

Odysseus teď ale netoužil pátrat po důvodech jeho mlčenlivosti. Všechno, co potřeboval, byly informace. „Jak daleko je na sever?“

„Deset dní pochodu.“

Asi dvě stě mil, spočítal si Odysseus.

„Povedeš nás tam.“

Ghlikh otevřel ústa, jako kdyby chtěl protestovat, ale pak je zavřel.

Odysseus povolal wufeajské a wagaronditské náčelníky a kněze a přikázal jim, co mají dělat, zatímco bude pryč.

Hodnostáři byli zmatení jeho příkazy o shromažďování a zpracovávání výkalů a výrobě dřevěného uhlí. Oznámil jim, že jim to vysvětlí později.

Kromě toho si přál, aby s ním šel na sever co největší válečný oddíl a co nejvíce dospívajících samců, tolik „mužů“, kolik jich mohlo být postrádáno. Cestou by se porozhlédli po Starém tvorovi, ačkoli nebude prvořadým úkolem oddílu, aby ho vystopoval. Ale se zabitím Starého tvora to bylo spleťtí.

Náčelníci z jeho požadavků neměli velkou radost, ale začali na nich pracovat a realizovat je. O týden později se Odysseus s Awinou, několika kněžími a s velkým oddílem sta dospělých bojovníků a dvěma sty mladistvých samců vydal na sever. Gh-

likh byl s nimi, i když ne v každém okamžiku. Létal kupředu, prozkoumával kraj, mnohokrát jim označil polohu lovné zvěře a třikrát odhalil nepřátelské zvědy. Příslušníci nepřátelského kmene vypadali jako jiný druh Wagaronditů. Srst měli černou a přes oči a tváře kaštanově hnědé pruhy. Jinak byli stejní jako jejich bratrance z jihu.

Alkunquibové shromáždili velký válečný oddíl a pokusili se napadnout Odysseovu skupinu ze zálohy. Ghlikh podával zprávy o jejich poloze, a tak mohli sami číhající útočníky přepadnout ze zálohy. Překvapení znásobené šípy, které Alkunquibové neznali, a přítomnost obra Odyssea, o němž již museli dříve slyšet a dozvědět se o jeho božství, změnily bitvu v masakr. Odysseus neřídil žádný útok, ani to od něho náčelníci neočekávali. Byl rád. Předpokládalo se, že by bůh mohl být zraněn? Nechtěl se na to nikoho ptát. Bylo možné, že se domnívali, že bohové musí statečně snášet zranění. Vždyť i staří Rekové a další národy si mysleli, že jejich bohové jsou nesmrtelní, ale ne nezranitelní.

A tak se stalo, že stál stranou a používal svůj velký luk se smrtícím účinkem. Děkoval bohu, že se zabýval lukostřelbou na střední škole, ba i po vysoké škole to zůstalo jeho koníčkem. Byl dobrý střelec a měl mnohem silnější luk než Wufeové. Odysseus byl oproti Wufeům o hodně vyšší, ale oni byli, navzdory malé výšce, silní a nezdolní. Jeho paže napínaly luk – „mohutný luk starověkého Odyssea“, který používá jiný Odysseus, pomyslel si – a šípy létaly dost přesně. Zabil dvanáct Alkunquibů a těžce zranil dalších pět.

Útok nepřátel byl zlomen a po šesti minutách boje se obrátili na útěk. Mnohé probodly oštěpy zezadu nebo zabily vržené tomahavky. Avšak ti, jež přežili, se chovali statečně. Když doběhli k vesnici, kde v hrůze čekali staří bojovníci, samice a děti, všichni samci schopní držet zbraň, včetně šestiletých, se postavili před uzavřené brány. S jekem se pokrevní bratři Wufeové a Wagarondité hnali na obránce. Udělali to neorganizovaně, a tak byli s těžkými ztrátami odrazeni. Odysseus využil přestávky a nařídil jim, aby nechali Alkunquiby na pokoji a vydali se na pochod.

Jejich krvežíznivost byla tak velká, že se odvážili přít se s ním. Oznámil jim, že udělají to, co chce, jinak je zničí. Naštěstí ni-

koho nenapadlo považovat to za planou hrozbu a pokud na to někdo pomyslel, neodvážil se to vyslovit.

Při pohledu na Alkunquiby dostal Odysseus nápad. Na zpáteční cestu potřeboval co nejvíce nosičů a tady bylo alespoň dalších sto

mladíků.

S Ghlikhovou pomocí zorganizoval jednání s nepřátelským vojevůdcem. Odehrála se prudká, ale krátká debata a pak se náčelník Alkunquibů, postavený před možnost zániku svého kmeny, vzdal. O dva dny později pochodovali dospívající Alkunquibové s Odysseovým oddílem jako rukojmí a budoucí nosiči. Mezitím vesnice poslala vzkazy dalším alkunquibským kmenům, aby nechaly výpravu na pokoji. Dva kmeny tomu nevěnovaly pozornost a zaútočily. Byly opět zničeny útokem ze zálohy. Odysseus nechal pro výstrahu obě vesnice vypálit, ale nedovolil zmasakrovat vesničany. Přibýlo mu sto padesát rukojmí a budoucích nosičů.

Vítězství Odyssea rozhodně nerozveselila. Krveprolití ho skličovalo. Uplynuly milióny let vývoje bytostí se schopností vnímání, možná čtyři sta tisíc nebo více generací – snad dvakrát tolik – a ještě stále si vnímající tvorové, kteří dokáží mluvit a jsou vládci tvorstva, nevzali žádné ponaučení. Nebo došli k poznání, že boj a krveprolití jsou nevyhnutelné a potvrzují tak dlouho, jak dlouho bude existovat život?

Velký oddíl se nyní pohyboval mnohem pomaleji. Tolik „lidí“ nemohlo cestovat rychle a Odysseus odhadoval, že desetidenní pochod teď potrvá dvacet dní. Ale už je žádná velká ozbrojená jednotka nepřepadla. Některé kmeny se schovávaly po kraji a pokoušely se pobít sem tam nějaké bojovníky. Ale to byly jen drobné potyčky. Velkým problémem bylo stravování armády. Přítomnost takového množství „mužů“ vyplašila lovnou zvěř a skupinky bojovníků musely lovit a hledat zvěř mnoho mil před oddílem. Tyto skupinky se stávaly terčem útoků místního obyvatelstva. Na návrh Awiny Odysseus jednoho dne uspořádal velký lov a společně zahnali k strmému srázu stádo koní. Na mnoho dní měli dobré jídlo, i když se zdrželi, než vyudili maso. Konečně dorazili k Odysseovu cíli. K vulkánům a horkým zříd-
lům. Tady Odysseus našel síru, o níž doufal, že ji zde objeví.

Byla to průsvitná nazelenalá síra, kterou mohli jeho „lidé“ dobývat kamennými nástroji. Po dvou týdnech vyrazili nazpátek, protože by více síry neunesli.

V alkonquibských vesnicích se Odysseus dohodl, že po vyložení nákladů ve wufeajské vesnici pošle mladé nosiče s dary zpět. Když se oddíl vrátil do výchozího místa, našel zde Odysseus velkou zásobu dusičnanu draselného. Wufeové splnili jeho příkazy týkající se odborného zpracování výkalů, které se prudce rozkládaly. O několik dní později po oslavách a obřadech nařídil Odysseus bojovníkům a ženám, které mohly být staženy z polí, aby pracovali na přípravě černého střelného prachu. Výsledkem byla vhodná výbušná směs dusičnanu draselného, dřevěného uhlí a síry. Odysseus nechal k demonstračním účelům postavit chatrč a uvnitř odpálil pětilibrovou nálož. První pokus Wufey, Wagarondity a Alkonquiby vyplašil, rozšířil mezi nimi paniku a naplnil je posvátnou hrůzou.

Odysseus všechny poučil o nebezpečích nové zbraně, včetně nestálosti střelného prachu. Také jim zakázal používat výbušninu bez jeho svolení a směli se jí dotknout pouze pod jeho dohledem. Kdyby nestanovil určitá omezení, během jednoho dne by celá zásoba zmizela pro jejich zábavu.

Šestý den odpálil raketu s téměř dvoulibrovou hlavicí umístěnou v dřevěné nábojnici. Explodovala proti čelní stěně kamenného srázu a poskytla jim pěknou podívanou.

Potom Odysseus nařídil Ghlikhovi, aby vynesl do vzduchu a odpálil rozbušku skoro librové bomby. Ghlikh se vznesl nad maketu Starého tvora postavenou podle popisu zvířete ze dřeva a trávy. Zaútočil střemhlav a pak nabíral výšku, při svém manévru se ve vzduchu téměř zastavil a vložil konec rozbušky do otvoru v krabici s lehce zápalnou látkou. Potom rychle pustil bombu, která dopadla na záda atrapy, ale odvalila se a vybuchla deset stop od modelu. Po čtyřech pokusech Ghlikh dokázal správně odhadnout čas a bomba odstřelila maketu stranou.

„Výborně!“ pochválil ho Odysseus, když před ním přistál a zubil se jako démon. „Dobře jsi to udělal. Náš další úkol je vypátrat Starého tvora. Budeš schopen ho objevit?“

„Může odtud být mnoho pochodů na sever! Nebo na východ!“

bránil se Ghlikh.

„Najdeš ho!“ stroze ho odbyl Odysseus.

Netopýří muž se rozmrzele odkolébal, aby se najedl. Awina si povzdechla: „Divím se, že jsme nepřišli na možnost používat ho k nalezení Starého tvora. Měli jsme to tak dělat. Ale my nejsme bozi.“

„Rád bych věděl, proč se tak zdráhá to pro mne udělat,“ pronesl zamyšleně Odysseus. „Není to pro něho moc nebezpečné, kromě špatně odhadnutého času k zapálení rozbušky. Ale on se zdráhal ještě předtím, než vůbec věděl o bombách.“

„Není mi to jasné,“ pomalu odvětila Awina, jako kdyby nechtěla vznést žádné obvinění, alespoň zatím.

Snažil se na ni zapůsobit, aby vyslovila jakékoli podezření, které by mohla mít. Awina zapřela, že by Ghlikha podezírala. Vzdal to. Kdyby chtěla, byla by stejně nepolapitelná jako kterákoli kočka. Ale Odysseus se rozhodl, že bude Ghlikha sledovat ještě důkladněji. Jestliže ale Ghlikh nechce Starého tvora vystopovat, může prostě odletět nebo jednoduše nemusí obří zvíře nalézt.

Za tři týdny se opět nacházeli na území Alkunquibů. Týden předtím Starý tvor napadl nejsevernější pole Wagaronditů. Spojky sestavené z běžců přinesly tyto noviny Odysseovi. Ten vyburcoval své ozbrojené síly a během hodiny vypochoďovali k severu. Odysseova jednotka se skládala z dvaceti bojovníků, dvaceti nosičů a Awiny. Postupovali indiánským krokem. Sto kroků běh a sto kroků chůze. Od úsvitu do setmění rychle polykali jednu míli za druhou. Každou noc padl Odysseus do svého spacího pytle jako podřatý a okamžitě usínal. Ráno se probouzel a cítil všechny svaly. Teprve čtvrtý den vstal bez bolestí. V té době ztratil víc váhy než při první výpravě. Na rozdíl od svých menších, lehčích a nézdolnějších nelidských druhů nemohl celý den běžet, aniž by se uštvál. Byl příliš velký a měl příliš těžké svaly. Ale nemohl si dovolit, aby viděli svého boha vyčerpaného, a tak udržoval tempo.

Roztrhal boty, které měl na sobě, když „znovu oživil“, a nyní nosil mokašiny, které mu dlouho zraňovaly nohy. Ale nakonec si na ně zvykl.

Odhadoval, že ztratil kolem dvaceti liber ode dne, kdy se „probudil“. Ale tělesný pohyb mu svědčil. Nebyl tlustý a dýchalo se mu znamenitě. Přesto by ho každý Wufea, včetně Awiny, uběhal do bezvědomí.

Hluboko v alkuquibském území se jednoho rána oddíl zastavil. Objevil se před nimi Ghlikh, letěl rychle, klouzal nad korunami stromů, a dokonce i na dálku jeho výraz říkal, že našel Starého tvora s dlouhou rukou.

O chvíli později sklouzl po křídle na mýtinku a přistál vedle nich.

Zahekal: „Je vpředu nahoře! Na druhé straně toho velkého kopce!“

„Co dělá?“ zeptal se Odysseus.

„Krmí se! Otrhává všechny listy ze stromů!“

Odysseus ve skutečnosti neočekával, že Ghlikh zvíře vypátrá, ale mohl si reakce netopýřího muže špatně vysvětlovat. Nebo možná něco způsobilo, že netopýří muž změnil svůj postoj. Jestliže je tomu tak, kdo nebo co by to mohlo způsobit?

Ghlikh měl trochu těžkosti, aby se odlepil od země. I když by nenesl žádné břemeno, volné prostranství nebylo dostatečně dlouhé, aby získal vhodný rozběh ke startu. S bombou vážící přes pět liber neměl naději vzlétnout. Ani tu nebyla možnost využít příkrý svah kopce jako startovací plochy, protože stromy rostly všude.

Odysseus váhal. Mohl nechat Ghlikha přenést o dvě míle zpátky do míst, kde by mohl vzlétnout. Ghlikh by potom přiletěl a setkal se s nimi. Nechtěl na něho čekat tady v okolí, ale musel to tak udělat, jestliže si přál, aby mu Ghlikh pomohl zaútočit. Kromě toho měl spoustu času. Proč se sužovat mrháním času, když ho donedávna bez jakéhokoli znepokojení ztrácel po mnoho tisíciletí.

Přikázal dvěma Wagaronditům, aby Ghlikha mezi sebou přenesli na otevřený pruh země. Potom rozkázal oddílu, aby postupoval pomalu a tiše vpřed. Deset bojovníků si připravilo luky a šípy a dalších deset s nosiči si přichystalo rakety a bomby.

Stoupali strmým úbočím hustým křovím, které se v nepatrném úhlu odklánělo, a pak se plížili po rukou a po kolenou přes vr-

chol kopce. Dole pod nimi se rozkládalo údolí s mnoha stromy, ale také s mnoha volnými prostranstvími. Asi padesát stromů vypadalo, jako kdyby se připravovalo na zimu, ale jejich listí odstranilo zvíře, ne roční období.

Starý tvor byl tak obrovský, že Odysseus jen s obtížemi uvěřil svým smyslům. Tyčil se i nad některými mladými stromy. Byl šedivý jako každý slon, ale na pravém rameni měl ohromnou bílou skvrnu. Dlouhé žluté kly se zdály tak těžké, že se Odysseus divil, jak může zvednout hlavu. Jeho chobot, mnohem delší než choboty slonů Odysseových dní, se kroutil mezi stromy, trhal celé větve, vlekl je do obludné tlamy a pak větve bez listí vytahoval ven. Dokonce i z této vzdálenosti lovci slyšeli rachocení jeho gigantického břicha.

Vítr váł ze severu, a tak je zvíře nemůže ani cítit ani slyšet, budou-li opatrní. Oči Starého tvora nemusely být tak slabé, jako tomu bývá u obyčejných jedinců sloního rodu, a proto Odysseus znovu bojovníky upozornil, aby využívali každý možný úkryt.

Celému oddílu trvalo hodinu, než se mezi stromy po svahu kopce prodral na dno údolí. Mezitím si začal Odysseus dělat starosti o Ghlikha. Už se měl dávno objevit. Co se mohlo stát? Možná se někteří alkunquibští odpadlíci nebo příslušníci jiných kmenů ze severu skrývali v okolí a zabili Ghlikha a jeho nosiče. Možná... proč se tím měl sužovat? Jestliže se neukáže, nedá se s tím nic dělat. Útok bude pokračovat bez něho.

Bojovníci se ukrývali převážně za stromy, když Odysseus vydal pokyn, aby zůstali, kde jsou. Uchopil dřevěnou tarasnici, nabil ji dřevěnou raketou a plazil se kupředu. Za ním lezla Awina s malou pochodní, kterou právě zapálila. Do krabiček s doutnajícím ztrouchnivělým dřevem nasypali hobliny, rozfoukali troudu do ruda a pak vložili pochodně do krabiček, aby je zapálili. To byl rozhodující okamžik, jenž Odyssea znepokojoval. Zvíře mohlo kouř ucítit, i kdyby bylo po větru, nebo mohlo zpozorovat husté černé oblaky kouře, i kdyby mělo slabý zrak. Hromové burácení břicha se mísilo se zvukem lámaných větví a očesávaného listí a praskotem stromků odhazovaných stranou. Mohutné šedivé tělo se přemisťovalo dozadu a dopředu při neustálém přešlapování. Chobot pilně pracoval a zdálo se, že všude ve

světě Starého tvora s dlouhou rukou vládne klid a mír.

Na Odyssea dopadl stín. Podíval se nahoru a nad ním se třepotala tmavá okřídlená postava Ghlikha. Odysseus na něho mával, aby se stočil doprava. Kdyby Ghlikhův stín padl na zvíře, které bylo pravděpodobně stejně plaché jako kterýkoli africký slon, mohlo by se poplašit, nebo by přinejmenším bylo ve střehu.

Ghlikh Odyssea buď neviděl, anebo špatně rozuměl jeho gestikulaci. Letěl přímo ke zvířeti ve výšce kolem padesáti stop. Jednou rukou pevně svíral bombu přitisknutou k břichu a druhou držel malou pochodeň. Hustý kouř za ním vířil, jako kdyby byl ohnivý démon.

Odysseus zaklel a rozběhl se směrem k Starému tvorovi. Bojovníci a nosiči, kteří ve svém vzrušení a strachu zapomněli na jeho varování, se začali po obou stranách prodírat ke zvířeti. Jejich dětství bylo vyplněno děsivými historkami o této nestvůře. Někteří ho dokonce z dálky zahlédli nebo ho viděli v akci. Otcové dvou z nich byli rozdrceni jeho obrovskými tlapami. Ale nikdo nezůstával pozadu, protože by byli pokládáni za zbabělce a bylo lepší být mrtev než zneuctěn. Bohužel vyrazili příliš nerozvážně, příliš soupeřili mezi sebou, a tak se prozradili.

A mě prozradí také, pomyslel si Odysseus.

Bylo příliš pozdě podniknout cokoli, kromě útoku, a doufat v nejlepší. Kéž by se Ghlikh zbavil trémy, měl správný odhad a zasáhl tu obludu. I když, jak by někdo mohl nezasáhnout něco tak velkého, to by musel být div.

Ale Ghlikh minul. Zdánlivě přeletěl, pak se naklonil a měl v úmyslu změnit směr letu, aby se dostal nad zvíře zezadu. To nebylo příliš moudré. Především manévroval přímo nad zvířetem, a tak na něho vrhl svůj stín. Ale kolos ho nezpozoroval. Potom však zvíře ucítilo kouř z pochodně, navzdory tomu, že se Ghlikh vznášel vysoko nad ním.

Zvíře přestalo trhat větve, vztyčilo chobot, tu a tam zavěťřilo a začalo troubit.

Ghlikh upustil bombu a pak zklamáním vykřikl. Kolos strnul, odpověděl svým typickým troubením a náhle přešel do útoku. Nabral rychle neuvěřitelnou rychlost. Až dosud nemohl o ničem

vědět, byl jenom poplašený, a tak se dal slepě na bezhlavý útěk. Ať ho k tomu pudilo cokoli, směřoval k Odysseovi, kterému se náhle raketa zdála velmi nedostatečnou zbraní.

Navzdory tomu si Odysseus položil nabitou tarasnici na rameno a zaječel na Awinu, aby zapálila rozbušku. Neviděl ji, ale ona mu s klidem hlásila, co dělá.

V tom okamžiku vybuchla Ghlikhova bomba necelých třicet yardů za šedým běsem. Starý tvor zvýšil intenzitu troubení a zrychlil. Také změnil směr, takže se k Odysseovi a Awině nepřibližoval přímo. Pokud by se slon neotočil, minul by je jen o kousek. Ale kdyby je spatřil, pravděpodobně by si to k nim namířil.

Žár ovanul Odysseovu tvář, dým mu naplnil oči a u hlavy mu zasyčela raketa, jak vypálila z hlavně. Letěla v plochem oblouku ke zvířeti, které je přede dvěma vteřinami zahlédlo, upřelo na ně své narudlé oči a zaútočilo s vysoko svířutým chobotem. Raketa, která vypadala jako tmavá rozmazaná skvrna, udeřila do molochova levého ramene a exploze Odyssea ohlušila. Zvíře zahalil kouř, takže ho neviděl. Nečekal na výsledek zásahu a utíkal stranou, s Awinou v závěsu. Přibíhal k němu jeden nosič s novou raketou. V té chvíli kolem něho létaly další střely, jedna ho *těsně* minula a pak ho něco udeřilo do zad.

Padl na obličej, zatímco ho kouř zahalil jako stan. Kašlal a potom se zvedl na všechny čtyři. Na několik minut byl téměř omráčen a neuvědomoval si, co se stalo. Některý „raketometčík“ v rozrušení zamířil v příliš nízkém náměru. Tahle raketa Odyssea téměř zasáhla a narazila do stromu v jeho blízkosti.

Odysseus se postavil, šaty měl rozervané a byl umazaný od černého kouře. Rozhlížel se po Awině a pak ulehčeně vykřikl. Awina stála kousek od něho a omráčeně hleděla zarudlýma očima. Srst měla začerněnou, ale zdálo se, že není zraněná.

Odysseus se otočil zpět ke Starému tvorovi. Nic neslyšel, jen si pamatoval, že byl přímo za ním.

Ale žádná ničivá síla se za ním nehнала. Obr ležel na zemi a kopal sloupovitýma nohama, zatímco krev z něho prýštila jako z pramenů několika obrovskými ranami. Jedna noha, ačkoli se pohybovala, byla u ramene napůl ustřelená.

A pak, když se k Starému tvorovi blížili řvoucí a triumfálně vykřikující bojovníci a nosiči, vzepjal se a šouravě opět zaútočil. Dvounožci řvali hrůzou a rozprchli se, ale zvíře uchopilo jednoho chobotem, zvedlo ho a mrsklo s ním do větví stromu.

Potom se Starý tvor opět zhroutil a zemřel v jezeru krve a kalu. Wufea vržený do větví stromu jako zázrakem přežil pouze s několika škrábnutími a pohmožděninami.

Odyseovi trvalo dlouho, než se mu znovu vrátil sluch a dal si do pořádku nervy. Když se přestal třást, šel prohlédnout zvíře. Byla to, jak prohlásila Awina, chodící hora. Jenom odříznout kly a dopravit je do wufeajské vesnice bude vyžadovat značné úsilí. Ale věděl, že až Wufeoové, Wagarondité a Alkunquibové budou podnikat své poutě do vesnice a uvidí tyto gargantuovské kly vztyčené před chrámem, budou cítit, že jejich bůh je opravdovým bohem. Také budou, jak doufal, pociťovat silnější porozumění pro spojenectví. Všichni tři odvěcí nepřátelé se účastnili tohoto lovu na dávného nepřítele. A všichni tři se mohou podílet na slávě.

I přes velkou radost ho jedna věc popuzovala. Byl to Ghlikh.

Ptal se netopýřího muže, co se stalo.

„Pane, odpusť mi!“ pískal netopýří muž. „Rozčilením jsem se zpotil! Ruce mi proklouzly a bomba mi vypadla! Opravdu toho lituji, ale nemohl jsem tomu zabránit!“

„Tvoje rozčilení také způsobilo, že jsi vykřikl, a tak Starého tvora varoval?“

„Dopřavdy, Pane! Mou jedinou omluvou je to, že obří nestvůra vyvolala hrůzu a zděšení v srdcích všech smrtelníků! Podívej se, kolik chybělo, aby raketa zasáhla i tebe!“

Odyseus odpověděl: „Nic se ale nestalo.“

„Teď, když je Starý tvor mrtev, mohu odletět?“ otázal se Ghlikh. „Rád bych se vrátil domů.“

„Kde je tvůj domov?“ zeptal se Odyseus a doufal, že ho zaskočí.

„JaK jsem řekl, Pane, na jihu. Mnoho, mnoho pochodů.“

„Můžeš odletět,“ dovolil mu Odyseus a uvažoval, co má Ghlikh za lubem. Měl dojem, že Ghlikh o něm bude podávat hlášení, ale komu? To nemohl ani zdaleka tušit. Nemělo smysl po-

koušet se ho zadržet.

„Uvidím tě zase brzy?“

„Nevím, můj Pane,“ řekl Ghlikh a díval se tím svým nedůvěřivým pohledem, který Odyssea popuzoval. „Ale možná poznáš další členy mého národa.“

„Setkáme se dřív, než si myslíš,“ slíbil Odysseus.

Ghlikh vypadal poplašeně:

„Co tím myslíš, můj Pane?“

„Sbohem,“ rozloučil se Odysseus, „a mé díky za to, co jsi vykonal.“

Ghlikh zaváhal a pak řekl: „Sbohem, můj Pane. Tohle pro mne byla nejužitečnější zkušenost a také největší vzrušení za celý život.“

Odešel se rozloučit s náčelníky všech tří skupin a s Awinou. Odysseus ho pozoroval, dokud neodletěl a nezmizel za vysokým kopcem.

Awině řekl: „Myslím si, že letěl někomu sdělit výsledky své špionáže.“

„Můj Pane,“ vyhrkla. „Špionáže?“

„Ano, jsem si jistý, že pracuje pro někoho jiného než pro sebe nebo svůj lid. Nedal bych krk za to, že to platí, ale cítím to.“

„Možná pracuje pro Wurutanu...?“ pronesla.

„Je to možné,“ připustil, „zjistíme to. Až tyhle kly postavíme před chrámem, vypravíme se na jih nalézt Wurutanu.“

„Budu moci jít s tebou?“ zeptala se a upírala na něho své velké modré kočičí oči a její držení těla vyzrazovalo napětí.

„Domnívám se, že to bude velmi nebezpečné,“ tvrdil, „ale ty nevypadáš, že by ses bála nebezpečí. Ano, byl bych velmi šťastný, kdybys šla se mnou. Ale nebudu nikomu přikazovat, aby mě doprovázel. Vezmu pouze dobrovolníky.“

„Mám velkou radost, že s tebou budu moci jít, můj Pane,“ pravila a pak dodala: „Odcházíš se postavit Wurutanovi, nebo hledat své syny a dcery?“

„Mé co?“ překvapeně vyhrkl Odysseus.

„Ty smrtelníky, o kterých mluvil Ghlikh. Bytosti, které se ti tolik podobají, musí být Tvé děti.“

Usmál se a řekl: „Jsi velmi inteligentní a velmi bystrá, Awino.

Vypravím se na jih samozřejmě kvůli obojímu.“

„A budeš si hledat družku mezi smrtelníky, kteří jsou tvými potomky?“

„Nevím!“ odrazil ji ostřeji, než měl v úmyslu. Proč ho ta otázka podráždila? Samozřejmě si tam bude hledat partnerku. To je ale otázka! A navíc, myslel si, no dobře, je žena a její otázka je pro ni jen přirozená.

Ale Awina se od té doby na několik dní uzavřela do sebe. Teprve když ji neúnavně nutil ke konverzaci a žertoval s ní, setřásla ze sebe svou sklíčenost. Přesto ji mnohokrát přistihl, jak se na něho se zvláštním výrazem v obličeji dívá.

Po několika odbočeních do vesnic, které ležely poblíž přímé trasy, dorazili do wufeajské vesnice. Kly vztyčili v rozích nádvoří před chrámovými branami a pak na nich postavili střechu. Konaly se oslavy a obřady, až si náčelníci stěžovali, že se Wufeové zruinují. Kromě toho nezbývalo mnoho času na péči o příští úrodu a četné lovy, které pořádali, aby nasýtili hosty, vyčistily lovnou zvěř v okruhu mnoha mil okolo.

Odysseus nařídil vyrobit větší množství bomb a několik raket. Když to bylo hotovo, vyrazil na velký lov do jižních rovin. Také chtěl chytit nějaké divoké koně a přiblížit se k Wurutanovi.

Hlavní část výpravy se vrátila do vesnice s velkým množstvím vyuzeného masa, které vlekli na saních. Přivedli i mnoho chycených koní s příkazem, aby s nimi zacházeli jemně a nezabíjeli je.

Odysseus s Awinou a čtyřiceti bojovníky pokračovali na jih. Minuli veliká stáda slonů, jejichž velikost se blížila rozměrům afrických slonů, ale měli tukovou bouli na bocích a mnohem delší chlupy. Procházeli kolem stád antilop mnoha různých druhů a rodů, některé vypadaly jako americké a africké antilopy z jeho doby.

Spatřili smečku psů se špičatýma ušima a s bílými a červenými skvrnami po celém těle, kteří připomínali vlky. Byly zde smečky pruhovaných koček podobných gepardovi a koček podobných jaguárovi velkých jako lev. Pobíhala zde spousta dvanáct stop vysokých kukaček kalifornských. Jednou Odysseus viděl, jak dva velcí ptáci zahnali dva jaguáry od koně, kterého kočky

právě zabily.

Nezdálo se, že by ptáci a ostatní zvířata působili jeho lidem takové starosti jako Kurieiaumeové. Byli to vysocí tvorové s dlouhýma rukama, s červenou srstí a bílými obličejí. Awina ho ujistila, že jsou velmi divocí. Nebyli příbuzní s Wufey, Wagarondity ani s Alkunquiby. Používali bola a atlatly neboli vrhače oštěpů.

Nikdo nemluvil o návratu, ale čím hlouběji pronikali do kurieiaumejského území, tím nervózněji se jeho lidé stávali.

Odysseus trval na tom, že budou udržovat jižní směr. Ale po dvou dalších dnech, kdy se zdánlivě vůbec nepřiblížili k tmavé mase Wurutany, se rozhodl k návratu. Avšak svými nepřímými otázkami odhalil jisté informace o Wurutanovi, i když si nebyl jistý, že jim může důvěřovat.

Jestliže neporozuměl jejich poznámkám špatně, byl Wurutana strom. Strom jako žádný jiný od počátku existence stromů.

Vrátili se, aniž by jen zahlédli nějakou stopu po obávaných Kurieiaumeích. Odysseus hned zahájil přípravy na velkou cestu. Ale už opadávalo listí a začal foukat studený vítr. Proto se rozhodl počkat až do jara.

O měsíc později, s prvním sněhem, přiletěli do vesnice Ghlikh a jeho žena Ghuakh. V oblečení z lehkých kožešin vypadali jako okřídlení trpasličí Eskymáci. Ghuakh byla dokonce ještě menší než Ghlikh, ale mnohem hlasitější. Byla to uvřeštěná, velkohubá, otravná a dotěrná „ženská“, kterou Odysseus od první chvíle nesnášel. Kdyby měla peří a ptačí nohy, mohla by to být opravdová harpyje. „Unavilo tě čekání na můj příchod?“ usmíval se Odysseus. „Mě, čekání? Opravdu nevím, můj Pane, co máš na mysli,“ odvětil Ghlikh.

Ale on a Ghuakh položili vesničanům mnoho otázek, hned, jakmile jim předali své novinky, zprávy a klepy o pohybech zvířete k jihu. Nebylo pro ně těžké zjistit, že po oblevě má kamenný bůh v úmyslu vydat se proti Wurutanovi. Mezitím se Odysseus od Awiny a ostatních dozvěděl, že netopýří lidé jen zřídka přicházejí v tuto roční dobu. Nejvyšší kněz potvrdil, že tak pozdě se tu nezastavil žádný „okřídlený mluvka“ nejméně dvacet roků a možná ještě déle. Odysseus přikývl, když to uslyšel. Podezří-

val netopýří lidi, že byli vysláni zjistit, co ho zdrželo. A byl si jistý, že ti dva se na jaře vrátí mnohem dříve, než mívali ve zvyku. Jednoho chladného rána se s nimi rozloučil a rozhodl se, že vyrazí dříve, než zamýšlel.

Mezitím zkrotil koně a naučil bojovníky na nich jezdit. Zimní mrazy nebyly ani zdaleka tak silné jako ty, na které byl zvyklý. Geograficky to stále mohly být Syracuse, ale klima se mohlo zmírnit. Sněžilo častěji, ale ne tak vydatně, a sníh často roztál. Měl zde mnoho prostoru, aby mohl jezdit na koních, které choval uvnitř chrámu. Na jaře se narodila hříbata a Odysseus své lidi zasvěcoval, jak o ně pečovat. Neústupně vyžadoval, aby se se zvířaty zacházelo s citem. Jaro konečně uvolnilo zmrzlou půdu a roviny byly plné bláta. Odysseus odložil odchod výpravy, protože se mezi Wufey objevila nemoc. Desítky jich zemřely během několika týdnů a pak ulehla do postele s horečkou i Awina. Zůstával u ní většinu času a sám ji ošetřoval. Aytheera k ní přicházel vykonávat očistné obřady. Teorie o choroboplodných zárodcích byla neznámá. Prosazovala se starodávná přesvědčení o posedlosti démony a domněnky o zlu seslaném čarodějnicemi. Bez mikroskopu nemohl svá vysvětlení dokázat a i kdyby mohl, nemohl udělat nic, aby nemoc vyléčil. Horečka doprovázená nežítý na hlavě trvala u každého asi týden. Někdo zemřel a někdo se uzdravil. Nebylo jasné, proč někdo přežil a někdo nemoci podlehl. Pohřbívalo se téměř denně a potom horečka zmizela.

Odysseus uvažoval o tom, jak ironické by bylo, kdyby padl za oběť nemoci, když přežil mnoho miliónů let. Ale choroba se ho ani nedotkla a v jistém smyslu to mělo i další výhodu. Kdyby onemocněl, zpochybnilo by to u ostatních jeho božství.

Horečce trvalo měsíc, aby přešla oblastí. Nebrala zřetel na věk, umírali kojenci, děti, dospělí i starci. Když ustoupila, byla pochována přibližně osmina obyvatelstva.

Odysseus klesal na mysli z několika důvodů. Za prvé se s těmito tvory, navzdory nelidským rysům jejich těl a psychologii, sblížil. Smrt některých jedinců ho opravdu zarmoutila, hlavně smrt Aytheery. Asi se ho Awinin žal dotkl víc než vlastní smrt jejího otce, ale byl dojatý. Za druhé Wufeové potřebovali kaž-

dou ruku kvůli jarní výsadbě a jarním lovům. Opravdu by se neobešli bez bojovníků, které bude potřebovat pro svou výpravu.

Wufeové však od kamenného boha získali luk a šíp a koně jako dopravní prostředek. V lovu byli nyní daleko zdatnější než před jeho probuzením. A tak vyjížděli na velké společné hony a přinášeli množství koňského a antilopího masa. Mimo to je napadlo chovat koně na potravu a prošlo to bez připomínek jejich boha. Kvůli chovným účelům rozdělili plemeno do dvou skupin. Kone z první skupiny se stanou jejich dopravními prostředky a druhou část budou chovat pro krátké nohy a velká těla. Wufeové znali základy genetiky, protože dlouhý čas chovali psy a prasata pro různé účely.

Tou dobou bylo opravdu příliš pozdě, nebo příliš brzo, aby vyrazili do rovin, to záleželo na názoru. Bahno musí vyschnout. Tak Odysseus čekal a pokračoval v přípravách, vymýšlel si ještě další překážky, na něž by se měl připravit nebo s kterými by měl počítat. Také Odysseovým bojovníkům připadalo čekání obtížné. Čím déle se výprava odkládala, tím bezúspěšnější a strašnější byly příběhy o zlých činech Wurutanových.

Tři dny předtím, než výprava vyrazila, se Ghlikh a jeho žena Ghuakh zčistajasna objevili.

„Můj Pane, myslel jsem, že bych ti mohl být užitečný!“ volal Ghlikh. Odysseovi připadalo, že se jeho kožnatý obličej s velkými zuby svařil do podoby netopýra nebo velmi ošklivé lišky.

Odysseus souhlasil, že by mohl být velmi užitečný. A to by také mohl, ale jen do jisté míry. Mimoto se mu nedalo důvěřovat. Odysseus měl čas, aby se obšírněji zabýval příhodou se Starým tvorem a pověstmi o netopýřích lidech.

Ghlikh vykulil oči, když uviděl čtyři vozy, které Odysseus postavil, a řekl: „Můj Pane, poskytl jsi svým lidem mnoho nových a užitečných věcí. S luky a šípy, se střelným prachem a způsobem, jakým používají koně, mohou tvoji lidé smést všechny národy na

sever odtud.“

„To je pravda, ale já se zajímám o přemožení jenom jednoho

tvora,“ reagoval Odysseus.

„Ach, ano! Wurutany!“ přikývl Ghlikh a nevypadal překvapeně. Naopak, zdál se být spokojený.

Třetího rána se karavana vydala na cestu. Odysseus Zpívající medvěd vysedl na největšího ponyho, kterého našel. Po jeho boku cválala Awina na klisně a pak následovali Ghlikh a Ghukh za zády dvou bojovníků. Za nimi jelo čtyřicet bojovníků, potom čtyři vozy tažené koňmi a dalších šedesát válečníků. Vpředu, na křídlech i vzadu se pohybovali průzkumníci. Výprava se skládala z téměř stejného počtu Wufeů, Wagaronditů a Alkunquibů. Odysseus by dal přednost tomu, aby byli všichni jedné rasy, protože ho unavovalo předcházet nebo urovnávat spory nebo hotová krveprolití mezi dávnými nepřáteli. Ale chtěl udržet unii a vzít s sebou pouze příslušníky jedné rasy by pohnělo druhé dvě.

Nepochybně tvořili podivné a pestré uskupení. V té době byl již pevně přesvědčený, že všichni tři pocházejí z kočkovitých šelem a že mají společné předky. Podobnost Wagaronditů a Alkunquibů s mývaly byla jen povrchní. Pochodovali přes roviny a zastavovali před setměním nebo ještě dříve blízko jezírek nebo potoků. Lovili hodně zvěře a dobře jedli. Den po dni se obrovská masa na jihu lehce zvětšovala a pak náhle začala rychle růst. Jednou se přiblížil malý vojenský oddíl Kurieiaumeů, jenomže si byli s Odysseovými vetřelci počtem rovni. Mimo to vypadali ohromeni skutečností, že cizinci jedou na koních. Zachovávali uctivou vzdálenost a pokoušeli se s nimi držet krok, ale po druhém dni je ztratili. O dva dny později musela Odysseova výprava čelit téměř tisícové armádě pery a korálky pokrytých Kurieiaumeů. Odysseus nebyl překvapen. Dhulhulikhové je zpozorovali půl dne předtím.

Odysseus zastavil karavanu a pozorně je sledoval. Byli téměř tak vysocí jako on, ale štíhlí jako chrti. Srst měli načervenalou a uši na hlavách umístěny více vpředu. Jejich obličejy byly stejně lidské jako obličejy Wufeů, také tihle se živili masem. Rozhodně nebyli kočkovití, bylo v nich něco psiho. Dokonce páchli jako psi a potili se jazykem.

Náčelník Alkunquibů Kdanguwing se zeptal: „Pane, zaútočíme

na ně?“

Ostatní náčelníci se na něho mračili, protože si dovolil zeptat se. Odysseus zvedl ruku a naznačil mu, aby počkal, a pozoroval nepřátele ještě důkladněji. Jejich velké válečné bubny byly a všichni nepatrně tančili, zatímco k nim jejich náčelníci pronášeli řeč. Byli roztaženi v půloblouku, který obklopí karavanu.

Odysseus vydal příkazy a jednotka se rozvinula do klínu. Sám se postavil do čela a vozy umístil do středu útvaru. Necvičeným divochům trvalo dlouho, než zaujali správné postavení.

Většina bojovníků byla vyzbrojena luky a šípy, ale pár jich neslo tarasnice. Ti museli bohužel sesednout, aby mohli bojovat, protože obsluha tarasnice nemohla raketu odpálit sama. Na vozech stály na plošinách otočné sloupy s dělovými hlavními.

Odysseus vydal rozkaz k postupu vpřed a klín vyrazil klusem k psovitým tvorům. Vypadalo to, že jsou Kurieiaameové na několik minut paralyzováni tím, že se je tato početně slabší jednotka odvážila napadnout na jejich domácím území. Ale nakonec jejich náčelníci vydali rozkaz k útoku a oni v běhu zaútočili na Odysseovu jednotku. Jejich řady, jak se přibližovaly k jezdcům, se postupně trhaly a v okamžiku, kdy se ty dvě síly téměř střetly, postupovali psovití ve stádiu chaosu. Každý muž – či spíše každý psovitý muž – bojoval sám.

Odysseus zastavil jezdecký, tarasníci sesedli z koní a lučištníci hromadně vystřelili. Následovalo šest dalších hromadných výstřelů, každý směrem, který udávali náčelníci – rotmistři podle Odysseových signálů. Byl to vynikající výkon. Výcvik se vyplatil. Padlo okolo dvou set Kurieiaameů, jež zabily šípy.

Potom, když se nepřátelé v panice otočili a utíkali, dopadaly mezi ně s výbuchy rakety. Hlavice raket, které působily jako šrapnely, nesly jen úlomky kamenů. Hlavním účinkem střel byla panika. Kurieiaameové odhazovali zbraně a prchali. Kavalerie pomalu postupovala a pak se zastavila. Mnoho lukostřelců získalo zpět své šípy a všichni uřezávali mrtvým a zraněným uši jako trofeje.

Po dvou hodinách se psovití muži znovu uspořádali; odvahu v nich obnovilo pohrdání jejich náčelníků, a zaútočili. A opět byli poraženi a zahnáni na útek.

Pro kočkovité to byl velký den, protože obvykle prohrávali, kdykoli se střetli s psovitými na jejich půdě. Chtěli pokračovat v náporu, vypálit vesnice psovitých lidí a pobít jejich ženy a děti, ale Odysseus to zakázal.

O dva dny později se z načernalé hmoty vpředu stala tmavě zelená. Později spatřili květy mnoha barev a odstínů a v zeleni se objevily šedé pruhy, které se ustálily do nesmírně velkých kmenů, větví a kořenů.

Wurutana *byl* strom, nejmohutnější, jaký kdy existoval. Odysseus si vzpomněl na Yggdrasil, světový strom z norského náboženství, a byl přesvědčen, že tohle je strom, který se mu vyrovná. Byl to světový strom, jestliže mohl věřit líčení Ghlikha a Ghuakh. Podobal se banyánu, indickému posvátnému stromu s obrovským vzrůstem. Na mnoha místech dosahoval výše deseti tisíc stop a rozkládal se na ploše tisíců čtverečních mil. Rozpínal své větve, které nakonec klesaly k zemi, nořily se do ní a znovu se objevovaly jako nové kmeny a nové větve. Tvořil pevný, naprosto kompaktní celek. Někde v tomto nekonečném chobotnicovém stromu stále žil prapůvodní kmen a nejstarší větev.

Když došli k první větvi, která se před nimi z velké vzdálenosti nořila do země, zarazili se v bázní na místě. Potom objeli šedivý sloup se zvrásněnou kůrou a odhadovali, že tahle větev má přinejmenším pět set yardů v průměru. Kůra byla tak tlustá, popraskaná a s tolika zářezy, že vypadala jako vodou vymleté úbočí útesu.

Všichni mlčeli. Wurutana působil zdrcujícím dojmem jako moře, velké zemětřesení, povodeň, hurikán, cyklon nebo pád obrovského meteoritu.

„Podívej!“ ukazovala Awina. „Tamhle jsou stromy, které rostou na Stromě.“

Hlína se usazovala v mnoha hlubokých prasklinách a semena zanesená větrem nebo upuštěná ptáky a vysemeněná ze stromů, zde zapustila kořeny. Některé stromy měřily sto stop.

Odysseus se díval co nejdále do šera. Vegetace nahoře byla tak hustá, že sem dolů pronikalo jen velmi málo slunečních paprsků. Ale Ghlikh tvrdil, že by bylo jednodušší cestovat po hor-

ních terasách než po dně. Ze stromu se na zem řine tolik vody, že se vytvářejí rozsáhlé močály. Jsou zde také pohyblivé písky, jedovaté rostliny, jež pravděpodobně nepotřebují slunce, a jedovatí hadi, kteří nestojí o světlo. Karavana by se v bažinách a mokřinách ztratila během několika dní.

Odysseus netopýřímu muži nedůvěřoval, ale této úvaze věřit mohl. Kořeny vydechovaly nezdravý pach močálu. Cítili zápach hniloby, bledých záludných tvorů a půdy pod vodou, která by pohltila každého, kdo by byl natolik pošetilý, aby se odvážil tam vstoupit.

Podíval se vzhůru podél nejbližší větve. Klesala v pětáctýřicetistupňovém úhlu odněkud ze zelené a mnohobarevné zvěti ze vzdálenosti několika mil.

„Pojedeme k následující větvi,“ rozhodl Odysseus, „a porozhlédneme se.“

Už bylo jasné, že budou muset opustit koně. Bylo nepříjemné, že nebyli jako ochočené kozy, které zahlédl skákat z jednoho okraje římsy z kůry na druhý. Kozy byly porostlé oranžovou srstí a měly dvojité zakroucené rohy a na bradě malé černé vousy.

Žila tu i jiná zvířata. Opice s černými těly a žlutými obličejí, s dlouhými chápavými ocasy, opice podobné paviánům se zeleným zadkem a jasně červeným kožichem, malinký jelen se spletitým parožím, druh nosála koati, chrochtající zvíře podobné praseti. A ptáci, ptáci, ptáci.

K další větvi, která vstupovala do země, jeli zhruba půl míle. Voda stékala kanálem, hlubokým žlábkem po hřbetě větve, a vlévala se do řečiště potoka. Ghlikh prohlašoval, že v drážkách na povrchu větví je mnoho pramenů, potoků a dokonce malých řek. Teď tomu Odysseus věřil. Jak mohutné čerpadlo byl tento strom! Musel hnát své kořeny hluboko do země, prorážet kameny, odsávat vodu obsaženou ve skále a odebírat zásoby vody z hlubokého podzemí. Možná dokonce začal odčerpávat oceán a odstraňováním soli měnit jeho vodu na pitnou, a potom vodu vylučoval na různých místech, odkud vytékaly prameny, potoky a říčky.

„Tohle je stejně dobré místo jako kterékoli jiné,“ řekl Odysseus.

„Odstrojte koně a pust'te je.“

„Všechno to dobré maso!“ namítla Awina.

„Já vím, ale nelíbí se mi je zabít. Dobře nám posloužili, mají právo žít.“

„Něco je sežere dřív, než uplyne týden,“ bručela Awina, ale příkaz vyřídila.

Zatímco „muži“ skládali náklad, Odysseus pozoroval ty dva netopýří lidi. Seděli nečinně vedle sebe v přítmí pod výběžkem kůry a tlumeně hovořili. Bylo jim dovoleno dojít až sem, protože byli užiteční jako průzkumníci a protože hodně hovořili a tím poskytovali informace, i když se pokoušeli něco zatajit. Upozornili výpravu na psí lidi a poskytli Odysseovi dostatek údajů, aby si utvořil jakousi dílčí představu toho, co leželo před nimi.

Ale také byli pravděpodobně pověřeni, aby tajně sledovali vetřelce, a zradili by Odysseovu jednotku při nejvhodnější příležitosti. S tímto předpokladem musí Odysseus pokračovat v cestě.

Odysseus několik minut přecházel sem tam a pak se rozhodl, že jim dovolí, aby je ještě několik dní doprovázeli. Prostředí Stromu bylo všem, kromě dvěma netopýřím lidem, naprosto neznámé. Výpravě byla každá rada dobrá a nezáleželo na tom, od koho ji získá. A ačkoli Strom neměl mnoho volných prostranství, bylo jich dost pro ty dva, aby jimi prolétávali. Mohli provádět průzkumné lety před oddílem. Jediný problém byl, že letěli dopředu, a tak někomu mohli prozradit příchod Odysseovy skupiny.

Pár dní se takového rizika odváží.

Odysseus se vrátil k hromadě materiálu a vyhrabal to, co vezmou s sebou. Stoupat nahoru po tomto stromě bude po většinu času jako šplhat se na horu. Mohli si vzít jenom nejnutnější věci. V tomto okamžiku se těžké tarasnice a rakety nezdály být moc užitečné.

Chvilí váhal a pak se rozhodl zbavit se jich. Ať je to jakkoli, ponechá si nějaké bomby.

Nechtěl, aby se sem mohli netopýří lidé vrátit a sebrat rakety, proto je vyprázdnil a střelný prach zapálil. Výbuchy zburcovaly Strom na kilometry daleko. Trvalo hodiny, než přestali opice vřeštět a ptáci štěbetat.

Po tom, co se ujistil, že bylo všechno řádně sbaleno a svázáno, dal znamení, aby ho následovali. Stoupal těsně podél potoka, který přeskakoval z jednoho výběžku kůry na druhý stejným způsobem, jako by voda přebíhala přes kameny. Byl šťastný, že si s sebou nese čtyři páry mokasínů navíc. Drsná kůra v krátké době opotřebovala i tu nejtuzší kůži. Ostatní měli na chodidlech kůži ztvrdlou jako železo. Oba netopýří lidé museli být bohužel nesení. Jejich slabé, křivé nohy by je po větvích daleko nedonesly. Když však slyšel nářky nosičů, rozhodl se, že je zbaví břemene. Nechal netopýří lidi letět dopředu a čekat na zbytek výpravy. Ale použil výmluvy, že potřebuje zvědy. V tomhle prostředí by byl útok ze zálohy hrozně snadný.

Zbytek odpoledne se plahočili podél potoka. Puklina běžící po hřbetě větve byla kolem padesáti stop široká a uprostřed asi deset stop hluboká. Proud vody při pětačtyřicetistupňovém klesání byl příliš prudký, než aby se dal přebrodit. Ale Ghlikh povídal, že výše, kde větev vede vodorovně, je tok mírný a hodí se i pro koupání. V potoce také žily ryby, žáby, hmyz, rostliny a přirozeně živočichové, kteří se jimi živili. A v sousedství byli tvorové, kteří požírali tyto dravce.

Půl hodiny před soumrakem se dostali do horizontální části. Zde odpočívali, zatímco Odysseus hodnotil situaci. Byli zde částečně v přítmí, a i když by jim stálo slunce přímo nad hlavou, byli by v úplné temnotě. Větev nad nimi vypadaly stejně velké nebo ještě rozsáhlejší než jejich větve a byly pokryty rostlinstvem včetně velkých stromů. Kromě toho ve vodorovných a svislých rovinách rostly v prostoru mezi větvemi liány a popínavé rostliny propletené v celcích, které vypadaly dostatečně pevné, aby udržely stádo slonů.

V závěsu z mohutných lián a květín, který vytvářel zvláštní konstrukci ve tvaru lastury, žila malá, rejskům podobná zvířata, jež si očividně stavěla hnízda ze slin, které po uschnutí ztvrdly jako lepenka. Ghlikh varoval před těmito tvorečky, protože jejich kousnutí bylo bolestivé a jedovaté.

Číhala zde i další nebezpečí, a Ghlikh všechna Odysseovi vylíčil. Nebo alespoň tvrdil, že postihl všechna.

Odysseus se pokoušel nevypadat zděšeně. Ale Awina a někteří

další, kteří Ghlikha slyšeli, byli deprimovaní. Tu noc z nich byla tichá skupina, když si na malých ohních opékali maso. Odysseus se je nepokoušel povzbudit. Všichni toužili po klidu. Avšak kdyby jejich stísněnost trvala déle, musel by nějak pozdvihnout jejich morálku. Smontoval si rybářský prut, jako návnadu použil jelení maso, a šel chytat ryby. Ulovil želvu bez krunýře, chtěl ji hodit zpět, ale pak se rozhodl, že si ji zkusí dát k snídani. Při druhém nahození vytáhl malou rybku, pustil ji zpět. Asi po pěti minutách se mu na háčku chytila půlmetrová ryba s mocnými předními ploutvemi a s malými tykadly podél celého boku. Konečně ji vytáhl a pak zjistil, že může také dýchat vzduch. Vydávala skřehotavý zvuk a pokoušela se ho škrábnout klepýtky na konci ploutví. Vložil ji do košíku, kde skřehotala tak hlasitě, že ji pustil na svobodu. Ráno si ji nebo její bratry chytí k snídani.

Problém spaní se vyřešil poměrně jednoduše, ačkoli ne k Odysseově spokojenosti. Bylo zde dostatečné množství menších trhlin, kde se celý oddíl mohl ukrýt, ale na druhé straně nemohli spát dost blízko u sebe. Nepřítel se k nim mohl přiblížit a zlikvidovat jednoho po druhém, aniž by ho stráž třeba jen zahlédla. Nemohl s tím udělat nic, kromě zdvojení stráží, které by normálně rozestavoval. Druhou hlídku si vezme sám. Potom si lehl do praskliny blízko Awiny, zavřel oči, ale brzy je opět otevřel. Pro houkání, vytí, sténání, skřehotání, řvaní, bzíkání a výskání nebylo možné spát. Děsivé zvuky mu drásaly nervy. Posadil se, pak si lehl, opět se posadil, převaloval se a šeptal si s Awinou. Když ho budili, aby vystřídal hlídku, stále ještě bděl.

Pak se vynořil měsíc, ale jeho světlo do těchto rostlinných hlubin nepronikalo. Měsíční paprsky jasně svítily o několik mil dál na rovinách, kde si v té chvíli Odysseus přál být.

Ráno zastihlo všechny se zarudlýma očima a nevyspalé. Odysseus vypil trochu vody z potoka a pak se mlčky vydal na ryby. Chytil pět obojživelníků, tři pstruhovité ryby, dvě žáby a další želvu. Dal je Awině a ona je uvařila k snídani. Odysseus mluvil přehnaně vesele, ale ne hlučně, a když každý snědl oblíbené jídlo, rybu, všichni se cítili lépe. Jakmile si ale naložili tlumoky na záda, opět se cítili všichni stále unaveni. Dopadaly na ně stí-

ny, jak procházeli několika místy, kde sluneční paprsky pronikaly příliš dlouhými pruhy pod baldachýny z větví a lián, a oni zmlkli. V některých místech byla vegetace tak hustá, že netopýří lidé nemohli letět, a tak je museli dva bojovníci nést na zádech.

Druhý den už to bylo lepší. Noční zvuky jim připadaly známější a trochu se vyspali. Měli dobrou stravu. Chytali znovu ryby. Wagarondité zastřelili šarlatového kance s trojitě zahnutými kly, upekli ho a snědli. Na mnoha stromech a keřích rostly bobule, ovoce a ořechy. Ghlikh tvrdil, že žádné plody nejsou jedovaté, a tak jemu nebo jeho ženě Odysseus poručil, aby každý plod okusili, než je budou jíst ostatní. Ghlikhovi se to nelíbilo, šklebil se, ale poslechl.

Třetího dne na Ghlikhovo doporučení stoupali po kmeni nahoru. Ghlikh prohlašoval, že jestliže vyšplhají do horních teras, půjde se jim lépe. Odysseus si myslel, že létající bytosti, jako například netopýří lidé, by je také mohli daleko snadněji pozorovat, ale rozhodl se souhlasit na chvíli s netopýřím mužem.

Předtím byla výprava samozřejmě nucena absolvovat výstup po kmenech. Dostat se z jedné větve na druhou bylo docela jednoduché, jestliže byly větve náhodou spojeny komplexem lián a dalšího rostlinstva. Obvykle to tak bylo, ale občas museli cestovat okolo kmene, aby se dostali na jinou větev. Bylo to pomalé, ale poměrně bezpečné, pokud se ovšem nedívali dolů. Kůra vypadala jako velmi drsný svah strmé stěny a šplhání nahoru bylo snadné jako výstup na komín s jednou otevřenou stranou. Odysseus zvládl stoupání celkem dobře, i když měl ruce a záda rozdrásané a krvavé. Tady měli lehčí, štíhlejší, ohebnější a srstnatí „lidé“ výhodu.

Těžce oddechující Odysseus se konečně vytáhl přes poslední římsu a byl na větvi. Začali s výstupem časně ráno a teď se téměř stmívalo. Dole byl již soumrak. Hlubiny vypadaly temně jako jeskyně. Řev kočky podobné leopardovi se ozýval všude okolo a dozníval daleko odtud. Opičí stádo vrískalo asi o tisíc stop níže. Odhadoval, že jsou nejméně osm tisíc stop nad zemí a ještě nebyli na vrcholku Stromu. Kmen se tyčil přinejmenším další dva tisíce stop do výše a viděl tucet velkých větví mezi

tou, na které stáli, a nejvyšším vrcholem tohoto kmene.

Po setmění se ochladilo. Posbírali větvičky, větve a kmeny suchých stromů a naskládali je na dno prasklin, v nichž nebyla hlína. Nahoře nebyl prach tak hustý jako dole a bylo zde víc holé kůry. Slunce zapadalo a mraky se ploužily kolem nich. Roztřesení a zvlhlí se nastěhovali blíž k ohnům.

Odyseus mluvil s Ghlikhem, jenž seděl vedle něho u tepla. „Nejsem si jistý, zda tvůj nápad byl dobrý. Je pravda, že je tady méně vegetace a tak se můžeme pohybovat rychleji, ale ze zimy a mokra můžeme onemocnět.“

Netopýří muž a jeho žena vypadali v mlze a v mihotavém světle ohně jako bledé démonické postavy. Byli zabalení v houních, ze kterých jim vyčnívaly jen holé hlavy a kožnatá křídla. Ghlikhovi jektaly zuby, když říkal: „Zítřka si, můj Pane, postavíme vor a poplujeme po řece. Pak pochopíš moudrost mé rady. Urazíme tak mnohem rychleji velkou vzdálenost. Pak uvidíš, že noční nepohodlí bude více než vynahrazeno snadným postupem během dní.“ „Uvidíme,“ pravil Odyseus a zalezl do spacího pytle. Oblak mu přešel přes obličej jako vlhký vánek a pokryl ho krůpějemi vody. Ale zbytek těla měl v teple. Zavřel oči a zase je otevřel, aby se podíval na Awinu. Byla ve spacím pytli, ale seděla opřená zády proti zdi trhliny. Upírala na něho zrak. On oči zavřel, ale stále viděl její, a když usnul, zdálo se mu o nich.

Probudil se s úlekem, srdce mu bušilo a dech se zrychlil. V uších mu stále zněl výkřik.

Na chvíli se domníval, že se mu to zdálo. Pak slyšel výkřiky ostatních a hluk, jak se snažili vymotat ze spacích pytlů. Oheň dohasínal a postavy, které se ve tmě mlely, vypadaly jako opice na dně jámy.

Postavil se a kopí držel připravené. Připravené k čemu? Na otázku mu odpověděl vodopád blábolení. Všichni byli stejně nejistí jako on sám. Výprava byla rozdělená do tří skupin a každá se držela okolo jednoho ohně na dně pukliny, podobné kaňonu, jehož vrcholek byl dokonce několik stop nad Odyseovou hlavou. Potom se vedle něho objevil kulatý předmět a hlas říkal: „Můj Pane! Dva naši lidé jsou mrtví!“

Byl to Wagarondit Edjauwando z druhé skupiny. Odysseus vylezl s námahou z pukliny a ostatní ho následovali. Edjauwando pokračoval: „Ti dva byli zabiti oštěpy.“

Odysseus prohlížel mrtvého ve světle ohně, který se rozhořel, když přiložili hromadu větví a větviček. Zranění na hrdle mohly způsobit oštěpy. Edjauwando jenom hádal, jaká zbraň byla použita.

Stráže prý nic neviděly. Byly rozmístěny vně trhlin a na svých postech seděly zabalené ve spacích pytlích a houních. Tvrdí, že výkřiky přicházely odtamtud – ukazovaly do oblaku – a ne od obětí.

Odysseus zvýšil počet stráží a pak se vrátil do své průrvy. Zeptal se: „Ghlikhu, které druhy inteligentních bytostí žijí na tomto území?“

Ghlikh na něho překvapeně zamžoural a pak řekl: „Jsou dva, Pane. Žijí tu obři Wuggrudi a Khrauszmiddumové, tvorové podobní Wufeům, jenže jsou vyšší a skvrnití jako leopard. Ale ani jedni nežijí tady nahoře. Nebo alespoň velmi zřídka.“

„Ať je to kdokoli,“ uvažoval Odysseus, „nemůže jich být mnoho. Jinak by přepadli celou skupinu.“

„To je pravděpodobné,“ souhlasil Ghlikh, „ale na druhé straně Khrauszmiddumové si rádi hrají se svými nepřáteli, jako si leopard hraje s mladou kozou nebo kočka s myší.“

Ve zbytku noci se spalo jen málo. Odysseus si jen zdříml a už mu někdo třásl ramenem a probudil ho. Alkunquib Wassundee ho budil: „Můj Pane! Probud' se! Dva mí lidé jsou mrtví!“

Odysseus ho následoval do trhliny, ve které spali Alkunquibové. Tentokrát ti dva mrtví byli strážci. Byli zardoušeni a jejich těla převalili do trhliny na hlavy jejich druhů. Další tři strážní pouze několik kroků odtud neslyšeli nic, dokud těla nenarazila na dno pukliny.

„Jestliže má nepřítel vůbec nějakou vojenskou sílu, ztratil dobrou příležitost, aby nás mnoho pobil,“ mumlal si Odysseus.

Zbytek noci nikdo nespál. Slunce vyšlo a začalo odpařovat mrak. Odysseus se rozhlížel kolem po stopách útočníků, ale nic nenalezl. Příkázal zabalit těla do spacích pytlů a hodit přes stranu větve. Samozřejmě až po tom, co kněží vykonali drobné ob-

řady. Podle jejich náboženství by lépe odpovídalo, kdyby těla mohla být pohřbena, ale na téhle větvi uchvátila veškerou půdu, která se nahromadila v trhlínách, změť kořenů stromů anebo keřů. A tak přehodili těla přes větev způsobem, který provedli tak, aby se co nejvíce přiblížil pohřbu. Těla se opětovně převracela, jen tak tak minula velkou větev tisíc stop pod nimi, a pak zmizela ve spleti lián.

Po tiché snídani dal Odysseus příkaz k pochodu. Vedl je po větvi půl dne. Krátce po poledni se rozhodl přemístit se na větev o poschodí mže, která běžela souběžně s jejich větví již několik kilometrů a jejíž vegetace byla mnohem hustší. Důvodem pro to byla říčka, která zaplňovala třetinu její horní části. Odysseus měl zájem postavit vor podle Ghlikhova návrhu.

Přeprava probíhala po téměř vodorovném komplexu lián. Odysseus poslal výpravu ve třech skupinách. Zatímco první část lezla přes propast, zbytek stál na stráži s luky a šípy. Byla to vhodná příležitost pro nepřátele, aby zkusili překvapivý útok, protože v této chvíli byli bezbranní bojovníci příliš zaměstnaní, aby se pevně drželi lián a aby si ověřovali, že jejich záchytný bod nebude na zdánlivě pevné, ale ve skutečnosti rozpadající se rostlině. Ti, kteří zůstali vzadu, bedlivě prohlíželi hustý porost (kvůli útočníkům ze zálohy). Tisíce nepřátel by se snadno skrylo ve velmi blízké oblasti.

Když první skupina dorazila na druhou stranu, rozestavili se, aby kryli další, zatímco třetí skupina zůstala jako týlová stráž. Odysseus šel s prvním oddílem. Sledoval další jednotku, jak se dostává přes komplex lián. Jen nepatrně se prohýbal pod vahou Alkunquibů a zásob s bombami, které nesli. Prozkoumal nejbližší území a ujistil se, že odtud nehrozí žádný útok ze zálohy. Když byl první Alkunquib asi dvacet stop od větve, třetí skupina spustila velký křik. Nepříjemně překvapený Odysseus viděl, že ukazují nahoru. Zvedl oči právě v okamžiku, aby viděl padat asi deset stop dlouhý kmen směrem k alkunquibskému bojovníkovi. Nezasáhl ho, ale prorazil změť vegetace, oderval liány, révy a popínavé rostliny. Bojovník se náhle ocitl na hou-pajícím se konci liány. Ti za ním nejprve strnuli, a pak šplhali kupředu, nehledíce, jak další střely, kmeny, větve a hroudy hlí-

ny pronikají spleť rostlin. Výkřik. První Alkunquib povolil své sevření a padal do bezedné propasti. Dalšího udeřila do zad kláda přes dvě stopy dlouhá a on zmizel. Třetí uskočil, aby unikl špalvu kůry velkému jako jeho hlava, a propadl se dolů. Čtvrtý klopýtl a řítil se průlomem, který se za ním zavřel. Ale znovu se o chvílku později objevil a dosáhl pochybného bezpečí větve.

V té době kmeny dopadaly blíž k první skupině a nutily je ustoupit hlouběji na větev. Odysseus musel také ustoupit, ale zjistil, že vrhači střel jsou na větvi přímo nahoře. Přesněji řečeno na stranách větve, protože museli slézt do strany po rozpraskané kůře, než našli nejlepší místo, odkud vrhali své střely. Byli o necelých šest set stop výš, a tak v dostřelu lukostřelců na druhé větvi. Tam byli Wagarondité pod vedením Edjauwanda, který si zachoval chladnou hlavu, štěkal rozkazy a zanedlouho letěla salva šípů k větvi nahoře.

Nepřátelé byli skvrnitě leopardovité bytosti s chlupatými šošolkami na uších a s kozími vousy na bradě. Šest šípů spolehlivě zasáhlo a jejich těla se řítila komplexem rostlin. Jedno tělo narazilo přímo do Alkunquiba a oba zmizeli. Zbylí Alkunquibové dosáhli druhé strany a prodírali se keři, aby se dostali pod větev, kde je Khrauszmiddumové nemohli zasáhnout. Mezitím zastavili Wagarondité střelbu a Odysseus na ně křičel přes dvě stě stop širokou průrvu. Jakmile zjistil, že se leopardí lidé vyšplhali po stranách zpět nahoru, aby se dostali z dosahu šípů, přikázal Wagaronditům, aby přelezli. Přesunuli se co nejrychleji, ale dřív, než se poslední dostali do bezpečí, byli shora bombardováni. Tentokrát klády a hlína minuly všechny cíle.

Odysseus konečně našel netopýří lidi, jak se krčí pod velkým keřem s obrovskými jasně červenými listy se šesti špičkami. Byli první, kdo se sem dostali, když odstartovali z kmenu a přetřepotali na druhou stranu. Litoval, že je neposlal k vyšší větvi, aby prozkoumali okolí. Od této chvíle to tak bude dělat. Vlastně pro ně teď měl práci.

„Chci, abyste létali v okolí, dokud nezjistíte, kde Khrauszmiddumové žijí,“ nařídil jim.

Ghlikhova kůže ještě více zpopelavěla. Zeptal se: „Proč? Co

máš v úmyslu udělat?“

„Úplně je zničím,“ pravil. „Nemůžeme je jen tak nechat, aby nás odstřelovali po dvou, po třech.“

Ani jednomu z netopýřích lidí se nechtělo ven do otevřeného prostoru, ale Odysseus je postrašil, že jim uřízne křídla a nechá je tady, kdyby neuposlechli jeho příkazy. Pak se rozhodl podržet si Ghuakh jako rukojmí, zatímco její muž odletí. Nepoužil slovo rukojmí, ani neřekl, proč chce, aby na průzkum letěl jenom jeden, ale oni mu rozuměli. Ghlikh se neochotně pustil z výčnělku kůry podobnému útesu na straně větve, plachtil rychle dolů, začal mávat křídly a pak spirálovitě stoupal vzhůru. Žádné střely na něho nepřátelé nesvrhli.

Zatímco čekali, Odysseus nechal lidi kamennými sekerami postavit šest velkých vorů. Asi za hodinu se netopýří muž snesl střemhlav dolů a přistál na jiném komplexu lán. Vyšplhal se na větev a hlásil, že viděl jisté množství leopardích mužů, ale žádné známky po jejich vesnici.

Odysseus pak oznámil netopýřímu muži, že od něho chce, aby letěl dál po říčce a prováděl průzkum. Nechtěl být přepaden ze zálohy, zatímco poplují na vorech, na nichž byli obzvláště zranitelní. Ghuakh zůstane s ním. Ghlikh to nekomentoval, vzlétl a byl pryč půl hodiny. V husté vegetaci nic neviděl.

Rostlinný život nebyl jediný bohatý život tady. Spousta pestrých motýlů měla na svých křídlech a zádech rozmanité barevné kresby. Vážka s rozpětím křídel čtyři stopy svištěla přes vodu, občas se namočila, aby se zmocnila velkých vodních pavouků, kteří jezdili na plovákových nohách na hladině. Někdy zašustilo listoví a Odysseus zahlédl šváby, velké jako jeho ruka. Létající ještěrka plachtila kolem. Žebra jí na každé straně daleko přechnívala a mezi nimi se napínala tenká blána. Jednou se na protějším břehu vyřítila vydra a potopila se do vody. Tentokrát nebyla na lovu, ale unikala před lovcem, asi tři stopy vysokým ptákem, menším druhem obří rovinné kukačky kalifornské, který šel po vydře. Ponořil se za ní a ani jeden se už neobjevil.

Odysseus se na chvíli posadil a přemýšlel, zatímco ostatní buď stáli na stráži, nebo se rozvalovali na vegetaci měkké jako mech. Ta obrůstala velkou část větve. Pramenem říčky byla

velká díra ve styčném bodě kmene a větve. Podle Ghlikha strom čerpá vodu a chrlí ji ven na různých místech, jako je tohle. Voda buď protéká kanálem s nepatrným sklonem, nebo se řítí jako vodopád, když větev dostane prudký spád. Často větev vede vodorovně a cestou přitékající potoky udržují vodu v pohybu někdy i nepatrně směrem vzhůru...

Tato říčka teče patrně velmi daleko. Ghlikh odhadoval její délku tak na třicet pět mil, ačkoli si nebyl jistý. Tahle větev, jako tolik jiných, se klikatila. Byly zde dokonce větve, které tvořily smyčky.

Konečně se Odysseus postavil. Awina, která ležela za ním, vstala také. Vydal rozkazy a vstoupil na první vor. Pár Wufeu nastoupilo s ním a dlouhými bidly, která uřízli z rostliny podobné bambusu, odstrčili vor od břehu.

V této části proudila řeka líně, přibližně pět mil za hodinu. Uprostřed řečiště dosahovala hloubka vody asi dvaceti stop a prvních šest stop byla voda průhledná. Potom ztmavla. Ghlikh vysvětloval, že to způsobují rostliny, které vyrůstají ze dna a čas od času vypouštějí hnědou tekutinu. Nevěděl, k jakému účelu hnědá kapalina slouží, ale nepochybně měla své místo v ekologii Stromu. Ani jemu nebylo jasné, proč nestoupá k hladině a nezbarví tak celý potok.

V potoce žilo několik druhů ryb různých rozměrů, ale největší měřily kolem dvouapůl stopy a vypadaly jako červenočerně skvrnitě okounovité ryby. Pravděpodobně se živily rostlinami. Menší, mnohem čilejší ryby s dlouhou štíčí čelistí požíraly bruslačky, pavouky bruslicí na vodě, a také se vrhaly na žáby, které ale obvykle unikly, anebo se otočily a svedly bitvu. Žáby neměly zuby, ale držely se boku ryby a vyškrabávaly jí oči. Jednou štika odsekla žábě zadní nohu, načež se ostatní stáhly kolem a roztrhaly zraněné zvíře na kousky.

Voraři udržovali vor dost blízko u břehů, takže tyčemi dosáhli na dno nebo dokonce na břeh říčky a mohli se odpichovat. Pracovali podle tichých příkazů náčelníků a odstrkávali se s mručením do taktu, jak náčelníci počítali. Ostatní stáli s připravenými luky a šípy.

Hladina vody byla vysoko, taktak že se nevylévala z břehů, a

všechno pokrývalo husté rostlinstvo. Někdy rostliny sahaly až do vody. Stromy vyrůstaly šikmo přes potok a hemžily se ptáky, opicemi a dalšími živočichy. Opice byly huňatější než jejich druzi žijící v nižších výškách.

Kdyby nebylo hrozby leopardích lidí, Odysseus by se těšil z tohoto výletu. Bylo by krásné usadit se a jen se nechat unášet proudem jako Huck Finn na potoce, který si Mark Twain ani nedovedl představit.

Ale bohužel to nebyla žádná idylka. Každý musel být ve střehu, připravený okamžitě vyrazit do akce. A předpokládal, že všichni každým okamžikem očekávali oštěp vržený zpoza hustého zeleného a jasně červeného porostu.

Dvě hodiny napětí uplynuly a vor vyplul na rozšířený tok, téměř tak široký, že se mu mohlo říkat jezero. Odysseus viděl další větve, jež se občas štěpily. Voda byla také hlubší. Jezírko bylo čtyři sta

stop široké. Aby ho přejeli, museli by nechat vory unášet proudem, který se velmi zpomalil, nebo by museli zůstat blízko u břehu v mělčinách, aby mohli použít bidla. Odysseus zvolil střed toku, kde si alespoň na chvíli budou moci odpočinout, protože budou z dosahu khrauszmiddumských kopí.

O chvíli později své volby litoval, protože se z porostu na břehu vykolébalo stádo zvířat podobných hrochům a ponořilo se do vody. Zvířata se supěním a frkáním dováděla kolem a přibližovala se, pravděpodobně neúmyslně, k vorům.

Asi z deseti yardů se dalo rozpoznat, že to jsou obří hlodavci, kteří se patrně přizpůsobili vodnímu životu. Nozdry a oči měli na vrcholku hlavy a uši opatřeny ušními klapkami z kůže. Ztratili všechnu srst, až na chvost na masivních krcích, který připomínal koňskou hřívu.

V tom okamžiku, jakoby na pokyn režiséra filmu o džungli, se na jezeře objevily tři kánoe. Dvě připlouvaly zezadu a jedna od výjezdu z jezera. Kánoe byly z pomalovaného dřeva s hadími hlavami vyčnívajícími na přídí. Na každé se plavilo devatenáct leopardích mužů, osmnáct veslařů a v přední části lodi náčelník. O několik vteřin později zahlédl Odysseus několik obrovských tvorů. Plazili se z rostlin na břehu do vody. Vypadali jako bez-

nozí krokodýli s krátkými tlamami.

Odyseus otevřel na dně voru nepromokavý kožený vak a vynadal bombu. Bojovník Piaumiiwu, jehož povinností bylo neustále udržovat v ústech zapálený doutník (kromě okamžiků, kdy byl oheň po ruce), mu doutník podal. Odyseus ho rozfoukal, až jeho konec zažhnul, a přiložil k rozbušce, která prskala a pak začala chrlit hustý černý kouř, jež vítr odnášel směrem k dvěma kánoím pronásledovatelů. Držel bombu až do chvíle, kdy rozbuška téměř dohořívala, a potom ji vrhl mezi hroší krysy.

Bomba vybuchla těsně před dopadem na hladinu vody. Zvířata se potopila, ale většina jich se už nevynořila. Jeden hlodavec se objevil přesně za Odyseovým vorem. Dral se ven z jezera a hnal vodu, která zaplavila posádku voru až ke kotníkům. Zvíře zafrkalo a opět se ponořilo. Tentokrát vyplavalo pod posledním vorem a naklonilo ho. Ozýval se křik několika Wagaronditů, kteří sklouzli do vody. Pár vaků se zásobami a bombami také spadlo do jezera. Pak obrovité zvíře sjelo pod hladinu ještě jednou a Odyseova druhá bomba vybuchla ve vzduchu právě když se opět vynořovalo.

Leopardí muži na svou kořist pokřikovali, ale po první explozi ztichli. Také přestali pádlovat a nepokračovali, i když na ně jejich náčelníci vrískali rozkazy. Mezitím Awina rozdala několik bomb, nejlepší vrhači je zapálili a čtyři hodili ve stejném okamžiku. Jedna přistála blízko tří hroších krys a tři před dvěma válečnými kánoemi. Výbuchy Khrauszmiddumy vyděsily. Začali obracet a pravděpodobně měli v úmyslu dostat se z dosahu bomb, ale doufali, že budou dost blízko, aby mohli vrhat oštěpy.

Hroší krysa vyletěla z vody, jako by ji vyhodil katapult. Zachytila se svými obrovskými tlapami boku jedné válečné kánoe a převrhla ji na bok. Celá posádka spadla s řevem do vody.

Místy voda divoce vřela. Odyseus zahlédl jednoho krokodýla převracet se s nohou leopardího muže mezi zuby. Plazi řádili i mezi jeho vlastními muži, těmi, kteří spadli do vody, když hroší krysa nadzvedla vor.

Dělo se toho hrozně moc. Odyseus nestačil všechno sledovat. Soustředil se na břeh, odkud hrozilo největší nebezpečí. Útoč-

níky spatřili jen občas mezerami ve vegetaci, když metali oštěpy. Odysseus řídil lukostřelce, aby stříleli do hustých zelených zdí podél břehu. Pak věnoval svou pozornost náčelníkům na dalších vorech a vybídl je, aby také stříleli do porostu. Stalo se tak, jakmile vytáhli své muže z vody.

Třetí válečné kánoe, připlouvající od výjezdu z jezera, velel náčelník statečný až k hranici hlouposti. Stál na přídi kánoe, mával oštěpem a pobízel veslaře k většímu úsilí. Zjevně měl v úmyslu vrazit do prvního prámu, nebo vést kánoe přímo do prostřed voru, vjet na něj a obsadit ho.

Wufejší střelci mu prostřelili stehno a šesti šípy zabili šest veslařů. Ale náčelník kánoe se skrčil za hadí hlavu a řval na své muže, aby pokračovali. Kánoe se blížila malinko pomaleji, ale stále dost rychle, aby to Odysseovi vyhovovalo. Zapálil další bombu a hodil ji v tu chvíli, kdy několik veslařů uvolnilo pádla a postavilo se, aby vrhlo oštěpy. Kánoe brázdila vodu směrem, který nevyhnutelně vedl ke srážce s prámem. Zdánlivě ji nic nemohlo zastavit.

Odysseova bomba odstřelila přední část kánoe i s náčelníkem. Voda se vřítla do kánoe a zaplavila zbytek trupu. Loď se potápěla v ostrém úhlu a zmizela okamžitě, jen kousek před vorem. Bomba vybuchla tak blízko, že na voru ohlušila a oslepila každého. Ale Odysseus s očima plnými slz viděl, co se dělo o chvíli později. Většina členů posádky z roztržitého plavidla plula omráčená nebo mrtvá na hladině a pak se začali potápět, jak je rvaly mnohozubé čelisti.

Leopardí muži na břehu působili svými oštěpy stále těžké ztráty. Odysseus zapálil další bombu a hodil ji. Pleskla do vody a vybuchla těsně po dopadu. Gejzír vody dopadl na břeh. Bomba nemohla způsobit žádné škody, avšak musela vyvolat mezi kopínky paniku, protože jejich palba ustala. Odysseus nařídil odstrkat vory tyčemi ke břehu. Zůstat na jezeře bylo příliš nebezpečné. Beznozí krokodýli proměnili jezero v kypící kotel. Netušil, odkud se všichni vzali. A také hroší krysy útočily na muže ve vodě.

Zbýlé dvě kánoe, naplněné mrtvými nebo umírajícími leopardími muži, odplouvaly. Střelba šípy přinášela smrt. Byl to hold

odvaze a disciplíně jeho lidí, že udrželi plnou palbu.

Nyní se soustředili na hradbu listoví a následující výkřiky svědčily o neviditelných zásazích. Když se vory dostaly ke břehu, Odysseus a jeho muži se vyhrnuli ven, popadli batohy a toulce a pak se vrhli několik yardů do džungle. Tady zastavili, aby se nově uspořádali.

Odysseus vyslal pár mužů zpět k vorům s příkazy, aby v blízkosti břehu dosáhli vzdáleného konce jezera. Spočítal své muže. Dvacet jich zemřelo. Zůstalo jich sto, deset bylo zraněných. A jejich cesta v podstatě právě začínala.

Pochodovali podél břehu bez dalších ztrát. Na konci jezera zastihli proudem unášené vory, nalodili se a pokračovali v cestě po řece. Odtud se kanál zúžil a proud nabral rychlost. Za chvíli se bude větev určitě strmě svažovat, protože se začali pohybovat odhadem patnáctimílovou rychlostí v hodině.

Odysseus se zeptal Ghlikha, jestli je bezpečné pokračovat na voru dál. Ghlikh ho ujistil, že je to bezpečné ještě deset mil. Pak vystoupí na břeh, protože během dalších tří mil budou na říčce vodopády.

Odysseus mu poděkoval, ač s netopýřími lidmi nerad i mluvil. Během bitvy se trásli strachy za lukostřelci a svírali jeden druhého v náručí. Odysseus uznával, že neměl právo od nich očekávat účast v boji. Nebyl to jejich zápas. Ale nemohl se vyhnout podezření, že Ghlikh musel útočníky vidět. Letěl těsně nad hladinou řeky, a tak by rozhodně měl alespoň jednu válečnou kánoi zpozorovat. Přesto bylo možné, že je nespatriil. Kromě toho, jestliže je vedl do pasti, proč s nimi zůstával? Byl téměř ve stejně velkém nebezpečí jako ostatní.

Po zralé úvaze Odysseus usoudil, že se Ghlikh nechoval čestně. Nechal svou nechuť ke Ghlikhovi, aby ovlivnila jeho úsudek. Ne, netopýřím lidem nedůvěřoval. Stále cítil, že pracují pro Wurutanu, ať to byl ve skutečnosti kdokoli, nebo snad pro svůj vlastní národ.

Vory se pohybovaly přibližně stejnou rychlostí. Po čase slyšeli tlumené burácení kaskád. Nechal vory uhánět další tři minuty a pak vydal příkaz k jejich opuštění. Podle jeho pokynů ti na krajích vorů vyskočili na břeh první. Mužstvo za nimi postoupilo

ke kraji a vyskakovalo také. Dva bojovníci spadli do vody, když vory narazily na břeh. První byl zachycen a vor ho rozdrtil o břeh, druhého strhl proud pryč.

Zbývající posádka na vorech vyhodila všechny zásoby kromě bomb na břehy. Odysseus nevěřil stálosti střelného prachu, nevěřil, že by prach vydržel náraz o zem, a proto se bomby házely do rukou těch na břehu.

Odysseus vystoupil poslední. Pozoroval, jak všech šest vorů unáší proud. Prámy prudce narážely do stromového břehu pokrytého mechem. Pak řečiště uhnulo a vory zakrylo husté listoví. Po několika mílích došla výprava k vodopádům. Říčka vřela v úzkém korytě, které opisovalo vnější oblouk přes kmen Stromu, a padala do hlubin. Odysseus odhadoval, že na zem je to zhruba osm tisíc stop a že tento vodopád je tedy asi dvakrát tak vysoký jako nejvyšší vodopád jeho doby, katarakt Angel ve Venezuele.

Výprava se přesunula na jinou větev s potůčkem asi deset stop širokým a tři stopy hlubokým. Postupovali podél břehu, ačkoli by mohli jít rychleji, kdyby se brodili potokem. Ale ve vodě se pohybovali krásně zbarvení, velmi jedovatí hadi a několik beznohých krokodýlů, kterým Odysseus začal říkat tvorové bez soucitu podle podobného zvířete z legend o obru Paulu Bunyanovi, americkém národním hrdinovi.

Před setměním provedli další přesun přes komplex lián. Pokračovali po této větvi, dokud Ghlikh na vedlejším kmeni nespatrił obrovskou díru ve styčném bodě kmene a větve. Řekl, že by se mohli v té noře uložit, i když budou možná muset vyhnat zvířata, která by tam mohla žít.

„Na Stromě je mnoho takových docela velkých doupat,“ tvrdil. „Obvykle tam, kde větve vyrůstají z kmene.“

„Nikdy předtím jsem žádnou neviděl,“ divil se Odysseus.

„Nevěděl jsi, kam se dívat,“ usmál se Ghlikh.

Odysseus na chvíli zmlkl. Nemohl se zbavit svého podezření k tomuto tvorovi. Nicméně možná mu křivdí a Ghlikh je nepochybně ještě nedočkavější než on, aby našel pohodlné místo vhodné k obraně. Na druhé straně se takové místo mohlo stát i dobrým postem pro nepřátele, kteří by je mohli uvnitř uzavřít.

Co kdyby je sem leopardí lidé pronásledovali a pak je obklíčili? Nakonec usoudil, že jeho lidé potřebují místo pro odpočinek, kde by si mohli pohovořit a poradit se. Také zranění potřebují ošetření a některé by museli nést, kdyby teď pokračovali v cestě.

„Dobře,“ souhlasil, „utáboříme se v tom brlohu na noc.“ Neřekl, že má v úmyslu zůstat tady několik dní. Nechtěl, aby Ghlikh věděl něco o jeho plánech.

Nemuseli vyhánět žádného obyvatele, ačkoliv rozbité kosti a čerstvý trus svědčily o tom, že pán domu, velké zvíře, by se mohl brzy vrátit. Nařídil vynést výkaly a shodit je z větve. Výprava se nastěhovala dovnitř. Vchod byl asi dvacet stop široký a přes sedm stop vysoký. Jeskyně se podobala polokouli s přibližně čtyřicetisto-pým průměrem. Hladké a vyleštěné zdi vypadaly, jako kdyby byly opracované. Ghlikh ho ujišťoval, že to je přírodní jev.

Nanosili suché dříví, zatloukli piloty, aby zahradili větší část vchodu, a založili oheň. Vítr zanášel trochu kouře dovnitř, ale ne tolik, aby to bylo nepříjemné.

Odysseus se posadil a opíral se zády o oblýskanou zeď. Za okamžik si k němu přisedla Awina. Olizovala si chvíli ruce, nohy a břicho a potom použila na ruce čistící sliny a roztírala si je po obličeji a uších. Bylo udivující, co mohly sliny učinit. V několika minutách byla její potem a krví načichlá srst bez zápachu. Wufeové za to platili chlupovými chomáči ve svých žaludcích, ale užívali medicínu z různých rostlin, aby se jich zbavili.

Odysseovi se líbil výsledek mytí, ale nerad se díval, jak se umývají. Jejich počínání bylo příliš zvířecí. „Bojovníci jsou sklíčení,“ řekla, když vedle něho dost dlouho tiše seděla.

„Opravdu?“ podivil se. „Vypadají tiše, ale myslel jsem si, že to způsobila únava.“

„To ano, ale jsou také trdomyslní. Šeptají si, že jsi samozřejmě velký bůh, kamenný bůh, ale tady se nacházíme na samém těle samotného Wurutany. A ty jsi malinký bůh ve srovnání s Wurutanou. Nebudeš schopen udržet nás všechny naživu. Jsme vlastně na začátku naší expedice a už jsme ztratili mnoho bojovníků.“

„Než jsme vyrazili, řekl jsem jasně, že někdo zemře,“ odpověděl Odysseus.

„Neřekl jsi ale, že zemřou všichni.“

„Všichni nezemřou.“

„Ještě ne,“ odvětila.

Pak, když uviděla jeho zamračenou tvář, pokračovala: „To neříkám *já*, Pane! *Oni* to říkají! Ale ne všichni, to rozhodně ne! Ale je dost těch, kteří takto mluví, a bojím se, že nakazí svým strachem i ostatní. A někteří hovoří o Wuggrudech.“

Použila slovo Ugorto, protože obtížně vyslovovala tyto hlásky a z nich plynoucí nesnadná spojení.

„Wuggrudi? Ach, ano, Ghlikh o nich vyprávěl. Předpokládá se, že jsou to obři, kteří požírají cizince. Obrovské ošklivě zapáchající stvůry. Pověz mi, Awino, viděla jsi někdy ty nebo někdo z našich lidí Wuggruda?“

Awina k němu obrátila své tmavomodré oči. Olízla si černé rty, jakoby náhle oschlé.

„Ne, Pane. Nikdo z nás je neviděl. Ale slyšeli jsme o nich. Naše matky nám o nich vyprávěly příběhy. Naši předci je znali, když jsme žili blíže Wurutanovi. A Ghlikh je viděl.“

„Tak Ghlikh o nich mluvil?“

Odysseus vstal, protáhl se a opět se posadil. Chystal se přejít jeskyni ke Ghlikhovi, ale uvědomil si, že jsou to smrtelníci, kteří přicházejí k bohům, a ne bozi k smrtelníkům. Zavolal: „Ghlikhu! Poklusem!“

Mužík namáhavě vstal a kolébal se k němu. Postavil se před Odyssea a zeptal se: „Co se děje, můj Pane?“

„Proč rozšiřuješ příběhy o Wuggrudech? Pokoušíš se deprimovat mé bojovníky?“

Ghlikhova tvář byla bezvýrazná. Řekl: „Nikdy bych to neučinil, můj Pane. Ne, neroznášel jsem taková vyprávění. Pouze jsem pravdivě odpovídal na otázky tvých bojovníků, které mi o Wuggrudech kladli.“

„Jsou tak nestvůrní, jak vyprávějí pověsti?“ Ghlikh se usmál a pronesl: „Nikdo nemůže být tak příšerný, můj Pane. A navíc jsou i zlí.“

„Nacházíme se na jejich území?“ pokračoval Odysseus.

„Jsi-li na území Wurutany, jsi na jejich území.“

„Přál bych si, abychom jich několik viděli a poslali do nich naše šípy. Pak bychom setřásli strach z mých mužů.“

„Co se týče Wuggrudů,“ konstatoval Ghlikh, „uvidíš je dříve nebo později, ale v té době může být už příliš pozdě.“

„Teď se pokoušíš poděsit i mě?“ Ghlikh zvedl obočí: „Já, Pane? Zkoušet vyděsit boha? To ne,

Pane!“

Pak dodal: „Wurutana, ne Wuggrudi, uvrhl tvé statečné bojovníky do takového strachu, že jsou celí bez sebe.“

„Jsou stateční!“

Pomyslel si, *vysvětlím jim, že s Wurutanou samým nelze nic udělat. Je to jenom strom. Ohromně velký strom. Ale je to nemyslitelná rostlina, která jim nemůže ublížit. A ostatní, Khrauszmidumové a Wuggrudi, jsou pouze vši na této rostlině.*

Počká do rána, aby jim to řekl. Právě teď jsou příliš unavení a lhostejní. Po nočním odpočinku a dobré snídani jim oznámí, že mohou několik dní odpočívat. A pronese k nim povzbuzující řeč.

Chodil kolem dokola a ujišťoval se, že mají dost palivového dřeva a že strážce jsou určeny. Pak se opět posadil. Zatímco přemýšlel o své řeči, usnul.

Nejprve si myslel, že je probouzen k strážní službě, na které trval, že ji bude držet. Pak si uvědomil, že nemůže vstát a má ruce

svázané za zády.

Nějaký hlas něco říkal v neznámém jazyce. Hlas byl nejhlubší bas, jaký kdy slyšel.

Podíval se vzhůru. V kupoli hořely mihotavým plamenem pochodně. Drželi je obři, bytosti sedm až osm stop vysoké. Měli velmi krátké nohy, velmi dlouhá těla a dlouhé nemotorné ruce. Byli nazí a rozložení jejich ochlupení se hodně podobalo lidskému, až na srst přes břicho a třísla.

Kůži měli bledou jako světlovlasí Švédové a vlasy načervenalé nebo hnědé. Jejich humanoidní obličejové měly nadměrně vystouplé dolní čelisti a tmavé, kulaté, vlhké nosy, uši byly špiča-

té a vysoko posazené. Zapáchali potem, odpadky a výkaly. Měli obrovské sukovité kyje, palice s dlouhými dřevěnými násadami a oštěpy se špičkami tvrzenými v ohni.

Tvor – to musí být Wuggrud – opět promluvil. Měl široce oddělené a ostré zuby.

Také se ozval pisklavý hlas. Trvalo několik vteřin, než pochopil, že tenoučký hlas patří Ghlikhovi a že mluví s Wuggrudy jejich jazykem.

Odyssea popadl takový vztek, že by byl snad schopen roztrhnout svá pouta. Ale držela pevně.

Vyrazil ze sebe: „Ty odporný, falešný zvíře! Měl jsem tě zabít!“

Ghlikh se otočil a zasmál se: „Ano, měl jsi, můj Pane!“

Plivl na Odyssea a pak ho kopl do žeber. Kopnutí bolelo choulstivou Ghlikhovu nohu víc než Odyssea. Wuggrud něco zabručel a Ghlikh uskočil stranou.

Obr natáhl svoji obrovskou ruku, popadl Odyssea za krk a posadil ho. Ruka ho škrtila. Když se mu vrátily smysly, viděl, že všichni jeho lidé jsou spoutáni. Ne, ne všichni. Asi deset mrtvých leželo s rozdrčenými lebkami.

Zadní část zdi byla odsunuta stranou a odhalovala chodbu. Louče v držácích na stěně ozařovaly nitro tunelu.

Takhle je tedy chytili. Ale jak mohla taková hrstka přemoci tolik bojovníků, dokonce i když těch pár byli obři-lidožrouti? Co se stalo se strážemi? Proč ho neprobudil hluk boje?

Ghlikh se před ním posadil do dřepu a řekl: „Dostal jsem od Wuggrudů prášek. Nasypal jsem ti ho do vody. Dal jsem ho všem. Účinkoval pomalu a nepostižitelně, ale velmi silně.“

Bylo to stěží patrné. Voda chutnala normálně, ani hlava ho nebolela, ani chuť neměl zkaženou.

Rozhlédl se. Awina seděla blízko něho a ruce měla také svázané za zády. Pomyšlení, že by se jí něco stalo, ho přivádělo k šílenství.

Potlačil úmysl zeptat se Ghlikha, proč těch deset zabili, protože jeden Wuggrud se zrovna sklonil a jediným zkroucením odtrhl obludnýma rukama nohu jednoho Alkunquiba. Začal rvát syrové maso, odtrhával velké kusy a hltal je s hlasitým mlaskáním,

žvýkáním a polykáním.

Odysseus si myslel, že bude zvracet. Litoval, že nemůže. Awina odvrátila hlavu. Ghlikh a Ghuakh stáli v rohu a lhostejně přihlíželi. Bylo tady deset obrů-lidožroutů – tento termín je charakterizoval nejlépe – deset obrů-lidožroutů v polokulovém doupěti a každý požíral jedno tělo. Pak odhazovali kosti a stírali si hřbety rukou trochu krve z huby a brady. Nesnědené kusy si přidržovali u prsou. Jejich náčelník zahřímal jako hrom na Ghlikha a ten ukázal na Odyssea a něco brebentil. Náčelník ukázal špinavým, zakrvaveným palcem k Odysseovi a jiný obr přešel na druhou stranu, zvedl ho za zátylek a postavil na nohy. Prsty se mu zaryly do krku tak ostře, že byl přesvědčen, že se mu krev vyvalí z žil. Obr stoupal za ním a strkal ho do zad špičkou oštěpu ke vchodu do tunelu.

Odysseus se pokusil vrhnout na Awinu povzbudivý pohled, aby jí naznačil, že ještě není všechno ztraceno, ale ona měla stále odvrácenou hlavu. Vešel do chodby, kde se ozývalo jen šoupání obrovských nohou a praskání pochodní. Štola se mírně stáčela doprava, narovnávala se, zatáčela doleva, opět se narovnala a náhle se ocitl v obrovské místnosti uprostřed kmene.

Všude na zdech hořely pochodně. Kouř stoupal k temnému, částečně skrytému stropu a mizel, patrně ve větracích otvorech. Slabý průvan také směřoval ke stropu. Přímou nesnesitelný zápach

z odpadků a výkalů byl tak silný, že se zdál téměř hmatatelný.

„Shau,“ odfrkl si za ním Ghlikh, který tohoto výrazu užíval místo 'uf.

Asi deset dospělých samic a třicet dospívajících Wuggrudů a dětí se zdržovalo v místnosti. Samice byly téměř stejně velké jako samci, ale mnohem tlustší. Prsa, boky, stehna a břicha měly obrovské a prověšené. Když spatřily maso v „mužských“ rukou, spustily křik. Wuggrudi jim hodili roztrhané zbytky a ženy a děti začaly hodovat.

Místnost byla rozdělena na dvě části. Menší, vsazená do vysokého výklenku na druhém konci ukrývala předmět ve tvaru disku, jenž byl umístěn svisle ve zdi. Schodiště vyřezané ze dřeva umožňovalo k disku přístup. Odysseus tam vylezl, protože se

mu ostrá dřevěná špička zarývala do zad. Ghlikh a náčelník ho následovali.

Disk byl ve skutečnosti membránou napnutou v prstenci živého dřeva, které vyrůstalo proti zdi. Vedle ležely dvě dřevěné hůlky s lehce vyboulenými konci. Ghlikh je uchopil a začal poklepávat na membránu. Odysseus poslouchal a počítal. Údery představovaly nějaký kód, tím si byl jistý. Snad to byla primitivní morseovka.

Ghlikh přestal klepat. Membrána vibrovala. Její povrch měnil tvar a vycházely zvuky. Impulsy. Tečky a čárky.

Ghlikh stál s hlavou zvednutou k jedné straně a jeho obrovské uši se chvěly. Když membrána přestala vibrovat, začal na ni opět tlučat. Za chvíli přestal, aby poslouchal další pulsy nestejně délky. Odysseus mohl dešifrovat vzorky, jednotky tečka – tečka – čárka – tečka, čárka – čárka – tečka – čárka – tečka a mnoho dalších, ale samozřejmě mu nedávaly smysl.

Membrána by se mohla podobat ušnímu bubínku nebo telefonní membráně. Za ní mohl být konec dlouhého rostlinného nervového kabelu a na druhém konci, jen Bůh ví kde, mohla na jiné membráně vysílat nějaká entita.

Odyssea by zajímalo, proč si mysleli, že je nutné přivést ho sem. Zjistil to o chvíli později, když mu Ghlikh začal klást otázky.

„Jakým způsobem jsi hodlal přemoci Wurutanu?“

Odysseus neodpověděl a Ghlikh něco řekl náčelníkovi, který zahřímal na obra za Odysseem. Odysseus nadskočil, když ho zasáhla špička oštěpu, a výkřik zadržel jenom pevným stisknutím rtů.

Opravdu nemělo žádný smysl neodpovídat. A mohl by se něco dovědět o Wurutanovi, zatímco mu bude sám předávat informace.

„Neměl jsem nejmenší představu, jak si podrobit Wurutanu,“ odpověděl. „V první řadě jsem sem přišel, abych vypátral, co je Wurutana.“

Ghlikh se usmál a doplnil ho: „Zapomněl jsi říci, že se jdeš také podívat na jižní pobřeží, abys zjistil, jestli tam žijí příslušníci tvé rasy.“

Zaklepal na membránu, vyslechl odpověď a prohlásil: „Wurutana rozhodl, že budeš přemístěn do města netopýřích lidí. Wuggrudi tě tam eskortují.“

Promluvil k náčelníkovi, který pravděpodobně protestoval, ale mrňavý Ghlikh k němu hovořil pevně a pak zahrozil pěstí a křičel na Wuggruda. Obr se rozmrzele podvolil a nechal Odyssea sestoupit se schodů a vyvést ven ze sálu. Jakmile se dostali do tunelu, dýchalo se Odysseovi lépe. Zeptal se:

„Ghlikhu, co bude s Awinou? A s mými muži?“

„Oh, stanou se samozřejmě potravou pro Wuggrudy,“ odpověděl mu a něco povídal obrovi, který řičel smíchy.

Ghlikh pokračoval: „Vyrazíme za úsvitu. Ne všichni tvoji lidé budou zabiti. To znamená, ne hned. Některé vezmeme s sebou a pobijeme je, jak bude potřeba.“

Odysseus váhal. Chtěl se zeptat, jestli Awina půjde s ním. Představa, že by mohl být svědkem, jak jí rozbíjejí lebku, trhají její tělo na kousky a syrové požírají, mu zvedla žaludek. Bylo by pro něho snadnější, kdyby zůstala jinde a on byl ušetřen tohoto pohledu. Ale naděje na únik stále žila, ať se v tuto chvíli zdála jakkoli slabá. Kdyby zůstala zde, neměla by nejmenší šanci. S ním mohla žít.

Ale Ghlikh ho nenávidí a mohl by udělat přesně opak toho, co si Odysseus přeje. Požádat ho, aby šla Awina s ním, mohlo znamenat, že ji tady nechají. Nebo něco horšího, Ghlikh zná jeho náklonnost k Awině a mohl by ji před jeho očima zavraždit. Ale musí riskovat. Nemůže jen mlčet.

„Ghlikhu,“ oslovil netopýřího muže, „ať je Wurutana kdokoli, zdá se, že tu máš jako jeho zástupce velkou pravomoc. Můžeš zařídit, aby byla Awina dopravována společně s námi?“

Ghlikh se usmál, dlouho nic neříkal, a potom těsně předtím, než se dostali ke konci chodby, pravil: „Uvidíme.“

Měl v úmyslu trýznit Odyssea nejistotou. Budiž! Odysseus může čekat. Stejně nic jiného nemůže dělat.

Když vstoupili do polokulového doupěte, nařídil Ghlikh, aby Odyssea umístili vedle Awiny. Zašklebil se, když to udělal, a Odysseus věděl, že se baví při představě jejich mučivé konverzace. Jakmile se ocitl vedle Awiny, zašeptal:

„Při první příležitosti, kterou budeš mít, mi sáhni do kapsy a vyndej můj nůž.“

Přes místnost viděl Ghlikha hovořit s Ghuagh, která na ně polhédla a zlověstně se usmála.

Odysseus tlumeně pokračoval: „Přitisknu se víc k tobě, bude se zdát, že ti vyprávím. Sáhneš mi do kapsy, uchopíš můj nůž a uvolníš čepel. Víš jak. A pak přeřežeš pouta.“

Podařilo se mu přiblížit se a opřít o ni svou hlavu. Pohyboval rty tak, že vypadal, jako když šeptá. Awina páchla, protože se potila strachy, a trásla se hrůzou.

„I kdyby nás neviděli, i kdybych ti mohla uvolnit ruce, co zmůžeme proti těmhle?“ zeptala se a pohodila hlavou k obrům.

„To zjistíme,“ podotkl. Jeden obr se k nim přibližoval a Odysseus ztuhl. Ale Wuggrud se k nim otočil zády a posadil se před ně. Odysseus by si nemohl přát lepší zeď, za kterou by se mohl skrýt. Zanedlouho obrovská hlava klesla a obr chrápal jako vzdálená bouře. I ostatní se uložili ke spánku, až na Wuggruda, který hlídkoval u vchodu. Strážce však nejevil zvláštní zájem, aby dohlížel na zajatce. Proč by měl? Všichni ti malí byli svázaní a on stál mezi nimi a jejich svobodou.

Odysseus si ale dělal starosti kvůli Ghlikhovi a Ghuakh. Každou chvíli mohl jeden z nich vzpomenout na nůž a přijít si pro něj. Neviděl na ně, a to znamená, že ani oni ho nevidí. Ghlikhovi by se to nemuselo líbit. Mohl by zatoužit potěšit se Odysseovým utrpením.

Ale Ghlikh se neobjevil. Možná se on i netopýří žena rozhodli zdřímnout si před začátkem těžké cesty. Odysseus v to vroucně doufal.

Pokud by je nikdo nesledoval, Awina mohla pracovat rychle. Honem se otočila, takže byla zády k Odysseovi, a pak tápavě hledala v jeho kapse. V takové situaci jí byla také prospěšná její kočičí ohebnost, drobná ruka a malá paže. Zachytila prsty konec nože a pomalu ho vytahovala ven. Upustila ho a oba ztrnuli, když se ozval slabý hluk, jak nůž dopadl na zem. Obr zachrčel hluboko v hrdle a na chvíli zvedl hlavu. Chrápání přestalo. Odysseus měl dojem, že se mu zastavilo srdce. Ale hlava opět poklesla dopředu, záhy se ozýval rámus, jako když řeže pilou.

Awina stiskla knoflík nože a čepel vystřelila ven. Deset minut jí zabralo, než neobratně přeřezala kožená pouta. Odysseus si masíroval zápěstí a pohyboval rukama, aby si je prokrvil. Potom, aniž by spustil oči z brutálního profilu strážného, rozřízl pouta Awině.

Následující operace byla klíčová. Kdyby je strážce zpozoroval nebo kdyby netopýří lidé nespali, způsobili by poplach. Za tohoto stavu mnoho neznamenal, představovali pouze dva titěrné vězně. Co by mohli dělat proti probuzeným obrům?

Zašeptal Awině, aby opatrně postupovala podél stěny. Pomalu ji následoval, dokud ho spící obr zakrýval před pohledem hlídky. Mezitím Awina přeřezala pouta Wufeovi, který ležel vedle ní, a ten osvobodil dalšího „muže“. A tak to pokračovalo. Když byl volný

desátý bojovník, nůž se vracel zpět k Odysseovi. Pokusit se osvobodit všechny by trvalo příliš dlouho a odehrálo by se to v nekrytém prostoru.

Awina posílala nůž a také Odysseovy příkazy kupředu řadou bojovníků. Ani Odysseus, ani Awina na netopýří lidi neviděli, ale Wufe vedle ní je ujistil, že sedí zády ke zdi a hlavy mají mezi koleny. Vypadají, jako by spali.

Pochodně téměř dohořely a oheň u vchodu uhasí již dávno. Zakrátko zešedne vchod při svítání a pak se rozbřeskne i v sále. Strážný by mohl každým okamžikem vzbudit dalšího, aby nastoupil hlídku, nebo by mohl mít příkaz za úsvitu probudit všechny.

Awina vložila Odysseovi nůž do ruky a zašeptala: „Tvrdí, že jsou připraveni.“

Rozhlédl se, krytý obrovými zády. Strážný se škrábal větvičkou na zádech a díval se ze vchodu ven. Luky, šípy, oštěpy, nože, bomby a zásoby zajatců byly nahromaděny u vchodu. Obři měli své zbraně po ruce na podlaze.

Odysseus se opatrně a pomalu zvedl a přesvědčil se, že bude skryt za Wuggrudem, kdyby se strážný otočil. Zasadil obrovi úder a prořízl mu ostřím čepele obráceným k sobě krční tepnu. Vytryskla krev, chrápání se změnilo v chroptění, obrova kolena se rozevřela a hlava mu padla mezi nohy. Odysseus zdvihl

oštěp a se zakrváceným nožem v zubech běžel ke strážnému. Doufal, že se ostatní za jeho zády zmocní oštěpů a kyjů svých vězňů a zneškodní je.

Jeden z obrů vykřikl, když ho probodli.

Strážný pustil větvičku a prudce se otočil, aby se podíval dovnitř.

Odysseus mu vrazil oštěp do břicha, ale ne příliš hluboko. Ohněm tvrzená špička nebyla dostatečně ostrá a Wuggrudovo břicho chránilo mnoho tuku a masivních svalů. Vážil pravděpodobně pět set padesát liber, možná i víc. Zbavil se oštěpu pouhým odstoupením o krok, odstrčil ho a zaútočil na Odyssea, jenž držel oštěp a dal se na ústup. Nemohl dělat nic jiného než ustupovat před Wuggrudem. Naštěstí měl strážný prázdné ruce.

Ale pak strážný vztekle zařval, zastavil se, popadl oštěp a odhodil ho stranou tak prudce, že Odyssea porazil. Obr, kterému tekla z rány krev, se sehnul, sebral oštěp a zdvihl ho, aby jím probodl Odyssea. Díky své obrovské síle by mohl prohnat konec telegrafního sloupu tělem býka.

Odysseus ustoupil před hrotem, prorazil bleskovým útokem nožem tuk a svaly obrova břicha. V týž okamžik skočila zezadu obrovi na ramena černobílá lýtice a vrazila mu do pravého oka kamenný nůž.

Wuggrud upustil oštěp a zavrával dozadu. Odysseus visel na noži, který trčel obrovi z břicha. Protože se obr snažil dosáhnout nahoru, aby chytil Awinu, vrhl se na něj Odysseus znovu. Ťal nepřítele do slabin, otočil čepel a vytrhl ji ven. Obr se chytil za ránu a Odysseus mu proklál hřbet ruky.

Zadrnčela tětiva luku a obr se skácel s prostřeleným krkem. Awina spadla, když obr dopadl na záda. Odkutálela se, aby unikla rozmačkání.

Odysseus se otočil. Rachot, řev a výkřiky náhle ustaly. Všichni obři leželi mrtví na podlaze. Většina zemřela ve spánku. Tři se probudili během boje a zabili tři Wuffey.

Obrátil se k východu a spatřil Ghuakh a těsně za ní Ghlikha, jak se chystají odletět z okraje větve. S řevem je pronásledoval. Wufeovi, který zastřelil strážného, vytrhl luk a šíp a vyběhl z jeskyně. Ghlikh seskočil z velkého výčnělku, klesal a třepotal

křídly. Odysseus vtlačil drážku šípů na tětívu. Aniž si uvědomoval vítr, zamířil a vypustil šíp, který proletěl tenkou blánou pravého křídla.

Ghlikh padal a křičel, ale pak opět začal mávat křídly a sestoupil kontrolovaným letem na velkou větev jiného kmene. Zde ho čekala Ghuakh. Odysseus je několik minut pozoroval. Zatímco Ghuakh ohledávala díru v Ghlikhově křídle, jejich ústa se zuřivě pohybovala.

Odysseus se vrátil do jeskyně a podal svůj nůž jednomu bojovníkovi, aby přerezal pouta i ostatním. Když stáli všichni na nohou a byli ozbrojeni, nařídil jim, aby vešli do vnitřní jeskyně. Nemohli se dočkat pomsty. Uvnitř velké jeskyně pobili všechny Wuggrudy v několika vteřinách. Zastřelili dospělé „ženy“, které by mohly být stejně nebezpečné jako „muži“, a pak probodali oštěpy nedospělé Wuggrudy a „děti“.

Odysseus potom vstoupil do výklenku a poklepal na membránu. Tentokrát byla odpověď rychlá, srozumitelná a téměř smrtelná. Z tisíců až dosud neviditelných otvorů ve zdech, v podlaze a ve stropu do nich bila vodní tříšť pod vysokým tlakem, srazila je k zemi a převalovala je znovu a znovu dokola. Bojovali, aby se udrželi na nohou a byli opět sráženi k zemi. Motali se sem a tam a tam a sem, dokud se nedostali do tunelu, který byl napůl zatopený. Napůl udušení a kašlající naráželi do mrtvých těl Wuggrudů, sjížděli a sklouzávali do vnějšího sálu a pak východem ven. Zde je prudce vzedmutá voda málem strhla z větve dolů.

Za chvíli proud poklesl a potom ustal úplně. Odysseus se opatrně vrátil do jeskyně, která byla vyčištěná od všech těl a zásob. Většinu zásob se naštěstí podařilo zachytit venku a uskladnit mimo dosah vody.

Ústí chodby bylo uzavřeno pevnou a lepkavou hmotou, hodně podobnou včelímu plástu.

Odysseus spočítal přítomné a sečetl zásoby a munici. Polovina bojovníků měla stále své luky a toulce plné šípů. Zbylo jim deset bomb. Když nepočítal sebe a Awinu, zůstalo jich naživu osmdesát čtyři. Byla to vyčerpaná, zbitá a špinavá skupina. Tětívy luků a pera šípů byly mokré, a tak se právě teď nedaly pou-

žit. Rozbušky bomb také navlhly a možná byl mokrý i střelný prach. Měli málo potravy.

Promluvil Aufaieu, který se nyní stal náčelníkem Wufeů: „Pane, jsme připraveni.“

Odmlčel se a potom dodal: „Následovat tě zpět do našich vesnic.“

Odyseus se mu pokusil podívat do očí, ale Aufaieu se vyhnul jeho pohledu.

„Já pokračuji v cestě,“ prohlásil Odyseus. „Půjdu na jižní pobřeží a tam najdu smrtelníky, kteří se mi podobají, jestli ještě existují.“

Aufaieu nepoukázal na to, že by to bůh měl vědět, jen se otázel: „A co Wurutana, Pane?“

„V tuto chvíli se nedá s Wurutanou nic dělat.“

Co by mohl udělat on nebo kdokoli jiný? Wurutana je jen strom a ať je u moci kdokoli, kdo ovládá netopýří lidi, Wuggrudy a možná i leopardí lidi, nemůže být lokalizován. Rozhodně ne teď. Strom je až příliš rozlehlý. Entita, která mu vládne, by se mohla skrývat kdekoli ve Stromě. Ale jednoho dne Odyseus netopýřího muže chytí a dostane z něho polohu sídla krále Wurutany.

Nebo aspoň doufá, že by se mu to mohlo povést. Teď, když o tom přemýšlí – proč by hledal tohoto skrytého vládce? Pokud zůstává uvnitř Stromu a nesužuje obyvatele země mimo Strom, nechme ho dělat, co si přeje. Odyseus přišel až sem jen proto, že nevěděl, co nebo kdo Wurutana je, a protože se Wufeové a ostatní domnívali, že Wurutana pro ně představuje nebezpečí a že by s tím mohl kamenný bůh něco udělat.

Se Stromem samotným nelze udělat nic. Bude se rozrůstat, dokud nepokryje zemi. Wufeové a ostatní se tomu buď přizpůsobí, naučí se na něm žít, nebo si mohou postavit lodě a najít si jiné země.

„V tuto chvíli se s Wurutanou nedá nic dělat,“ opakoval. „Co uděláme? Co udělám já? Budu pokračovat v cestě na jih a prozkoumávat zemi podél moře. Jestliže mě chcete opustit, můžete. Nechci, aby mne doprovázeli zbabělci.“

Nerad použil takového slova. Tito „lidé“ nebyli zbabělci. Nevvy-

čítal jim, že jsou skleslí a přejí si vzdát to. Cítil se také tak, ale on vytrvá.

Awina prohlásila: „Zbabělci, to se hodí! Vraťte se do svých vesnic, ke klanům, zneuctili jste se! Ženy a děti se vám budou vysmívat a plivat na vás! A nebudete pohřbeni mezi statečnými bojovníky! Pohřbí vás do země vyhrazené pro zbabělce! Duše vašich předků na vás budou plivat z věčného válčiště!“

Aufaieu sebou trhl, jako kdyby ho šlehla bičem. Vztekal se na ni tiše a jeho velké tmavě modré oči plály. Bylo dost zlé být takhle vyplísněn mužem. Ale ženou! Obzvláště tou, která prošla úplně stejná nebezpečí a bitvy jako oni.

„Odcházím ihned,“ sdělil jim Odysseus. Ukázal k jihu. „Odcházím tímto směrem. Neohlížím se zpět. Můžete mě následovat – nebo nemusíte. Už víc neřeknu.“

Aufaieu vypadal vyděšeně. Myšlenka na návrat bez kamenného boha, který by je vedl a povzbuzoval, byla děsivá. Až sem došli jen proto, že je dostal z obtížných situací. A pak, i kdyby se bez něho dokázali vrátit, museli by vysvětlovat svým doma, proč zběhli od kamenného boha.

Odysseus si naložil na záda vak s trochou jídla, dvě bomby a řekl: „Pojďme, Awino!“

Přešel kolem vchodu doupěte a vydal se po náročné cestě kolem kmene. Když se dostal na druhou stranu, kde začínala další mohutná větev, zastavil se. Za sebou slyšel zvuky a zeptal se: „Awino, přicházejí?“

Awina se usmívala a odpověděla: „Přicházejí.“

„Dobrá! Vyrázme tedy!“

Po sto yardech se zastavil na místě, odkud z dutiny prýštila na povrch větve voda a odtékala hlubokým žlábkem. Po dalších padesáti yardech se žlábek rozšířil v kanál a říčka se vydala na svou mnohamílovou pouť. Počkal na ostatní, až přelezli okolo kmene, kde se přidržovali výčnělků kůry. Když se všichni rozmístili podél potoka, promluvil k nim.

„Děkuji vám, že jste mi zůstali věrní. Nemohu vám slíbit nic než větší množství toho, co jste už dostali. Ale jestliže najdeme něco vzácného, něco cenného, budete se rovnoměrně podílet na zisku.“

Někteří mlčeli, někteří šeptali: „Není zač, Pane.“

„Ted’“ pokračoval Odysseus, „opět postavíme vory. Ale vyrobíme na ně hrazení, abychom se ochránili před všemi beznohými tvory nebo velkými vodními krysy, které by nás z vorů strhávaly.“

Zatímco třetina mužů kácela bambusovité rostliny a řezala klády, bidla a liany na svazování klád, postavil Odysseus druhou třetinu jako stráž. Zbytek šel lovit. Když byly vory připraveny ke spuštění na vodu, vrátili se lovci s třemi kozami, čtyřmi opicemi, beznohým krokodýlem a velkým pštrosovitým ptákem. Rozdělali ohně, vyvrhli zvířata a připravili je k pečení. Když jim vůně masa pronikla do nozder, srdce se jim naplnila radostnou náladou. Už je to dávno, co se naposledy smáli a žertovali. V té době se vrátil Odysseus s Awinou a přinesli šňůru s osmi zavěšenými rybami.

Když Awina připravovala ryby, Odysseus přemýšlel o posledních událostech a o tom, co bude dělat dál. Ačkoliv nezahlédl netopýří lidi od té doby, co přešli kolem kmene, věděl, že jim nic nezabrání, aby ho pronásledovali. Držet se z dostřelu jejich šípů, to je vše, co musí dělat. A až narazí na větší množství leopardích lidí nebo Wuggrudů, kteří – jak byl přesvědčen – se vyvinuli z medvědů, mohou je přivolat proti jeho výpravě.

Kromě toho tady musí být mnohem více jeskyní s membránami. Mohla by tu být síť, která spojuje většinu míst Stromu s nějakou centrálou. A je možné, že tahle ústředna patří náčelníkovi netopýřích lidí. Konec konců kromě svého vlastního tušení, že entita s názvem Wurutana je někdo jiný než Ghlikhovi lidé, nevěděl nic.

Kdyby došel na jižní pobřeží, mohl by zjistit, zda mu Ghlikh lhal. Historku o lidech, kteří zde žijí, mu mohl vyprávět jako další návnadu, aby ho dostal do Stromu.

Dospěl k rozhodnutí, že může udělat jen jedinou věc; jít dál, důvěřovat osudu, schopnostem a odvaze své a své družiny. Ale narazí-li na druhé straně na město netopýřích lidí, přepadne ho, bude-li moci. I kdyby netopýří lidé nebyli řídicí silou nebo entitou Wurutany, jsou jeho výkonnou mocí. Mohli by mít cenné informace.

Kvůli kmenům, větvím a listům rostlinstva nad sebou a po obou stranách neviděl slunce, ale zdálo se, že nejintenzivnější část světla přichází z první čtvrtiny oblohy. Vydal příkaz, aby spustili vory na vodu. Vyrázili na čtyřech vorech. Propluli bez příhod asi deset mil. Slunce vstoupilo do poslední čtvrti. A pak zahlédli Ghlikha, jak letí souběžně s nimi. Letěl asi šedesát yardů vlevo a dost vysoko, takže ho stěží rozpoznali nad vrcholky stromů, které zaplňovaly prostor mezi říčkou a okrajem větve. Když si všiml, že byl zpozorován, zamával křídly rychleji a pak zmizel v hustém porostu. O několik minut později ho viděli sedět na větvi obřího sekvojovitého stromu, jenž vyrůstal z největší větve.

Několik bojovníků na něho chtělo vystřelit, ale Odysseus jim přikázal, aby neplýtvali šípy. Zajímalo ho, kde je Ghuakh, a pak ho napadlo, že se mohla vydat napřed, aby informovala Khrauszmiddumy nebo Wuggrudy. Nebo možná letěla do města Dhulhulikhů a měla v úmyslu přivolat je na vetřelce.

Vory minuly strom, na němž seděl Ghlikh. Pozoroval je, dokud je zákrut říčky neskryl jeho dohledu. O chvíli později ho spatřili letět podél toku, a pak zmizel. Ale znovu se objevil a usadil se na větvi dalšího sekvojovitého stromu. Tentokrát byl dost blízko, aby Odysseus zahlédl otvor v křídle, kterým proletěl šíp.

Ghlikh zůstal na větvi, dokud vory nezmizely za další mírnou zatáčkou. Ve chvíli, kdy byl z dohledu, Odysseus vyskočil z voru a prodíral se rostlinstvem. Doufal, že by se mohl dostat k boku větve dříve, než Ghlikh opustí větev. Ghlikh přece nemusí spěchat. Výprava, kterou sledoval, nemohla odplout daleko.

Aby se dostal rychle ke straně větve, musel by dělat daleko více hluku, než si přál. Kdyby byl Tarzan, mohl by se pohybovat z větve na větev parazitujících stromů. Kdyby měl více času, mohl by to zkusit. Ale on ho neměl, a tak si prorážel cestu vějířovitými listy, mezi dužnatými kmeny, skrz keře s mnoha tvrdými větvemi a trny a mezi liánami, které se vinuly z rostliny na rostlinu. Luk nesl před sebou nebo nad sebou. Když se ale plazil keři nebo trnitými bariérami, šípy vyčnívaly z toulce. Musel se zastavit, aby je uvolnil.

Nakonec položil toulec na zem a vzal si do ruky dva šípy. Po-

tom postupoval rychleji. Dvakrát vyplašil jelena velkého jako malý mexický pes Chihuahua a jednou uskočil před syčícím hadem s trojúhelníkovou hlavou a černou, oranžovou a žlutou klikatou čarou na zádech.

Dostal se na okraj, právě když Ghlikh seskočil ze stromu, roztáhl křídla a začal jimi mávat. Ghlikh klesal a pak stoupal, letěl rovnoběžně s bokem větve jen asi dvacet stop kolem místa, kde se Odysseus krčil za keřem. Ten se postavil, zamířil před Ghlikha a vypustil šíp. Prošel mu pravým uchem.

Ghlikh vykřikl a klesal. Odysseus vyrazil na samý okraj větve a vložil na tětivu další šíp. Mezitím přestal Ghlikh křičet a ovládl svůj pád. Byl přibližně o padesát yardů níže a vpředu. Teď Odysseus zamířil malinko níž před svůj cíl.

Šíp proletěl Ghlikhovi pravým křídlem a ramenem. Musel mu způsobit šrám v pokožce pravého ramene, přesto pokračoval v letu. Ale byl zraněný, jen pomalu mával křídly a padal do ponuré hlubiny. Odysseus se pokusil pronásledovat ho, ale ztratil se mu v šeru a hustém listoví.

Pokud netopýří muž na něco nenarazí, pravděpodobně se vzpamatuje a bezpečně přistane. Odysseus si povzdechl a vrátil se na vor. Přinejmenším mu ušetřil životní lekci.

„Zastavte poblíž příštího záhybu,“ nařídil, když naskočil na vor. Vyprávěl jim, co se stalo, a ačkoliv byli zklamaní, že Ghlikha nezabil, měli radost, když jim líčil Ghlikhův panický strach. Vylezli za ním a vtáhli vory do vegetace, kde rozřezali vázací liány a naskládali kůly pod keře. Potom se přebrodili na protější břeh a tady začal těžký, ale ne nemožný sestup po straně větve. Když došli nejdále, kam až mohli sestupovat svisle, přesouvali se vodorovně. Před setměním obsadili jednu velkou dutinu, které se hojně vyskytovaly po stranách větví a které často obývala zvířata: lidoopi, opice, kočkodanovité opice nebo kočkovité šelmy ve velikostech od koček domácích až po leoparda. Vlastník téhle prohlubně byl náhodou pryč, a když se vrátil, vyklubala se z něho kočka rozměrů ocelota s tygřími pruhy. Nepřela se s nimi o doupě.

„Zůstaneme zde, dokud nevyčerpáme zásoby jídla a vody,“ rozhodl Odysseus. „Jestli jsem Ghlikha vážně nezranil, nebo ne-

podlehl zranění, vrátí se nahoru. Ale nenajde nás. A pokud nás objeví, pravděpodobně mu proletí břichem šíp.“

Odysseovi se nelíbilo, že se skrývají, protože jeho „muži“ potřebují činnost. Ale kdyby se tím zbavil netopýřích lidí a všech, které přivolali, nečinnost a napětí z toho, že zde vězí chycení jako v kleci, by za to stály.

Následujícího rána byl rád, že se schovali. Awina ho probudila a sdělila mu, že slyšela odněkud zblízka nesrozumitelné hlasy, mnoho hlasů. Odysseus vylezl do blízkosti východu a poslouchal. Až dosud vzdálené, vysoké a slabounké hlasy patřily Dhulhulikhům. Volali na sebe, přelétávali nad džunglí nebo se motali vegetací. I když jsou malí, měli potíže postupovat džunglí, protože zachytávali křídly, jejichž tenká blána se snadno trhá.

„Zůstaneme schováni celý den,“ rozhodl Odysseus, „ale kdyby tu setrvali ještě v noci, vyjdeme ven a jednoho chytíme.“

Přešli do zadní části doupěte, co nejdál, aby nebyli vidět. Bylo dobře, že to udělali, protože asi o hodinu později přeletěl kolem netopýrák. Letěl rychle, ale bylo zřejmé, že bedlivě prohlíží trhliny a jeskyně na boku větve.

Když Dhulhulikh odletěl, přešel Odysseus ke stěně u vchodu a dal náčelníkovi Wufeů pokyn, aby se přiblížil k druhé straně. Jak předpokládal, netopýří tvor se vracel, aby se podíval důkladněji. Mužík vpadl do otvoru. Letěl tak rychle, že musel trochu popoběhnout dovnitř, než se zastavil. Nebyl to rozumný manévř, a ve skutečnosti ho ani nenapadlo, že by tady mohl někdo být. Pravděpodobně se jenom řídil rozkazy, že má prohlédnout každou dutinu.

Jestliže to tak bylo, zažil největší otřes v životě. Dříve, než se jeho oči přizpůsobily šeru jeskyně, popadli ho zezadu i zepředu. Velká ruka mu sevřela ústa a hrana nelítostné dlaně sekla do jeho vychrtlého krku.

Odysseus spoutal bezvědomého netopýřího muže a ucpal mu roubíkem ústa. Když viděl, že otevřel oči, řekl mu v ayratě, co musí udělat, jestliže chce žít. Netopýří muž přikývl, že poslechne. Vyndali mu roubík, ale drželi mu u krku nůž.

Jmenuje se Khyuks a je členem speciálního úderného oddílu. Na otázku, kdo je sem přivolal, Khyuks neodpověděl. Odysseus mu trochu zkroutil křehkou nohu, zatímco mu Aufaieu držel rukou pusu. Khyuks stále mlčel, a tak mu Odysseus prorazil do křídla několik otvorů. Teprve po několika „lekcích“ začal Khyuks mluvit. Vypověděl, že to byla Ghlikhova žena Ghuakh, jež jim o nich přinesla zprávy.

Jestli je to takhle, potom město netopýřích lidí nemůže být odtud daleko, uvažoval Odysseus. Má štěstí.

Khyuks ho vyvedl z omylu. Místo je pouze malá osada, vojenská základna.

„Kolik Dhulhulikhů má tvoje útočná jednotka?“ vyptával se Odysseus dál.

„Kolem padesáti,“ odpověděl Khuyks.

Odysseus v tuto chvíli neměl možnost, jak si to ověřit.

Zkoumal dřevěné šipky opatřené žebrovím a kamennými špičkami, které měl Khuyks v opasku. „Jak jste nás chtěli přemoci?“ vyslýchal dále.

„Dhulhulikhové by samozřejmě shazovali šipky na válečníky a Khrauszmiddumové by zaútočili na zemi,“ vysvětloval.

V tom okamžiku přistál další netopýrák. Objevil se nahoře, provedl přistávací manévry přesně před vchodem a dopadl jen několik kroků dovnitř. Alkunquib, který stál po straně vchodu, po něm skočil, ale on provedl zpětný přemet a snažil se uniknout. Avšak jeden Wufea ho zasáhl šípem a netopýrák bezhlesně padal. Všichni v doupěti se přihrčili a čekali výkřik, který oznámí, že zastřelený tvor byl zpozorován. Ale žádný výkřik se neozval.

„Někdy později spočítají přítomné,“ konstatoval Odysseus, „a začnou hledat chybějící vojáky, můžete si na to vsadit.“

„Co budeme dělat?“ otázala se Awina.

„Jestliže je nezačnou hledat, než se setmí, unikneme odtud. Vrátime se zpátky do džungle nad námi. Kdyby nás objevili před soumrakem, potom na vlastní kůži zažijeme pekelný boj.“ Nechal si pro sebe, že by je netopýráci mohli jednoduše vyhledat.

Khyuks na některé otázky odpověděl, na jiné ne. Byl to takový křehký tvor. Nesnesl mnoho bolesti. Když na něho bolest dolé-

hala příliš těžce, omdlel. A když ho vzkřísili a opět mučili, znovu omdlel.

Neprozradil jim, kde se nalézá město Dhulhulikhů. Sdělil jim, že pánem města je duch Wurutany. Ale nemohl uvést, co je „duchem“ Wurutany. Tvrdil, že neví. Nikdy Wurutanu neviděl. Jenom náčelníci Dhulhulikhů ho spatřili. Alespoň to předpokládal. Žádného náčelníka nikdy neslyšel vykládat, že Wurutanu viděl. Přesněji řečeno ducha Wurutany, protože tělem Wurutany je Strom.

Wurutana je bohem Dhulhulikhů a také leopardích a medvědích mužů, ačkoliv prostomyslní Wuggrudi uctívají také několik dalších bohů.

Odyseus byl zvědavý, do jaké míry je Wurutana řídí. Zeptal se, zda mezi sebou někdy Khrauszmiddumové a Wuggrudi bojují. „Ach, ano,“ potvrdil Khyuks. „Každý kmen bojuje se svým sousedem, ale nikdo neválčí s námi. Všichni poslouchají rozhodnutí Wurutany.“

„A kolik je Dhulhulikhů dohromady?“

Khyuks nevěděl. Dokonce i po několika ztrátách vědomí neústupně tvrdil, že prostě neví. Jenom potvrdil, že jich je mnoho. Velmi mnoho. A proč ne? Byli Wurutanovými oblíbenci.

Na otázku, zda na jižním pobřeží žijí lidé jako Odyseus, neznal Khyuks jednoznačnou odpověď, ale slyšel, že ano. Pobřeží přece jenom leží mnoho letů daleko a pouze několik netopýráků se potuluje daleko široko.

Konečně se zešeřilo. Khyuks byl opět v bezvědomí. Netopýráci přestali létat v okolí. Odyseus předpokládal, že musí pátrat dále po řece. V době, kdy objeví, že dva z nich chybějí, nebudou vědět, kde zůstali. A bylo téměř nemožné hledat ve tmě.

Jakmile usoudil, že se dostatečně setmělo, vydal rozkaz k odchodu. Svázaného Khyukse s roubíkem nesl Odyseus na zádech. Dal mu své slovo, že ho nezabije, jestliže mu poskytne informace. Je pravda, že Khyuks neodpověděl na všechny otázky, ale na většinu ano. A Odyseus obdivoval odvahu a statečnost netopýráka. Byl si vědom, že sentimentalita ve vztahu k nepříteli je nebezpečná, ale neměl chuť zabít toho kurážného chlapíka. Nadto ho možná bude moci využít později.

Vrátili se na místo, kde skryli klády na vory a bidla. Sestavili vory dohromady a výprava vyplula na tmavou říčku. Měsíční světlo nepronikalo moc hluboko. Jenom příležitostně prorazil paprsek změť větví. Jednou ve vodě před nimi osvětlil slabounký paprsek

velký, tmavý, kulatý předmět. Ozvalo se zasupění a vzhůru vyletěl gejzír vody. Pak voda vzkypěla, jak se tvor ponořil. Vory pokračovaly v cestě po rozvířené hladině a jejich osádky strnule čekaly, že se mezi plavidly nebo, což by bylo horší, pod nimi objeví velké hroší krysy. Ale pluli nerušeně dál.

Odyseus několikrát zahlédl zdánlivě nekonečné řady beznohých krokodýlů, jak se vynořují ze stříbřitě černých křovin a vklouzávají do stříbročerného proudu. Očekával z vody zuřivý útok hlav s krátkými čelistmi plnými zubů a jejich klapání kolem nohou bojovníků i svých. Nebo úder mohutného ocasu z temnoty, zvuk těla letícího do říčky, drcení kostí a trhání masa. Bez jakéhokoli incidentu propluli mnoho mil. Ptáci a neznámá zvířata vydávali tajuplné skřeky. Pak proud zrychlil a pohybovali se tak rychle, že se voraři s bidly nemuseli odstrkovat. Nyní hlavně odráželi vory od břehů, aby na ně nenarazili.

Velká větev klesala příkřeji, ačkoliv sklon nebyl pro voraře ve tmě znatelný. Kdyby se rychlost proudění nezvyšovala, mysleli by si, že plují v rovině.

Odyseovi rychlost vyhovovala, ale také si kvůli ní dělal starosti. Naklonil Khyukse přes okraj voru nad vodu a pokropil mu obličej. Voda přiměla netopýřího muže otevřít oči. Zaskřehotal: „Mám žízeň.“

Odyseus nabral trochu vody do nádoby z vydlabané tykve a zdvihl Khyuksovi hlavu, aby se mohl napít. Potom řekl: „Myslím si, že se voda řítí k nějakému vodopádu. Víš o tom něco?“

„Ne,“ odpověděl Khyuks mrzutě, „o žádném vodopádu nic nevím.“

„Co to znamená?“ vyzvídal Odyseus. „Že nejsi s touto oblastí obeznámený, nebo že na konci říčky žádný není?“

„Cestou sem jsem neletěl přes konec této větve,“ prohlásil Khyuks.

Odysseus poznamenal: „Tak dobře, zjistíme vlastními silami, zda tam je nebo není nějaký katarakt. Chci se odtud dostat co možná nejrychleji a udržím nás na vorech až do posledního možného okamžiku. Při vystupování z vorů na poslední chvíli by mohly nastat nějaké nesnáze, ale doufám, že to není neproveditelné.“

Víc to nerozváděl. Khyuks neměl tak intenzivní bolesti, aby si nedokázal představit, co by se mohlo stát. Každý by měl co dělat sám se sebou a Khyuks se svázanýma rukama a nohama by byl závislý na někom jiném, aby ho dostal na břeh. Nikdo by nemusel mít dost času, aby ho donesl nebo vyhodil na břeh, i kdyby měl sto chutí.

Po chvíli Khyuks opět promluvil. Bylo zřejmé, že se sám sobě hnusí. Chtěl držet jazyk za zuby a přijmout všechno, co přijde, ale tváří v tvář smrti číhající na konci větve toho nebyl schopen. Odysseus se domníval, že pro Khyukse znamená smrt ve vodě asi něco obzvláště děsného.

„Podle proudu soudím,“ pravil netopýrák pomalu, „že musíme být přibližně tři míle před koncem, kde je první katarakt.“

Odysseus zvažoval možnost, že Khyuks není vyděšený. Mohl by lhát, aby je chytil do pasti a poslal je všechny včetně sebe do padající vodní smrti.

„Poplujeme ještě asi míli,“ rozhodl Odysseus, „a potom vory opustíme.“

Bylo dost světla, aby Khyuksovi viděl do obličeje. Občas světlo zesílilo, když se měsíční paprsky prodraly mezerami mezi listovím, větvemi a kmeny, které se rozkládaly stovky yardů nad nimi. Netopýrákova tvář byla nečitelná jako kus kůže.

V té chvíli přiměl výkřik Odyssea, aby se vzpřímil, a zamrazilo ho. Otočil se, aby viděl, na co Awina ukazuje. Asi padesát yardů od nich vyrůstal z praskliny naplněné hlínou velký strom. Byl asi jen padesát stop vysoký, ale jeho koruna se klenula přibližně osmdesát stop na každou stranu nad mohutným kmenem. Výkřik zazněl z jedné větve. O chvíli později spatřil jeho původce. Několik tmavých těl vylétlo z temné houbovitě formy do bezedné propasti pod velkou větví, na jejímž okraji strom rostl. Velká kožnatá křídla se rozprostřela a neznámý netopýří mužík

zmizel z dohledu. Během chvilky se znovu objevil, mohutně mával křídly, aby se dostal nahoru nad vory. A za další okamžik jich přilétlo více.

Odyseus mohl učinit jen jedinou věc. Kdyby jeho lidé zůstali na vorech, nebyli by kryti před útoky ze shora. Ještě horší by bylo opouštět vory později, za útoku nepřátel a v podmínkách obtížných pro obranu.

Vykřikl povel a voráři s bidly na vnějších stranách plavidel se odpíchli ode dna. Vory se přiblížily ke břehu a „muži“ na kraji u břehu vyskočili a zachytili se keřů. Mezitím Odyseus začal vyhazovat nejtěžší bedny na břeh. Doufal, že náraz neodpálí nestabilní černý výbušný prach. Bedny s bombami dopadly do křoví, aniž by explodovaly.

Potom zdvihl Khyukse a vyhodil ho takovou silou, že se vor na jeho straně ponořil pod hladinu. Mužík zavřeštěl a padl obličejem do hustého porostu. Wagarondit Wulka ho sebral.

V té době první netopýří muž střemhlav zaútočil na vor. V rukách držel krátký oštěp. Nikdy se nad ně nedostal. Do hrudi ho zasáhl šíp a on se s hlasitým šplouchnutím zřítíl do vody. Z protějšího břehu vyrazil se supěním, které se ozývalo, dokud neskrouzl do vody, velký beznohý krokodýl.

Odyseus vystřelil. Všiml si, že jeho šíp proklál netopýřímu muži rameno. Pak se obrátil a vyskočil na břeh, aniž by čekal, až ho uvidí padat. V pravé ruce držel luk a levou pevně stiskl větev. Ruka se sevřela kolem trní a Odyseus vykřikl bolesti. Ale nepustil se.

Něco narazilo do země těsně vedle jeho pravé nohy. Střela hozená nebo vržená jedním z létajících mužů. Pak se vrhl do křoví, protáhl se jím, na možné poškození toulce nebo luku nehleděl. Když se prodral křovím, plížil se porostem, dokud ho neskryla rozsáhlá hustá houština. Volal na své náčelníky a na Awinu, dokud se všichni neozvali. Podle jeho příkazů se prodírali změtí rostlin, až se k němu většina přiblížila. Během této doby netopýří muži kroužili nad džunglí a metali kopí, shazovali šipky a vrhali malé šípy. Nikoho nezasáhli a za chvíli s ostřelováním naslepo přestali, protože ztratili příliš mnoho zbraní.

Mezitím lučištníci pět letců sestřelili. Netopýří lidé se stáhli na

strom, aby se poradili.

I když netopýráci ustoupili, měli výhodu. Jejich nepřátelé mohli postupovat zatím jenom jedním směrem a pak by museli lézt po kmeni dolů nebo nahoru, aby se dostali na jinou větev. Kdyby to udělali, vystavili by se nebezpečí útoku a netopýří lidé by mohli zničit celou výpravu s nepatrnými ztrátami nebo beze ztrát.

Budou-li se jejich nepřátelé i nadále skrývat v husté vegetaci této větve, jen oddálí svůj konec. Netopýří lidé budou moci poslat pro posily a časem je vyženou. Především proto, že budou mít omezený prostor pro lov a mohou být vyhladověni, kdyby okřídlení muži neměli zájem o přímou bitvu.

Odysseus se pokusil spočítat své nepřátele, zatímco jim ve trneš nepatrně osvětlené měsícem kroužili nad hlavami. Odhadoval jejich počet asi na sto. Náhle skoro všichni odletěli. Zůstalo jen šest strážců, kteří se spouštěli střemhlav nebo stoupali vzhůru, ale stále mimo účinný dosah šípů.

Odysseus se krčil pod keřem a pokoušel se vymyslet, co udělat. Zatímco přemýšlel, postřehl nepatrný šum. Vyžádal si ticho, a během chvilíčky ten hluk rozpoznal. Muselo to být dálkou ztlumené hučení vodopádu.

Vydal příkazy Awině a těm nejbližším, kteří je předávali dál. Zpozдили se trochu, protože většina nebyla ochotna opustit své současné postavení, jež jim poskytovalo výbornou ochranu. Ale Odysseus své „muže“ znal a věděl, co si myslí. Zařval na ně a vysvětlil jim, co se stane, jestliže neodejdou. Velmi rychle se vzpamatovali. Nebyli zvyklí uvažovat příliš daleko do budoucnosti. Obtížně chápali i svůj současný stav.

Konec větve, nebo spíš místo, kde se náhle na obzoru ohýbala v devadesátistupňovém úhlu, bylo vzdálené dvě míle. Oddíl postupoval kupředu jen zvolna; kvůli hustému rostlinstvu a také proto, že měli rozkaz pohybovat se pomalu a tiše.

Odysseus zpozoroval černobílou pěnu necelou čtvrt míli před tím, než se k ní dostali. Vyšplhal se na vysoký strom, aby měl lepší výhled, a zároveň se ujistil, že ho netopýří lidé, kteří nad nimi létali sem tam, nezahlednou. Mlha houstla, a jak doufal, rozlézala se do značné vzdálenosti od vodopádu. Džungle řev

padající vody nahoře na stromě nepohlcovala.

Chystal se slézt dolů, když spatřil Dhulhulikha přelétávat kolem. Přilepil se ke stromu a snažil se vypadat jako výrůstek kůry. Měsíční světlo, které se prodíralo listovým a dělalo temnotu spíše stříbrnou než černou, ho přímo neosvětlovalo. Netopýří muž přeletěl těsně kolem; plachtil tak pomalu, že ztrácel výšku. Pak začal mávat křídly rychleji a stoupal, jak se nakláněl do zatačky. Vrátil se ke stromu, prolétával střídavě tmou a bledě žlutými oblastmi měsíčního svitu. Měsíční paprsky se mu odrážely od lysé hlavy, zatímco křídla je pohlcovala, protože byla tmavší než tělo. Snese se těsně nad vrcholky křovisek, vzlétl a tloukl křídly, aby provedl přistávací manévř. Než dopadl na větev stromu na druhé straně kmene od Odyssea, ztratil rychlost. Dosedl tak lehce jako sova.

Neměl drápy, jimiž by větev sevřel. Ale natáhl se, zachytil se menší větví, a tak se zastavil. Když složil křídla, odvrátil se od Odyssea. Měl na sobě opasek s kamenným nožem, v ruce nesl krátký tenoučký oštěp. Kolem krku mu na provaze visel spirálovitý nástroj. Odysseus soudil, že to je nějaký druh rohu. Chlapík se tady usadil, aby pátral po nepřátelích. Kdyby je zpozoroval, přivolal by tím rohem ostatní.

Žádný hluk nebyl dostatečně silný, aby přehlušil tlumené hřmění vodopádu. Jeho muži pozorovali netopýřího muže a čekali na další vývoj. Džungle vypadala neobydlená.

Odysseus opustil svou pozici a razil si cestu kolem kmene. Luk a toulec měl u jeho úpatí, naštěstí ve stínu a na opačné straně stromu, než seděl netopýří muž. Odysseus teď měl pouze svůj vystřelovací nůž, který držel v zubech. Musel se držet oběma rukama a postupovat velmi pomalu. I když vodopád přehlušil běžné zvuky, jeho vzdálené dunění nebylo tak silné, aby netopýří muž jemným sluchem nepostřehl případné zašustění listů nebo zapraskání větve. Netopýrák stále seděl odvrácený od Odyssea, který se sunul po téže větvi. Odysseus se vzpřimil a snadno udržoval rovnováhu, protože větev byla silná. Posunul jednu nohu dopředu, pak přenesl váhu těla na druhou, posunul přední nohu kupředu, přisunul druhou a tak postupoval. Jednou se zastavil a vyndal si nůž ze zubů. Křídla netopýřího muže se

napůl roztáhla, lehce mávla a pak se složila zpět. V tom okamžiku uviděl Odysseus díru v bláně pravého křídla a rozpoznal profil hlavy a držení ramenou. Byl to Ghlikh. Jeho úmysl zabít zmizel. Mohl by Ghlikha využít. Zabití by bylo jednodušší než zajetí. Musel si být jist, že může Ghlikha omráčit a zároveň ho uchránit před pádem. Ačkoliv Ghlikh vážil pouze kolem čtyřiceti liber, mohl by se pádem z třiceti stop zranit nebo dokonce zabít. Odysseus také musel dávat pozor, aby nezaútočil příliš rychle, protože by mohli spadnout oba.

Přibližoval se velmi pomalu, protože se obával, že by mrňous mohl vycítit pohyb větve pod jeho dvě stě pětáctýřiceti librami. Ale Ghlikh nebyl blízko tenké části větve. Seděl v polovině, ještě na silné části. A tak ho Odysseus mohl ze strany seknout do krku, ne příliš tvrdě, protože se obával, že by tenký krk, který nepochybně neměl kosti, zlomil.

Ghlikh se nehlučně zhroutil a přepadl dopředu. Odysseus ho musel chytit a zajistit mu křídla. Zavolal na své druhy skryté v houštinách a ti vylezli. O chvíli později spustil Ghlikha, stále v bezvědomí, do připravených náručí. Když ho dopravili dolů, dali mu roubík a svázali ho. Po několika minutách otevřel oči. Odysseus se postavil do měsíčního světla, aby Ghlikh viděl, kdo ho zajal. Ghlikhovy oči se rozšířily a on sebou začal zmítat. Když ho zdvihli Odysseovi na záda jako batoh, ještě se svíjel. Odysseus požádal náčelníka Wagaronditů Wulku, který nesl Khyukse, aby Ghlikha opět udeřil, a Wulka ochotně poslechl.

Půl míle urazili co možná nejrychleji. Odysseus měl tu čest sestupovat první. Mlžný závoj ho zahalil nejenom před pohledy všech netopýřích mužů, kteří by se tu mohli brzy objevit, ale také zmizel ze zorného pole svých lidí.

Pro tmou a mraky, které stoupaly z bezedné propasti, jen stěží viděl dva kroky před sebe nebo pod sebe. Kapičky vody se mu usazovaly všude po těle a způsobily, že mu bylo zima. Prsty i nohy mu klouzaly po vlhké kůře.

Nemohli dělat nic jiného než sestupovat dolů. Kdyby šel sám nebo se sobě rovnými, kteří by ho nepovažovali za boha, mohl by se pohybovat mimo mlhu a riskovat, že ho netopýří lidé spatří. Ale takhle se nemohl vyhýbat slibům a porušit své slovo.

„Mlha nás ochraňuje,“ řekl, „ale jako všechny ochrany, všechny kryty, má i své nevýhody. Vymáhá si svou cenu. Skryje nás před nepřáteli, ale také nás vystaví jistým nebezpečím. Budeme klouzat a půjdeme jako slepí.“

„Postupujeme velmi pomalu,“ myslel si, když tápal nohou po výčnělku pod sebou. Rukama se držel výstupků kůry, jednu nohu měl napůl v trhlíně a druhou pohyboval sem a tam na římsě nebo v úzké štěrbině. Konečně našel výstupek, mírně se skrčil, přesvědčil se, že má bezpečný zachytňý bod a pak opět spustil nohu. Nedokázal určit, jak dlouho mu to trvalo. Potom tma pobledla a Odysseus viděl jen o trochu lépe než předtím.

Pod sebou měl pevnou nástavbu. Sel po ní opatrně a prsty nohou prozkoumával každý neviditelný kousíček kůry. Vlevo burácel vodopád. Voda mu narážela na levou nohu. Nadskočil, když se ho něco dotklo, a prudce se otočil s nožem v ruce. Matně rozpoznal malou, štíhlou, bíločernou postavu Awiny. Přiblížila se a ve velkých kulatých očích se jí zračila melancholie. Odložil nůž a ona se k němu na chvíli přitulila. Měla mokrou srst, ale za okamžik se je-

jich těla začala navzájem zahřívat. Pohladil ji po hlavě a vnímal její mokré hedvábné uši. Potom jí přejel rukou po zádech. Připadala mu spíš jako mokrá myš než jako to hebké, rozkošné, chlupaté stvoření, které znal.

Další postavy vycházející z oparu nabývaly pevných obrysů. Odrhl se od Awiny a počítal je, jak se objevovali. Byli všichni. Ghlikh sebou začal škubat. Při sestupu zůstal bez hnutí jako pytel s masem, ale nyní se mu zdálo, že je bezpečné, aby se hýbal a pokusil se opět si rozproudít krevní oběh. Odysseus ho sňal ze zad a sundali mu pouta z nohou. Když mužík poskakoval dokola na svých vyzáblých nohách a obrovských chodidlech, dva Wagarondité stáli připraveni probodnout ho, kdyby se pokusil utéci nebo uletět.

Odysseus opatrně vyšel z mlhy. Horní část vodopádu ležela asi o pět set stop výše. V dohledu nebyli žádní netopýří lidé. Pouze keře a řady naklánějících se stromů rušily okraj horní části větve. Obrátil se a uviděl, že větev pokračuje dál v horizontální rovině, dokud se neztrácí v nedohlednu. Nic jim nemohlo za-

bránit, aby postavili další vory a pokračovali v cestě po říčce. Ale museli se znovu skrýt až do setmění v džungli. Část dne prospali, i když byli nuceni nějaký čas věnovat lovu. Jejich zásoby potravin se tenčily.

Navečer již vyspalí, ale krutě hladoví, zorganizovali čtyři lovecké oddíly. O hodinu později ulovili čtyři beznohé krokodýly, hroší krysu, dvě velké červené kozy a tři velké opice.

Toho večera se dobře najedli a všichni se cítili mnohem lépe. Pokáceli stromy, rozřezali klády, svázali je dohromady a pák vypluli na říčku. Před úsvitem se dostali k dalšímu ohybu velké větve, směřujícímu dolů, a novému kataraktu. Slézali dolů, ale zůstali mimo mlžný opar. Za úsvitu dosáhli dna vodopádu a splavné říčky. Vyspali se, lovili a opět si vyrobili vory. Ukázalo se, že spodní část třetího vodopádu je také dnem Stromu, nebo jak ji Awina nazvala, „nohama“ Wurutany.

Nekonečné kmeny, větve a ostatní rostlinstvo vyrůstající nad jejich hlavami do výše deseti tisíc stop vytvářely změť, která bránila proniknout téměř všem slunečním paprskům. V poledne zde vládlo hluboké přitímní a dopoledne i odpoledne téměř noc. Jako záplava havraních per vyplňovala tma prostory mezi gigantickými sloupy a podpěrami, které se nořily do močálu. Strom přijímal vody z kataraktu i dešťové srážky, které nezachytily větve a kolosální listoví Stromu a vegetace, jež na něm vyrůstaly. Bažina vytvářela v podnoží Stromu nekonečné, nevyslovitelně tísnivé močály. Hloubka vody se měnila od několika palců po mnoho yardů. Dost k tomu, aby tu kdokoli utonul. Z vody a z bahna vyrůstalo mnoho podivných, odporně páchnoucích, mdlých a trudovitých rostlin.

Šero způsobovalo, že viděli noční můry. Velké kusy kůry, mnohé z nich o rozměrech bungalovů, odpadávaly z boků Stromu a řítily se dolů, narážely na větve a kmeny a srážely další velké převislé tlející části kůry. Strom – podobně jako Had světa z norské mytologie – svlékal svou kůži. Kůra trvale trouchnivěla, pak se odlupovala a buď dopadala na povrch mohutných větví, kde pokračovala v tlení, anebo se řítila jako studené, černé padající hvězdy a s gejzírem dopadala do vody nebo bahna močálu. Tady napůl potopená trouchnivěla a hmyz a

škodlivá havěť, které zamořovaly tento ponurý svět, se zavrtávaly do těchto velkých hromad a budovaly zde svá obydlí.

Žili tady dlouzí, tencí, mrtvolně bledí červi s chlupatými hlavami, brouci příkrášlení kovovou modří a vyzbrojení ohromnými kusadly, šavlozubé rejskovité šelmy s dlouhými čenichy, bledě žlutí škorpióni, jasné šarlatoví a pŕlnočně černí hadi s malilinkými rohy na vrcholku trojúhelníkovitých hlav, mnoho-
noží stonožkovití tvorové s dlouhými a měkkými těly a tucty tykadel; kteří, když byli vyplašeni, s hlasitým výbuchem vypouštěli zapáchající plyn, a množství dalších ohavných zvířat. Velké kusy rozpadající se kůry ležely všude v šeru jako bludné balvany zanechané po ústupu ledovce a byly zaplněné jedovatými organismy.

Kolem ježatých cibulí rostly štíhlé rostliny bez větví, jež plodily zelenavě žluté bobulovité plody ve tvaru srdce, které vyrážely z puklin v rohovitých luscích rostlin. Pod jejich nohama, stopu až dvě nad bahnitou vodou nebo řídkým bahnem, vyčnívaly objemné slizovité vodní rostliny. Nad tím vším občas přeletěl hmyz s širokým rozpětím křídel, jehož tělo a křídla měly barvu právě zesnulého člověka a jehož hlava byla bílá s dvěma kulatými černými skvrnami a s dolů prohnutou černou šmouhou pod nimi, takže jeho vzezření připomínalo umrlčí lebku. Léтали kolem tiše a občas se jen koncem křídel dotkli některého příslušníka výpravy. Každý sebou prudce trhl úlekem. Ale všechny pohyby a zvuky byly tlumené. Hovořilo se velmi tiše, často jen šeptali, a nikdo se nesmál. Nohy se jim nořily do vody a zabředávaly do bahna a oni je jen pomalu, téměř neslyšně vytahovali, aby zvuky způsobené čvachtáním vody a bahna byly mírné a tiché. „Lidé“ se tísnilo k sobě a nikomu se nechtělo odbočit do křovin nebo za vysoké popelavě šedomodré stvolý, aby si obstaral své potřeby.

Odysseus si nejprve myslel, že by z mokřin nemusel vycházet. Ačkoliv se pohybovali pomalu a namáhavě, toto místo se zdálo vhodnější než oblast nahoře, kde žilo příliš mnoho rozumově vnímajících nepřátel. Ale den a noc mezi Wurutanovým nohama bylo na něho až dost, a víc než dost pro jeho lidi. Následujícího rána, když leknutím nadskočil téměř stopu vysoko,

protože mu na rameno dopadla krvavě zbarvená žába a pak hupsla do vody, kterou měli po kotníky, usoudil, že by to déle snášet nemohli. Pokusili se přenocovat na kusu kůry velikém jako menší zámek, ale celou dlouhou noc je vyrušovali tvorové, kteří vylézali z děr v kůře, a náhodné, podivné zvuky zvířat z močálu.

Rozhodl se, že je vyvede zpátky nahoru po nejbližší přístupné větvi. Museli obejít široké území, které pravděpodobně vyplňovaly pohyblivé písky, a tak až v poledne dosáhli sloupu s drsným povrchem, který se z výšin nořil do močálu. Radostně se na něj začali škrábat a za soumraku dospěli k nadějně vypadající vodorovné části větve s říčkou, která bohužel vypadala otrávená. Její voda měla karmínovou barvu.

Odyseus prozkoumal vodu a zjistil, že barva pochází od milionů nepatrných tvorečků, kteří byli tak malí, že samostatně byli téměř neviditelní. Ghlikh, který se v té době rozhodl mluvit, vysvětlil, že se tito živočichové trou jednou ročně. Nevěděl, odkud pocházejí. Vody v říčkách a jezerech zůstávají červené asi týden a pak se vyčistí. Mezitím slouží jako potrava pro ryby, ptáky a zvířata z džungle. Doporučil uvařit z nich polévku.

Odyseus jeho doporučení přijal, ale nechal Ghlikha, aby okusil první. Když uplynulo několik hodin bez jakýchkoli špatných následků pro netopýřího muže, Odyseus dal svolení k jídlu. Sám vypil plnou misku z vydlabané tykve a zjistil, že polévka je velmi vydatná a chutná. Po několik příštích dní, kdy se stále plavili na vorech, jedli jenom karmínové živočichy nabírané z vody. Bez zastávek k lovu byl jejich postup mnohem rychlejší. Než dospěli k nejnižšímu úseku říčky, projeli asi padesát mil a slezli tři katarakty. Mezitím karmínoví živočichové zmizeli. Když opět šplhali nahoru, jednal Odyseus částečně z rozmaru a částečně ze zvědavosti a vedl je tak vysoko, kam až mohli dojít. Výstup větrem ošlehanou a popraskanou stranou svislého kmenu trval tři dny. V noci přespali na výběžku kůry dost velkém, aby vytvořil římsu, která udržela celou výpravu. Třetího dne prolézali mraky, osvobodili se od nich až k večeru. Ráno byly mraky pryč a oni hleděli do bezedné propasti. Nacházeli se přinejmenším deset tisíc stop nad zemí. Kmen pokračoval v růstu

ještě další dva nebo tři tisíce stop, ale nemělo smysl šplhat výš. Ted' byli tak vysoko, kam až vyrůstaly větve. Jejich větev byl dar z nebes. Zdálo se, že pokračuje stále vpřed a sklon dolů je velmi mírný.

Ze styčného bodu větve a kmene tryskal pramen. Do jeho vod se vlévalo stále více potůčků, takže se po necelé míli stal splavným.

Větev, po níž se plavili, asi v mílové vzdálenosti vypouštěla výhony, které dosahovaly až na dno, jiné se spojovaly s dalšími větvemi pod nimi.

Aby zabránili netopýřím mužům v pokusech o útěk, prorazil Odysseus v blánách jejich křídel díry a svázel je dohromady tenkým motouzem vyrobeným ze střev. Donutil je, aby vyšplhali nahoru sami, protože vážili příliš mnoho, než aby je někdo při dlouhém výstupu nesl. Pohybovali se uprostřed řady, která ležla nahoru nerovnou stěnou z kůry, aby se nemohli během šplhání pokusit o únik. Byli tak lehčí, že by se dokázali dostat nahoru dokonce rychleji než hbití Wufeové.

Odysseus nařídil zbudovat tábor. Odpočívali několik dní, lovili a prováděli průzkum okolí. Odysseus doufal, že objeví další otvor do kmene a bude mít příležitost provádět pokusy s komunikační membránou uvnitř. Od zážitků s Wuggrudy si byl jistý, že jich musí existovat mnoho tisíc, ale žádnou nespatriřl. Podle netopýřích mužů byly všude. Byl zklamaný z toho, že to ví, ale stále není schopen je nalézt. Avšak byl si také jist, že každý takový brloh bude hlídán medvěďími Wuggrudy nebo leopardími Khrauszmiddumy. Kdyby převyšovali počtem jeho bojovníky, další střetnutí s nimi by si opravdu nemohl dovolit. Ale byl podrážděný. Kdyby se tak jenom mohl dostat ke sdělovací membráně! Ted' už znal kód. Jazykem byla obchodní řeč a klíč se podobal morseovce; používal kombinace dlouhých a krátkých impulsů.

Dostal to z Ghlikha během nocí, kdy všichni po denní dřině odpočívali. Khyuks mu vytrvale odmítal prozradit kód. Ve skutečnosti se Khyuks dokonce vzpíral připustit, že taková věc, jako je nějaký kód, vůbec existuje. Ale Ghlikh byl z jiného testa. Vnímál snad bolest intenzivněji nebo neměl tak pevný cha-

rakter? Nebo byl inteligentnější než Khyuks a pochopil, že někdy povolit musí? Tak proč nevypovídat teď a neušetřit si mnoho zbytečných bolestí kvůli ničemu?

Khyuks proklínal Ghlikha, že je zrádce a bezpátevní zbabělec, který si nezasluhuje úcty. Ghlikh mu vyhrožoval, že ho zabije při první příležitosti, nezavře-li ústa. Khyuks se nedal: „Při první příležitosti, která se naskytne, to udělám já!”

I když Ghlikh vyzradil smluvenou abecedu, neprozradil – nebo nemohl prozradit – polohu ústředí základny svých lidí. Přisahal, že by musel být dost vysoko nad Stromem, aby viděl jisté navigační znaky, které by ho nakonec dovedly na základnu. Těmito značkami byly vysoké kmeny, jimž rostly listy zvláštním způsobem, který mohl být zjištěn pouze z výšky alespoň dvou tisíc stop. Tvrdil, že teď mohou dokonce stát pod jedním, ale nelze to zdola poznat.

Odysseus odbyl své zklamání pokrčením ramen. I kdyby znal polohu centrály, vůbec neměl v úmyslu na ni zaútočit. Na útok neměl dostatek vojenských sil. Ale rád by věděl, kde se nachází, aby ji mohl přepadnout, až bude mít dostatečnou armádu. Nějak si to zjistí.

Seděl kousek od velkého ohně a opíral se zády o poměrně hladký kus uvolněné kůry. Stmívalo se, ale dole už byla úplná tma. Obloha ještě zářila modří, vzdálené mraky se zabarvily růžovými, světle zelenými a tmavě šedými odstíny. Křik a vřeštění lovců a lovené zvěře doléhal nahoru jen tlumeně; jako téměř zapomenuté noční můry. Oba netopýří muži seděli v jeho blízkosti bok po boku, ale nemluvili spolu, a dokonce se na sebe ani nepodívali. Wufeové, Wagarondité a Alkunquibové odpočívali kolem šesti velkých ohňů. Stráže stály na větvi a také se rozmístily na výstupcích kůry po stranách větve. Všude se linula vůně pečeného masa a ryb a všem se sbíhaly sliny. Lovecký oddíl vyšel na větev velmi brzy a vrátil se s třemi čtyřrohými kozami se zlatohnědou srstí, deseti velkými rybami – sebrali je černošedé skvrnité kočky o velikosti pantera, která je právě ulovila – pytli plnými různými druhy bobulí a třemi velmi chlupatými opicemi. Lovci hlásili, že rostlinstvo na povrchu větve tvoří hlavně malé jedle se silnými kmeny, keře s bobulovitými

plody, po kolena sahající tráva, která vyrůstá ze země v puklinách, a po kotníky vysoký mech. V říčce žije spousta ryb, ale žádní krokodýli ani hroší krysy. Nejnebezpečnějšími dravci jsou pravděpodobně černošedé pumy, malí medvědi a několik druhů vyder. Ostatní zvířata jsou kozy a opice.

Této noci se dobře najedli. Spali u ohňů tak blízko, jak jen žár dovolil, protože v této výšce se po západu slunce krutě ochladilo.

K snídani dojedli zbytky od večere. Pokáceli několik jedlů, které měřily jen kolem dvaceti stop, a postavili si vory. S dobrou náladou a velkými nadějemi se pustili na vodu.

Výjimečně se necítili zklamaní nebo podvedení. Říčka je nesla v poklidném tempu necelých třicet mil a končila rozšířením větve. Vodní tok se nevalil do kataraktu, jenom přetékal strany větve v široké oblasti, protože byl zahrazený zakřivením větve, jež stoupala vzhůru. Výprava rozebrala vory a dopravila klády nahoru po rovině s pětačtyřicetistupňovým sklonem. Na vrcholku našli další pramen, jenž brzo přerostl v říčku. Sestavili plavidla a nechali se unášet proudem. Tento druh přepravy se opakoval desetkrát. Nakonec větev tvořila nejdelší souvislý plavební úsek, který až dosud zažili. Vydržel asi šedesát mil a klesání bylo tak povlovné, že voda do močálu jenom vtékala. Odysseus odhadoval, že museli urazit okolo dvou set padesáti mil po jediné větvi. Ghlikh tvrdil, že měli štěstí, když takovou našli, protože podobných je jenom pár.

Šplhali vzhůru ze zapáchajících, studených bažin, dokud nenašli slibnou větev ve výšce asi šesti tisíc stop. O deset dní později se dostali k vodopádu, jehož úpatí leželo pět tisíc stop pod nimi. A tady Strom končil.

Odysseus se cítil lehce omámeně a trochu neskutečně. Tolik si přivykl na svět skládající se z jediného gigantického stromu s jeho mnoha hladinami promísěných a klikatých větví, kmenů zdánlivě sahajících až do nebes a husté vegetace, že si představoval svět jako jediný „Strom“.

Teď se před ním rozprostírala rovina, která se táhla možná padesát nebo šedesát mil do dálky, a za ní se tyčily vrcholky hor. Na druhé straně horského řetězce bylo, pokud mohl věřit Gh-

likhovi, moře.

Awina stála vedle, dostatečně blízko, aby si o něj třela srstnatý bok. Dlouhý černý ocas se pohyboval sem a tam a špičkou se několikrát lehce dotkla jeho lýtek.

„Wurutana nás ušetřil,“ prohlásila. „Nevím proč. Ale měl své důvody.“

Odysseus se rozzlobil a řekl: „Proč si nemyslíš, že se náš úspěch dostavil díky mé božské moci?“

Awina sebou trhla a po straně se na něho podívala. Její oči byly obrovské jako vždy, ale zřítelnice se stáhly ve štěrbinu.

„Odpusť mi, Pane,“ odpověděla. „Vděčíme ti za mnoho. Bez tebe bychom samozřejmě zahynuli. Přesto v porovnání s Wurutanou jsi bezvýznamný bůh.“

„Velikost neznamená ještě nadřazenost,“ oponoval.

Hněval se, ale ne proto, že popírala či snižovala jeho božství. Zajisté nebyl tak pošetilý. Přál si pouze, aby se mu dostalo odpovídajícího ocenění za to, že je provedl smrtelně nebezpečným územím. Uznání jako člověku, i když byl nucen mluvit z hlediska svého božství.

Toužil, aby se mu víc než od kohokoliv jiného dostalo uznání od Awiny. Tedy, proč by si to měl přát? Proč pro něho byla tahle krásná, ale tajuplná bytost, tahle inteligentní, ale ne lidská žena tak důležitá?

Na druhé straně – proč ne? Uvažoval. První den tady se stala jeho hlavní oporou, naučila ho řeč, posloužila mu, aby mnohé chápal, a její morální podpora zdaleka nebyla to nejmenší. A po fyzické stránce byla také velmi přitažlivá. Už uplynul tak dlouhý čas od té doby, co viděl člověka, že si na nelidské tvory zvykl. Awina byla velmi krásná bytost, myslel si, téměř žena.

Ač jí velmi často prokazoval mnoho náklonnosti, občas se vůči ní choval odmítavě. To se stávalo, když se k němu dostala fyzicky příliš blízko. Odtáhl se a ona ho pozorovala s nevyzpytatelným výrazem. Věděla, o čem přemýšlí? Vykládala si jeho chování správně?

Doufal, že ne. Jestliže ano, byla dost inteligentní a citlivá, aby pochopila, že vyhýbání se fyzickému doteku bylo jeho obranou. A věděla, jak tušil, proč se musí bránit.

Vykřikl na Wulku a ostatní náčelníky: „Pojďme! Následujte mě dolů ze Stromu! Dostaneme se brzy na dobrou, pevnou zem!“ Sestup probíhal dost dobře, i když se musel bránit spěchu. Nyní, když se ho chystali opustit, zdál se nekonečný černošedý trup Stromu dokonce ještě hrozivější, než když se v něm pohybovali. Ale nic nebezpečného se nepříhodovalo. Zádňí Wuggrudové nebo Khrauszmiddumové se nevyřítili, aby naposledy zaútočili.

Avšak pozor! Jakmile se ocitnou venku na rovině, okřídlení muži je snadno objeví. Bude lepší zůstat ve stínu Stromu až do soumraku a potom odejít.

Naštěstí půda u úpatí Stromu nebyla celá močálovitá. Jakmile opustili větev, po které tekla říčka, našli suchou půdu. Utábořili se na severní straně větve, jež vnikala do země pod pětačtyřicetistupňovým úhlem. Odysseus zkoumal rovinu, kterou pokrývala zelenohnědá tráva sahající pod kolena a která byla poseta hustými porosty akáciových stromů. Zde pobíhala velká stáda býložravců: koně, antilopy, zubři, žirafovitá zvířata, o nichž se domníval, že se vyvinula z koně, tvorové podobní slonům, kteří se mohli vyvinout z tapíra, obří těžkopádní králíci a namodralá, dlouhonohá divoká prasata se zahnutými kly. Také se zde vyskytovali dravci. Dvanáct stop vysoké kalifornské kuřáčky, gepardi, leopardi a smečky lvů s hřívami dikobrazích ostnů.

Tu noc výprava opustila Strom. Nedostali se daleko, protože strávili mnoho času lovem. Za úsvitu rozdělali malé ohně uvnitř hustého porostu akácií a pekli maso. Potom se vyspali ve stínu stromů, zatímco někteří hlídkovali.

Třetího dne dorazili k pohoří. Ghlikhovi ani nemuseli hrozit mučením. Bez vyzvání předával informace o průchodu. A tak po dva dny pochodovali podél hor, dokud nenalezli soutěsku. Trvalo jim dva dny, než zdolali hory. Náhle, právě za soumraku, když obešli hřbet hory, spatřili v dálce třpyt moře.

Slunce zašlo a obloha zčernala. Odysseus se cítil šťastný, aniž by věděl proč. Možná to bylo proto, že hora zamlouvala pohled na Strom a noc mu zabránila vidět cokoli, co by mu připomínalo, že není ve svém vlastním času a na Zemi, kde se narodil. Je

pravda, že hvězdy tvořily neznámá souhvězdí, ale nevšímal si jich. Později už ale nemohl přehlížet měsíc. Byl příliš velký, modrozelený, a s bílými skvrnami.

Vstali za úsvitu, nasnídali se a vydali se na cestu dolů po úbočí hory. Když se stmívalo, dostali se k úpatí. Následujícího rána postupovali téměř po rovině k moři. Rostly tam husté lesy, ale druhý den pronikli do oblasti s množstvím holých polí, domů, chlévů a plotů.

Domy byly čtvercové, někdy dvoupatrové, obvykle postavené z klád, ale tu a tam z hrubě přitesaných žulových kvádrů spojených maltou. Stáje byly částečně kamenné a částečně dřevěné. Odysseus jich několik prohledal a zjistil, že všechny jsou neobydlené, až na divoká zvířata. Nalezl mnoho dřevěných a kamenných figurek a pár obrázků. Všechny byly sice primitivní, ale lidské postavičky ho ujistily, že je vytvořili lidé.

Přemýšlel o nich v minulém času, protože zde nebylo ani stopy po lidském těle – živém, či mrtvém.

Občas přišel k domu nebo chlévu, který byl vypálený. Zda to způsobila nehoda nebo válka se nedalo určit. Zvířata, která žila ve spálených stájích, buď utekla, anebo pošla hladu.

Nikde nenalezl ani jedinou lidskou kost.

Obrátil se na Ghlikha: „Co se tady stalo?“

Ghlikh se na něho podíval, pokrčil kostnatými rameny a rozeplal křídla tak daleko, jak mu dovoľoval provaz. „Nevím, Pane! Naposledy jsem zde byl před šesti lety a Vroomawové tady žili. Stranou od občasných nájezdů Vignoomů a Neshgaiů vedli mírumilovný život. Možná zjistíme, co se stalo, až se dostaneme do hlavní vesnice. A když mi dovolíš letět dopředu, zjistím to velmi rychle...“

Vzpřímil hlavu a mrzutě se usmál. Samozřejmě nemohl svůj návrh myslet vážně a Odysseus to ani nekomentoval. V té chvíli míjeli první hřbitov a Odysseus zastavil kolonu. Bloudil hřbitovem a prohlížel náhrobky a jakési stély. Byly to tlusté kůly vyřezané z nějakého načervenalého tvrdého dřeva s vyřezanými lebkami různých ptáků a zvířat v horní části. Žádné další známky totožnosti na hrobech nenalezl a Ghlikh ani Khyuks nevěděli, jaký význam lebký mají.

Zástup pokračoval v pochodu po úzké hliněné cestě. Chalup přibývalo, ale všechny byly opuštěné.

„Podle stavu budov a růstu rostlinstva kolem nich soudím, že byly opuštěny asi před rokem,“ uvažoval Odysseus. „Možná před dvěma.“

Ghlikh mu pověděl, že Vroomawové jsou ze všech tvorů, které zná, jediní lidé, samozřejmě kromě těch, kteří jsou otroky u Neshgaiů. Ve skutečnosti mohli Vroomawy přepadnout uprchlí otroci Neshgaiů. Nebo naopak si mohli Neshgaiové zotročit zajaté Vroomawy. V každém případě žili Vroomawové na území o rozloze kolem sta čtverečních mil a bylo jich asi čtyřicet pět tisíc. Měli tři hlavní vesnice, v každé žilo přibližně pět tisíc obyvatel a zbytek na farmách nebo jako lovci. Obchodovali trochu s Dhulhulikhy a s Pauzaydury. Ti druzí jsou podle Ghlikha národem, který žije v moři, ne na něm. Je to druh delfinovitých kentaurů, jestli mohl Odysseus důvěřovat Ghlikhovu vyprávění.

Odysseus se vyptával na minulost lidí, Ghlikh se však netajil neznalostí tohoto tématu.

Odysseus usoudil, že ví o tomto světě méně, než věděl, když otevřel oči v hořícím chrámu Wufeů. Nebylo tomu tak doopravdy, ale teď byl daleko zmatenější. Všechny ty rody a druhy bytostí schopných myšlení; a přitom mnoho jich nemohlo být objasněno evoluční teorií. A teď lidské bytosti, které se náhle a záhadně ztratili. Po mnoho dní žil nadějí, že opět spatří lidskou tvář, uslyší lidský hlas a dotkne se lidské kůže. A oni zmizeli.

Hliněná cesta se klikatila krajem a nakonec je dovedla k přímořské vesnici s kolovou hradbou. Byl zde přístav. Většina plavidel, od kánoí z vydlabaného kmene až po jednostěžňové vikingské lodě, ztroskotala na břehu. Patrně je bouře smetla z kotviště a vyplavila na pláž.

Vesnice vypadala, jako kdyby se všichni rozhodli vstát od poledního jídla a odejít. Asi čtvrtina domů byla vypálená, ale to se mohlo přičíst na vrub nekrytým ohništím.

Jenom jediná věc mařila obraz toho, že veškeré obyvatelstvo dobrovolně dezertovalo. Uprostřed hlavního náměstí stál vysoký dřevěný kůl. Jeho vrcholek nesl vyřezanou dřevěnou hlavu.

Holou hlavu s velkýma vějířovitýma nelidskýma ušima, dlouhým hadovitým nosem a otevřenými ústy, z nichž vyčnívaly asi čtyřpalcové kly. Hlava byla tmavě šedá.

„Neshgai!“ zvolal Ghlikh. „To je hlava Neshgaie. Tohle po sobě zanechali jako znamení územního zisku.“

„Jestliže tuto zemi přepadli, kde jsou stopy násilí?“ divil se Odysseus. „Kde jsou nějaké kostry?“

„Neshgaiové dali pochopitelně později všechno do pořádku,“ vysvětloval Ghlikh. „Je to velmi čistotný národ. Mají rádi pořádek a čistotu.“

Odysseus se rozhlížel po stopách hromadných pohřbů a brzy našel několik velkých hrobů. Vykopal jeden a odhalil hromadu asi sta koster. Všechny lidské.

„Neshgaiové vzali vlastní mrtvé zpět do své země,“ tvrdil Ghlikh. „Všichni Neshgaiové jsou pohřbíváni na jednom velice posvátném místě.“

„Jak dlouho zde byli Vroomawové usazeni? Jistě toho o nich víš mnoho.“

„Ach, řekl bych asi dvacet generací,“ odpověděl Ghlikh a svraštil obličej.

„To by trvalo asi čtyři sta let,“ spočítal Odysseus.

Proč nemohl být oživen před sto lety? pomyslel si. Tehdy by našel svůj vlastní druh, usadil by se mezi nimi a měl děti. S jeho znalostmi technologie by lidé nebyli porobeni Neshgaii. Bylo by to pravděpodobně obráceně.

Samozřejmě by teď byl mrtev, pohřben a nad jeho rovem by se tyčil sloup zakončený lebku nějakého zvířete. *Zde leží Odysseus Zpívající medvěd, 1952 A. D. – 10.000.000 A. D.*

Na chvílku pocítil tíseň. Vždyť hrob bude stejně jeho nevyhnutelným koncem, proč si má s čímkoli dělat starosti? Proč se nevrátit do wufeajské vesnice a nežít trvale mezi těmi, kteří ho uctívají? Pokud jde o partnerku, potřebuje tak silně...

Po nějaké době ho černá nálada opustila.

Základem života je nevěřit ve vlastní smrt a chovat se tak, jako by život trval navěky. Musí jednat tak, jako by drobnosti byly životně důležité. Udržet realistický postoj k životu a smrti znamená, že člověk nedobrovolně upadne do neskutečna, do du-

ševního vyšinutí. Je ironií, že jediný způsob, jak si udržet zdravý rozum, je přehlížet, že se člověk nalézá v šíleném světě, nebo dělat, jako kdyby svět byl rozumný.

Odyseus prozkoumal domy a svatyně a potom sestoupil na pobřeží. Jedna stále ještě zakotvená loď nebyla příliš zle poškozena. Trup měla prohnílý, několik prken potřebovalo vyměnit, ale to se mohlo opravit materiálem ze skladiště v loděnici. Vysvětlil náčelníkům, co by chtěl udělat. Přikyvovali, že rozumějí, ale současně pochybovali. Vypadali vyděšeně.

Napadlo ho, že o mořeplavbě nevědí nic. Vlastně až na něho a netopýří lidi to byl pro všechny první pohled na moře. „Umění řídit loď na moři vám bude připadat zvláštní a pravděpodobně vás nejprve vyděsí,“ upozorňoval je, „ale naučíte se tomu. Snad v tom dokonce naleznete zalíbení, jakmile budete vědět, co na moři smíte a co nemůžete dělat.“

Stále se tvářili pochybovačně, ale spěchali, aby vykonali jeho příkazy. Odyseus prozkoumal stěžně a dostupné plachtoví. Všechny čluny a lodě používaly ráhnové plachty. Vroomawové očividně neznali podélné oplachtování. To znamenalo, že pravděpodobně neuměli křížovat proti větru nebo plout přímo proti větru. Nechápal to. Je pravda, že člověk vyplouval na moře tisíce let, než vymyslel plachty, které mu umožnily obracet loď proti větru sem a tam. Ale jakmile vynalezl podélné plachtoví, mělo by to zůstat napořád mezi lidskými technologiemi. Jestliže to tak nebylo, znamená to, že nastalo tragické přerušení kontinuity lidských vědomostí. Musel nastat naprostý pokles do divočství bez jakéhokoli spojení s mořem nejméně na několik generací. A žádné tradiční vědění se zřejmě nepředávalo jako dědictví, dokonce ani ústně ne.

K bydlení si vybral rozlehlý dům a nastěhoval do něho Awinu i náčelníky. Ostatní ponechal ve třech samostatných domech s podnáčelníky. Strážce umístil do hlavní brány a přikázal bubnovat na velké bubny v budově nad bránou, kdyby zpozorovaly něco podezřelého.

O tři týdny později byla loď připravená. Spustili ji na vodu ze suchého doku a na první plavbu vyjel Odyseus s celou armádou. Námořníci dostali přesné pokyny a teď se pokoušeli uplat-

nit své mlhavé vědomosti. Několikrát loď téměř převrátili, ale po týdnu pravidelné výuky byli připraveni na dost dlouhou plavbu podél pobřeží. Odysseus nadto sestavil a namontoval podélnou plachtu a také postavil a instaloval kormidlo. Vroomawská plavidla používala ke kormidlování dvouručních vesel nebo dlouhého vesla ovládaného stojícím veslařem.

Loď pokřtil *Nová naděje* a jednoho krásného rána se vydali do země Neshgaiů.

Rovné pobřeží se vyznačovalo mnoha pěknými plážemi a pouze sem tam nějakým útesem. Poměrně mělká voda sahala asi tři míle od břehu, nevyskytovaly se zde ani mělčiny, ani velké skály. Těsně k pobřeží sestupovaly velké duby, platany, jedle, borovice a několik stromů na Zemi jeho časů neznámých. Žilo tady velké množství zvířat: jeleni, antilopy, obrovští koně s dlouhými krky, jimž začal říkat žirůň, zubři, ohromná vlčí zvířata, tuleni a kytovci.

Ptal se Ghlikha, proč není země mezi Neshgaii a Vroomawy obydlená rozumnými tvory.

„Pouze spekuluji,“ pravil okřídlený mužik, „ale řekl bych, že všichni tvorové schopní myšlení, kteří žili podél pobřeží, odešli žít se Stromem.“

Odysseus zaregistroval vazbu se Stromem. Proč ne na Stromě? Ghlikh to vyprávěl, jako kdyby existovalo pozvání a myslící bytosti se přestěhovávaly do domu i s ostatními.

„Způsob života se Stromem je pohodlnější,“ prohlásil Ghlikh. „Tam se může kdokoli ukrýt před nepřáteli. Jídla je hojně a je snadno dosažitelné.“

„A krokodýlů bez zábran a hroších krys, aby sežrali neopatrného rybáře,“ poznamenal Odysseus. „A hemží-li se Strom lovnou zvěří, oplývá také nelítostnými masožravci, z nichž mnozí mají chuť sežrat i „muže“. A jestliže se může kmen snadněji skrýt, lze se k němu také lehčeji přiblížit. Hustá vegetace má výhody i nevýhody.“

Ghlikh pokrčil rameny a nadřazeně se usmál.

„To je pravda. Je jenom správné, že sem tam někdo zemře, jinak by se kmeny rozrostly do takového množství, že by chyběl prostor a snědla by se veškerá potrava. Pro dobro většiny musí

někteří pykat. Mimoto mezi národy Stromu neprobíhají války. Ne takové, jaké ty nebo kdokoli z rovin znáte. Strom počítá své klany, a když má některý příliš mnoho členů, potom informuje jeho sousedy, že proti nim mohou vést válku. Také ten kmen upozorní, že bude napaden. Nato se mladí válečníci obou rodů dohodnou na střetnutí v boji. Nebo někdy během krátkých období jsou povoleny útočné akce na samotná obydlená místa. A je přípustné zabíjet „ženy“ a „děti“. To se ale neodehrává příliš často. Když se to stane, je to vítáno. Drobné války dodávají životu vzruch a hodnotu.“

„Zajímalo by mě, proč Neshgaiové a Vroomawové neodešli žít se Stromem?“ poznamenal Odysseus.

„Neshgaiové se domnívají, že jsou lepší než Strom!“ rozzlobeně odsekl Ghlikh. „Ti těžkopádní velkobřiší dlouhonosatci byli kdysi primitivní jako Wuggrudi nebo Khrauszmiddumové, ale vykopali pohřbené město Shabawzingů a našli v něm mnoho věcí, jež jim umožnily přejít od divoštví k civilizaci během tří generací. Také jsou příliš velcí a neohrabaní, proto nemohou žít pohodlně ve Stromě, ani moc daleko nevyšplhají.“

„A Vroomawové?“

„Žili se Stromem – kdysi. Ale opustili Strom proti jeho vůli, aby se vrátili, odkud pocházeli. Je to velmi tvrdohlavý a neposlušný národ zasluhující potrestání, jak bys zjistil, kdybys k nim přišel. Přestěhovali se na mořské pobřeží a postavili zde své domy. Někdo říká, že se zpočátku spojili s Neshgaie, kteří je ale zrádně zotročili. A potom mnoho Vroomawů uprchlo a přišlo sem, aby vytvořili stát. Jednoho dne měli v úmyslu napochodovat proti svým bývalým pánům. Ale je zřejmé, že Neshgaiové udeřili první.“

Zdálo se, že Ghlikh je osudem lidí velmi potěšen.

Dodal: „Další na řadě jsou Neshgaiové. Ale jim smrt přinese Strom, který nikdy nezapomíná a neodpouští. Neshgaiové jsou ze všech stran tísněni nájezdy od Fishnoomů, příbuzných Wuggrudů, a od Glassimů, příbuzných Khrauszmiddumů. Strom je vyslal ze svého nitra, aby sužovali Neshgaie a nakonec je vyhladili.“

Doplnil ještě jedovatěji: „A stejný osud čeká obyvatele rovin na severu, jestliže nepřijdou žít se Stromem. Nakonec Strom zaplaví nížiny, poroste přes veškerou zemi až na úzké pruhy na pobřežích. A Strom na mořských březích nesnese žádné rozumné bytosti. Nějak je zahubí.“

„Strom?“ zeptal se Odysseus. „Nebo Dhulhulikhové, kteří používají Stromu, aby podrobili všechny ostatní své vůli, kteří předstírají, že jsou služebníky Stromu, ale ve skutečnosti jsou jeho pány?“

„Cože?“ zvolal Ghlikh a zatřásl hlavou. „Určitě tomu věříš! Musíš být blázen!“

Avšak ve tváři se mu objevil takový stěží skrývaný radostný výraz, že by se Odysseus divil, kdyby právě nevyslovil pravdu. Byla-li jeho teorie něco víc než pouhá úvaha, vysvětlovalo by to mnohé. Ale stále zůstávalo mnoho nejasného. Jak Strom vznikl? Nevěřil, že se Strom vyvinul přirozeně z nějaké rostliny, která vegetovala v jeho době.

A pak tady zůstávala záhada vzniku všech myslících druhů, které spolu příbuzensky nesouvisely.

Loď pokračovala v plavbě podél pobřeží, zastavovala v blízkosti břehu, u kterého kotvila vždy, když byla obloha příliš zamračená, neboť pro bezpečnou navigaci potřebovali světlo. Když svítil měsíc, loď plula celou noc. Ghlikh a Khyuks občas podávali informace o Neshgaiích. Většinou se tísnil na plošině u paty stěžně, křídly se téměř dotýkali skřípajícího dřeva a hlavy měli těsně u sebe. Ačkoliv jeden druhého nenáviděli, teď spolu mluvili. Cítili se příliš osamělí, zbědovaní a vyděšení, aby se sem tam neuchýlili k rodné řeči.

Odysseus nevěděl, co s nimi udělat. Podávali mu mnoho informací, které potřeboval. Byl si jistý, že by mohl získat další informace, kdyby znal správné otázky. Ale znepokojoval se tím, že by mohli uprchnout a přivést hordu svých spolubojovníků. Každým dnem, který uplynul, se zvětšovala pravděpodobnost jejich útěku.

Nepřál si je zabít, i když to bylo jediné logické. Bohužel je pravda, že stále neprozradili polohu svého hlavního města. Jenom ve vzduchu, tak to tvrdili, mohou nalézt cestu zpět domů.

Přijal tohle logické vysvětlení, aby je nemusel zabít. Možná, že mu budou schopni jednoho dne ukázat cestu ke své základně. Musí-li to udělat ze vzduchu, budiž. Očividně zde nikdo nezná balóny nebo říditelné vzducholodě, a tak jsou netopýří lidé velmi domýšliví na to, že jejich tajemství je bezpečné.

Šestáho dne Odysseus spatřil poprvé delfínovité lidi. Vzdálil se lodí od pobřeží, protože jim v cestě stála velká skála. Dříve než se plavidlo dostalo dvě stě yardů od útesu, uviděl na šelfu skály kousek nad hladinou moře podivné savce. Připlul s Novou nadějí tak blízko ke skále, jak jen se odvážil. Hloubkoměr hlásil čtyři sáhy. Odysseus a posádka upřeně pozorovali čtyři bytosti na okraji skály. Vypadali víc jako legendární mořští muži z jeho doby než delfínovití kentauři popsaní Ghlikhem. Od prsou dolů se podobali rybám. Spíš delfínům, protože jejich ploutve byly vodorovné, ne svislé. Kůže dolní i horní části těla byla zbarvena do bronzova. Mužské i ženské pohlavní orgány skrývaly záhyby ve spodní části těla. Těla od prsou nahoru byla úplně lidská, prsty na rozdíl od toho, co očekával, neměly plovací blány. Jejich nosy byly velmi tenké. Ghlikh tvrdil, že mohou svalovou činností vodotěsně uzavřít nosní dírky. Oční bulvy se mohly potáhnout tuhým, průhledným krytem, který se spouštěl zpod očních víček. Vlasy na hlavách měli velmi krátké a uhlazené. Z dálky vypadaly spíš jako tulení srst. Dva byli černovlasí, jeden popelavě plavý a čtvrtý tiziánový.

Odysseus jim zamával a usmíval se. „Žena“ a „muž“ jeho pozdrav opětovali. Ghlikh, jenž přišel na zád', ho chválil: „Udělal jsi moc dobře. Není radno znepřátelit si Mořský lid. Když chtějí, seberou dno přímo z lodi.“

„Do jaké míry jsou přátelští?“ ptal se Odysseus.

„Někdy obchodují s Neshgaii a s lidmi. Přinášejí podivuhodné mořské kameny, ryby nebo zboží z potopených lodí a vyměňují je za víno nebo pivo.“

Odyssea zajímalo, zda by se mohli stát jeho spojenci ve válce proti Neshgaiům, kdyby snad proti nim válku vedl. Ghlikh se nedomníval, že by někoho podporovali, pokud by je některá strana vážně neobtěžovala. Ale dokonce i arogantní Neshgaiové se k nim chovají laskavě a příležitostně je obdarovávají. Vlastní

totiž velké loďstvo, které by si nepřáli vidět na dně oceánu.

Skála a její zvláštní osazenstvo zmizela za nimi. Ghlikh prohlásil: „Ještě jeden den tímhle tempem a budeš u břehů, kde vládne Neshgaiové. Co potom?“

„Uvidíme,“ řekl Odysseus. „Mluvíš plyně jejich jazykem?“

„Zcela plyně,“ přikývl Ghlikh, „kromě toho mnozí z nich hovoří ayratsky.“

„Doufám, že nebudou příliš udivení, až spatří mě a mou posádku. Nechtěl bych, aby nás napadli jenom proto, že zpanikaří.“

Hodinu po svítání následujícího dne minuli ohromný znak vytesaný z kamene. Bylo to velikánské X uvnitř lomeného kruhu.

„To je symbol Neshe, praotce, eponymického boha Neshgaiů, po němž jsou pojmenováni,“ objasňoval Ghlikh. „Tahle sochařská práce je vidět z moře mnoho kilometrů a označuje západní hranici jejich země. Brzy spatříš dobrý přístav, město s vojenskou pevností, nějaké obchodní loď a pár rychlých námořních plavidel.“

„Obchodní loď?“ Odysseus si nevšímal hrozby v jeho hlase. „S kým obchodují?“

„Hlavně navzájem. Ale některé jejich velké lodě plují daleko kolem břehu k severu a obchodují tam s národy podél pobřeží.“

Odysseus pocítil vzrušení. Nebylo to tak z nebezpečí konfrontace s neznámým jako spíše nápadem, který mu přišel na mysl. Možná, že nemusí být Neshgaiové nepřáteli. Možná, že budou přátelští a pomohou mu. Mají zajisté společný zájem v boji proti Stromu nebo komukoli, kdo Stromu užívá. A třeba by mohli spolupracovat s lidmi, místo aby je nutili pro ně pracovat. Kdo ví, jakými lžemi ho netopýří lidé krmili?

Zanedlouho se břeh odklonil hluboko do pevniny a pak po levici spatřil vlnolam. Skládal se z ohromných kamenných kvádrů, které se táhly v délce mnoha mil. Byl to víc než jenom vlnolam. Tato zeď chránila přístav a město uvnitř proti nepřátelským lodím. V horních částech útesu viděl nějaké obrovské šedé budovy a pak, když minuli první vstup, spatřil množství lodí a vzadu na svahu kopce město.

Propluli kolem věže na vrcholku vlnolamu, v některých úzkých štěrbinách oken zahlédli postavy. Něco zaburácelo. Ohlédl se a

v nejvyšší části věže spatřil obra. U velkých úst držel obrovskou trubu. Sloní chobot zdvižený nad nástrojem; jako by troubil ten a ne trubka.

Odysseus usoudil, že bude působit lépe, když vplují dovnitř, aby se s obry setkal, než kdyby vyrazili ven oni. Určitě se nebudou domnívat, že by je tato malá loď chtěla napadnout. Dovedl plavidlo mezi vrata vlnolamu pod dvě věže, které strážily vstup. Zamával na posádku věže a s překvapením sledoval, že jsou to většinou lidé. Měli kožené přilby a nesli štíty, o kterých se domníval, že jsou ze dřeva. Hrozivě mávali oštěpy – samozřejmě s kamennými špičkami – nebo drželi luky a mířili na něho šípy. Za nimi se tyčily šedavé postavy Neshgaiů. Podle všeho byli obři důstojníky.

Z věží se nestřílelo. Museli si myslet, jak předpokládal, že taková loďka nemůže vstupovat s agresivními úmysly.

O chvílku později si už nebyl tak jistý – uviděl rychle se přibližovat velikánskou loď, typ dlouhé, nízké galéry. Posádku tvořilo mnoho vojáků, dvě třetiny byli lidé, a byla řízena kormidlem. Neměla plachty ani veslaře.

Vytřeštil oči a měl nepříjemný pocit, že právě strčil hlavu pod gilotinu. Neviděl ani neslyšel nic, co by svědčilo o tom, že Neshgaiové jsou natolik technicky vyspělí.

Ale když je galéra obeplula a pak projížděla podél boku lodi, aby je pozorovala, neozývaly se žádné jiné zvuky než šumění vody prořezávané ostrou přídílí a pleskání vln. Má-li plavidlo vnitřní spalovací motor, má také výborné zařízení tlumící hluk.

„Co ji pohání?“ ptal se Ghlikha.

„Nevím, Pane,“ odpověděl Ghlikh.

Důrazem na slově Pane naznačoval, že Odysseovy božské dny se chýlí ke konci. Ale nevypadal zvlášť nadšeně. Třeba netopýřím lidem hrozilo nebezpečí, že budou také zotročeni. To se ale nezdálo pravděpodobné, protože Ghlikh tvrdil, že Dhulhulikové s Neshgaii obchodují.

Upřeně pozoroval loď. Jak srovnat nepochopitelný a zřejmě technicky vyspělý způsob pohonu s primitivními zbraněmi posádky?

Pokrčil rameny. Dozví se to jistě včas. A pokud ne, bude se za-

bývat důležitějšími záležitostmi. Trpělivost vždycky patřila mezi jeho dobré vlastnosti a ještě se nesmírně umocnila od té doby, co se probudil. Nepředstavitelně dlouhé „kamenné žití“ umožnilo jeho duchu vstřebat něco z inertní a tvrdé hmoty.

Jeho loď spustila plachty a veslaři zabrali obráceně, aby zpomalili. Když se plavidlo začalo posouvat k boku přístaviště, kam je naváděl důstojník galéry máváním ruky, vytáhli vesla z vody. Lidé odění pouze suknicemi uchopili lana vyhozená srstnatou posádkou a přitáhli loď k pylům, které vypadaly jako guma. Galéra vklouzla dovnitř o chvíli později, obrátila chod svých neviditelných bezhlučných motorů a zastavila těsně, aby nenařazila do stavby před sebou.

Potom si Odysseus Neshgaie důkladně prohlédl. Měřili deset stop nebo ještě víc. Měli krátké, těžké a sloupovité nohy, které se dole pod kotníkem jakoby rozšiřovaly, dlouhá těla – soudil, že mají se zády mnoho zdravotních problémů – paže se silnými svaly a na každé ruce čtyři prsty.

Hlavy se hodně podobaly té vytesané, kterou viděli ve vroomawské vesnici. Obrovské uši v poměru k hlavě byly ovšem mnohem menší než u slona. Velmi široké čelo na spáncích pokrývaly boule. Neměli obočí, ale oční řasy byly hodně dlouhé. Oči hnědé, zelené nebo modré. Když nechali volně viset své kožnaté vráscité choboty, sahaly jim na prsa. Široká ústa lemovaly ohrnuté, téměř negroidní pysky. Dva droboučké kly vyčnívaly v pravém úhlu. V ústech měli pouze čtyři stoličky, a to samozřejmě působilo na výslovnost. Jejich obchodní jazyk ayrata zněl rozbředle. Byl tak nezřetelný, že zněl téměř jako jiný jazyk. Ale když se mu uši přizpůsobily, stal se srozumitelným. Avšak lidé měli potíže napodobovat neshgaické zvuky, a tak se jejich ayrata stala kompromisem mezi tím, jak mluví ostatní národy se správně narostlými zuby, a tím, jak hovoří Neshgaiové. Naštěstí Neshgaiové rozuměli specifické ayratě svých otroků.

Kůži měli různorodě šedivou, od velmi světle šedé až po hnědavě šedou.

Nosili kožené prilby se štítkem a čtyřmi ušními klapkami. Odysseus si pomyslel, že se dost podobají lovecké čepici Sher-

locka Holmese. Kolem tlustých krků se jim vinuly ohromné korále, kameny nejružnějších druhů navlečené na kožených šňůrách. Těžké náprsní krunýře z kostí, pomalované červeně, černě a zeleně, jim pokrývaly poměrně úzké hrudi. Jediným oblečením, univerzálním mezi lidmi i mezi Neshgaii, byla suknice. Nohy důstojníků chránily zelené ovinovačky a ohromná chodidla vězela v sandálech. Někteří měli pláště z tlusté látky, z jejichž obrub vyčnívala velká, bílá pera.

Pro Odyssea se v těchto bytostech spojovala trochu chladná cizota s aurou síly a moudrosti. Posledně jmenované plynulo samozřejmě z jeho vlastního postoje ke slonům. Tehdy si uvědomil, že Neshgaiové se mohli z chobotnatců vyvinout, ale nebyli slony o nic víc než on lidoopem. A ačkoliv jim jejich velké rozměry a nepochybně obrovská síla dávaly jisté výhody, přinášely jim stejnou měrou určité nevýhody.

Vznešený Neshgai stál stranou v popředí. Byl to on, kdo promluvil k Odysseovi, zatímco všichni ostatní uctivě naslouchali. Pronikavě zatroubil svým dlouhým nosem a vzdal tak poctu, jak se později dozvěděli. Potom pronesl krátkou řeč. I když Odysseus věděl, že mluví v ayratě, kvůli podivnému přízvuku rozuměl jen málo. Požádal Ghlikha, aby tlumočil, a varoval ho před lží.

„A co mi uděláš, Pane?“ otázal se a podíval se na něj úkosem se zcela otevřenou nenávistí.

„Mohu tě okamžitě zabít,“ pravil Odysseus, „ještě se neraduj.“ Ghlikh na něj beze slov zavrčel a potom opakoval srozumitelnou ayratou to, co důstojník Gooshgoozh říkal.

Podstatou proslovu bylo, že by se měl Odysseus se svou srstnatou posádkou vzdát Gooshgoozhovi. Uvedou ho do města do hlavní vládní budovy, sídla vládce a jeho nejvyšší opory – Shegnifa. Tam ho Shegnif vyslechne. Pokud by Odysseus nesouhlasil s okamžitou kapitulací, Gooshgoozh by vydal svým jednotkám příkaz, aby na ně zaútočily.

„Je tohle hlavní město?“ zeptal se Odysseus a mávl rukou k městu na kopci. Byla to největší osada, kterou až doposud spatřil, ale i tak nemohla mít víc než třicet tisíc obyvatel včetně lidí.

„Ne,“ řekl Ghlikh, „Bruuzhghish leží mnoho mil na východ. A

tam žije Ruka Neshe a jeho opora Shegnif.“

Ghlikh použil slova, jež určovalo Shegnifovo postavení, a které mohlo být přeloženo jako velký vezír.

Gooshgoozh opět promluvil a Ghlikh opakoval, že musí opustit loď a vydat se na kopec do pevnosti. Tam jim všem poskytnou dopravní prostředek do hlavního města. Zjevně se neznepokojoval zbraněmi, jež Odysseova skupina měla.

Odysseus vyšel první, aby se postavil vedle Gooshgoozha. Obr vydával aroma, které se blížilo spíše vůni zpoceného koně než slona. Odysseovi to bylo celkem příjemné. Neshgaiovi škrundalo v žaludku. To je zvuk, kterým bude Odysseus v této zemi obklopován stále. Kromě toho Neshgai začal žvýkat velký špalek ze slisované zeleniny a žvýkal, i když vydával další rozkazy svým vojákům. Neshgaiové strávili mnoho času jídlem, vzhledem ke svým velkým žaludkům. Ale bylo to méně času, než potřebuje slon.

Nakonec zformovaná kavalkáda pochodovala ulicemi, které přímo vedly až na kopec. Neshgaiští vojáci, lidští otroci a nelidští důstojníci doprovázeli řadu nově příchozích. Odysseus s Ghlikhem na zádech následoval obrovského Gooshgoozha, který stoupal do kopce důstojně a velmi pomalu. Khyukse nesl Wulka. Když dospěli na vrchol, Gooshgoozh těžce oddychoval a plival. Odysseus si vzpomněl na Ghlikhovu poznámku, že Neshgaiové mají sklony k srdečním a plicním chorobám, bolestem zad a potížím s chodidly a nohama vůbec. Platí za své velké rozměry.

Asi padesát stop širokou ulici dláždily cihly zasazené do malty. Čtyřboké domy s trojitými kupolemi zdobilo mnoho obrazců a geometrických vzorů a byly pomalované způsobem, kterému se v Odysseově době říkávalo „psychedelický“ styl, a který zintenzívňoval dojmy a prožitky. Ulice vojáci vyklidili, takže zde nebyli žádní obyvatelé ani otroci. Ale mnoho šedých nebo hnědě opálených obličejů na ně vyhlíželo z oken a dveří, když procházeli kolem. Podle Ghlikha Neshgaiové nikdy dřív neviděli srstnaté kočkovité bytosti.

Gooshgoozh je nechal stát před vojenskou pevností, která se konstrukcí podobala hradu postavenému z kyklopských kvádrů

žuly. Uplynula hodina, dvě.

„Chodí to přesně jako v armádě,“ pomyslel si Odysseus. „Spěch a čekání, spěch a čekání. Za deset miliónů let vznikly nové druhy myslících bytostí, ale ve vojenských procedurách nenastaly ani nejmenší změny.“

Awina přešlapovala sem a tam z nohy na nohu, ale nakonec vystoupila k Odysseovi a naklonila se k němu.

Řekla: „Mám strach, můj Pane. Vydali jsme se sami do rukou dlouhonoších tvorů. Ať se rozhodnou s námi udělat cokoliv, stane se to. Je nás příliš málo, abychom si dokázali vybojovat cestu ven.“

Odysseus ji poklepal a pak pohladil po zádech. Dokonce i ve svém znepokojení měl požitek z živočišné hebkosti její srsti. Chlácholil ji: „Neměj obavy. Vypadá to, že Neshgaiové jsou inteligentní národ. Uvědomí si, že jim mohu nabídnout příliš mnoho, než aby nás jen tak zlikvidovali, jako bychom byli smečka divokých psů.“

To byla jeho původní pohnutka, kvůli které tak směle vstoupil na území Neshgaiů. Ale galéra v něm nyní vyvolávala pochybnosti. Co jestli jsou tito tvorové natolik vyspělí, že nic z toho, co by jim mohl nabídnout, se nevyrovná tomu, co už mají? Je pravda, a zdálo se to zvláštní, že nespátril žádné známky pozemní dopravy využívající motory. Možná, že pohon galéry vyžaduje příliš mnoho prostoru a paliva, než aby ho používali v automobilech. V každém případě by jim mohl ukázat, jak sestrojít parní vozy.

Potom se otevřela vrata pevnosti a ven vyjela řada osobních a nákladních vozidel. Trochu se podobala prvním vozům z jeho doby, upraveným kočárům a vagónům. Až na kola a pneumatiky byly postaveny ze dřeva. Kola byla pravděpodobně ze skla nebo z nějaké umělé hmoty, která se sklu podobala. (Samořejmě sklo bylo plastem.) Pneumatiky vypadaly jako bílá guma, a jak zjistil později, vyrobili je ze speciálně zpracované mízy stromu, který v jeho době neexistoval.

Vozidla musela být obrovská, aby pojala gigantické Neshgaie. Ohromné volanty připomínaly spíš kormidla plachetnic. Pravděpodobně vyžadovaly velké ruce a značnou sílu, aby se jimi

dalo otáčet, a to byl zřejmě důvod, proč řidiči, dokonce i u nákladňáků, byli Neshgaiové. Ať to bylo jakkoliv, Ghlikh tvrdil, že lidem nebyla dána důvěra, aby obsluhovali auta nebo nějaké moderní technické přístroje – až na hlasové vysílače.

Zpod kapoty nevycházel žádný zvuk. Odysseus položil ruku na dřevěnou kapotu, ale necítil žádné vibrace. Ptal se Ghlikha, co vozy pohání. „Nevím,“ pokrčil Ghlikh rameny, „Neshgaiové mi povolili jako obchodníkovi se zbožím a informacemi jistou míru volnosti, ale nepopsali mi své přístroje ani mě k žádnému nenechali přiblížit, pokud jsem nebyl pod dozorem.“

Odysseus si pomyslel, že to muselo Ghlikha dohánět k zoufalství, protože jeho prvotním úkolem tady bylo nepochybně získat tajemství neshgaiské techniky.

Jejich kultura se vyznačovala mnoha protiklady. Vyskytovalo se zde tolik primitivních věcí ruku v ruce s moderními zařízeními! Neshgaiové měli luky, šípy a oštěpy se špičkami z plastů, ale žádný střelný prach. Nebo o něm možná věděli, ale neměli žádné střelné zbraně kvůli nedostatku kovu nebo plastů, které by místo kovů použili.

Gooshgoozh se posadil na zadní sedadlo prvního vozidla. Na dostatečně dlouhou dobu přestal pojídat zeleninový pokrm a popíjet mléko ze džbánu a poručil přinést potravu pro lidi a přichozí. Většina jídla byla vegetariánská, ale dostali i trochu koňského masa. Jak Odysseus zjistil, koně také používali k tahání vozů a kočárů pro lidské otroky a venkovany Neshgaiů.

Po jídle nahnali členy Odysseovy výpravy do nákladňáků a k nim nasedli lidští vojáci. Odysseus se svými náčelníky, Awinou a oběma netopýřími lidmi nastoupili do vozu za Gooshgoozhovým vozidlem. Auto vyjelo po cihlově červené silnici pokryté umělou hmotou, do níž byly zasazené úlomky cihel, aby zajišťovaly větší přilnavost. Odysseus pozoroval řidiče, který zvyšoval rychlost a brzdil jediným pedálem pod svou pravou nohou. Na palubní desce se vyskytovalo mnoho ciferníků a měřidel s různými znaky okolo číselníků. Odysseus je studoval, protože to byla první známka písma, které viděl. Našel nějaké běžné značky, zrcadlově otočenou 4, ležaté H, O, T a přeškrtnuté Z. Jednoduchost těchto symbolů umožnila pravděpodobně to,

že je vymysleli nezávisle na jeho kultuře.

Vozidla měla čelní okna, ale strany byly otevřené. S větrem nebyly problémy, protože auta nikdy nepřekročila podle Odysseova odhadu rychlost dvaceti mil za hodinu. A když stoupali do strmých kopců, zpomalili na deset. Z motoru se neozývalo ani nepatrné hučení.

Asi po půldruhé hodině vjela karavana na náměstí velké pevnosti a všichni přestoupili do jiných vozidel. Odysseus nechápal, proč by měli měnit vozy, jako by byli jezdcí Pony expressu. Pak ho napadlo, že přirovnání k Pony expressu by mohlo být výstižnější, než si myslel. Možná, že motory nejsou mechanické nebo elektrické, ale biologické. Mohli by Neshgaiové používat nějakého druhu svalového motoru?

Viděl otoka nalévat trubkou palivo do nádrže na boku kapoty, a to posílilo jeho teorii. Ta látka jistě nebyla benzín nebo něco podobného. Byla hustá a lepkavá a měla rostlinnou vůni. Potrava pro živý motor?

Rada vozidel opět vyrazila a postupovala krajinou jako předtím. Kraj byl zvlněný a až na udržovaná pole a farmy hustě zalesněný. Na polích rostly zvláštní rostliny. Jakmile zastavili k odpočinku, přešel Odysseus k nejbližšímu porostu. Nikdo se ho nepokoušel zastavit, ačkoli v blízkosti stáli tři lukostřelci. Zelené rostliny dosahovaly výšky asi sedmi stop a jejich lodyhu zakončovaly krabicovité plody tmavší zelené barvy. Přitáhl si jeden níž, aby si ho prohlédl. Stonek se dal ohnout snadno, bez známek lámání. Zabořil prsty do otvoru táhnoucího se napříč vrchní částí plodu a rozevřel dužnatou krabičku. Pod vrstvami měkkých zelených listů spočívala tenká chrupavčitá vrstva, jejíž povrch křížovaly široké a tenké tmavé čáry. Na styku těchto čar vznikaly malé zelené dužnaté výstupky. Pokusil si představit, jak by destička vypadala, kdyby dozrála.

Pokud příliš nefantazíroval, díval se na ještě nedozrálou destičku plošného obvodu.

Gooshgoozh něco řekl a všichni nasedli zpět do vozidel. Odysseus sledoval pole s daleko větším zájmem a během míle spatřil další plodinu, o níž se domníval, že by mohl poznat její účel. Nebo může alespoň odhadnout její podstatu. Tyhle krátké a

zmáčknuté rostliny rodily kulaté „skříně“ zabalené do listů. Skříně měřily přibližně čtyři stopy do délky, tři stopy do šířky a dvě stopy do hloubky. Domníval se, že to jsou motory do vozidel. Byly rostlinného a ne živočišného původu, jak se původně domníval. Mohly to být rostliny s vysokým obsahem bílkovin. Zatímco míjeli spoustu polí s rozmanitými rostlinami, jejichž povahu nemohl ani odhadnout, zvažoval cenu svého objevu. Projížděli také mnoha vesnicemi, jež tvořily větší a malebnější domy Neshgaiů a menší, ošuntělé a často nenatřené domy lidí. Za chvíli přestal teoretizovat o rostlinné technice Neshgaiů a uvažoval o struktuře vesnic a farem. Zdálo se, že lidé početně převyšují Neshgaie asi šest ku jedné, asi tři dospělí lidé na jednoho dospělého Neshgaie. Přestože Neshgaiové byli obrovští a zdáli se být silní, jeden Neshgai nemohl být srovnatelným protivníkem tří lidí, kteří ho předčili rychlostí, i kdyby mezi nimi byly ženy.

Co lidem zabraňuje, aby se vzbouřili? Způsob myšlení otroků? Nějaké zbraně, které činí Neshgaie nepřemožitelnými? Nebo ve skutečnosti lidé žijí s Nesghai v symbióze, která je pro ně tak výhodná, že si nevšímají poroby?

Pozorně prohlížel vojáky, kteří seděli čelem k němu. Byli napůl plešatí. Muži i ženy, které viděl ve vesnicích, byli také zpola plešatí, ačkoliv děti měly plno vlasů. Vlasy byly velmi vlnité, téměř kudrnaté. Kůži měli krásně tmavohnědou, oči hnědé nebo nazelenale hnědé, obličej je převážně úzký, orlí nosy, vyčnívající brady a vystouplé lícní kosti.

Jediným jejich nelidským rysem bylo, že jim chybí malíček na noze. Ale to by mohla objasnit evoluce. Konec konců někteří hloubaví lidé, vědci a stejnou měrou i laici tvrdili, že by vývojem člověk mohl o malíček na noze přijít. A stejně tak o zuby moudrosti.

Naklonil se k vojákovvi naproti a promluvil na něho ayratsky. Muž nejprve vypadal zmateně a trochu vylekaně. Odysseus zopakoval své přání pomaleji. Tentokrát voják porozuměl většině sdělení. Jeho ayrata nebyla zcela taková jako Ghlikhova nebo Odysseova, protože ayrata byla jeho rodnou řečí a odchylovala se trochu od originálu. Ale Ghlikh znal neznámá slova a přelo-

žil je.

Vojín se zprvu tvářil pochybovačně, ale Odysseus ho ujistil, že mu nechce ublížit. Voják se obrátil a zeptal se obra na předním sedadle, zda má poslechnout. Ohromná hlava se otočila, dívala se na Odyssea a pak promluvila. Voják otevřel široce ústa, Odysseus se podíval dovnitř a přejel prstem podél zubů. Zuby moudrosti chyběly.

Odysseus mu poděkoval. Neshgai vytáhl zápisník a něco si o tom napsal plnicím perem, velkým jako kapesní svítilna.

Cesta trvala pozdě do noci. Pětkrát měnili vozy. Na konci sjeli z pásma vysokých kopců směrem k rovině vedoucí na útes nad pobřežím. Město bylo stále dobře osvětleno pochodněmi a elektrickými žárovkami nebo něčím, co se žárovkám podobá. Odysseus uvažoval, že by to mohly být i živé organismy, propojené s tvrdými

hnědými skříňkami živoucích rostlinných baterií nebo palivových buněk.

Město obehnané zdí vypadalo spíše jako ilustrace Bagdádu z knihy Tisíc a jedna noc než cokoli jiného. Zástup vozidel projel branami, které se za nimi zavřely, a pokračoval klikatými ulicemi ke středu města. Tady vystoupili, odvedli je do gigantické budovy. Uvedli je do obrovské místnosti a zamkli za nimi dveře. Ať tak, či onak, čekalo na ně jídlo a po pozdní večeři ulehli na palandy.

Awina se vyšplhala do lůžka nad Odysseem. Uprostřed noci se probudil a našel ji, jak se k němu tulí. Třásla se a tlumeně vzlykala. Byl také poplašený, ale ovládal se. Zeptal se jí tiše, co tady dělá.

„Zdál se mi strašný sen,“ vzlykla. „Byl tak děsivý, že mě probudil, a já se bojím vrátit se na své lůžko a zůstat sama v posteli. Proto jsem slezla sem, abych od tebe načerpala sílu a odvalu. Udělala jsem špatně, můj Pane?“

Podrbal ji na hlavě, pohladil ji a mazlil se s jejíma kočičíma ušima, porostlými hlad'oučkou srstí.

„Ne,“ řekl. Zvykl si na doteky kočkovitých lidí, kteří tak z něho čerpali trochu jeho božských schopností. Byla to neškodná představa, spojená s pověrou, a psychicky jim prospívala.

Rozhlédl se kolem. Žárovky vsazené ve skupinách do krabic na zdi nesvítily tak jasně, jako když přišli do místnosti. Ale dávaly tolik světla, že zřetelně viděl ostatní blízko sebe. Všichni spali. Nikdo si pravděpodobně nevšiml, že je Awina v jeho posteli. Ne, že by někdo něco namítal. Teď už věděl, že má moc je podle své vůle ovládat, aniž by protestovali. Byl jejich bohem, i když jenom malým bohem.

„Jaký sen?“ ptal se a nepřestával ji hladit. Jeho prsty teď přejížděly její spodní čelist a pak nahoru přes kulatý, vlhký nos.

Otrásla se a začala vyprávět: „Zdálo se mi, že spím tady na mém lůžku. A pak přišli dovnitř dva z těch šediváků, vytáhli mě z postele a vedli odtud pryč mnoha halami a po mnoha schodištích dolů do temné síně pod městem. Tam mě připoutali ke zdi a začali strašlivě mučit. Zaráželi mi do těla své kly a pokoušeli se utrhnout mi nohy. Nakonec mě odvázáli, hodili na podlahu a začali mě drtit svými obrovskými nohama.

V tom okamžiku se dveře sálu otevřely a ve vedlejší místnosti jsem spatřila tebe. Stál jsi tam a tvoje ruka objímala lidskou ženu. Líbala tě a ty ses na mě díval a smál se, když jsem tě prosila, abys mi pomohl. Pak dveře s rachotem zapadly a Neshgai po mně začal opět šlapat. Někdo pravil: 'Pán si dnes v noci bere lidskou družku.'

A já jsem prosila: 'Nechtě mě zemřít.' Ale doopravdy jsem umřít nechtěla. Nechtěla jsem se vzdálit od tebe, můj Pane.“

Odysseus uvažoval o jejím snu. Provázelo ho dost vlastních snů, které se jí týkaly, aby věděl, co se mu jeho podvědomí pokouší sdělit. I v bdělém stavu si uvědomoval, co jeho pocity znamenají. Jenže výklad jejích snů byl složitý. Kdyby použil freudovského výkladu, že sny představují touhy, pak by mu přála za partnerku lidskou ženu. A chtěla také potrestat sama sebe. Ale kvůli čemu trest pro sebe? Neprovinila se přece touhou po něm. Wufejská kultura, jako všechny kultury lidské i nelidské, měla množství zásad, kvůli nimž se její členové mohli cítit vinni, ale tohle sem nepatřilo.

Potíž je v tom, že se nikdy neprokázala pravdivost tohoto freudovského výroku a podvědomí tvorů, kteří se vyvinuli z koček, jestliže to byly kočky, by se mohlo odlišovat od podvědomí lidí,

jež se vyvinuli z primátů.

Ať už je výklad jejího snu jakýkoli, je zřejmé, že si dělá starosti kvůli lidským ženám, třebaže jí nikdy neposkytl důvod považovat ho za něco jiného než za boha a pohlížet na sebe jen jako na pomocnici boha, i když k ní byl bůh něžný.

„Jsi už v pořádku?“ ptal se. „Domníváš se, že by ses mohla vrátit a usnout?“

Přikývla.

„Pak bude lepší, když se vrátíš do své postele.“

Chvilku mlčela. Její tělo mu ztuhlo pod rukou. Tiše řekla:

„Dobře, můj Pane. Neměla jsem v úmyslu tě obtěžovat.“

„Neobtěžovala jsi mě,“ odpověděl. Pomyslel si, že by neměl nic dodávat. Mohl by ochabnout a požádat ji, aby zůstala s ním. Sám potřeboval dodat odvahy.

Vylezla z jeho postele a vyšplhala po žebříku do své. Zdálo se, že leží dlouhou dobu. Zatímco kolem něho unavení Wufeové, Wagarondité a Alkunquibové chrápali, převalovali se nebo občas něco zamumlali, on přemýšlel. Co přinese zítřek? Spíš dnešek, protože bude jistě brzy svítat.

Cítil se, jako by se houpal v kolébce času. Čas. Nikdo ho nechápal. Nikdo ho neuměl vysvětlit. Čas je záhadnější než Bůh. Bohu lze porozumět. O Bohu se dá přemýšlet jako o bytosti podobné člověku. Ale čas není vůbec pochopitelný. Jeho podstata a prapůvod se ani lehce nedotknou, když prochází kolem.

Pohupoval se v kolébce času. Byl nemluvnětem starým deset miliónů let. Možná deset miliard let staré děťátko. Deset miliónů roků. Žádný jiný živý tvor nevydržel takové plynutí časem, ať byl čas cokoli. A přece deset miliónů nebo miliard v čase neznamenal nic. Nic. Přetrval – ne přežil – deset miliónů let a brzy musí zemřít. A zemře-li – až zemře – jako by vůbec nežil. Nebude ničím více než jakýmsi přerušeným těhotenstvím, které se přihodilo nějakému téměř lidskému tvorů dva milióny let před jeho narozením. Jen to a nic víc. Jaký smysl pro něho má život? Nebo pro kohokoli jiného?

Pokusil se tento sled myšlenek odvést do zapomnění. Žije. Tento druh filozofování není k ničemu, i když je nevyhnutelný pro uvažující bytosti. Dokonce i méně inteligentní lidé musí nepo-

chybně alespoň jednou v životě přemýšlet o nicotnosti života jednotlivce a nepochopitelnosti času. Ale zabývat se příliš obšírně takovými myšlenkami působí na nervy. Život dává svou vlastní odpověď, otázku a odpověď, a je obsažen v samotné živé bytosti.

Kdyby jen mohl usnout! Vzbudilo ho otevření dveří a dupání obrovitých nohou vstupujícího Neshgaie. Potom se nasnídal, osprchoval se (jeho lidé se nezúčastnili) a použil nože, aby se škrábal svých pár vousů. Musel se holit až po třech dnech, ale tato námaha mu zabrala jen chvíli. Nevěděl, zda jsou jeho indiánské geny odpovědné za nedostatek jeho ochlupení, či zda tu působí také jiné dědičné faktory.

Svlékl si šaty, které byly příliš špinavé a roztrhané, a dal je Awině, aby je vyprala a spravila. Strčil si nůž do kapsy suknice, kterou mu přinesl otrok, obul si sandály a následoval Gooshgozhe. Ostatní nebyli pozváni. Velké dveře se za nimi zavřely.

Vnitřek gigantické čtyřpatrové budovy byl stejně zářivě vyzdoben a vymalován jako její zevnějšek. Po rozlehlých a vzrůstných chodbách se pohybovalo mnoho lidských otroků, ale velmi málo vojáků. Většina stráží byli dvanáct stop vysokí Neshgaiové s koženými přilbami, zabalenými do oslnivě šarlatových turbanů, kteří svírali oštěpy o rozměrech mladých borovic a na jejichž štítech bylo namalováno X uvnitř lomeného kruhu. Postavili se do pozoru, když se Gooshgoozh přibližoval, a zvučně udeřili násadami oštěpů o mramorové podlahy.

Gooshgoozh prováděl Odyssea dolů a nahoru mnoha sály po točitých schodech z mramoru s nádherně zdobeným zábradlím a pak postupovali nesčíslnými chodbami, které vedly do rozsáhlých místností, zařízených bohatě zdobeným nábytkem a malovanými sousošími. Viděl mnoho neshgaiských žen. Měřily mezi osmi až devíti stopami a chyběly jim kly. Nosily suknice, dlouhé náušnice zdobené drahokamy a tu a tam obroučku nebo šperk zasazený do kůže na chobotu. Prsy jim visely pod hrud' a byly plně vyvinuté, jak to Odysseus pozoroval u všech žen myslících tvorů, a nezáleželo na tom, zda kojí nebo ne. Vydávaly silnou a příjemnou vůni. Ty mladší si líčily obličej.

Konečně stanuli před dveřmi syté nachové barvy s hustými

vlákny dřeva. Zdobilo je několik postav a symbolů ve vysokém reliéfu. Strážní před dveřmi Gooshgoozhovi salutovali a jeden otevřel dveře. Zavedli Odyssea do prostorné místnosti s mnoha policemi plnými knih a několika křesly před ohromným psacím stolem, za nímž seděl Neshgai s brýlemi bez obrouček a s vysokou kónickou čapkou z papíru, pomalovanou mnoha znaky.

Shegnif, velký vezír.

Vzápětí uvedl nějaký důstojník do místnosti Ghlikha, který se šklebil. Část jeho radosti nepochybně pramenila z úlevy, že má rozvázaná křídla. Jeho potěšení se také týkalo očekávaného poškození a snad i něčeho horšího pro Odyssea.

Shegnif položil Odysseovi pár otázek. Hlas měl hluboký, dokonce silnější než hřmící hlasy jiných Neshgaiů. Odysseus odpovídal bez zaváhání a pravdivě. Hlavní dotazy se týkaly jeho jména, odkud pochází, zda žijí další takoví jako on a tak dále. Když ale prohlásil, že pochází z jiného času, možná z doby před deseti milióny lety, že ho „oživil“ úder blesku a že prošel samotným Stromem, aby se dostal sem, Shegnif vypadal sám, jako by do něho právě udeřil blesk. Ghlikhovi se takhle reakce nelíbila. Přestal se šklebit a nervózně začal přešlapovat na svých kostnatých nohou.

Po dlouhé odmlce, přerušované pouze kručením žaludků tří Neshgaiů, si Shegnif sňal brýle a čistil je látkou velikosti příkrývky. Opět si je nasadil a naklonil se nad stolem, aby si prohlédl člověka stojícího před ním.

„Oba dva jste lháři,“ řekl, „nebo agenti Stromu. Nebo dost možná mluvíte pravdu.“

Otázal se Ghlikha: „Pověz mi, Netopýráku, mluví pravdu?“ Ghlikh vypadal, jako by se stáhl do sebe. Pohlédl na Odyssea a pak zpátky na Shegnifa. Bylo zřejmé, že se nemůže rozhodnout, zda odhalí Odyssea jako lháře, nebo připustí, že jeho příběh je pravdivý. Toužil člověka zdiskreditovat, ale kdyby se o to pokusil neúspěšně, potom by sám ztratil důvěru. Nedůvěryhodnost možná znamená mezi Neshgaii smrt, a to vysvětlovalo, proč se v tomto chladném ránu potil po celém těle.

„Nuže?“ vyzval ho Shegnif.

Ghlikh měl výhodu, protože ho Shegnif znal. Na druhé straně

mohl Shegnif Ghlikha a jeho národ podezírat.

Jeho zmínka o „agentech Stromu“ musela znamenat, že považuje Strom za entitu, za nepřátelskou entitu. Jestliže je tomu tak, potom musí mít představy o Ghlikhových pohnutkách, neboť musí také vědět, že netopýří lidé žijí ve Stromě. Ví to ale opravdu? Dhulhulikhové mu mohli tvrdit, že přicházejí z druhé strany Stromu, a on nemá žádnou možnost si to o nich ověřit. Alespoň dokud mu to Odysseus neodhalí.

„Nevím, zda lže, či ne,“ pravil Ghlikh. „Vyprávěl mi, že je kamenným bohem, který ožil, ale já jsem neviděl, jak přichází k životu.“

„Viděl jsi kamenného boha Wufeů?“ vyzvídá Shegnif.

„Ano.“

„A spatřil jsi kamenného boha potom, co se objevil tento muž?“

„Ne,“ váhavě odpověděl Ghlikh, „ale nešel jsem se podívat do chrámu, abych se přesvědčil, zda tam je stále. Věřil jsem mu, ačkoliv jsem to neměl dělat.“

„Mohu se na něho zeptat kočících lidí. Ti budou vědět, zda je či není kamenným bohem,“ pokračoval Shegnif. „Protože ho uznávají jako oživlého kamenného boha, nevěřím, že by ho nazvali lhářem. Předpokládejme tedy, že je jeho historka pravdivá.“

„Že je opravdovým bohem?“ vyhrkl Ghlikh, neschopný potlačit všechno opovržení, které pocíťoval.

„Existuje ale jen jediný bůh,“ prohlásil Shegnif a bedlivě pozoroval Ghlikha. „Pouze jeden. Nebo to popíráš? Ti, kteří žijí na Stromě, říkají, že jediný bůh je Strom. Co myslíš?“

„Ach, souhlasím s tebou, že existuje pouze jediný bůh,“ rychle potvrdil Ghlikh.

„A tím je Nesh,“ řekl Shegnif. „Je to tak?“

„Nesh je opravdu jediným bohem Neshgaiů,“ kroutil se Ghlikh.

„To není totéž jako tvrdit, že existuje pouze jediný bůh, bůh Neshgaiů,“ usmál se Shegnif a odhalil bělostná ústa, bílé dásně a čtyři stoličky. Zdvihl velkou sklenici vody, v níž měl skleněné brčko, a pil jím vodu. Odyssea to překvapilo. Viděl Neshgaie vysávat vodu jejich chápavými choboty a stříkat si ji do úst. Ale tohle bylo poprvé, co některého viděl používat brčko. Později je

spatřil pít přímo ze sklenic, které měly zúžená hrdla, vyrobená tak, aby se jim vešla mezi kly.

Shegnif odložil sklenici a pravil: „Na tom nezáleží. Nevyžadujeme, aby tvorové, kteří nejsou Neshgaii, uctívali Neshe, protože jemu záleží jen na účtě jeho synů a odmítá být zbožňován někým jiným. Zjišťuji, že jsi dost prohnáný. Příště buď přímější. Nech na nás, pomalu se pohybujících a pomalu myslících Neshgaiích, abychom byli v řeči rozvláčnější!“

Opět se usmál. Odysseus začal uvažovat, že by se mu velký vezír mohl líbit.

Shegnif kladl Odysseovi podrobnější otázky. Nakonec jim dovolil, aby se posadili. Důstojníci se tiše spustili do křesel. Odysseus seděl na okraji křesla a nohy mu volně visely dolů. Nevypadal malý a zubožený. Takovým dojmem působil Ghlikh, který se podobal ptáčkovi, krčícímu se u vchodu do obrovské jeskyně.

Shegnif spojil konce svých prstů o rozměrech banánů dohromady a svařil čelo tolik, jak může jedinec bez obočí udělat.

„Jsem ohromen,“ prohlásil. „Musíš být živoucí studnicí mýtů, které vznikly před neodhadnutelnými tisíci lety. I když – neměl bych říkat mýty, protože tvůj příběh je asi pravdivý.“

Wufeové tě našli na dně jezera, které existovalo po mnoho tisíc let. Nemí mnoho pochyb o tom, že objevili kamennou sochu, která se ti podobala. Dokonce i tenhle vyhublý netopýří muž tady to potvrzuje. Ale víš, že jsi se ocitl na povrchu země mnohokrát předtím, než tě Wufeové našli? A že jsi byl mnohokrát ztracen nebo ukraden?“

Odysseus zavrtěl hlavou.

Velký vezír pokračoval: „Byl jsi kamenným bohem, středem zájmu víc než jednoho náboženství. Byl jsi bohem v primitivní vesničce a seděl jsi zkamenělý na židli, zatímco se z vesničky stala velká

metropole, hlavní město vysoce vyspělé říše. A zatímco se impérium roztránilo, civilizace se rozpadla, národ vyhynul a zbyly jen ruiny obývané ještěrkami a sovami, ty jsi tam stále seděl a měl je kolem sebe.“

„Jmenuji se Ozymandias,“ zašeptal si Odysseus anglicky. Prvně

mu angličtina zněla cize.

„Cože?-“ zvolal Shegnif, díval se přes brýle a natáhl k němu svůj chobot.

„Jen jsem si něco pověděl v jazyce, který je mrtvý milióny let, Vaše vezírská Jasnosti,“ řekl Odysseus.

„Ach, ano?“ zbystřil Shegnif a jeho nazelenalá očka se rozzářila. „Zařídíme, aby to bylo zaznamenáno našimi učenci. Vlastně se chystáme tě po nějakou dobu velmi zaměstnávat. Naši vědci o tobě byli informováni a nemohou potlačit svou dychtivost.“

„To je zajímavé,“ konstatoval Odysseus. Nebude pro tyto tvory ničím víc než laboratorním vzorkem? „Ale já mohu nabídnout mnohem víc než zaznamenávání minulosti. Mohu být užitečný v současnosti i budoucnosti. Mohu být klíčem k přežití Neshgaiů.“

Ghlikh se na něho podivně podíval. Shegnif zvedl chobot a optal se: „Naše přežití? Opravdu? Pověz mi víc!“

„Radši bych mluvil v Ghlikhově nepřítomnosti.“

Ghlikh zaječel: „Vaše vezírská Výsosti, protestuji! Zůstával jsem zticha, jak sis přál, zatímco tenhle člověk vyprávěl svůj vylhaný příběh o údajných dobrodružstvích ve Stromě! Ale nemohu déle mlčet! Je to velice vážné! Přisuzuje nám, Dhulhulikům, zlé pohnutky. A my chceme s každým žít pouze v míru a zabývat se obchodem prospěšným všem!“

„Nebyl vynesena žádný rozsudek,“ podotkl Shegnif. „Uslyšíme tvrzení všech, včetně tvého kolegy Khyukse. Ve skutečnosti jsou ostatní vyslýcháni právě teď a já si shrnutí pohovorů přečtu ještě dnes. Mimochodem, a to tě také bude zajímat, netopýří muži, vlastníme dokumenty, které jsou důkazem, že kamenný bůh byl kdysi tady. On určitě vypadá jako kamenný bůh. A právě tak jistě není jedním z našich lidí. Mám za to, že sis všiml plné hlavy rovných vlasů a pěti prstů na nohou?“

„Netvrdil jsem, že je otrok nebo Vroomaw, Vaše vezírská Výsosti,“ bránil se Ghlikh.

„To je dobré pro tebe, že jsi to neudělal,“ sdělil mu Shegnif. Promluvil do oranžové dřevěné krabičky před sebou a velké dveře se otevřely. Odyssea by zajímalo, zda mají obdobu rádia. Nevšiml si žádných antén, když byl ve městě, ale vlastně tehdy

byla noc.

Shegnif se postavil a oznámil: „Budeme pokračovat zítra. Musím se věnovat mnohem naléhavější povinnosti. Avšak – jestliže můžeš dokázat, jak jsi tvrdil, že jsi klíč k našemu přežití, vyslechnu každé slovo. Zařídím ti mimořádný rozhovor na pozdější dobu dnešního večera. Ale uděleš lépe, nebudeš-li plýtvat mým časem, který je velmi cenný.“

„Dnes večer s tebou budu hovořit,“ potvrdil Odysseus.

„Nemám žádnou možnost, abych se bránil?“ zeptal se Ghlikh.

„Jak víš, každý dostane šanci,“ odpověděl Shegnif. „Nezdržuj zbytečnými otázkami. Víš, že mám moc práce.“

Odyssea odvedli zpět do obývací místnosti, ale Ghlikh byl odveden jinam, kde byl patrně také Khyuks. Právě když se Odysseus vrátil, odcházel poslední člen z týmu lidí a Neshgaiů, kteří zde vyslyšeli.

Awina k němu spěchala s otázkou: „Jak to probíhalo, Pane?“

„Nejsme v moci úplně nerozumných tvorů,“ odpověděl. „Mám naději, že se staneme spojenci tohoto národa.“

Krabice s bombami jim nesebrali. Vlastně měli stále všechny své zbraně. Jestliže jim je ponechali, protože jimi Neshgaiové pohrdali, mohli by jim ukázat, že by neměli některé věci podceňovat. Jednou bombou by mohli odstřelit zamčené dveře ve své místnosti a několika dalšími zabít a dostatečně vyvést z míry sloní lidi, aby dovolili Odysseově výpravě dostat se do přístavu, kde se mohli zmocnit galéry, která se poměrně snadno obsluhovala. Nebo kdyby se chtěli dostat daleko odtud, mohli by ukořistit plachetnici, jichž byl plný přístav a o nichž se Odysseus domníval, že mají vegetativní motory.

Ale nemělo smysl to všechno podnikat, jedině snad jako nouzové východisko. Kdyby měli Neshgaiové v úmyslu je zabít nebo zotročit, určitě by se chopili zbraní. Odysseus vydal příkazy, že se jeho lidé mají vzepřít, jestliže budou žádáni, aby vydali zbraně. Vysvětlil jim plány pro případ útěku.

Zatím uvidí, jak se vyvinou vztahy s Neshgaii. Potřebuje je stejně, jako oni potřebují jeho. On má vědomosti a energii a oni materiál a „lidi“. Společně mohou zaútočit proti Stromu nebo netopýřím lidem, o kterých se domnívá, že jsou hnací silou

Stromu.

Večer pro něho přišel důstojník, který se představil jako Tarshkrat. Odysseus následoval obra a jeho rozevlátý plášť do Shegnifovy kanceláře. Velký vezír požádal Odyssea, aby se posadil a nabídl mu tmavou tekutinu připomínající víno. Odysseus ji přijal s díky, ale moc nepil. Dokonce i ta troška mu rozproudila krev.

Shegnif vtahoval nápoj chobotem a stříkal si ho do úst. Po tvářích mu stékaly slzy rozkoše. Kamenná nádoba před ním obsahovala víc než dva galony alkoholu, ale on moc nepil. Pouze se pokoušel vyvolat takový dojem. Zatímco poslouchal Odysseovu řeč, často namácel chobot do kamenné nádoby. Ale pravděpodobně tekutinu jenom čeřil špičkou chobotu.

Nakonec zvedl ruku, aby Odysseus přestal hovořit, a zaburácel: „Takže ty se domníváš, že Strom není inteligentní entitou?“

„Ne, nemyslím si, že je inteligentní,“ souhlasil Odysseus. „Jsem přesvědčen, že by byli Dhulhulikhové rádi, aby všichni věřili, že je Strom rozumná bytost.“

„Zřejmě jsi upřímný ve svém přesvědčení,“ zahřímal velký vezír, „ale já vím, že nemáš pravdu. Víím, že Strom je jedna jediná myslící bytost!“

Odysseus se posadil vzpřímeněji a zeptal se: „Jak to víš?“

„Oznamuje nám to Tiznakova kniha,“ sdělil mu Shegnif. „Přesněji řečeno sděluje to některým z nás. Dokáží číst Knihu jen občas. Ale důvěřuji těm, kteří tvrdí, že umějí číst o Stromu.“

„Nechápu, co máš na mysli.“

„Ani neočekávám, že bys to mohl vědět. Ale dostaneš informace. Dohlédnu na to.“

„Ať je či není Strom inteligentní, roste,“ řekl Odysseus. „Při současném tempu rozrůstání pokryje tuto zemi během padesáti let. A kam pak odejdete vy, Neshgaiové?“

„Zdá se, že Strom je omezen ve svém růstu blízkostí mořského pobřeží,“ uvažoval velký vezír. „Jinak by nás pohltil již dávno. Rozšiřuje se severně a nakonec zastíní veškerou zemi na sever. Až na půdu poblíž mořského břehu. Není to jen samotný růst Stromu, čeho se obáváme. Máme strach z obyvatel Stromu. Posílá je proti nám a oni se nezastaví, dokud nás nevyhladí, nebo

nedonutí, abychom odešli žít se Stromem.“

„Opravdu tomu věříš?“ zeptal se Odysseus.

„Vím to!“ zdůraznil Shegnif. „A co Dhulhulikhové?“

„Nevěděl jsem, že žijí ve Stromě, dokud jsi mi o tom nevyprávěl. Vždycky tvrdili, že přicházejí ze severu. Jestliže je tvoje historka pravdivá, potom jsou to naši nepřátelé. Dalo by se říci, že jsou očima Stromu. Stejně jako ostatní národy, Vignoomové a tak dále, jsou rukama Stromu.“

Odysseus pravil: „Jestliže je Strom entita s inteligencí, potom by měl mít ústřední mozek. A jakmile se vypátrá tento mozek, mohl by být zničen. Jestliže je Strom jenom nemyslicí entita, kterou řídí Dhulhulikhové, potom mohou být nalezeni a zničeni oni.“

Shegnif o tom hloubal několik minut. Odysseus ho pozoroval přes okraj své vysoké sklenice a lokl si opojného pití. Uvažoval o tom, jak je zvláštní sedět v obrovitém křesle, rozmlouvat s tvorem, jehož předky byli sloni, hovořit o okřídlených lidech a rostlině, jež by mohla mít mozek nebo mnoho mozků.

Shegnif stočil chobot, opět jej narovnal a třel si čelo jeho koncem se dvěma výrůstky. Řekl: „Jak zničení ústředního mozku Stromu nebo pobití všech Dhulhulikhů zastaví růst Stromu?“

„Jestliže usmrtíš mozek zvířete, zabiješ zvíře celé,“ odpovídal mu Odysseus. „To může platit i pro složitou rostlinnou entitu a v tom případě Strom zemře. Neshgaiové budou mít dost palivového dříví, které jim vydrží tisíc let,“ dodal.

Shegnif se nezasmál. Možná se neshgaiiský smysl pro humor odlišoval od lidského.

„Bude-li mozek mrtvý, a přece Strom stále poroste, přinejmenším nebude vysílat své obyvatele, aby vás napadali. Jsou primitivní, je jich relativně málo a budou bojovat proti sobě, jestliže tomu nebude Strom nebo netopýří lidé bránit.

Je-li Strom pouze prostředkem pro Dhulhulikhy, aby ovládali tuto zemi, potom pobití Dhulhulikhů rozvrátí ostatní národy žijící na Stromě. A pak se můžeme vrhnout na problém usmrcení Stromu samotného. Navrhuji otrávit ho,“ zakončil svou řeč Odysseus.

„Bylo by potřeba mnoho jedu,“ poznamenal Shegnif.

„O jedovatých látkách mám velké znalosti.“

Shegnif sraštil kůži v místech, kde by bylo obočí, kdyby je měl. „Opravdu? Tak dobře, jedy nechme stranou. Jak vůbec chceš Dhulhulikhy lokalizovat? Nebo na ně zaútočit? Všechny výhody jsou na jejich straně.“

Odyseus mu vysvětlil, jak se domnívá, že by se to dalo provést. Hovořil víc než hodinu. Shegnif konečně usoudil, že slyšel dost. Okamžitě by takové návrhy odmítl, kdyby mu je předložil někdo jiný. Ale Odyseus tvrdil, že přístroje, které postaví, byly kdysi samozřejmostí. Nyní nevidí žádný důvod o tom pochybovat. Musí si jeho návrhy promyslet.

Mírně omámený Odyseus opustil velkého vezíra. Byl optimistický, ale věděl také, že Shegnif bude opět rozmlouvat s netopýřími lidmi. Snad neexistuje nic, čím by ho mohli ovlivnit.

Důstojník, který ho vyprovázel, ho odvedl do apartmá místo do kasáren. Odyseus se zeptal, proč ho odloučili od jeho lidí.

„Nevím,“ řekl důstojník, „mám své příkazy a ty zní, abych tě ubytoval tady.“

„Raději bych byl se svými lidmi.“

„Nepochybně,“ přikývl důstojník a pohlédl na něho podél svého strnulého chobotu, který natáhl pod pětáctýřicetistupňovým úhlem k rovině svého obličeje. „Mé rozkazy ale hovoří jinak. Avšak tvou žádost sdělím svým nadřízeným.“

Apartmá bylo vybudováno pro Neshgaie, ne pro lidi. Obrovský nábytek mu nepřinášel pohodlí. A bohužel ani nebude sám. Dostal dvě lidské ženy jako společnice.

„Nepotřebuji tyto otrokyně,“ prohlásil Odyseus, „postarám se o sebe sám.“

„Nepochybně,“ souhlasil důstojník. „Postoupím dál tvé přání zůstat sám.“

A takhle to skončí, pomyslel si Odyseus. Otrokyně se budou věnovat nejenom mému pohodlí, ale budou mě i špehovat.

Neshgai se zastavil u dveří a s rukou na klice pravil: „Jestliže budeš potřebovat cokoli, co ti ženy nebudou moci poskytnout, promluv do té krabičky na stole. Strážé venku ti odpoví.“

Otevřel dveře, zasalutoval tak, že se dotkl pravým ukazováčkem špičky svého vztyčeného chobotu, a dveře zavřel. Zástrčka

hlučně zapadla.

Odysseus se zeptal žen na jejich jména. Jedna se jmenovala Lusha a druhá Thebi. Obě byly mladé a přitažlivé, jestliže přehlédl jejich poloviční plešatost a příliš vyčnívající brady. Štíhlá Lusha měla malá prsa, ale půvabné pohupující se boky. Thebi s plnými prsy byla přesně na hranici tloušťky. Velmi mu připomínala jeho ženu. Říkal si v duchu, že by jeho žena mohla být jejím předkem a samozřejmě i on, protože měl tři děti. Ale podobnost s Klárou mohla být pouze náhodná, protože by jí žádné geny od prapředků časově tak vzdálených nezůstaly.

Lushe i Thebi vyrůstaly husté, černé a téměř kudrnaté vlasy až od poloviny temene hlavy a sahaly jim až do pasu. Ozdobily si je dřevěnými postavičkami, kroužky a několika drobnými zářivě barevnými stuhami. Nosily náušnice. Ohrnuté rty si nalíčily a kolem očí si nanasly modré stíny. Na krku jim visely stuhy s barevnými kameny a na břicho měly namalované symboly. Vysvětlily, že jsou to značky jejich majitele, Shegnifa.

Suknice měly šarlatové, se zelenými pentagramy sloužícími k magickým účelům. Úzké černé proužky jim běžely po obou stranách nohou a končily kroužky kolem kotníků. Sandály se zlatavě leskly.

Zavedly ho do koupelny. Všichni tři museli vylézt nahoru po přenosných schůdcích ze dřeva, které jim zajistil majordomus. Odysseus se posadil do umyvadla, které Neshgaiové používali na mytí rukou, a obě ženy stály na krajích a myly ho.

Později objednala Thebi jídlo a tmavý alkoholický nápoj, ayratsky amusa, který jim přinesli dovnitř. Po přenosných schůdcích vylezl do postele, kde spal. Ženy se stočily do klubíčka na podlaze, kam si položily přikrývku.

Ráno po snídani otevřel krabičku na stole a prohlížel si ji. Obsahovala tvrdé rostlinné destičky, které vypadaly jako tištěné spoje. Ostatní zařízení bylo z pevných nekovových látek. Pravděpodobně to bylo živoucí a napájelo se to z rostlinné schránky třemi přípojkami. To mohla být rostlinná palivová buňka. Chybělo ovládání. Organismus patrně obsahoval nějaké biologické mechanismy, které fungovaly automaticky jako přijímač nebo vysílač, pravděpodobně jako odezva na příkazy.

Po průzkumu přenosového zařízení se opět dotazoval žen. Byly nepochybně špiónky, ale také on od nich mohl získat mnoho informací. Odpovídaly mu dostatečně ochotně. Byly otrokyněmi a potomky dlouhé řady otroků. Věděly o ovládnutí Vroomawů. Nebo některých z Vroomawů. Část jich se vzdala Neshgaiům bez boje, protože jim Neshgaiové učinili atraktivní nabídky. Ostatní byli nuceni kapitulovat po vpádu zdrcující síly Neshgaiů. Vroomawové byli převezeni nebo nuceni odpochodovat na neshgaiiské hranice, kde byli se svými rodinami umístěni jako vojenské posádky. Budou chránit Neshgaie před vpády ze Stromu. Byli svobodní, ale mohli se pohybovat jen v některých oblastech. Obstarali si i menší spojení s otroky. Thebi neřekla nic určitého, ale naznačila možnost, že mezi otroky a pohraničními jednotkami existuje kontakt, o němž Neshgaiové moc nevědí.

O duševním rozpoložení otroků nemluvila Thebi tak otevřeně. Alespoň Odysseus měl dojem, že není upřímná. Zřejmě proto, že se obávala, že podá zprávu jejím pánům, nebo je možná apatrná odposloucháváno. Pátral po odposlouchávacích zařízeních, ale žádná nenašel. Ale jeho nezkušenost s živoucími přístroji mohla způsobit, že nějaké odposlouchávací zařízení viděl a nepoznal ho.

Také si Thebi ze svého postavení nemusela být vědoma všeobecného stavu spokojenosti či nespokojenosti mezi otroky. Mohla být příliš izolována od otroků vně paláce. To se ale nezdálo pravděpodobné, protože zřejmě mnoho věděla o tom, co se stalo na hranici, ačkoli to mohla pochytit z rozhovorů Neshgaiů.

Pro sebe chtěl zjistit, kolik je otroků. Ne že by měl nějaké plány na rozpoutání vzpoury nebo na připojení se k podzemnímu hnutí, které mohlo existovat. Nevěřil v otrokářství, ale bez dobrých důvodů také nechtěl porušit status quo. Jeho prvořadým cílem, teď, když našel lidi, byl boj se Stromem.

Také tu byla otázka vhodné partnerky, takové, která by mohla vychovávat jeho děti a být mu příjemnou společnicí. Genetické složení lidí bylo trochu odlišné od jeho, ale doufal, že není natolik odlišné, aby byli různými druhy. I kdyby měl jednu děti s

některou z místních žen, nebude vědět, dokud jeho potomstvo nedospěje, zda jsou nebo nejsou jeho potomci kříženci.

Uprostřed dopoledne byl předvolán do Shegnifovy kanceláře. Velký vezír neztrácel čas pozdravem.

„Oba Dhulhulikhové uprchli. Jako ptáci. Vzali roha!“

„Museli usoudit, že věříš mému vyprávění,“ prohlásil Odysseus. „Vědí, že pravda vyjde najevo.“

Nevěřil tomu doopravdy, ale domníval se, že by tím mohl na Shegnifa zapůsobit.

„Důstojník, který za ně byl zodpovědný, otevřel dveře, aby vešel do jejich pokoje, a oni proletěli dveřmi dřív, než se mohl pokusit je chytit. Jsou mnohem rychlejší než my. Slétli do haly, která je pro jejich křídla dost široká. Měli štěstí, že síň byla prázdná, a uletěli oknem, které naneštěstí nebylo zavřené na závoru. Teď musím vysvětlit shauzgroozovi důsledky jejich útěku.“

Shauzgrooz znamená panovník, král, sultán nebo nejvyšší potentát. Doslova to znamená Nejdelsí nos. Současný shauzgrooz je Zhigbruwzh IV., kterému chybějí do plnoletosti dva roky. Vládcem je ve skutečnosti Shegnif, ačkoliv ho může Zhigbruwzh odvolat, kdykoli si bude přát zbavit se ho. Dospívající panovník však má Shegnifa velmi rád. K tomu, aby si nepřál vypudit velkého vezíra, má i další důvod. Podle Thebi se odehrály palácové revoluce, ve kterých vezíři vyvraždili vládnoucí rodiny a zavedli svou vlastní dynastii. Neodehrálo se to mnohokrát, protože Neshgaiové se zdají klidnější a méně bojovnější než lidé. Ale přihodilo se toho dost, aby si každý vladař dvakrát rozmyslel propustit svého vezíra. Hlavně vzhledem k tomu, že Shegnifův synovec je armádním generálem a také vlastní hodně farem, otroků a mnoho obchodních lodí.

„Následky jejich útěku jsou nebezpečné,“ promluvil opět Odysseus, „protože Dhulhulikhové vědí, co chci udělat. A budou předpokládat, že přijmeš mé myšlenky. To znamená, že na nás zaútočí dříve, než uskutečníme mé plány. Vrhnu se na nás, ať uvedeš do pohybu mé návrhy či nikoli, protože budou předpokládat, že na ně přistoupíš. A jediný způsob, jak bojovat proti tomuto nevyhnutelnému útoku, je přijmout mé nápady.“

„Nebud' si tak jistý,“ pravil Neshgai. „Můžeš se domnívat, že se můj nos chytil do škvíry, ale já mohu rozhodnout jinak. Jsme starobylý národ a jediní tvorové s moderní vědou a technikou. Nemusíme se spoléhat na zakrslíky s krátkými nosy, aby porazili naše nepřátele.“

Odyseus ho nepřerušoval. Shegnif byl vyvedený z míry a také pravděpodobně vyděšený útekem obou netopýřích mužů a následky, které z toho vyplývají. Velmi dobře věděl, že potřebuje to, co mu Odyseus může poskytnout, ale musel vést nabubřelou řeč, aby pozvedl svou vlastní odvahu a podepřel představu o všemocnosti Neshgaiů. Mohl hovořit a chvástat se jak chtěl, a pak s Odyseem projednají, co dál. To se udalo po patnácti minutách, když Shegnifovi konečně došel dech a myšlenky.

Rozhostilo se dlouhé ticho. Pak se Shegnif usmál, zvedl chobot tak, že Odyseus mohl vychutnat celý úsměv, a řekl: „Ať je to jakkoli, nemůže škodit pohovořit si o tom, čím můžeš přispět. Konec konců je dobré být realistou. A ty pocházíš z národa daleko staršího než Neshgaiové. Ale nepřál bych si, aby ses o tom zmiňoval. Ani našim otrokům, ani žádnému Neshgaiovi, abych pravdu řekl.“

Bylo zřejmé, že se Shegnif zdráhá vyrábět střelný prach, protože nechce, aby o jeho existenci věděli lidé, otroci nebo svobodní.

To znamená, že otroci nejsou šťastní a snad se i v minulosti vzbouřili. Na druhé straně mohou být spokojení, ale Shegnif váhá, protože zná dostatečně lidskou povahu, aby věděl, že se pokusí uchopit vládu, jestliže bude vhodná příležitost. A nezáleželo by na tom, zda mají otroci málo důvodů k oprávněným stížnostem.

Odyseus předkládal své návrhy o využití střelného prachu. Shegnif schvaloval tajné továrny, kde by střelný prach vyráběli pouze Neshgaiové. Odyseus s tím souhlasil, protože bylo životně nutné mít střelný prach co nejdříve. A takzvané tajemství by nemuselo zůstat zachováno. Neshgaiští výrobci střelného prachu budou nakloněni tomu, aby o výrobě někde mluvili, a citlivé uši otroků to zachytí. Nebo jestliže se to nestane, může jednoduše informace rozšířit Odyseus. Všichni lidé musí vě-

dět, že dřevěné uhlí, síra a dusičnan draselný nebo sodný se smísí v jistém poměru. A jakmile bude „tajemství“ venku, nebude nikdy zapomenuto. Nikdy? To není to správné slovo. Člověk, který přežil deset miliónů roků, nebude lhostejný k tomuto pojmu. Lépe řečeno, bude trvat dlouho, než lidé zapomenou.

Potom Odysseus vysvětlil, jak postaví vzducholodi. To bude vyžadovat daleko více techniky a materiálu než střelný prach. Shegnif se zamračil a rozhodl, že zmírní jistá omezení. Ale pro Odysseovu vlastní bezpečnost a ze státních důvodů mu nebude dovoleno pohybovat se naprosto volně.

Shegnif zřejmě nepochopil nebo nechtěl rozumět Odysseově základní myšlence. Přál si, aby vzdušná flotila zasáhla nejprve proti Vignoomům. Vlastně by ji nejradši používal jen na hranicích Stromu. Tak by se flotila nestala předmětem útoků velkého množství netopýřích lidí a mohla by dohlížet na seskupení nepřátelských sil na hranici.

Tato krátkozrakost a bázlivost Odyssea rozčilovala. Nicméně si uvědomil, že Neshgaiové nejsou jediní, kdo trpí nedostatkem představitosti. Teď musí nejprve připravit zbraně, vzdušné lodě a posádky a pak se může zabývat starostmi o jejich možném nasazení.

Předtím, než porada skončila, dostali se k další překážce. Shegnifovi se nelíbila myšlenka, že většina posádek letectva budou lidé. Chtěl, aby na palubách vzducholodí bylo mnohem více Neshgaiů.

„Ale to je otázka hmotnosti,“ přesvědčoval ho Odysseus. „Za každého Neshgaie na palubě tak budeš mít mnohem méně paliva a bomb. Omezíš akční rádius a palebnou sílu, kterou můžeš dopravovat.“

„To by nevadilo, kdyby vzducholodě působily poblíž hranic Stromu. Budou blízko základen a mohou létat častěji. V tom bych neviděl problém,“ neústupně tvrdil Shegnif.

Když se Odysseus následujícího dne setkal s Awinou, cítil se provinile a zároveň šťastný. Nebyl důvod, proč by měl cítit výčitky svědomí. A navíc Lusha a Thebi byly lidé a ne chlupatá stvoření s kočičíma očima, zuby masožravce, s ocasem a křivýma nohama. Mohl si dělat, co chce, a Thebi se mu začínala

velice líbit.

Přesto Awina způsobila, že zčervenal pocitem viny. O něco později, když s ní mluvil, cítil radost, srdce mu začalo tlouci rychleji a svírala se mu hrud'.

Neprožíval přesně to, co lidé v jeho době považovali za zamilovanost. Samozřejmě to byla láska bez jakékoli myšlenky na tělesné spojení. Ale přirostla mu k srdci, tolik si na ni zvykl, velice se z její společnosti radoval, těšilo ho, jak mluví i jak se o něho stará. Miloval ji. Po pravdě řečeno ji miloval jako sestru. Ne zcela přesně jako sestru. Objevovalo se v tom něco víc než sourozenecká láska. Vlastně jeho city k ní byly dosud nedefinovatelné. Nebo si možná v záblesku upřímnosti říkal, že by bylo lepší ponechat tyto city neurčité.

Nehledě na definice, ona ho učinila šťastnějším než kdokoli jiný, s kým se setkal od svého probuzení. Možná, že dokonce i předtím, než se probudil. O jejich citech se nedalo pochybovat. Awininy oči se široce rozevřely, když spatřila ty dvě ženy. Stáhla své černé rty a odhalila ostré zuby. Vzpřímila ocas. Zpomalila chůzi a potom se na něho podívala. Usmívala se, ale nevydržela to dlouho. Když se k němu přiblížila, přečetl z jejího výrazu pod černou maskou sametové srsti, že je velmi rozzlobená.

Chápal její reakci, ale nehodlal to dlouho snášet. Musela zaujmout realistický postoj. Kdyby to nedokázala, musela by odejít. Nepřál si, aby k tomu došlo. Cítil by smutek, kdyby ji musel poslat pryč. Cítil by hluboký zármutek, ale vydržel by to a žal by postupně vybledl. Ví lépe než kdokoli jiný, co tok času umí. Vůbec mu to neprospělo.

Awina se nesnažila skrýt své úmysly, ačkoli tlumila sklon k zuřivosti, který nutně cítila.

„Je dobré být ti opět po boku, můj Pane. Budeš mít u sebe svou služebnici, někoho svobodného a věřícího.“

Mluvila ayratsky nepochybně proto, aby se ujistila, že obě ženy rozumějí.

„Je dobře, že jsi u mě,“ vážně odpověděl.

Uhýbal před úmyslem ji zranit, až jí poví, že teď bude muset spát v samostatné místnosti. Stvořil mizerného boha. Bůh by

měl být nadutý a povznesený nad ohledy k bezvýznamným citům smrtelníků.

Věděl, že se chová zbaběle, a nenáviděl se za to, ale odkládal své sdělení. Aby otupil výčitky, vymýšlel si, že má důležitější starosti, kterým se právě musí věnovat. Ale uvědomoval si, že lže sám sobě.

Awina s ním šla na poradu. Obě ženy zanechali o samotě. Je inteligentní a později může objasnit jeho lidem, co se děje. Nějakou dobu budou neklidní a podráždění, protože pro ně neměl ve svých plánech uplatnění. Nemají potřebné vědomosti a zručnost, které jsou potřebné pro následující etapu boje proti Stromu a jeho přísluhovačům. Ale vysvětlí jim to a také je ujistí, že jejich čas přijde a budou velmi prospěšní. Jakmile začne útok proti Dhulhulikhům, budou kočkovití lidé ve Stromě mnohem cennější než tlustokožci nebo lidé, protože jsou hbitější a lépe Strom znají.

Dny i noci byly plné ruchu a tvůrčí činnosti, ačkoliv ne tak produktivní, jak by si přál. Neshgaiové vypadali neohrabaně a zdáli se povzneseni nad špatné lidské vlastnosti jako malichernost, žárlivost, korupce, soutěžení o slávu, peníze a postavení, pomlouvání a zcela obyčejnou hloupost. Ale naneštěstí těchto znaků ušetření nebyli. Je pravda, že zřejmě v těchto povahových rysech neprojevovali takovou aktivitu jako jejich lidské protějšky, ale důvodem bylo, že byli pomalejší než lidé. A tak se události odvíjely želvím tempem. Nebo postupovaly krokem chudokrevného slona. Odysseus strávil

polovinu svého času urovnáváním administrativního handrkování, konejšením zraněných egoistů, nasloucháním proseb bojujících za dílčí pokrok nebo divokých návrhů na použití vzducholodí, které se pokoušely objevit, co se stane s materiálem nebo dělníkům, které řídil.

Stěžoval si Shegnifovi, který nad tím pouze krčil rameny a mával chobotem.

„To způsobuje společenský řád,“ prohlašoval. „S tím mnoho nezmohu. Mohu pohrozit, že sem tam nechám uříznout pár chobotů nebo dokonce i hlav. Ale budou-li viníci nalezeni a potom předvedeni před soud, ztratíš ještě víc času. Strávíš příliš

mnoho času jako svědek u soudu a nedostaneš se k práci na svých projektech. Naše soudy pracují velice pomalu. Podle přísloví: Jednou sťatou hlavu nelze vrátit zpět. My, Neshgaiové, nezapomínáme, že Nesh je především bůh spravedlnosti. Opatrnosti není nikdy dost, abychom se vyhnuli nespravedlivostem.“

Odysseus se nenápadně pokusil dosáhnout svého: „Zvědové na hranicích hlásí, že se na větvích nedaleko okraje Stromu shromažďuje velké množství Vignoomů a Glassimů. Mohli by brzy zaútočit. Bral bys v úvahu možnost pravděpodobného bezpráví vůči nim, kdybys je mohl napadnout první? Nebo jim ponecháš na výběr čas a místo střetu?“

Shegnif se usmál: „Přesvědčuješ mě, že pokud rychle nepřijmu opatření týkající se nových zbraní a létajících strojů, budeme těžce poškozeni? Dobrá, možná, že máš pravdu, ale já nemohu učinit nic, ani abych tvé plány urychlil, ani abych snížil výrobní náklady. A nediskutuj se mnou!“

Na nikoho jiného se nemohl obrátit. Jakákoli žádost k vládci Zhigbruwzhovi IV. by prošla Shegnifovými rukama, a i kdyby ji předal velký vezír dál, Zhigbruwzh by pravděpodobně dal na radu svého vezíra. Zejména když prosba přicházela od spojence.

Odysseus si nebyl jist, zda se Shegnif nechystá zbavit se ho, jakmile bude dokončena výroba střelného prachu a letectva a úplně zvládnuta navigační technika. Přece jenom je člověk a nemá žádný důvod k loajalitě vůči Neshgaioům. Je možné, že ho Shegnif podezírá, že je agentem Stromu. Odysseus by mohl být vyslán, aby prováděl špionáž na zemi, vyburcoval otroky a přesvědčil Neshgaie vybudovat vzdušnou flotilu, která by se obrátila proti nim.

Odysseus si připustil, že kdyby se nacházel na Shegnifově místě, předvídal by tyto možnosti. A byl by uveden do pokušení uvrhnout Odyssea do vězení po dokončení základních prací.

Odysseus mohl doufat jedině v to, že Shegnif chápe, že ho bude potřebovat ještě velice, velice dlouho. Jistě si uvědomuje, že Strom musí být zahuben, aby se před ním cítili Neshgaiové bezpeční.

Mezitím zahájili výrobu černého střelného prachu, bomb a raketových nábojnic. Probíhala příprava na výrobu kyseliny sírové a zároveň na získání dostatečného množství zinku, s nímž bude kyselina reagovat, aby se vytvořil vodík. Zdálo se, že železa, kterého by se mohlo také použít, se nedostávalo ani v nejmenším množství. Samozřejmě nechybělo tak docela, protože se vyskytovalo v mnoha horninách. Ale nesmírné náklady na prostředky, práci a čas nutné k těžbě železa to podle Shegnifa znemožňovaly. Odysseus vyškolil pracovní skupinu k hledání zinku. Během deseti dní jeden muž objevil zinek ve formě sfaleritu. Tuto rudu obsahující siřník zinečnatý pražili, aby vytvořili oxid, který smísili se slisovaným dřevěným uhlím, a směs rozpálili na teplotu tisíc dvě stě stupňů Celsia – neboli šest set grengzhuynů. Zinečné výpary kondenzovali mimo reakční komoru a potom ze zinku odlili ingoty. Nízkoteplotním zpracováním vypražili ze siřníku síran zinečnatý, který později vyluhovali vodou. Kovový zinek získali elektrolýzou s použitím rostlinných baterií.

Plášť pro vzducholodě vyrobili z vnitřních listových slupek rostlin, které plodily motory. Byla to neobyčejně lehká, odolná a pružná hmota; padesát slupek sešitých dohromady stačilo na přiměřeně velký vak, aby obsáhl potřebný objem vodíku.

Základním problémem se stal motor. Nedostávalo se dostatečné množství železa ani na zkonstruování jednoho kusu, ani neměli k dispozici bauxit na výrobu hliníku a ani jiné kovy, které by se daly použít jako náhrada. Jedinou hnací silou byl rostlinný sva-
lovinový motor, kterého se užívalo k pohánění osobních a nákladních vozidel a lodí. Odysseus nejprve prováděl zkoušky s vodou, do jisté míry obdoba s tryskovými zařízeními pozemních motorů, ale ty jednoduše neroztočily vrtuli dost rychle a na dostatečně dlouhou dobu. Experimentoval s proudovými motory mořských lodí, které nasávaly a vytlačovaly vodu obdobným způsobem jako tryskový mechanismus chobotnice. Bohužel nebyly použitelné, když vyháněly vzduch.

S řešením problému přišel Fabum, člověk, který dělal dozorce na motorovém poli. Zaslal Odysseovi úřední návrh. Studie se ztratila někde v administrativní džungli, která vyrostla kolem

zárodku vojenského letectva. Fabum se unavil čekáním na odpověď, podařilo se mu získat svolení od svého přímého nadřízeného, aby provedl pokus sám. Do gondoly uložil dva automobilové motory a nechal jejich konce srůst dohromady. Výsledkem bylo, že se výkon dokonce ztrojnásobil. Čtyři takové gondoly s osmi motory mohly roztočit vrtule, aby vzducholod' za klidných povětrnostních podmínek letěla rychlostí dvacet pět mil v hodině.

Fabumův šéf šel pak přímo k Odysseovi (tento čin mu později vynesl několik pokárání) a pověděl mu, co Fabum vymyslel. Fabum měl štěstí v tom, že se jeho nadřízený nepokusil získat všechny zásluhy pro sebe. Ano, vyskytovali se i spravedliví a počestní Neshgaiové.

Přidání dalších motorů si vynutilo více paliva a samozřejmě se zvýšila váha vzducholodi. Odysseus ale tvrdil, že let k městu tvořícímu základnu Dhulhulikhů bude celou cestu podporován větrem v zádech. Dostat se zpátky, to je jiná záležitost. Kdyby museli zanechat vzducholodi svému osudu a vrátit se pěšky, stane se tak.

Shegnif měl radost, když slyšel nejnovější hlášení. Dal Fabumovi svobodu. Ve skutečnosti to znamenalo, že stále zůstal otrokem, ale mohl žít v lepším bytě a mohl si vydělat víc peněz, jestliže jeho zaměstnavatel bude mít chuť mu více platit. A nemusí žádat o povolení, aby opustil nejbližší okolí.

Velký vezír si vůbec nedělal starosti s krátkým doletem nebo omezenou rychlostí vzducholodí. Žádné plány pro jejich využití -kromě manévrování na obvodu Stromu těsně u neshgaiských hranic – neměl.

O tři týdny později se první vzducholod' vydala na svou první plavbu. Den byl jasný a vítr vál rychlostí pouze šest mil v hodině. Let trval hodinu. Vzducholod' vykonala několik okruhů nad palácem tak, aby ji mohlo obyvatelstvo pozorovat. Na zpáteční cestě do hangáru shodila pak vzducholod' dvacet třicetilibrových pum na cíl, starý dům. Pouze jedna bomba měla přímý zásah, ale to stačilo, aby dům rozmetala. Odysseus vysvětloval Shegnifovi, že si praxi zdokonalí mušku.

Postavili dalších devět vzducholodí, zatímco posádky trénovaly

na zemi. Odysseus si opět stěžoval na nadbytek neshgaiiských důstojníků a z toho vyplývající snížení akčního rádiusu a bombové nosnosti. Shegnif odpovídal, že na tom nezáleží.

Od průzkumníků přicházela další hlášení o koncentraci obřích medvědoidů a leopardoidů a o stále častějších srážkách pohraničních hlídek a nepřátelských skupinek. Odysseus nechápal, proč nepodnikli již dříve vpád v širokém měřítku. Měli zajisté dostatek válečníků, aby pronikli do okrajových částí neshgaiiského území, kdyby zaútočili nečekaně. Kromě toho udržovat mír mezi skupinami od přírody nepřátelskými a živit je vyžadovalo mnoho organizování. Protože pravděpodobně žádná ze skupin neměla s něčím takovým zkušenosti, podezíral Odysseus netopýří lidi. Podle zvědů se jich v okolí vyskytovalo větší množství, ale ne v takovém počtu, aby to bylo znepokojivé.

Třikrát se osamělý okřídlený muž objevil nad letištěm, pohyboval se z dostřelu šípů a pozoroval je. Čtyřikrát proletěl nějaký netopýří muž podél letící vzducholodi. Zmohli se jen na pár urážlivých posunků, kterými nemohli způsobit žádné škody.

V té době se svolením Shegnifa přemístil Odysseus svůj hlavní stan z paláce na letiště, které leželo deset mil za městem. Nemohl si dovolit ztrácet čas cestováním sem a tam. Avšak dvakrát denně předával Shegnifovi hlášení pomocí rádiových rostlin.

Lusha odešla. I když ji k Odysseovi přidělili, byla zaslíbena jako manželka vojákovu sloužícímu na hranicích. Byla šťastná, že si bude brát toho muže. Rozloučila se s pláčem. I Thebi, která nemohla být obviňována ze žárlivosti k Lushé, plakala, políbila ji a říkala, že doufá v brzké shledání. Awina vypadala šťastně, že se zbavila jedné ženy, ale zaujala zatvrzelý postoj k Thebi, jakmile byla Lusha z dohledu. Thebi si byla zatím už jistá svým postavením a začala s Awinou jednat jako s otrokyní. Awina přijímala nepřímé urážky a povýšené chování bez odpovědi. Očividně se nechtěla vystavit riziku, že ztratí Odyssea tím, že by dala najevo zuřivost, kterou by za normálních okolností namířila proti tomu, kdo ji pohaněl. Ale vřelo to v ní. Odysseus to poznal. Pokáral Thebi tak ostře, až propukla v pláč. Awina se usmívala jako kočka, která právě snědla ukradeného lososa.

Když Odysseovi skončila každodenní práce, přál si jen padnout do postele, protože vstával brzy a pracoval pozdě do noci. Nikoho v ložnici nestrpěl a Awina z toho měla zlomyslnou radost. Thesi neprotestovala, že dostala málo příležitostí, aby mu posloužila. Byla stále otrokyní a kromě toho si jím nebyla příliš jistá. Navzdory podobě s jejím národem byl cizincem, měl zvláštní způsob uvažování a jednání. Ale různými způsoby, někdy sotva patrnými a občas drsnějšími, dala Odysseovi najevo, že je uražená.

Unavovalo ho řešit spory obou žen. Prostě neměl čas na citlivější vztahy a někdy toužil, aby ho obě nechaly o samotě. Třebaže je mohl několika slovy vyhnat, nechtěl jim příliš ublížit. Kromě toho je měl rád, i když každou jinak. Awina byla velmi živá a inteligentní. Pocházela sice z předliterární společnosti, ale rychle se učila a byla schopná pracovat jako velmi výkonná sekretářka. Takové úkoly byly nad Thebiny síly. Ovládala dokonale domácí práce, ale nic mimo péči o muže nebo o děti ji nezajímalo.

Jednoho dne Odysseus vzlétl se všemi deseti vzducholoděmi a provedl s nimi několik velmi důležitých manévru. Od moře vál silný vítr, patnáct mil v hodině, a velké vzducholodě se pohybovaly pomalu, když se prodíraly proti větru. V jednom okamžiku se dvě srazily a vzájemně si odtrhly motorové gondoly. Za okamžik se od sebe odrazily a vítr je unášel. Odysseus pilotům rádiem nařídil, aby vypustili plyn a dopravili plavidla na zem. Posádky se měly potom vrátit samy k letišti vzdálenému asi dvacet mil. Vyslal také rádiem příkazy, aby vyrazila auta a naložila je.

Nato se vzducholodě obrátily domů a na letiště dorazily krátce před západem slunce. Dříve, než jeho vzducholod' přepravili do hangáru, vzhledl Odysseus k zadní části gondoly. Proti červeným paprskům se na obzoru rýsovalo několik maličkých postavíček. Mohli by to být ptáci, ale jejich obrysy v něm vyvolaly dojem, že to jsou netopýří lidé. Vzal to jako výstrahu a odešel k sobě do kanceláře.

V noci ho probudil křik přede dveřmi. Vyskočil z postele (postavené pro člověka) a otevřel. Venku se pokoušel strážný od-

trhnout dvě zápasící a ječící postavy. Bojovaly proti sobě tváří v tvář. Awina měla v ruce pazourkový nůž a Thebina ruka jí svírala zápěstí ruky, v níž nůž držela. Drobnější a lehčí Awina byla mnohem silnější a pouze Thebino zoufalství a úsilí strážného dokázaly, že nůž nevjel Thebi do břicha.

Odyseus na ni zařval, aby pustila nůž.

V témže okamžiku se venku ozvala exploze, která vyrazila okna a všechny na mnoha místech pořezala.

Odyseus a strážný se vrhli k zemi.

Thebi uvolnila sevření, vytréštila oči a odvrátila se od Awiny.

Awina si nevšimala prvního výbuchu ani tří dalších, které následovaly, a vrhla se na ženu.

Ale Thebi zdvihla ruku, nůž po ní sjel, rozřízl ji a krev prudce vytryskla a zkropila Awině obličej. Nůž směřoval vzhůru a probodl Thebi spodní čelist. Nicméně síla útoku se hodně zmírnila. Thebi vykřikla. Odyseus vyskočil, sekl Awinu přes zápěstí a srazil nůž na podlahu.

Další, mnohem bližší výbuch rozbil dveře na konci haly a dovnitř se vevalila oblaka kouře.

Awina klesla na kolena, ale opět vyskočila, jakmile se dým dostal k ní. Odyseus sebral nůž, ale Awina křičela: „Ne! Vrať mi ho! Nepoužiji ho proti Thebi! Nechápeš to? Přepadli nás! Mohla bych ten nůž potřebovat!“

Třebaže byl explozí napůl ohlušen, slyšel ji. Mlčky Awině podal zkrvavenou čepel a ona popadla rukojeť. Clonou kouře se řítí postava a křičela: „Pane, to jsou netopýří lidé!“

Byl to Wagarondit Wulka. Byl zašpiněný od střelného prachu a krvácel ze zranění na rameni.

Odyseus kolem něho proběhl do hangáru, kde měl kancelář i byt. Dvě vzducholodě byly připoutané k zemi silnými kotevními lany z plastu. Velký okřídlený trpaslík se vrhl střemhlav ze tmy horní části hangáru a blesk vystřelil k Odyseovi. Ten uskočil zpátky. Jeho pohyb nebo špatná střelba způsobily, že se maličký otrávený šíp zarazil do země pár centimetrů od jeho nohy. Jeden alkonquibský lučištník pozvedl svůj luk, chladnokrevně sledoval okřídleného muže a vystřelil šíp, který letcovou nohou projel do břicha. Netopýří muž se zřítil na zem několik

kroků od Odyssea.

Několik dalších Dhulhulikhů létalo dokola v horní části hangáru a pár se jich usadilo na horní části vzducholodí. Stříleli otrávené šípky. Zcela jasně všichni Dhulhulikhové uvnitř hangáru již svrhli své bomby. Venku se pohyboval roj netopýřích mužů osvětlený přerývaným světlem elektrických žárovek a pochodní. Léтали do osvětlení a zase ven, shazovali dřevěné šipky zatížené kameny, stříleli maličkými šípy nebo shazovali malé kulaté bomby se zapálenými rozbuškami.

Výbuchy bomb krátkými záblesky osvětlovaly bojiště. Uvnitř hangáru i venku na letišti ležela nehybná těla. Většinou to byli obránci: Neshgaiové, lidé i kočkovití. Ale Odysseus také spatřil alespoň tucet párů kožnatých křídel, roztažených mezi mrtvými a zraněnými.

Otočil se a zařval na Awinu:

„Ven! Jinými dveřmi!“

Dívala se překvapeně a opakovala jeho rozkaz. Rozběhla se zpátky do dveří budovy. Znovu zaječel příkaz na kočkovité bojovníky, kteří stříleli na netopýří muže nad nimi, a pak zařval: „Pryč od vzducholodí, než začnou hořet!“

Až dosud měli štěstí. Žádná z explodujících pum nezpůsobila výbuch vodíku ve velkých vacích vzducholodí. Kdyby se tak stalo, všichni v hangáru by zahynuli.

Právě když se obrátil, ozval se silný hřmot ze sousedního hangáru, odkud vytryskla prudká záře. Dvě vzducholodi, protože v každém hangáru kotvily dvě, právě vybuchly. Znamenalo to, že ostatní hangáry také vzplanou a zapálí vzducholodě, které ukrývají.

Počkal, až se jeho muži vyhrnou ze dveří nebo vyběhnou prostornou přední částí hangáru. Některým se to nepodařilo, padli zasažení otrávenými šípy.

Pospíchal a před sebou tlačil Wufeu ze dveří. Pak se řítíl několika místnostmi ke dveřím, které se otevřely v boku hangáru. Jakmile se všichni ocitli venku, sešikoval je do tvaru a postupovali mezi dvěma hangáry do otevřeného prostoru letiště. Další hangár hlučně vybuchl a vzplál. Během dvou minut všech šest budov hořelo v nelítostných plamenech. Celé letectvo bylo zni-

čeno.

Nedalo se dělat nic jiného, než odvést lidi ven do širých polí. Nemohli se vrátit a museli se dostat z dosahu záře – do tmy. Dhulhulikhové nezmizeli, ale létali nad nimi s úmyslem pobít veškeré osazenstvo letecké flotily. Odysseovi vojáci padali všude kolem něho. On se zmocnil štítu, který upadl nějakému mrtvému člověku, a držel si ho nad hlavou. Několik šípů zadunělo na dřevěné desce obalené kůží. Těžké dřevěné šipky s kamenými špičkami svištěly kolem nebo zasahovaly tvory v jeho okolí. Nikdo na ně nevrhal žádné bomby, ačkoli by to by byl nejjistější způsob zabíjení. Odysseus se domníval, že je spotřebovali při prvním útoku. Avšak bylo možné, že ostatní netopýří muži s bombami byli odvoláni.

Ocitli se ve tmě mezi stromy. Zformovali se do soustředěných kruhů a stříleli na netopýří muže, kteří slétli dostatečně nízko, takže jim poskytli poměrně dobré cíle.

Požár z letiště barvil oblohu daleko na západě, kde leželo město, do ruda.

Kromě létajících netopýřích mužů existovala i další nebezpečí. Přiblížil se obrněný vůz, z něho vyskočil člověk a přiběhl k Odysseovi. Přikázal mu, aby se hlásil u neshgaického důstojníka ve voze. Odysseus to udělal a našel Bleezhmaga, který měl ve sboru obrněných vozidel hodnost odpovídající plukovníkovi. Bleezhmag měl napříč čela hluboký šrám, lehké škrábnutí na chobotu a díru v levé paži. Jeho lidští vojáci vystoupili z vozu a stříleli krátkými šípy z dřevěných kuší.

„Mám od velkého vezíra příkaz odvézt tě z nebezpečí, ať je to kdekoli,“ řekl. Vyklonil se a podíval se nahoru na postavy s velkými křídly, které probleskovaly z temnoty v záři hořícího plynu. „Dvakrát nám zasáhly bomby střechu. Nebyli jsme však zraněni, nehledě na dočasnou hluchotu. Nastup si!“

„Nemohu své 'muže' opustit!“ odporoval Odysseus.

„Ale ano, musíš!“ prohlásil Bleezhmag. Netrpělivě – možná poněkud hystericky – zatroubil chobotem.

„Nejsou to jen Dhulhulikhové! Tohoto vpádu se účastní i další národy Stromu! Není to houf, jestliže jsou naše informace správné, ale je to velký hlavní voj. Utvořili útočné čelo armády,

které se přehnalou většinou našich obranných zařízení v této oblasti! Teď jsou zastaveni, ale nebudou ustupovat dlouho! Velký vezír tvrdí, že se pravděpodobně soustředí na to, aby dostali tebe! Nemohou doufat, že dobudou město! Ale tebe by dostat mohli!“

Něco se blížilo stranou ve tmě a ukázalo se, že je to další obrněný vůz. Stejně jako první, i tenhle se podobal mořské želvě s koly. Zkroucená střecha byla vyrobena ze tří silných vrstev tvrdého dřeva položeného přes tlustou vrstvu umělé hmoty. Boky měly dvojité stěny a obsahovaly dveře a průzory. Uvnitř jel řidič, důstojník a šest lučištníků. Ačkoli v době před několika lety, kdy vozidla stavěli, nebylo ani pomyšlení na to, že by měla odolat výbušnínám, ukázala se dostatečně odolnými proti malým bombám netopýřích lidí.

Odysseus se přikrčil u dveří, zatímco střelci se samostříly stáli venku, aby ho kryli. Potom pohybem ruky naznačil Awině, aby k němu doběhla. Poslechla a téměř ji zasáhl otrávený šíp. Minul ji o několik palců. To už stála Odysseovi po boku. Lučištník měl dostatek štěstí a zasáhl netopýřího muže, který přilétal, aby vystřelil na Awinu. Netopýří muž dostal zásah do paže, kterou mu šíp přišpendlil k boku. Vykřikl, upustil luk a třepotavě klekal. Když se dotkl nohama země, zasáhl ho další šíp a vjel mu hluboko mezi žebra.

„Nastup!“ přikázal Odysseus Awině a obrátil se k Bleezhmago-vi: „Pojedu, jestliže dovolíš přepravit i ostatní mé lidi.“

„Dobře,“ souhlasil Bleezhmag.

Odysseus zamával na své muže pod stromy a ti, kteří ještě stáli na nohou, pomohli zraněným, aby se dostali přes volný prostor do vozů. Netopýří muži buď vyčerpali zásoby střel, nebo brali přílišný zřetel na lučištníky, protože se nepokusili na skupinu zaútočit ve chvíli, kdy nebyla chráněná.

Kolona vyjela k silnici dvacetimílovou rychlostí. Přední světla nesvítla v porovnání se světly vozů z Odysseových časů jasně. Osvětlovala cestu možná dvacet stop dopředu. Odysseus se ptal Bleezhmaga, proč jsou světla rozsvícená. Mohou tak jen přivolat útočníky a ve skutečnosti není potřeba svítit, protože řidiči tuto cestu dobře znají.

„Nedostal jsem žádné rozkazy, abych je vypnul,“ odpověděl Neshgai a zhroutil se do svého sedadla. Těžce oddychoval. Ze zranění mu stále vytékala krev.

Odysseus stál vedle Bleezhmaga na sedadle patřícímu pravděpodobně nějakému neshgaiskému důstojníkovi, který zůstal někde mrtvý nebo vyřazený z boje. Po jeho pravici řídil vůz Neshgai. Za ním v prostoru uprostřed se mačkalo sedm Wufeů a Awina. Lučištníci zírali průzory ven do tmy napůl osvětlené záblesky vozidel za nimi.

„Nedostal jsi žádné rozkazy?“ opakoval Odysseus. „Máš zakázáno je vypnout, dokud nedostaneš příkaz, abys to udělal?“

Bleezhmag přikývl. Odysseus pokračoval:

„Nařizuji ti vypnout světla. Teď může být příliš pozdě, ale udělej to v každém případě.“

„Jsem příslušník sboru obrněných vozidel a ty jsi důstojník leteckva,“ zasípal Neshgai. „Nemáš nade mnou žádnou pravomoc.“

„Ale byl jsem ti svěřen!“ ohradil se Odysseus. „Jsi pověřený, abys mne dopravil do hlavního města. Můj život je ve tvých rukou!“

Tím, že nevypneš světla, mě vystavuješ nebezpečí! A to se nezmiňuji o svých lidech, za které jsem zodpovědný!“

„Nemám rozkazy,“ otupěle zablábolil Bleezhmag a zemřel.

Odysseus promluvil do krabičky vysílače: „Za plukovníka Bleezhmaga hovoří velitel Zpívající medvěd, kterému plukovník vzhledem ke svým zraněním předal své pravomoce. Vypněte světla!“

O chvílku později se kolona valila tmou po hlavní silnici. Silnice byla dostatečně bělavá, aby po ní mohli jet zhruba patnáctimílovou rychlostí, a Odysseus doufal, že by se mohli dostat do města, aniž by na ně někdo zaútočil.

Na straně krabičky stiskl tlačítko označené neshgaiským znakem HQ. To způsobilo tlak na nervový bod v rostlinném organismu a změnilo se kmitočtové pásmo.

Na opakované žádosti, aby dostal spojení s velkým vezírem nebo armádním generálem, nedostal žádnou odpověď. Odezva se nedostavila, ani když se identifikoval. Přepnul zpět na frek-

venci používanou mezi vozy a poručil radistovi ve vozidle za sebou, aby vysílal požadavky na HQ. Potom se postupně naládoval na všechny frekvence dosažitelné přijímačem a doufal, že zjistí, jak se vyvíjí obrana. Vyslechl několik rozhovorů, ale ty ho zanechaly stejně zmateného, jako byli ti, kterým naslouchal. Zkusil skočit do řeči některým z nich s nadějí, že by se mohla splnit jeho žádost vysílaná na HQ. Ale bez úspěchu.

Neshgaiský řidič se díval průzorem ven a náhle zvolal: „Veliteli! Něco je přímo před námi na poli!“

Odysseus mu přikázal udržovat stejnou rychlost a podíval se průzorem. Spatřil jisté množství matných postav, které se rychle přibližovaly přes pole. Očividně zamýšlely odříznout kolonu. Rozsvítil světla a postavy se trochu zvýraznily. Jejich oči se v odrazu červeně leskly a bledí tvorové se změnili na leopardovité skvrnité dvounožce s ocasy. Měli oštěpy a kulaté předměty, které musely být bombami. Jak se národy žijící na Stromě dostaly ke střelnému prachu?

Promluvil do vysílače: „Nepřítel vpravo! Odhaduji asi třicet yardů! Plnou rychlostí vpřed! Přejeďte je, jestliže se vám přiletou do cesty. Lučištníci, střílejte podle vlastního uvážení!“

První z běžících leopardích mužů se dostal na silnici. Náhle se objevil rudý výboj a potom prskání ohně. Otevřel krabičku s lehce zápalnou látkou a přiložil bombu. Oheň opsal oblouk, jak bomba letěla k vozidlu v čele konvoje. Zadrnčela tětíva samostřilu a z pravého předního průzoru vyletěl šíp. Nepřítel vykřikl a padl na zem. Na střeše se ozval úder a potom následoval výbuch, který vůz rozhoupal a napůl osádku ohlušil, protože bomba od vozu odskočila na silnici. Vozidlo pokračovalo v jízdě.

Další postavy se rychle přibližovaly. Třímaly oštěpy a pár jich drželo otevřená křesadla a bomby. Kopiníci se pokoušeli vrážet zbraně do průzorů a pumometčíci vrhali bomby na bok vozidla. Kopiníci padali probodeni šípy. Bomby narážely do střechy i do stran obrněného auta, odrážely se od něho, vybuchovaly na cestě a způsobovaly více škod nepřátelům než osádce vozu.

Celní vozidlo nechalo útočníky za sebou a ti, kteří přežili, zaútočili na ostatní vozy. Víc než polovina nepřátel zemřela nebo byla zraněna. Jeden leopardí muž běžel ze všech sil k posled-

nímu vozidlu a vrhl se na jeho šikmou střechu, kam položil bombu. Seskočil a byl střelen do zad. Bomba odtrhla dvě svrchní vrstvy a poškodila třetí. Posádka nějakou dobu vůbec neslyšela, ale jinak zůstala bez úrazu.

Kolona vjela do města. Několik budov hořelo. Viděli i další škody. Netopýří lidé shazovali pumy a stříleli vojáky a civilisty na ulicích. Sebevražedná skupina vletěla okny čtvrtého patra do paláce. Okna nebyla zamřížovaná, navzdory rozkazům, které to nařídily před dvěma týdny. Svými otrávenými šípy pobili mnoho lidí i Neshgaiů, ale nepodařilo se jim zabít panovníka ani velkého vezíra. Všichni ze skupiny – až na dva – zemřeli v boji. Odysseus se to dozvěděl od Shegnifa. Poradil mu: „Nezabíjej ty dva vězně, Nejvznešenější. Mučením z nich můžeme dostat tajemství polohy jejich hlavního města.“

„A co potom?“ otázal se Shegnif.

„Potom použijeme nového letectva, mnohem lepšího, než bylo to první, zaútočíme na město tvořící základnu Dhulhuliků a zničíme ho. A napadneme samotný Strom,“ vysvětloval Odysseus.

Shegnif překvapeně zareagoval: „Ty vůbec nejsi deprimovaný tím, co se dnes v noci stalo?“

„Vůbec ne,“ odpověděl Odysseus. „Ve skutečnosti naši nepřátelé dokázali velmi málo a možná, že nám prokázali službu. Kdyby nezničili vzducholodě, donutil bych tě jenom těžko, abys schválil postavení lepšího vzdušného plavidla. Mám v úmyslu postavit

mnohem větší loď. V mém rodném jazyce se jmenovaly říditelné vzducholodě. Řiditelné nebo kormidlovatelné. Budou vyžadovat mnohem více materiálu, projektování a času, ale budou víc než vhodné pro akci, kterou plánuji.“

Domníval se, že se bude vezír kvůli jeho neomaleným návrhům rozčilovat, ale Shegnif byl potěšen. Pravitel: „Tahle invaze, která mimochodem stále pokračuje, ale bude potlačena, mě přesvědčila o jedné věci. Máš pravdu v tom, že nepřítel musí být zasažen do srdce. Mohli bychom své prostředky a živé síly promarnit pouhou obranou hranic. Ačkoli mi není jasné, jak bychom uškodili Stromu, i kdybychom zabili jeho oči, Dhulhulikhy.

Máš snad nějaké řešení?“

Odyseus načrtl své plány. Shegnif naslouchal, přikyvoval velkou hlavou, ohmatával si kly a poklepával na čelo úponkovitým koncem chobotu. Nakonec řekl: „Tvé návrhy schválím okamžitě. Vignoomové a Glassimové jsou vytlačováni zpět a my rychle přisuneme víc vojenských jednotek. A zajali jsme asi dvacet zraněných netopýřích mužů.“

„Někteří nám mohou poskytnout informace,“ prohlásil Odyseus, „a ostatní můžeme použít při výcviku sokolů.“

Opět měl velmi mnoho práce od rozbřesku až dlouho do noci. Udělal si čas, aby vyšetřil spor mezi Thebi a Awinou. Od té doby, co opustil kancelář, aby odešel do hangáru, ženu neviděl, ale Thebi se objevila o několik dní později. Podle svého líčení se vypotácela z budovy do volného prostoru ihned po tom, co Odyseus odešel, a zhroutila se mezi dvěma hangáry. Probrala se na poli u hromady těl. Hodně krvácela, ale zranění nebylo vážné.

Obě přiznaly, že se hádaly o to, která stojí výše v jeho lásce, a o to, která se stane jeho stálou oporou. Thebi napadla Awinu nehty a Awina vytáhla nůž.

Odyseus se rozhodl, že žádnou z nich neuvězní ani je fyzicky nepotrestá. Vymezil jejich povinnosti, pracovní zařazení, jak se mají chovat v budoucnosti. Musí se tomu přizpůsobit. Jinak je obě na dlouhou dobu odešle pryč.

Thebi plakala a Awina naříkala, ale obě slíbily chovat se slušně. Jedna z prvních věcí, kterou udělal, byla, že povolal velké množství sokolníků. Byli to svobodní muži, jejichž jedinou prací bylo chovat a cvičit několik druhů dravých ptáků pro jejich vlastníky, kteří měli rádi sokolnictví. Místo aby tyto dravé ptáky cvičili k lovu kachen, holubů a ostatních opeřenců, budou je učit útočit na netopýří muže. Mají dostatek dhulhulikhských vězňů, které mohou snadno obětovat, jakmile se uzdraví ze svých zranění.

O pět měsíců později zhlédl Odyseus první ukázkou nového výcviku. Mladý panovník, velký vezír a vojenská generalita se také zúčastnili. Netopýří muž s pochmurným obličejem věděl, co bude následovat. Vypustili ho. Rozběhl se po svažujícím se

poli, mával křídly a pomalu vzlétl. Dostal se asi dvanáct metrů proti větru, obrátil se a vrátil se zpět nad pole. Měl krátký oštěp s kamennou špičkou. Slíbili mu, že jestliže se bude úspěšně bránit proti dvěma sokolům, dovolí mu odletět domů.

Netopýří muž pravděpodobně slibu nevěřil. Nebylo by od Neshgaiů rozumné, aby mu dovolili donést zprávy o této nové zbrani svým krajanům. Zabije-li ty dva sokoly, vypustí na něho další. Neměl žádnou šanci, že by jim uprchl.

Ale udělal, jak mu poručili, a vrátil se nad pole v předepsané výšce tak, aby mohli pozorovatelé přihlížet útoku dravců. Když zatačel v širokém oblouku zpátky, sundali čepičky dvěma sokolům a jejich cvičitelé je vyhodili do vzduchu. Chvilí kroužili ve vzduchu a pak se s chraplavým křikem vznesli nad netopýřího muže, který se zoufale snažil uletět. Oba sokoli se vrhli dolů jako opeřené blesky a udeřili do kořisti tak hlučně, že to pozorovatelé zaslechli. Těsně před střetnutím netopýří muž složil křídla a prudce se otočil, aby se s nimi utkal čelem. Jeden sokol mu zaťal drápy do hlavy a zemřel, protože ho probodl nůž. Drápy však neuvolnil. Druhý sokol zasáhl o pár vteřin později a zaryl mu spáry do břicha. Okřídlený muž padal s křikem a narazil na zem tak silně, že si zlomil kosti na nohou a jednu křídelní kost. Sokol náraz přežil a dál rval netopýrákovi břicho.

„Nemůžeme samozřejmě dopravovat ke každému ptákovi sokolníka,“ objasňoval Odysseus. „Trénujeme je nyní tak, že budou v samostatných klecích, jejichž dveře se otevírají jednoduchým zařízením. Budou mít sejmutou čepičku, vyletí a zaútočí na nejbližšího netopýřího muže. A budou v útoku pokračovat.“

„V to doufejme,“ ozval se Shegnif. „Nevkládám mnoho důvěry do účinnosti sokolů. Nic jim nezabrání, aby jich několik nezaútočilo na téhož netopýřího muže, zatímco ostatní poletí, aniž by narazili na nějakou překážku.“

„Moji cvičitelé na tom pracují,“ oznamoval Odysseus.

Přes své protesty vypadal velký vezír spokojeně a vykonal předepsané poklony a dotyky chobotem panovníkovi, který se vracel do paláce v umělecky zdobeném vozidle. Potom šel Shegnif chvíli vedle Odyssea, hovořil a najednou se srdečně dotkl jeho nosu koncem svého chobotu.

„Vlastně máme štěstí, že byl kamenný bůh probuzen úderem blesku,“ pravil. „Ačkoli není pochyb o tom, že to byl Nesh, kdo ten blesk seslal.“

Usmál se. Odysseus ještě nezjistil, zda vezírovy časté narážky na jejich boha jsou důsledkem zbožnosti, či zda jsou ironické.

„Nesh tě zbavil kamenné podoby, a tak bys mohl být užitečný jeho národu. To mi sdělili kněží. A já, i když jsem velký vezír Jeho Veličenstva, se podrobuji, když mně nejnižší kněz oznamuje neobyčejnější pravdu.“

A proto jsem byl pověřen, abych ti sdělil, že ty jsi vskutku šťastlivec. Jsi jediný cizinec, jediný tvor, který není Neshgai, jenž kdy byl přizván, aby četl Tiznakovu knihu. Vlastně takhle poctěno je jen velice málo Neshgaiů.“

Co měl Shegnif na mysli, se Odysseus dozvěděl časně ráno následujícího dne. Přišel pro něho mladý kněz, oděný do hábitu s kápí, šedého jako jeho kůže, jenž držel hůl s vyřezaným X v lomeném kruhu na konci. Jmenoval se Zhishbroom. Choval se přívětivě a velmi kultivovaně, ale dal jasně najevo, že nejvyšší kněz Odyssea do chrámu předvolal, nikoliv že poprosil o jeho přítomnost.

Odysseus se vypravil k západnímu okraji města. Dovedli ho do budovy postavené z kamene, se stěnami do čtverce a s trojitou kopulí. Malé rozměry domu ho překvapily. Strany krychlové budovy měřily šedesát stop a stavba neobsahovala nic než žulovou sochu boha uprostřed. Nesh vypadal jako Neshgai, i když měl trochu delší kly než průměr a silnější chobot.

Na stráži zde stáli tři kněží, každý ve vrcholu trojúhelníka, v jehož středu se tyčila socha.

Zhishbroom vedl muže kolem prvního kněze a zastavil se. Stiskl maličký kamenný kvádr a žulový blok podlahy před ním poklesl. Kněz vedl Odyssea po žulovém schodišti, osvětleném studeným rostlinným světlem, dolů. Žulová deska se za nimi vysunula a pozdvihla vzhůru. Dalo by se říci, že byli pohřbeni.

Odysseus netušil, že v podzemí se nachází ještě jedno město.

Tohle město mělo plošnou výměru asi čtyři čtvereční míle a rozkládalo se na čtyřech úrovních. Nepostavili ho Neshgaiové. Netrvalo dlouho a sám to zjistil, aniž by mu to řekli kněží.

Odysseus si uvědomil, že se nachází uvnitř jakési formy velmi starobylého muzea.

„Kdo tohle město vybudoval?“ zeptal se.

„Nevíme,“ odpověděl kněz. „Máme průkazná fakta, že bylo kdysi obýváno národem, který se vyvinul ze psů nebo nějakého druhu psovitých šelem. Tohle město našli a žili zde, aniž by porušili předměty, které tu vidíš. A pak zmizeli. Mohli být pobiti nebo z nějakého důvodu odešli. Se Stromem žije národ, který se těmto starověkým obyvatelům podobá. Mohli to být jejich předkové.

Bud' jak bud', my, Neshgaiové, jsme byli malý kmen, když jsme sem doputovali. Někdo tvrdí, že jako uprchlíci ze Stromu. Našli jsme zde mnoho, co jsme mohli využít. Například rostlinné obvody, baterie a motory vyrostly ze semen, která jsme objevili konzervovaná v krabicích. Přišli jsme také na mnoho předmětů, jejichž účel jsme nebyli schopni nikdy zjistit. Kdyby se nám to podařilo, mohli bychom rozdrtit Strom a zničit ho. Možná, že to je důvod, proč je Strom tak odhodlaný nás zahubit. Přeje si nás zlikvidovat dřív, než my zjistíme, jak ho zabít.“

Odmlčel se a dodal: „A pak je tady ještě Tiznakova kniha.“

Odysseus jen řekl: „Tiznak?“

„Byl největším z našich kněží. Moudrý stařec, který kdysi objevil, jak číst Knihu. Následuj mne. Odvedu tě, jak mám nařízeno, ke Knize. A k nejvyššímu knězi Kuushmurzhovi.“

Kuushmurzh byl velmi starý a velice vrásčitý Neshgai, se silnými brýlemi a roztřesenýma rukama. Požehnal Odysseovi, aniž by povstal z obrovského křesla obloženého mnoha polštáři, a sdělil mu, že si s ním promluví, až bude číst z Knihy. Tedy jen v tom případě, že Odysseus bude Knihu schopen číst.

Odysseus procházel s mladým knězem kolem expozic; všechny byly opatřeny průhlednou ochrannou stěnou z neurčité hmoty. Nakonec došli do oddělené místnůstky, která byla prázdná, až na desku z nějakého kovu upevněnou ke kovovému podstavci. Zastavil se před ní a pravil: „To je zvláštní. Co tady kdysi stálo?“

„Domnívám se, že ty,“ odpověděl Zhishbroom. „Alespoň to vypráví legenda. Plošina byla prázdná, když jsme my, Neshgai-

ové, toto místo objevili.“

Odysseovi začalo rychleji tlouci srdce a cítil, že mu tuhne krev v žilách. Sehnul se, aby si pečlivě prohlédl černý nápis na žlutém kovu. V místnosti bylo takové ticho, že slyšel, jak mu tepe krev v uších. Světlo bez napájení bylo tak těžké, jako poklop na Hrobce věků.

Písmena vypadala, jako by se vyvinula z latinky. Nebo z International Phonetic Alphabet (IPA), která byla založena na několika abecedách. Zkoumal písmena, zatímco kněz stál tak trpělivě, jako jeden z jeho sloních předků za ním. Bude-li předpokládat podobnost těchto liter s abecedními znaky, kterých používá IPA, potom by měl být schopen je rozřešit. Bylo tu třicet řádků. Nepochybně bude moci občas některá slova rozluštit a nezáleží na tom, jak moc se jazyk změnil. Uvažoval samozřejmě o tom, že jazyk by se nemusel podobat angličtině. Nemá žádný důvod se domnívat, že je stále v části severoamerického kontinentu. Mohl být přenesen do Eurasie nebo Afriky a tenhle jazyk mohl vzniknout z kteréhokoli jazyka z tisíců řečí jeho doby.

Přesto, arabské číslice by se příliš měnit neměly. A tady se nevyskytuje nic, co by se jim podobalo, až na pár znaků, které také mohou znamenat L. Možná, že jsou číslovky z nějakého důvodu vyjádřeny slovy.

Cuziz Zpivce ned. Tady jsou jediná velká začáteční písmena. Mohou znamenat Odysseus Zpívající medvěd? První významotvorná hláska, která chybí ve jméně Odysseus, je y. Z nějakého důvodu se stala afrikátou, postupně se oslabovala. Třeba je to následkem toho, že mu předcházela oslabující koncová hláska slova. Možná, že v některých případech koncový zvuk slova ihned předcházel počátečnímu zvuku slova následujícího a ovlivňoval ho, jestliže se nalézal v určitých společných skupinách. Zrovna tak jako Zpivce mohlo představovat kdysi Zpívající. Z zůstalo, protože je to znělá hláska. Pí se změnilo na pi a během vývoje jazyka se ostatní části slova přetvořily a některé postupně zanikly. Všechna slova, která po takto změněném výrazu následovala, začínala obouretní nebo retozubní významotvornou hláskou, a proto se přidalo koncové e. Stejně jako se změnilo Zpívající ve Zpivce, odpadly ve slově medvěd vnitřní

hlásky dvě a z m se stalo n. Kdyby pokračoval v této myšlence... Hvízdal si a potom zašeptal: „Domnívám se, že jsem na to přišel!“

Slova dávala určitý smysl. Písmena vznikla z jazyka IPA nebo nějakého podobného. Byla to angličtina, ale změnila se v něco obdobného, jako bylo v jeho době vnitřní uspořádání keltských jazyků. Některá slova nemohl vůbec přeložit nebo je mohl jen odhadnout. Konec konců nová slova se dostávala do každé řeči téměř každoročně a mnohá z nich se stala více méně stálými. A musí se počítat i s vypouštěním a vnikáním hlásek.

Ale tady stálo: *JSEM... ODYSSEUS ZPÍVAJÍCÍ MEDVĚD, PROSLULÝ ZKAMENĚLÝ MUŽ, NÁHODNĚ... MU... MOLEKULÁRNÍ STÁZE PŘI VĚDECKÉM EXPERIMENTU V MĚSTĚ SYRACUSE, STÁT NEW YORK, STARODÁVNÉHO STÁTU SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH „ZKAMENĚLÝ“ STAV OD...*

Datum nebylo srozumitelné. Z „nějakého důvodu se arabské číslice nepoužívaly. Ale datum muselo být odpovídající roku 1985 A.D. Letopočet udaný pro vybudování exponátu byl také nerozlučitelný.

Nezáleží na tom, zda se jedná o rok 6985 A.D. nebo 50000 A.D., ačkoli je pravděpodobnější, že dřívější datum je správnější. Za padesát tisíc let by se jazyk stal naprosto nesrozumitelným.

Na tom nezáleží. Důležité je, že kdysi seděl na tomto kovovém nebo možná umělohmotném podstavci a mnoho návštěvníků, snad milióny, pochodovalo okolo jeden za druhým a četli tato slova (v různých podobách, jak se jazyk měnil), a zírali na nehybnou tvář s bázní. A také s pobavením, protože lidé se nemohli zdržet, aby nedělali vtipné poznámky dokonce i v přítomnosti smrti. Dívali by se na něho také s žárlivostí, kdyby tušili, že bude žít, až se oni stotisíckrát obrátí v prach?

Zajímalo by ho, co se s ním stalo. Ukradl ho někdo? Nebo je pravděpodobnější, že byl s podstavcem umístěn někde jinde a pak přemístěn sem? Byl snad oddělen od podstavce cestou? Kdo ví, co se přihodilo. Událo se to před tak dlouhou dobou, že to bude navždycky záhadou.

Vzpřímil se a Zhishbroom vykročil kupředu. Sestoupili mnoha chodbami a konečně Neshgai zastavil před naprosto čirou zdí. Pronesl nějaké slovo a zdálo se, že se stěna rozpustí. Její tvary se rozmazaly a objevil se otevřený vchod. Odysseus následoval obra do malé místnosti, konstruované jako vnitřek koule, kterou pokrývala stříbřitá substance, ve které se zrcadlil jejich obraz. Uprostřed místnosti se vznášel na ničem nezavěšený obrovský stříbrný disk. Zhishbroom uchopil Odysseovu ruku a vedl ho k označení před diskem, který se před ním svisle vznášel a odrážel jeho obraz.

Zhishbroom, který stál přímo za Odysseem, se v něm ale neodrážel.

„Z Knihy nedovedu přečíst nic,“ smutně prohlásil Zhishbroom a dodal: „Zavolej, až se čtením skončíš. Dveře se otevřou. Já tě potom vyprovodím ke Kuushmurzhovi a ty mu sdělíš, co ses dočetl.“

Odysseus neslyšel Neshgaie odcházet. Neustále zíral na svůj odraz, který pak zmizel. Spíš se vypařil. Vrstva po vrstvě postupně mizela z jeho těla, až před ním stály jeho kosti, které také sklouzly do nicoty. Pouze disk zůstal.

Udělal krok kupředu a myslel si, že rozhodně nemůže vstoupit do pevné hmoty. Ale věděl, že je pevná? A pak se ocitl uvnitř. Nebo si to myslel. Jako Alenka za zrcadlem.

Věci se kolem něho objevovaly, jako kdyby je zakrývala neviditelná mlha, která se rozplývala sluncem jeho příchodu.

Kráčel kupředu, natáhl ruku, ale ničeho se nedotkl. Prošel velkým stromem před sebou i temnotou a vyšel na druhé straně. Prošla jím nějaká žena, krásná, do hnědá opálená žena, která na sobě měla pouze náušnice, kroužek v nose, prsteny, korále a namalované kresby přes polovinu těla. Pohybovala se spěšně, jako ve zrychleném filmu.

Události kvapem plynuly. Pak se děj zpomalil a Odysseus stál ve světle měsíce u dalšího ohromného stromu. Úplněk představoval měsíc, který znal předtím, než zkameněl. Strom byl třikrát větší než nejrozsáhlejší sekvoje v Kalifornii. V jeho úpatí se vyskytovalo několik vchodů, z nichž vycházelo „tlumené“ světlo. Asi šestnáctiletý jinoch se stuhami a štrápci v hustých

vlasech, kolem uší, prstů na rukou i na nohou i jinde na těle, procházel dobře ošetřovaným parkem a vstoupil do stromu. Odysseus ho následoval nahoru po schodišti. Nechápal, jak může po schodech stoupat vzhůru a přitom není schopen se ho dotknout. Ani proč jeho ruka prochází mladíkem, když se pokouší na něj sáhnout.

Mladík žil uvnitř stromu s desítkou dalších. Byty nebo buňky stromu obsahovaly jen něco ozdob a „nábytku“. Stála zde postel z nějakého mechovitého materiálu, několik stolů s deskou ne více než šest palců nad podlahou, maličký sporák, pár hrnců, pánví a stolního náčiní. V amatérsky pomalované dřevěné skříni v rohu se uchovávaly potraviny a různé tekutiny. To bylo vše.

Vyšel ze stromu a putoval parkem, který se začal vytrácet. Měl pocit, že plyne čas. Mnoho času. Stále byla noc, když se věci stabilizovaly. Měsíc se změnil. Zjevně měl atmosféru a moře, ale nevypadal úplně stejně jako oběžnice ve světě, v němž se probudil. Mnohem větší stromy než sekvojovité druhy vyrůstaly po celé zemi, kterou procházel jako duch. Tyto stromy měly gigantické hlavní kmeny a masivní větve, které se rozbíhaly všemi směry, a svisle dolů vysílaly výhony, aby je podpíraly, a nakonec se samy ohýbaly a nořily se do země. Byly to mnohem menší podoby stromu, který znal. Vytvářela se malá města a rostly na nich stromy, jež skýtaly veškerou potravu, kterou obyvatelé měst potřebovali, kromě masa.

Vyrůstaly zde také stromy s experimentálními laboratořemi, jež hostily kočky a psy s mnohem většími mozky, než měla zvířata jeho doby. Pohybovaly se zde opice, které ztratily většinu srsti, celý ocas a chodily vzpřímeně. A viděl mnohem více zvířat, která genetici očividně zmutovali.

Svět se začal rychle pohybovat a potom se ocitl na Měsíci, i když neměl pocit přechodu. Hnědá Země visela poblíž horizontu. I přes masy mraků rozpoznal východní část Asie.

Měsíční krajina byla hezká a mírumilovná. Rostly zde velké stromy, mnoho rostlin zářících barvami, žili tu ptáci a malá zvířata. Na východě pronikaly první paprsky úsvitu. Vyšlo slunce a ozářilo západní úbočí hory, která byla kdysi kráterem, jak se

domníval. Teď byla ohlazena erozí větru a vody, nebo ji snad změnily božské síly bytostí, které daly Měsíci atmosféru, oceány a přeměnily kamenné podloží v černou úrodnou půdu.

Tvorové s božskými vlastnostmi museli také Měsíci udělit rychlejší rotaci, protože slunce vyšlo rychle a podle odhadu opět zapadlo za dvanáct hodin. V té době letěl přes krajinu podobající se parku a viděl tady vyrůstat stromy, v nichž sídlili lidé a mnoho různých rodů a druhů rozumných bytostí. Až na jednu bytost se zdálo, že všichni tvorové, kteří nebyli lidmi, pocházejí z pozemských zvířat.

Výjimkou byl vysoký dvounožec s narůžovělou kůží a kudrnatými chlupy vyrůstajícími od krku vzhůru, v podpaží, na genitáliích a na zadní části jeho nohou. Obličej, kromě masitého výrůstku podobajícího se mateřskému znaménku tvaru hvězdy, který zdobil jeho zvednutý nos, měl docela lidskou podobu. Žilo zde hodně takových bytostí, zřejmě návštěvníků z nějaké vzdálené hvězdy. Asi měli kosmické lodě, ale žádná nebyla v dohledu.

Odysseus pokračoval v neslyšném pohybu po povrchu Měsíce jako přelud a pak vstoupil stejně neviditelně a tiše jako vánec do stromu s laboratoří. A tady pozoroval lidi i nelidské tvory, kteří sledovali nějaký experiment. V kóji z průhledné umělé hmoty ležela nehybná postava. Sloužila za cíl mnohobarevným kolísajícím paprskům naváděným z přístroje podobajícího se laserovému dělu. Dělo ze sebe chrlilo energii, která pronikala stěnami kóje a zaplavovala nehybnou postavu.

Poznal tu sochu. Byl to on sám.

Vědci se očividně pokoušeli obnovit přirozený pohyb jeho atomů. Věděl, jaký budou mít úspěch.

Ale co dělá na Měsíci? Zapůjčili ho z nějakého důvodu zdejším vědcům? To se nikdy nedozví. Jestliže to tak bylo, dopravili ho zpět na Zem, i když se to mohlo stát o tisíce let později.

Stejně neočekávaně jako Zemi opustil, se na ni vrátil zpátky. Nezměnil pouze místo. Uplynulo i mnoho času.

Země byla zpustošená. Bičovaly ji žhavé větry. Rozpuštění polárních ledovcových čepiček, zemětřesení, erupce vulkánů a rozpadání pobřeží kontinentů měnilo povrch toho, co zbylo z

pevnin.

Nenašel vysvětlení toho, co se stalo, nebo toho, co způsobilo celosvětovou katastrofu. Možná, že příčinou byly obrovské zářící kapky, které protrhly kouř pokrývající sežehnutou zemi. Ale nebyl tu nikdo, kdo by mu to objasnil. Dým zmizel a ovzduší se opět stalo bezmračným až na velké prachové bouře. Malé shluky inteligentních bytostí, které se se zvířaty ukryly pod zemí, se vrátily na povrch planety. Zasely semena a obdělávaly malé kousky půdy. Zasadily i několik stromečků, které uchránily v podzemí.

Zářící kapky se objevily znovu a chvíli se nad koloniemi vznášely. Žádná z kolonií, až na jednu, nevyvíjela činnost. Zářící kapky uvolnily energetický proud, který sežehl strom se čtyřiceti homo sapiens, kteří přežili.

Ostatním rozumným bytostem, kočičím, psím, leopardovitým, medvědovitým ani sloním lidem, ublíženo nebylo. Kdokoli řídil zářící kapky – pokud samy nebyly živou entitou – chtěl zcela jasně vyhladit pouze druh homo sapiens.

Netopýří lidé se modifikovali z druhu homo sapiens a byli také zničeni.

Jakmile ale kapky zmizely, vylezli netopýří lidé z úkrytu.

Otroci Neshgaiů a Vroomawové nebyli lidmi. Pocházeli ze zmutovaných opic. To vysvětlovalo, proč je kapky nesušovaly. Odysseus byl dál unášen přes povrch Země. Čas rychle míjel nebo on nepozorovaně procházel časem. Na každém kontinentu se teď vyskytoval pouze jeden strom. Stromy se rozvíjely a ty, které rostly na stejné pevnině, se setkávaly, spojovaly se, až se staly jediným Stromem. Každý rostl a rostl. Tvorové nadaní rozumem jeden po druhém odcházeli žít na povrch Stromu. Nastala doba, kdy se Strom rozšířil po celém kontinentu. Jenom přímořské kraje zůstaly volné, protože slaná voda bránila jeho růstu. Ale Strom se může vyvinout tak, aby překonal i tuto překážku, a on to udělá. A potom každý kontinentální Strom splyne s ostatními a vzdá se nějakým biologickým mechanismem, který Odysseus nechápal, vlastní individuality. Bude mít pouze jeden mozek, jednu identitu a jedno tělo. A bude pánem planety. Navěky věkův. Amen.

Pokud ho Neshgaiové a kamenný bůh nepřemohou.

Zdálo se mu, že z disku vystoupil. „Alenka v říši divů,“ pomyslel si.

Později hovořil s nejvyšším knězem a formuloval vlastní teorii o Tiznakově knize. Kuushmurzh měl teologické objasnění pro zvláštní věci, které se stávaly čtenářům Knihy. Nesh diktuje její obsah podle toho, co se domnívá, že by čtenář mohl v Knize nalézt. Ale nejvyšší kněz připustil, že jeho vysvětlení nemusí být správné. Není to dogma.

Odysseus předpokládal, že ten, kdo vytvořil disk, uložil do něho záznam minulosti. Tato nahrávka nebyla pravděpodobně pořizována v době, kdy se líčené události odehrávaly. Jednou ze zvláštností Knihy je, že obsahuje to, co mohl Odysseus popsat pouze pod názvem „rezonanční body“. To znamená, že osobitě požadavky každého čtenáře v Knize zvýrazňují to, co čtenáře zajímá. Je to obdobné, jako vybrat si v knihovně knihu s určitým historickým námětem. Kniha pracuje na základě duševních prostředků, odhaluje, co chce

čtenář vědět, a potom poskytuje informace svým způsobem.

„To může být docela dobře pravda,“ připustil nejvyšší kněz a jeho tmavě modré oči vzhlédly zpod třírohého klobouku k Odysseovi. „Tvoje teorie může snadno odpovídat skutečnosti, a přece se vůbec nedostane do rozporu s oficiálním vysvětlením, že její obsah předepisuje Nesh. Konec konců ať disk vytvořil kdokoli, udělal to proto, že to Nesh požadoval.“

Odysseus se uklonil. Proti tomu nemělo smysl nic namítat.

„Teď už chápeš, že Strom je rozumná bytost a je naším nepřitelem?“ zeptal se Kuushmurzh.

„Kniha mně pověděla, že tomu tak je.“

Nejvyšší kněz se usmál: „Ale ty Knize bezpodmínečně nevěříš, že?“

Odysseus se domníval, že nejlepší bude neodpovídat. Mohl by potvrdit, že mnoho z obsahu Knihy je pravda, ale disk zkonstruovali rozumní tvorové a každá bytost z masa a kostí může dělat chyby a dopouštět se omylů. Ale nejvyššímu knězi by stačilo pouze namítnout, že disk se nemůže mýlit, protože jeho obsahy vytváří Nesh. Nesh, jediný bůh, se nedopouští ani chyb,

ani omylů.

Když se vrátil na letiště, změnil svůj postoj k Thebi. Už nepřicházela v úvahu jako matka jeho dětí. Pochyboval, že by s ním ona nebo některá otrokyně nebo vroomawská žena mohla otěhotnět. Ačkoli vypadala jako mírně pozměněný druh homo sapiens, měla pravděpodobně jinou stavbu chromozómů. Pokud byl jejím jediným druhem, neotěhotněla. Uplynulo dost času, aby se ukázalo, zda s ním může mít děti.

Samozřejmě bylo možné, že je sterilní, a nezáleží na tom, kdo je jejím partnerem. Ale Lusha s ním žila také dost dlouho, aby otěhotněla. Zase je možné, že i ona je neplodná. Nebo obě ženy, protože ho neznaly, tajně užívaly antikoncepci. Ale nebylo to pravděpodobné, protože o tom mezi těmi, s kterými se setkával, nikdy neslyšel. Plodnost chovali v úctě tady stejně jako na Zemi ve starší době kamenné.

Během měsíců, které následovaly po jeho první návštěvě chrámu boha Neshe, si našel trochu času, aby zde vykonal další návštěvy. I když mu už nikdy nedovolili opět číst Tiznakovu knihu, mohl prozkoumávat podzemní město. Nebo jak tomu říkal on – muzeum. Objevil mnoho věcí, jejichž smysl pochopil, ačkoli mnohé z nich

nebyly k ničemu, protože nevěděl, jak se pohánějí. Ale objevil i zařízení, které se tak nerozvinulo a příliš se nelišilo od těch, která znal ze své doby. Odebral proužky tkáně své kůže a kůže několika otrokyň. Položil je do testovacího zařízení. Tkáň otrokyň v porovnání s jeho měla jasně červenou barvu. Nemohl se s nimi rozmnožovat.

Tady má důkaz. Odstrčil přístroj s pocitem zklamání. Nicméně někde v nitru ho zašimralo radostné vzrušení.

Nedbal na nejasný hřejivý pocit. Musí jít. Kdyby dovolil, aby to přerostlo do něčeho silného, mohly by ho trápit výčitky svědomí.

„Ale proč bych se měl cítit vinen?“ řekl si. Nemohl pomoci tomu, aby se stal zakladatelem nového lidského rodu. Ani to nebylo životně důležité, aby Země opět poznala lidstvo. Lidé Zemi téměř zničili. Létaující kapičky názorně ukázaly vyhubení homo sapiens, ale ostatní rozumné bytosti nechaly žít. Ne, že by

měly nižší potenciál zla než lidé, ale neudělaly Zemi nic špatného (jako kdysi člověk), a tak zůstaly ušetřeny.

Proč by měl znovu plodit to zhoubné a destruktivní plemeno?

K tomu nebyl vůbec žádný důvod. Ale přesto cítil výčitky svědomí, protože toho nebyl schopen.

Také pociťoval vinu, protože dával přednost Awině před Thebi i před kýmkoli Thebina druhu.

To vysvětlovalo, proč si stále Thebi držel jako osobní služebnici a potom k ní připojil ještě jednu lidskou otrokyni. Stále jejich rod nazýval lidmi, protože se jim svým způsobem blížili. Nová dívka měla zlatavou pleť, zelené oči a jmenovala se Phanus. I ona měla pleš, ale brada jí vyčnívala méně a obličej měla velmi působný.

Když se Phanus dostavila do jeho kanceláře, neřekla Awina ani slovo. Vrhla na Odyssea nedůvěřivý pohled, který mu mnohé napověděl a vyvolal v něm pocit viny. Aby to vykompenzoval, svěřil obě ženy Awininu přímému dohledu. Mohl tušit, že jim tím promění život ne-li rovnou v peklo, tak alespoň občas v neobyčejně nepříjemnou službu. Ale měl příliš mnoho práce s letectvem, aby si takových věcí všímal.

Konečně přišla doba, kdy dokončil první říditelnou vzducholoď. Velké stříbřité plavidlo mělo dvanáct výkonných motorů v šesti kabinách a mohlo přepravovat mnoho mužů nebo bomb nebo přiměřený náklad obojího. Mezitím se na Odysseovy opákané žádosti urovnal spor mezi námořnictvem a armádou. Obě složky tvrdily, že letectvo i s posádkami by mohlo spadat pod jejich jurisdikci. Výsledkem bylo, že Odysseovi brzdili přísun materiálu, lidí a omezovali rozhodnutí. Nakonec se rozzuřený přihnal do kanceláře velkého vezíra a požadoval, aby se vytvořilo samostatné odvětví. Přímo na místě. Jinak nastane takové zdržení, že bude mít nepřítel čas, aby podnikl další útok. A tentokrát by to mohla být invaze v plné šíři, ne jenom nějaký vpád.

Shegnif souhlasil a udělal Odyssea admirálem letecké flotily, i když ne jeho vrchním velitelem. Tuto funkci přidělil svému synovci Graushpazovi. Odysseus ho nenáviděl, ale nemohl proti němu nic dělat. V té době Odysseus nařídil přezkoumat ceny

dodávek, které dostávali, a nízkou kvalitu většiny zboží. Výsledky šetření přímo bily do očí. Shegnif se pokusil zatajit závěry Odysseových vyšetřovatelů, ale Odysseus podal zprávu přímo panovníkovi Zhigbruwzhovi.

Graushpaz prodával vzdušným silám nekvalitní zboží.

Kromě toho si jeden lidský důstojník dodal odvahy a přišel Odysseovi sdělit, že se lidé sloužící v letectvu chystají vzbouřit, protože dostávají zkaženou stravu. Potraviny pro letectvo dodával Graushpaz.

Shegnif úpěnlivě orodoval za synovce. Odysseus jeho prosbu přijal s podmínkou, že se už nebude vyskytovat šmelinářství ani odklady v práci.

Shegnif souhlasil, ale trval na tom, že se Graushpaz udrží jako velitel letectva. Jinak by jeho synovec musel spáchat sebevraždu a on, Shegnif, by byl zneuctěn.

„Každý přece ví, že je vinen!“ rozčiloval se Odysseus. „Tím na něm neleží hanba?“

„Všichni to vědí, to je pravda,“ souhlasil Shegnif, „ale dokud není veřejně zostuzen, nemusí se sám zabít.“

„Už nebudu ani chvíli snášet jeho nepoctivé machinace,“ prohlásil Odysseus, „a nepřeji si, aby s námi letěl, až vyrazíme proti Dhulhulikhům!“

„Musí se zúčastnit,“ nařídil Shegnif. „Je to jediný způsob, jak se může ospravedlnit. Musí ve válce vykonat něco významného, aby odčinil, že ho přistihli při nečestných obchodech.“

Odysseus tenhle spor vzdal. Později se nad tím zahořkle usmíval. Prohřeškem je, že se nechal chytit. Sloní lidé se příliš neodlišují od lidstva. Přestal se ale usmívat, když Shegnif neustále uplatňoval taktiku přetěžování říditelných vzducholodí neshgaiskými důstojníky. Navzdory velmi dobré pověsti u panovníka a nejvyššího kněze mu velký vezír zcela nedůvěřoval. Jeho postoj byl pochopitelný z pohledu vzpoury, která se udala v jednom pohraničním městě před deseti dny. Vroomawští vojáci odmítli poslechnout rozkaz, aby bydleli v barácích otroků. Ubytování společně s otroky patrně pociťovali jako zostuzení. Když Neshgaiové prisunuli další jednotky, aby se s nimi vypořádali, nové oddíly se k nim přidaly. Přivezli neshgaiské vojáky a do-

šlo k bitvě. Otroci toho využili a povraždili některé své neshgaické pány. Nakonec Neshgaiové povolali těžké ozbrojené síly a vzpouru rozdrtili.

Zprávy o tom se rozšířily po celé lidské populaci. V hlavním městě vzniklo takové napětí a Neshgaiové učinili tolik opatření, že se Odysseovo dílo vážně zpozdilo.

Pro Odyssea se situace uvolnila poté, co armáda asi tří set netopýřích mužů podnikla nálet na letiště. Tentokrát nepřítele odhalili průzkumníci, které Odysseus rozmístil na okraji Stromu. Nastala vhodná příležitost poslat na nebe pět říditelných vzducholodí s lučištníky, obsluhou balist, (strojů na vrhání střel) a se sokoly. Draví ptáci dostali první příležitost ochutnat krev a vojenské letectvo se dozvědělo, jak velmi dobře jsou vycvičení a jaká jim byla vštípena kázeň. Utrpěli nějaké škody, ale všechny vzducholodě se vrátily. Netopýří muži utrpěli těžké ztráty a odletěli.

Odysseova vážnost stoupla ještě výše. Avšak hlavním výsledkem náletu bylo, že si lidé uvědomili, že musí prozatím bojovat po boku Neshgaiů, ne proti nim. Netopýří lidé shazovali poselství, ve kterém zřetelně vyjádřili, že zamýšlejí zlikvidovat Neshgaie i jejich lidské spojení.

Za chladného rozbřesku, jasné oblohy a vánku o rychlosti asi šest mil v hodině vzlétla do vzduchu první říditelná vzducholod'. Vlajková loď Veezhgwaph (Modrý přízrak) se stříbřitým pláštěm měřila čtyři sta třicet stop a v průměru měla šedesát stop. Na přídi nechali modře namalovat ohyzdného démona. Řídící kabina byla zavěšena pod přední částí a na každé straně visely tři motorové gondoly. Dutý vnitřek vzducholodi obsahoval kostru z velmi lehkých rostlinných slupek slepených dohromady, kýl, hlavní rampu, úzký můstek, skladovací buňky a deset obrovských vzduchových vaků. Na vrcholku

nesla čtyři kokpity s lučištníky, obsluhou katapultů, raketometčíky a cvičiteli sokolů. V bublinách na každé straně podél středové čáry seděla obsluha u katapultů a raket. Další otvory umožňovaly vystřelovat šípy, svrhávat pumy a vypouštět dravé ptáky. Zadní část konstrukce skrývala několik kokpitů a podél dna vzducholodi se nacházely otvory, za nimiž se vyskytovalo

větší množství vrhačů střel a sokolníků.

Také zde byly poklopy pro bomby, pro spouštění kotev a pro hákovací kotvice.

Odyseus stál za kormidelníkem na můstku spodní paluby řídicí kabiny. V gondole také pracovali radisté, navigátoři, důstojníci zodpovědní za přenos rozkazů z různých částí lodi a několik lučištníků. Odyseus si hořce pomyslel, že kdyby tu nestálo tolik Neshgaiů, měli by na můstku místa dostatek.

Prošel zástupem do zadní části kabiny a podíval se ven. Ostatní lodě za nimi měly zpoždění, ale rychle zaujímalý svá postavení. Poslední vzducholod' se jevila jen jako třpytivá hvězdička na obloze, ale během hodiny je dohoní a dál budou pokračovat ve formaci.

Krása velkých lodí ve vzduchu a pomyšlení, že to je jeho výtvor, naplnila Odyseovi hrud'. Byl na ně velmi pyšný, i když věděl, že jsou zranitelnější, než si původně představoval. Netopýří lidé mohli vyletět nad vzducholodě a svrhnout na ně bomby. Ale nebudou toho schopni, dokud nesestoupí do nižší výšky. Lodě v tuto chvíli stoupaly a budou stoupat do té doby, dokud nedosáhnou výšky třinácti tisíc stop, kde je vzduch příliš řídký, aby zde mohli netopýří muži létat. Nedokážou se dostat do blízkosti říditelných vzducholodí, dokud lodě nad cílem nesestoupí.

Místem jejich výpravy je přibližně střed Stromu, jestliže se dá věřit informacím, které získali. Bolest je velký ničitel lží a uvěznění netopýří muži z prvního a druhého vpádu se podrobili takovému mučení, jaké jejich křehká těla mohla snést. Dva se nepoddali a zemřeli. Ale ostatní nakonec přísahali, že to, co tvrdí, je pravda. Jejich výpovědi se shodovaly, ale stále to neznamená, že jsou pravdivé.

Netopýří muže, kteří mohli ještě mluvit, vzali s sebou, aby identifikovali stromové značky a posléze město – základnu.

Pod nimi se až k horizontu klenula změť Stromu, síť šedivých větví, tu a tam se odrážely sluneční paprsky od vodních kanálů na větvích a svěží barvy stromů a křovin vyrůstajících na Stromě. Jednou se z husté zelené džungle vznesl světle růžový mrak. Bylo to velké hejno ptáků, které opustilo svět popínavých

rostlin rozprostírajících se mezi dvěma mohutnými větvemi. Růžové mračno minulo několik kmenů, ponořilo se dolů a skrylo se v jiné spleti popínavých rostlin.

Odyseus se otočil právě včas, aby viděl, jak Awina slézá po žebříku z horní paluby gondoly. Když odpočívá, je krásná jako spící siamská kočka. Ale když se pohybuje, je tak půvabná, jak by asi byl půvabný větřík, kdyby ho bylo možno zahlédnout. Teď, když s nimi Thebi a Phanus neletí, jedině ona obstarává Pánovy potřeby, je veselá a spokojeně přede štěstím. Uvažoval o tom, že jí nařídí, aby zůstala na zemi, ale rozmyslel si to. Ona ví, že když to dobře dopadne, jsou jejich šance na návrat dvacet ku osmdesáti. Zranilo by ji, kdyby chtěl, aby zůstala dole. A bylo by docela dobře možné, že by o tom přemítala a propukla v zuřivý hněv, který by si vylila na obou ženách, protože by je vinila, že ji nevezal s sebou.

Nosila ochranné brýle, které nechal Odyseus vyrobit jako součást uniformy leteckých sil. Nebudou je potřebovat často, pokud je vůbec využijí, ale líbily se mu. Dodávaly charakteristickou eleganci mužům, kteří se plavili na nebeských lodích, a také vyvolávaly příjemné nostalgické píchnutí u srdce, když je viděl. Připadalo mu, že je na vojenské vzducholodi z první světové války.

Na krku jí visel tenký kožený pásek s jasně modrým symbolem ve tvaru maltéžského kříže. Kolem pasu měla opasek s kameným nožem, který doplňoval její uniformu.

Podívala se na něho, aby se ujistila, že ho nebude v něčem vyrušovat, a pravila: „Můj Pane, tohle je mnohem lepší, než šplhat nahoru a dolů po Stromě a sjíždět na vorech mezi krokodýly a hrošími krysami.“

Usmál se na ni: „To je pravda. Ale nezapomínej, že cestou domů budeme možná muset jít pěšky.“

A považoval bych za štěstí, budeme-li toho vůbec schopni, pomyslel si.

Awina se k němu přiblížila, až se ho dotýkala bokem, a její rameno se dostalo do kontaktu s jeho paží. Špička jejího ocasu sebou škubala sem tam přes jeho lýtka. V kabině bylo příliš hluku a ona se k němu tolik netiskla, aby slyšel nebo cítil, jak

vrní. Ale měl dojem, že přede.

Odtáhl se. Neměl čas na ni myslet. Řídit deset lodí vyžadovalo veškerý jeho čas. Důstojníci a posádky dostali takový výcvik, jaký jim jen mohl v tak krátkém čase poskytnout. Ale nebyli to ostřílení vojáci.

Až dosud se věci vyvíjely celkem hladce. V této nadmořské výšce jim vál vítr do zad, a tak prudce zvýšil jejich rychlost na padesát mil v hodině. Znamenalo to, že se nebudou v této výšce moci vrátit. Pohybovali by se zpět, jen když by motory pracovaly na plný výkon. Ale teď, pokud vítr zůstane stálý, dosáhnou svého cíle za osm místo za šestnáct hodin. Motory budou několik hodin odpočívat. Nechají se unášet větrem tak, aby je zanesl k městu Dhulhulikhů asi dvě hodiny před soumrakem. K tomu, co zamýšlí, mu zbude dost času.

Strom pod nimi plynul jako velký šedozelený mrak. Občas se objevilo místo, kde se větve nekřížily, a Odysseus téměř viděl na dno propastné hlubiny. „To je ale kolosální bytost! Svět nikdy podobnou nepoznal. Nikdy během čtyř miliard let své existence. Nikdy, až do doby asi před dvaceti tisíci lety,“ odhadoval Odysseus. „A tady je Strom. Pravděpodobně je hanba nebo spíš tragédie zničit takovou bytost.“

Potom se zarazil: „Kdo Strom zahubí? Jak?“

Občas zahlédl drobounké postavičky s velkými křídly; patřily Dhulhulikhům. Věděli, že vzducholodě kamenného boha a Neshgaiů plují k jejich městu. I kdyby Odysseus žádného nespatrił, předpokládal by, že se kožnatí okřídlení trpaslíci skrývají v listoví a pozorují deset stříbřitých jehliček nad sebou. Ani nemuseli posílat spěšné posly. Už dávno předtím předali Stromu vzkazy impulsními membránami a nervovými kabely.

Byl přesvědčen, že jsou si už velmi dlouhou dobu vědomi toho, že vzducholodě směřují k jejich městu – základně. Mají dost špiónů a nepochybně podplatili otroky, a možná dokonce i některé Neshgaie, aby pro ně vyzvíдали. Prodejnost a zrada jsou zřejmě neodmyslitelně spojeny s inteligentními bytostmi. Lidstvo nemělo výhradní právo na nečestnost.

Awina se k němu opět přivinula a on ztratil myšlenkovou nit.

Odysseovi ubíhaly hodiny snadno, neboť je zcela vyplňovalo

velení flotile. Krajina pod nimi se měnila jen nepatrně. V jednotnosti scenérie existovala jistá rozmanitost, která ale spočívala jen v různých směrech větví, v proměnlivém utváření komplexů popínavých rostlin, nižších či vyšších vrcholcích kmenů a v občasných hejnech růžových, zelených, jasně červených, fialových, oranžových a žlutých ptáků, kteří přelétávali mezi kmeny a nad větvemi Stromu.

Slunce dosáhlo zenitu a Odysseus přikázal snížit rychlost, ale jen do takové míry, aby zůstalo právě dostatečné množství energie, jež udrží vzducholodi ve stejné výšce. V gondole nastalo neobvyklé ticho. Ozývaly se jen tlumené hlasy, jak poddůstojníci hovořili do rádiových přístrojů, šouravé kroky velkých nohou Neshgaiů nebo nasávání vzduchu choboty či kručení jejich žaludků a kašlání mužů. Pohyb tuhých slupek, kterými byla kabina připevněna k nosné konstrukci, způsoboval nepřetržité skřípění.

Slunce klesalo k horizontu a Odysseus nařídil přivést náčelníka zajatých Dhulhuliků. Vyděšený mužík s rukama svázanýma za zády a sešitými křídly se jmenoval Kstuuvh. Něco z ohně, který zakusila jeho kůže při mučení, se mu odráželo ve vzteklém výrazu očí.

„Budeme na dohled města,“ oznámil mu Odysseus. „Ukaž mi ho!“

Kstuuvh zavrčel: „Se svázanýma rukama?“

„Přikývni, když namířím prstem na správné místo,“ žádal Odysseus.

Většina kmenů dosahovala do výše deseti tisíc stop, kde se rozrůstaly v bujnou zeleň. Asi deset mil před nimi se jeden kmen tyčil do výše třinácti tisíc stop. Ten by mohl nést město Dhulhuliků, někde dole na několika větvích a uvnitř kmene i větví samotných. Odtud nebylo vidět nic kromě Stromu samotného. Netopýří lidé se mohli samozřejmě skrývat až do posledního okamžiku.

Odysseus se zeptal: „Označuje ten velký kmen město?“

„Nevím,“ tvrdil Kstuuvh.

Graushpaz mu položil prsty obrovské ruky na vychrtlý krk a

stiskl ho. Kstuuvhův obličej zmodral, oči mu začaly vylézat z dŭlků a jazyk z úst.

Neshgai uvolnil sevření. Dhulhulikh zakašlal a zvracel. Potom řekl: „Nevím.“

Odysseus ho obdivoval, že se opět dokázal vzpírat, i když věděl, jaká muka na sebe uvalí. Oznámil mu: „Jestli to nedostaneme z tebe, máme víc tvých druhů, kteří nejsou tak tvrdošíjní.“ „Mučte mě znovu ohněm,“ vzdorně pravil Kstuuvh.

Odysseus se usmál. Netopýří muž teď už věděl, jak je vodík hořlavý a kolik opatření se učinilo během cesty, aby se zamezilo přístupu jisker a ohně. Chtěl, aby vzducholod' vybuchla.

„Jehla poslouží stejně dobře,“ ujistil mužíka, ale nevěnoval mu žádnou další pozornost kromě toho, že ho nechal odvést na horní palubu. Příliš mnoho netopýřích mužů včetně Kstuuvha popsalo při mučení tenhle strom jako značku u města.

Chrlil rozkazy, podle kterých se vzducholodě sešikují do bombardovací formace, seřazené za sebou jako indiánský zástup. Začali klesat a rádiová zařízení flotily vysílala rozkazy k zaujmutí bitevních pozic lodí. Když dosáhli velkého kmene, sestoupila vlajková loď do deseti tisíc stop. Stále zůstávali z dosahu netopýřích mužů, kteří nemohli dolétnout výš než do devíti tisíc stop. Ale i tam se dostali jen bez jakékoli zátěže.

Modrý přízrak proplul pravým bokem kolem houbovitě se rozvětřujícího vrcholku Stromu. Několik nafialovělých a červených ptáků s velkými křídly a malými těly a pár vydrovitých tvorů s hustou kožešinou upřeně pozorovalo, jak je stříbřitý obr mívá.

Ve vzdálenosti několika mil od koruny kmene udělala vlajková loď po levoboku třistašedesátistupňovou otočku, při níž obletěla kmen ve výši devíti tisíc stop nad povrchem země. Pohybovala se proti větru rychlostí deset mil v hodině. Ačkoliv dole se objevovalo mnoho různých známek života, po netopýřích mužích nebylo ani stopy. Vzhůru k nim v šipkovitém útvaru stoupalo hejno tisíců létajících savců s černými křídly, zelenými těly a žlutými hlavami, potom udělalo obrat po větru a sneslo se o několik mil dále do listoví.

Město bylo velmi dobře ukryté. Pozorovatelé na lodích kromě

obvyklé džungle a vodních kanálů neviděli nic.

Při mučení Dhulhulikhové přiznali, že ve městě žije asi pětatřicet tisíc obyvatel. Přisahali, že se ze Stromu může na obranu města vyhnout šest tisíc pět set bojovníků.

Vlajková loď neustále klesala. Směrem ke Stromu ji unášel vítr, který se opíral o její masivní bok. Přeletěla pět set stop nad větví.

Odysseus zavelel: „Pumometčící, až budete připraveni, palte!“

Vrhl letmý pohled na levou stranu. Vypadalo to, jako by se na ně kmen přímo řítíl, takže musel přemoci touhu vydat povel k otočení lodě. Provedl výpočty, podle nichž by měli peň Stromu minout o sto yardů dříve, než je vítr k němu zanese.

Bombardovací poklopy byly otevřené a vrhači pum, což byli všichni lidé, čekali, až jejich oči zachytí cíl.

Odysseus vyčkával. Graushpaz za ním změnil chování. Žaludek mu kružel, chobot se mu nervózně pohupoval a pak se svými dvěma vlhkými úponky dotkl Odysseova ramene. Odysseovi přeběhl po zádech mráz.

„Bomby svrženy,“ hlásil poddůstojník pumometčίκů. Jakmile břímě opustilo palubu, loď se okamžitě pozdvihla. Odysseus vyhlédl postranním okénkem. Tmavé tečky stále padaly. Některé bomby větev minuly a pokračovaly k větvi ležící o něco níž. Asi deset pum zasáhlo cíl. Vytryskl oheň a velké kusy dřeva létaly mezi ohnivými jazyky a chuchvalci dýmu. V oblastech nejmenších stromů, které vyrůstaly na Stromě, rozeznal něco, co mohlo být považováno za malá těla. Ale nedalo se určit, zda viděli zvířata nebo okřídlené muže.

Dvě vzducholodě za velitelským plavidlem už také svrhly své nálože a ihned po odlehčení poskočily vzhůru. Značné množství bomb zasáhlo stejné místo, takže se ve větvi vytvořily obrovské krátery. Ale silná větev nebyla ani zdaleka tolik oslabena, aby se odlomila. Ale i kdyby nálože větev oderval, nezřítíla by se. Svisle dolů z ní vyrůstalo příliš mnoho odnoží. Bylo pravděpodobné, že by větev zůstala zavěšena na místě i v případě, kdyby se odstranily svislé podpory. Sítě popínavých rostlin, které větve spojovaly s ostatními větvemi a s kmenem, by ji možná udržely. Avšak odstřelené kusy dřeva otevřely cestu říčce, která se

ted' valila ven a přetékala dolů po kmeni na větev asi o tři sta stop níž.

Odysseus si byl vědom toho, že k oddělení větve by bylo zapotřebí veškeré energie zápalných bomb jeho letectva. To ale vlastně neměl v úmyslu. Chtěl jen vypudit skryté Dhulhulikhy. Jakmile bude vědět, kde se skrývají, může na ta místa zaútočit.

Těsně po tom, co poslední, desátá loď shodila pumy, dokončila velká velitelská vzducholod' široký oblet kmene a zaujala postavení, odkud se před ní rozprostřel pohled na místa zásahů. Tentokrát vydal Odysseus rozkaz, aby se plavidlo sneslo pod rozstřílenou větev. Muži v kokpitech na vrcholku vzducholodě hlásili, že na ně padá voda z říčky. Loď podeplula větev a o chvíli později se ozvalo několik

výbuchů, jak bomby zasáhly větev pod nimi. Některé nálože zuřivě hořely, protože obsahovaly zrosolovatělý alkohol, a vypouštěly obrovská oblaka kouře.

Po netopýřích mužích stále ani stopy.

Odysseus nařídil šetřit bombami. Vedl vlajkovou loď ještě jednou dokola. Tentokrát letěli ještě níž, i když se drželi ve větší vzdálenosti od kmene. Rychlost větru zde byla o hodně nižší, a proto mohla vzducholod' manévrovat bezpečněji. Ale i tak vzdálenost mezi dvěma větvemi, kudy Modrý přízrak klouzal, měřila pouze tři sta stop. Nesvrhli žádné bomby. Odysseus nechtěl, aby vzducholod' poskočila vzhůru. Chtěl tak vyloučit možnost, že se zachytí o horní větev.

V těchto místech se vzduch hemžil ptáky. Výbuchy a hučení velkých vzducholodí vyplašily zvířata na míle daleko. Několik ptáků narazilo do lodních vrtulí a jejich krev se rozstříkla po stranách lodi. Ostatní ptáci vráželi do pláště vzducholodě nebo do skleněných oken řídící gondoly.

Odysseus byl příliš zaujat řízením lodi. Nemohl sledovat silně zbrázděný a zvrásněný povrch Stromu, aby našel průlom do města. Ale když se vzducholod' začala obracet v poměrně širokém místě mezi kmeny, uslyšel Awinino prudké vydechnutí.

„Otvor je tamhle!“ vykřikla.

„Nech ji plout rovnoměrně,“ nařídil kormidelníkovi.

Pod větví vpředu se otvírala asi sto stop hluboká oválná díra.

Její temný vnitřek, zastíněný větvemi, vypadal prázdný. Ale Odysseus si byl jist, že v ní musí být namačkáno mnoho netopýřích lidí. Nepřátelé musí počkat, dokud nebudou vědět, že byl vchod odhalen, a pak začnou jednat. Anebo jejich velitel možná rozhodl, že bude lépe zahájit ofenzívu.

Graushpaz vyhrkl:

„Tamhle je další otvor!“

Ukazoval na temný ovál pod větví v kmeni na pravé straně.

Vzducholod' bude proplouvat mezi dvěma doupaty, a to znamená, že ji mohou napadnout ze dvou stran současně.

Odysseus informoval ostatní lodě a pak jim nařídil, aby nenásledovaly vlajkovou loď, ale vystoupily vzhůru a kroužily kolem. Odvážil se přivést svou vzducholod' do místa, kde se netopýří muži mohou dostat nad jeho plavidlo. Teď mají bomby a stačí jediná, aby prorazila díru do tenkého pláště, a druhá vhozená do otvoru, aby změnila Modrý přízrak v hořící a padající vrak.

Opět dal radiovým zařízením signál raketometčíkům rozmístěným v bublinách po stranách plavidla a v kokpitech na vrcholku k palbě. O chvíli později, když vzducholod' klouzala kolem nepřátelských brlohů, vyletěly ze vzducholodi tmavé rakety, ze kterých šlehaly plameny a dým. Několik jich zasáhlo okolí vstupů, ale pět jich vletělo do prvního a tři do druhého otvoru. Každá raketa nesla bojovou hlavici s pěti kilogramy plastické trhaviny, půl kilogramu střelného prachu a rozbušku z kyseliny pikrové.

Z ústí vchodů vyšlehly plameny a vyvalil se černý kouř. Ven vylétávala mrtvá těla a pak loď otvory minula. O něco později z doupěte vyskakovali okřídlení muži, padali dolů, začali mávat křídly a pokoušeli se dohonit vzducholod'. Proud netopýráků byl nepřetržitý.

V témže okamžiku se objevili Dhulhulikhové, kteří vylezli z brlohů, jež předtím nikdo nezpozoroval, a ze spleti popínavých rostlin se také vyhrnuly stovky bojovníků.

Druhá salva raket opět zasáhla nejbližší nory a zahubila zde mnoho nepřátel. Vzducholod' plula nad obřím komplexem popínavých rostlin a shazovala bomby do míst, kde se popínavé

rostliny připojovaly k větvi. Výbuchy rozervalo a uvolnily ukotvení rostlinného komplexu na jedné straně a způsobily, že vegetační změť spadla do svislé polohy. Ze spleti rostlin se zřítilo alespoň tisíc těl, i když většina z nich začala znovu stoupat vzhůru. Byly to ponejvíce ženy a děti.

Awina zatahala Odyssea za ruku a ukazovala směrem dolů na pravou stranu: „Tam,“ vyhrkla, „tam! Pod třetí větví dole! Tam je jedna obrovská díra!“

Odysseus ji těsně předtím, než při průletu vzducholodi zmizela za ohybem stromu, zahlédl také. Nora měla trojúhelníkovitý tvar a vypadalo to, že je bezedná. Z jámy v nekonečných zástupech vycházely řady netopýřích mužů. V každé řadě jich ostrým krokem pochodovalo čtyřicet. Společně seskakovali z okraje díry, spouštěli se dolů, pak zamávali křídly, zastavili svůj pád a stoupali vzhůru. Nepokoušeli se dostihnout vzducholod' jako ostatní, ale letěli vzhůru, jako kdyby mířili k místu vojenského srazu.

Pravděpodobně zamýšleli dosáhnout nejvyšších možných výšek a tam se potom zformovat k útoku.

Odysseus vydal rozkaz uspořádat vzducholodě do bitevní formace v určité vzdálenosti nad nejvyšším doletem Dhulhulikhů. Manévr trval patnáct minut. Lodě musely nabrat výšku a současně se otočit, aby se dostaly k sobě a obrátily se na druhou stranu. Lodstvo s vlajkovou lodí o půl délky v čele vyrazilo proti mračnu netopýřích mužů, kteří létali sem a tam kolem kmene rovnou pod úpatím hříbovitého vrcholku Stromu.

Odysseus měl v plánu zaútočit na město ihned, ale bylo nezbytné vypořádat se nejprve s letci.

Mnoho nepřátel mělo bomby. Netopýří muži odešli do wufeajské vesnice, kde se naučili vyrábět střelný prach. Wufeové neměli podezření, že by se netopýří lidé stali jejich nepřáteli. Odysseus se to dozvěděl u Neshgaiů při prvním mučení Dhulhulikhů.

Pokud mu bylo známo, o raketách okřídlení muži nevěděli nic. Doufal, že to je pravda. Vzducholodě byly vůči raketám velmi zranitelné.

Také se nezdálo pravděpodobné, že by Dhulhulikhové uchová-

vali velké zásoby bomb. Síra jistě nebyla dostupná kdekoli ve Stromě. Musí ji získávat z jižního pobřeží nebo z dalekého severu. Doufal také, že žádné bomby nezůstaly ve vnitřních prostorech Stromu. Kdyby všechny bomby, které mají k dispozici, nesli obránci, potom by je mohli zničit zároveň s jejich nosiči. Momentálně se síly Dhulhulikhů zdály nevyčerpatelné. Části oblohy se jimi černaly. Možná, že výpověď zajatců o šesti tisících pěti stech válečnících souhlasí.

Válečná flotila a okřídlení muži letěli proti sobě. Vzducholodě se pohybovaly těsně pod maximální dosažitelnou výškou Dhulhulikhů, ale než se netopýří muži dostali k lodím, plavidla vystoupila vzhůru, nad nepřátele. Na Odysseův rozkaz vyletěly ze spodních otvorů rakety s rozbuškami vybuchujícími při nárazu. Explodovaly mezi houfy netopýřích mužů. Drobounké kamínky šrapnelů zasahovaly okřídlené protivníky.

Vylétávala raketa za raketou, lodě však své zásoby zcela nevyčerpaly, protože jich pár budou potřebovat při přistání, budou-li se schopni vylodit.

Stovky netopýřích mužů byly vyřazeny z činnosti tlakovými vlnami a účinky šrapnelů. Padali dolů, třepotali křídly, naráželi do větví a změtí popínavých rostlin nebo se řítili do temných hlubin nejnižších částí Stromu. Mnoho jich sráželo své spolubojovníky pod sebou, některé omráčili nebo jim zlámali křídla, a ti zase dopadali na další pod nimi.

Vzducholodě propluly plnou rychlostí mezi hordami nepřátel a nechaly je za sebou. Opsaly kruh a opět se vrátily. Netopýří muži zoufale třepotali křídly, aby se s nimi dostali do stejné roviny. Avšak tentokrát si netopýří bojovníci mezi sebou nechali více prostoru, aby snížili účinky raketových výbuchů. Navzdory tomuto opatření opět ztratili několik set válečníků.

Flotila je nechala za sebou, otočila se a přeletěla nad nimi. Teď ušetřili rakety a z otvorů ve dnech lodí svrhli pár bomb nebo je katapultovali z kupolí po stranách lodí. V té době do západu slunce zbývala asi hodina. Nejnižší části Stromu se již ponořily do tmy.

Lodstvo se obrátilo potřetí. Špičky lodí směřovaly k zemi a flotila klouzala v proudu vzduchu dolů. Velitelé Dhulhulikhů

spatřili, že lodě poplují pod nimi. Nepochybně se podívovali, jaké šílenství zasáhlo útočníky, ale Odysseovy jednotky měly v úmyslu toho využít. Stále kroužily v sestupných a pak zase ve vzestupných spirálách, podnikaly jeden spirálový let za druhým, aby se vyhnuly srážce. Celá armáda představovala zdánlivě chaoticky sešikovaný spirálovitý útvar, kde vzducholodě těsně míjejí jedna druhou a pohybují se sem a tam.

Vlajková loď nepřestávala klesat a potom se nedlouho před dosažením prvních obránců zvedla vzhůru. Když se střetla s předními masami nepřátel, byla přibližně na stejné úrovni jako ti, kteří letěli nejvýše. Žádný netopýří muž nebyl schopen dostat se nad vzducholodě.

Ale protože byli ve stejné výši se vzducholodí, uzavřeli se kolem ní jako síť. Mezi okřídlenými muži vybuchovaly rakety a také bomby, které vrhaly katapulty. Vzduch vyplňovaly chomáče dýmu a ženoucí se a padající těla. Za okamžik vypustila velitelská loď část svých sokolů. Ptáci vyletěli z poklopů na každé straně lodě a vrhli se na obličej nejbližších netopýřích mužů.

Čtyři vzducholodě se pohybovaly u vlajkové lodě a všechny vypustily čtvrtinu svých dravých ptáků. Zbývajících pět plavidel nepřestávalo sestupovat. Dhulhulikhové je neobtěžovali, protože výbušniny a sokoli mezi nimi způsobili příliš velkou spoušť.

Pětice vzducholodí, jejichž motory pracovaly naplno, oblétávala kmen krouživým pohybem a do brlohů vystřelila větší množství raket. Nejvíce se soustředily na obrovské doupě a podle série výbuchů se dalo usoudit, že některá raketa musela zasáhnout skladiště bomb. Okraje díry výbuchy rozerval, a když se kouř rozptýlil, ukázal se v boku kmene prorazený otvor.

Odysseus se usmíval, ale úsměv mu záhy ztuhl na rtech. Z páte vzducholodí, plující v řadě jako poslední, vyšlehly plameny!

Náhle začala padat. Hořícím pláštěm prosvítala kostra lodě. Těla posádky vypadávala z gondoly i z poklopů, jak muži radši vyskakovali, než aby uhořeli.

Vrak rozpalený od hořícího vodíku doběhla spadl na větev sto yardů pod doupětem, roztříštil se o ni a začal prudce hořet. Stromy a rostlinstvo, které na větvi rostly, začaly hořet a oheň

se rozšiřoval podél větve. Dýmem se hrnuly stovky vypuzených netopýřích žen a dětí z díry, kterou předtím neviděli. Mnoho jich padalo do hlubin, snad proto, že je zdolal kouř.

Při pohledu na masakr Graushpaz pod svou šedou kůží zmodral. Ale byl to on, kdo první upozoroval díru nad větví. Všechny ostatní otvory ležely pod ní. To zmařilo Odysseovy plány na přistání jednotek. Potřeboval místo přímo před doupětem, kam by mohl se vzducholodí sestoupit a přichytit plavidlo k větvi, aby vylodil vojáky.

Avšak nejprve se musel vyčistit vzduch.

Vyslal rádiem rozkazy a čtyři zbylé vzducholodě přerušily akci a začaly se rychle obracet. Druhá skupina s pěti loděmi také změnila postavení a zanedlouho se k sobě obě poloviny letectva přibližovaly. Odysseus si několik vteřin ověřoval, zda mají správný směr, aby manévr neskončil srážkou, a potom se soustředil na obranu. Jeho letka se pohybovala stále ve stejné rovině s nejvýše letícími skupinami netopýřích mužů, kteří ve svých řadách odhodlaně obnovili pořádek, aby vytvořili formace, jež nyní hromadně útočily. Dravé ptáky netopýří lidé za cenu těžkých ztrát buď pobili, nebo odehnali.

Ted' Odysseova armáda vypustila druhou čtvrtinu sokolů. Dravci rozehnali přední řady nepřátel a způsobili v nich chaos. I tak se ke vzducholodím dostalo velké množství netopýřích mužů. Přivítali je palbou šípů, protože bylo nebezpečné, aby pumy vybuchovaly příliš blízko lodí. To bohužel netopýří muže nezastavilo, zapalovali rozbušky malých bomb a házeli je vysokými oblouky na plášť vlajkové lodi, kde výbuchy prorazily velké otvory. Žádná bomba se naštěstí nedostala dovnitř k velkým plynovým buňkám a únik vodíku byl tak nepatrný, že se plyn neobjevil v účinném dosahu bomb.

Vzducholodě obou skupin se dostatečně semkly jedna k druhé, aby se jistily křížovou palbou šípů a střel z kuší. Nepřátelští bojovníci padali do hlubin probodeni šípem a mnoho jich ani nestačilo vrhnout pumy. Odysseus spatřil v rukách jednoho Dhulhulikha vybuchnout bombu, protože byl právě zasažen střelou ze samostřelu. Výbuch ho odhodil stranou a dva další strhl do vývrtkovitého pádu.

Odysseus vydal povel, aby vystoupili výše a zvýšili rychlost. Netopýří muži zůstali dole a za nimi.

„Neshi!“ ozval se Graushpaz a zatroubil. Odysseus se otočil a spatřil hořící loď z druhé skupiny. Nějaký netopýří muž se dostal dovnitř s bombou, která buď zapálila unikající vodík, nebo odstřelila nekrytou plynovou buňku.

Vzducholod' klesala pomalu a majestátně. Právě když dospěla ke Stromu, rozlomila se v polovině. Šlehalý z ní bílé a rudé plameny, které provázela oblaka černého kouře. Muži z ní vyskakovali, někteří v plamenech. A kolem ní padalo mnoho, mnoho zčernalých těl okřídlených mužů. Loď se stala cílem obzvláště silné koncentrace Dhulhuliků. Právě soustředění nepřátelských sil umožnilo, aby ji netopýří muži svými bombami zasáhli. Ale protože jich létalo kolem tolik, umírali teď po stovkách zachycování porvyv žáru, který jim uškvařil kůži nebo spálil plíce.

Ti, kteří se nacházeli v určité vzdálenosti pod vzducholodí, se horečně vrhali střemhlavým letem pryč, aby unikli z dosahu padajícího vraku. Většině se to podařilo, ale vzdušný prostor byl tak přeplněný, že se někteří nemohli dostat za svými šťastnějšími druhy. Zmizeli v plamenech a padali společně se vzducholodí, ačkoliv byli možná spáleni na popel dřív, než ohněm ničená nosná konstrukce přistála napříč na větvi.

Vegetace vyrůstající na větvi prudce vzplála. Ale Strom sám nemohl hořet, i když jeho povrch mohl být ohněm poškozen.

Odysseus znovu shromáždil flotilu a dal příkaz k seřazení, aby se mohli spustit dolů k velké díře přímo nad větví. Dhulhulikové ve zmatku kroužili kolem jako komáři nad mrtvolou. Už se nezdálo, že jich je tolik. Ztratili čtvrtinu svých vojenských sil. Ale stále jich

zůstávalo kolem čtyř tisíc osmi set. Děsivé množství postavené proti osmi vzducholodím.

Opět vzducholodi vystoupily nad Dhulhuliky, přesně nad jejich dolet. Nestříleli šípy ani nevrhali bomby nebo rakety, ale vypouštěli oblaka kouře, který okřídlené muže zahaloval. Pak z lodí svrhli několik bomb z otvorů na zádi, protože doufali, že výbuchy uprostřed oslepujícího dýmu vyvolají mezi Dhulhuli-

khy paniku.

Vzducholodě se opět obrátily, slétly níž a opět vypouštěly hustý kouř. Muži v kokpitech na vrcholku a v kopulích na stranách hlásili, že se z dýmu blíží velké množství netopýřích mužů a žene se proti lodi. Pár jich narazilo tak tvrdě, že pronikli pláštěm, ale ti upadli do bezvědomí nebo se zmrzačili. Posádka se jich zmocnila, prořízla jim hrdla a vyhodila je poklopy ven.

Když lodě opustily druhou, nejnižší letovou hladinu, opět se otočily. Tentokrát zůstaly ve stejné výši jen čtyři vzducholodě, aby vypustily nový oblak kouře, ale vlajková loď a tři další sestoupily pod mrak, který pomalu unášel proud vzduchu. Slunce konečně zapadalo. Během šedesáti vteřin bude za obzorem.

Několik mil jižně od města se Modrý přízrak ponořil do husté spleti kmenů a větví asi tisíc stop pod úrovní, na níž se město rozkládalo. Vládlo zde takové šero, že Odysseus nechal rozsvítit světlomety vzducholodí. Nedomníval se, že by ho netopýří lidé mohli spatřit dříve, než pro ně bude příliš pozdě, protože je zaměstnávala oblaka kouře a ostatní plavidla. A navíc jim tma a dým zabraňovaly v rozhledu. Někteří by mohli světla zahlédnout, ale Odysseus doufal, že v době, kdy si uvědomí, co záblesky znamenají, bude příliš pozdě, aby něco podnikli.

Stál za kormidelníkem a upřeně se díval do bílého kužele vytvořeného reflektory. Všude kolem nich se táhly větve široké tisíc stop a několikamílové kmeny Stromu. Vzducholod' se prodírala vpřed, aniž by stále klesala a stoupala, jak to dělávala při turbulencích vzduchu v oblastech s různými teplotami. Řítila se svislou šachtou, jediným místem, kde nebyl Strom. Komín byl tak široký, že vzducholod' mohla manévrovat kterýmkoli směrem ke svému cíli, rozsáhlému vchodu přesně nad větví.

Když loď zamířila vzhůru a nechávala pod sebou změt' větví, osvětlila spoustu okřídlených lidí letících do díry. Většinou to byly netopýří ženy a děti, které uprchli, když v doupatech vybuchovaly rakety. Nebo to mohly být ty, které žily ve zmeti popínavých rostlin, ale usoudily, že je příliš nebezpečné tam dnes v noci zůstat. Pod pláštěm tmy se stěhovaly do díry a odtud do sálů v kmeni a různých větvích.

Když je zasáhlo světlo, některé pokračovaly v letu do nory, ale

většina letěla pryč do tmy.

Odysseus jim nevěnoval pozornost, i když nařídil, aby obsluha raket a lučištníci dávali dobrý pozor na válečníky s bombami. Odysseova pozornost se soustředila na to, aby svým citlivým řízením dostal vzducholod' do místa přesně před dírou, která byla nad větví.

Byl to odvážný tah, či spíše (jak tvrdili někteří Neshagaiové) „hloupý a sebevražedný“.

Modrý přízrak plul pomalu a opatrně vpřed. A potom, zatímco se jeho před' stále přibližovala ke kmeni přímo nad díru, z palebného postu v přední části lodě vyletěla jako blesk raketa a její kuželovitá špička z umělé hmoty se zarazila do kmene. Lana, které bylo ke střele připevněno, se napínalo, jak vzducholod' začala couvat. Z otvorů ve dně vystřelila posádka další rakety, ke každé pevně přivázali kabel. Odysseus provazy podrobil několika zkouškám v simulovaných podmínkách, jež napodobovaly tuto situaci, ale stále si nebyl zcela jist, zda lana vydrží.

Shodili hákovací kotvice a zachytili je do vrás a záhybů šedé kůry. Spustili lana a muži a kočkovití sjeli po provazech dolů a zajistili jejich konce ostrými kolíky, zaraženými do kůry.

Další muži a několik Neshgaiů následovalo po lanech první sled. Odlehčení váhy při výsadku bojovníků způsobilo, že vzducholod' stoupala a vyvinula na lana velký tah. Kabely ale držely pevně. Mužstvo postavilo rumpál, připevnilo ho ke kůře a přitahovalo plavidlo dolů.

Odysseus vystoupil z gondoly na kůru. Ostatní se hrnuli za ním. V témže okamžiku sokolníci v lodi vypustili ptáky. Někteří vzlétli vzhůru do dýmu, který řídl. I když teď sokoli neviděli příliš dobře, rychle objevili nepřátele, na které byli vycvičeni útočit drápy a zobáky. Ostatní dravci vletěli do doupěte, kde očividně cítili okřídlené lidi.

Zbýlé tři vzducholodě proletěly kolem nich. Okamžitě vypustily sokoly a chystaly se zakotvit na větvích v sousedství. Měly těžší úkol než posádka Modrého přízraku. Musí slézt po kmeni dolů a vstoupit do děr pod větví, které objevili. To zabere trochu času a oni budou vystaveni útokům nepřátel, zatímco polezou po straně kmene. Ale Odysseus spoléhal na tmu, sokoly a

ostatní vzducholodě, že udrží okřídlené muže ve vzduchu a pořádně je tam zaměstnají. Kromě toho ty čtyři lodě vychrlí nový kouřový oblak.

Až na několik mrtvých těl žen a dětí byl vchod prázdný. Odysseus si nasadil koženou přilbu s dřevěnou výplní, na které měl zdroj světla. Sice neskýtal mnoho osvětlení díky slabým biologickým bateriím, ale bylo to lepší než nic. Jako skupina dosáhla dostatečné viditelnosti.

Odysseus se postavil do čela zástupu, ale Graushpaz se dotkl jeho ramene. Když se otočil, Neshgai mu řekl: „Dožaduji se svého práva, abych mohl vykoupit svou čest.“

Odysseus ustoupil stranou, protože to očekával, a potají se z toho radoval. Graushpaz poté promluvil k dvaceti neshgaiským důstojníkům. Pronesl krátkou a jednoduchou řeč.

„Sám na sebe jsem uvalil hanbu, a tak jsem zostudil i vás, své kolegy důstojníky a své podřízené. Vy to víte. Nepožaduje se na vás, abyste se vykoupili. Nikdo vám nebude vyčítat, jestliže mě nebudete následovat do hnízda Dhulhulikhů. Je pravděpodobné, že všichni zemřeme, protože jsme v předních řadách a budeme bojovat v úzkých jeskyních, které netopýří lidé znají velice dobře. Ale lidé naší rasy uslyší, co dnes vykonáme. A bude to vědět Nesh. A jestliže se osvědčíme, jak bychom měli, po své smrti nalezneme domov na Jeho klech.“

Důstojníci zatroubili a potom se seřadili za Graushpaze. Měli oštěpy, kyje a kamenné sekery a v opascích kamenné nože. Každý nesl na levé paži dřevěný, kůží pokrytý štít, dostatečně silný, aby odolal každému ostřelování ze zbraní maličkých Dhulhulikhů.

„Ustupte na chvíli,“ nařídil Odysseus, „vystřelíme tam asi deset raket. Potom můžete vstoupit dovnitř.“

Nato vystoupili lidé, nosiči raketometů zaklekli a jejich druzi odpálili roznětky raket. Ze střel vyšlehly plameny, ozval se sykot kouře a rakety vletěly do velké díry. Některé se musely dostat za ohyb zdi, protože se jejich výbuchy ozývaly tlumeně. Odysseus doufal, že zasáhly Dhulhulikhys skryté v záloze poblíž rohů. A podle křiku se dalo soudit, že tomu tak opravdu bylo.

Obrovitý vůdce Neshgaiů vztyčil svou velmi těžkou kamennou

sekeru, pronikavě zatroubil a zařval: „Za Neshe, za panovníka a za Shegnifa!“

Vyběhl rychle z lodi a za ním dvacet obrů. Odysseus napočítal do deseti a vydal svým mužům příkaz, aby ho následovali. Za ním se držela Awina a pak Wufeové, Wagarondité a Alkunquibové. Po nich přicházeli vroomawští vojáci. Do brlohu nešli jedině vrhači bomb a raketometčící z kokpitů a postranních kopolí. Všichni členové Odysseovy skupiny na sobě měli pancíře s prošívanou látkou a na obličejích ochranné masky. Dhulhulikhové byli sice čtyřicetilibroví trpaslíci, ale jejich maličké šípy obsahovaly smrtelný jed. Jedno píchnutí a téměř šestisetlibrový Neshgai by zemřel během deseti vteřin a stopadesátilibrový člověk za dvě vteřiny.

„Za mnou!“ vykřikl Odysseus a vešel rychle do dutiny. Ze začátku byla tma, ale za druhým ohybem v tunelu, který byl dostatečně široký pro dva muže vedle sebe, dospěl do prvního sálu. Síně osvětlovaly studeným světlem stovky trsů nějakých rostlin. Světlo dopadalo na zkrvavené a roztrhané kusy netopýřích žen, dětí a starců. Leželo zde i několik těl, jejichž hlavy roztříštily kamenné sekery nebo kyje Neshgaiů.

Potom vstoupili do velké síně, jež se skládala z dvacet stop široké ulice se čtyřmi patry otevřených komor na každé straně. Komnaty zcela jasně obývaly rodiny. Osvětlení skýtal stále stejný porost, který se v podobě popínavých rostlin rozkládal všude. Na ulici leželo větší množství mrtvých a roztrhaných netopýřích žen a dětí. Z otevřených obydlí nahoře vykukovaly vyděšené obličeje.

Až dosud fakta svědčila o tom, že se veškeré dospělé mužské obyvatelstvo vyrojilo ven, aby zaútočilo na vetřelce.

Odysseus se rychle rozhodl, že rozdělí své vojenské síly na dvě poloviny a jednu skupinu nechá u prvního ohybu ve stěně. Kdyby se netopýří muži pokusili vrátit, budou zákrut držet do té doby, než posel přivolá posily. Všechny rakety až na tři zanechali u obranného oddílu.

Kdyby neměli informace od dhulhulikhských vězňů, byli by ztraceni. Chodba za chodbou, z nichž mnohé byly stejně široké a vysoké jako ta, po níž se ubírali, tvořily hotové bludiště. Po-

hledem do nich viděl Odysseus další koridory. Kmen a větve, jež se z něho rozbíhaly, se dále větvyly. Nacházely se zde místnosti pro větší počet obyvatel než třicet pět tisíc, které odhadovali vězni.

Procházeli sály, kde viděli zvířata zavřená v ohradách. Jinde za studeného svitu vegetačních lamp vyrůstaly podivné rostliny. Spatřili mnoho obličejíčků netopýřích žen a dětí, které vyhlížely z otevřených dveří. Nežřídko zastavil Odysseus výpravu a vyslal nahoru průzkumníka, aby prohlédl místnosti nad nimi. Nechtěl, aby ho překvapili ze zálohy. Zvědové pokaždé hlásili, že většina bytů je prázdná.

Skupina postupovala dále, až se dostali do sekce, kterou si přál nalézt. Leželo tady asi čtyřicet rozsekaných mrtvol dhulhulikhských mužů. Proti Neshgaiům bojovali statečně, ale marně. Dva sloní lidé byli mrtví a jejich kdysi šedá kůže se zbarvila do tmavočervena. Malí lučištníci vystřelili šípy do kůže obrů pod jejich ochranné masky. Netopýří muži museli stát u nohou Neshgaiů a pálit vzhůru těsně před tím, než jim sekery roztržily lebky.

Dhulhulikhové bránili obrovský sál, hlavní komunikační ústřednu. Ve třech rovinách podél stěn se rozkládaly stovky membrán. A leželo tady kolem padesáti dalších mrtvol netopýřích mužů a tři zabítí Neshgaiové. Podlahu sálu pokrývalo několik palců krve.

Když Graushpaz uviděl Odyssea, zdvihl chobot, pronikavě zafrkal a pravil:

„Bylo to příliš jednoduché. Nedomnívám se, že jsem se ospravedlnil.“

„Ještě chvíli ti to bude trvat,“ konstatoval Odysseus. Rozmístil hlídky před vchodem do velkého sálu a pak se přiblížil k jedné membráně. Natáhl ruku a třikrát na ni rychle poklepal. Blána vibrovala a třikrát zaduněla.

Odysseus využil vědomostí vynucených od netopýřích vězňů. I když byl jeho čas během stavby vzducholodí tak omezený, vzdal se několika hodin spánku, aby se zdokonalil v abecedě impulsů.

Teď vyťukával na membránu: „Tady hovoří kamenný bůh z

města Dhulhulikhů.“

Tvrdili mu, že Strom je entita a Dhulhulikhové jsou její služebníci. A Tiznakova kniha mu oznamovala v podstatě totéž. Ale on tomu stále nemohl uvěřit.

„Poslední z lidí!“ rezonovala membrána jako odpověď.

Může se někde v tomto kolosálním kmeni nalézat nějaký obrovský rostlinný mozek? Nebo snad daleko odtud v jiném kmeni uprostřed srdce samotného Stromu? Nebo stojí před druhou membránou někde v ukrytém sále malý trpaslík, okřídlený muž? Rozhodl se mužiček pokračovat v mýtu o myslícím Stromu?

„Kdo jsi?“ vytřukal Odysseus.

Chvilí bylo ticho. Odysseus se rozhlédl kolem. Uprostřed kupolovitého sálu stály bizarní stínové postavy, Neshgaiové. Jejich kůže při tomto osvětlení získala nachověnamodralou barvu. Awina byla jako obvykle za ním. Bílé části její srsti vypadaly jako modravý led a oči měla tak temné, že mu připadaly jako prázdné díry. Wagarondité a Alkunquibové se podobali napůl kočkám a napůl lupičům surrealistických soch. Čtvercová počítadla se vzpřímenými strunami a korálky, která se zde také nacházela, připomínala bledé podzemní roboty. Netopýří vězni se choulili k sobě v jednom rohu a jejich hnědá kůže, kterou světlo zbarvilo do černa, i obličeje odrážely vědomí jisté smrti.

Odysseus zvedl ruku a dal známem mužům s bombami, aby se k němu přiblížili. V té chvíli se membrána rozechvěla.

„Já jsem Wurutana!“

„Strom?“ klepal Odysseus zpět do membrány.

„Strom!“

Kód označující vykřičník prošel zdánlivě hlasitěji. Tak rostlinná entita, je-li to ona, může cítit emoce. Hrdost – v tomto případě. A proč ne? Není možné, aby rozumné bytosti žily bez emocí. Cit je jak pro moudrost, tak pro inteligenci přirozený a také životně důležitý. Vědeckofantastické povídky s inteligentními mimozemšťany bez emocí jsou založeny na nerealistických předpokladech. Živá forma potřebuje pro přežití citový vzruch stejně, jako ho potřebuje racionální vědomí. Žádný živý tvor se nemůže rozvíjet a dokonce ani existovat s pouhou logikou. Ne,

pokud to není bílkovinový nebo rostlinný počítač, který si neuvědomuje sám sebe.

„Dozvěděl jsem se o tobě před mnoha tisíci roků,“ pulsovala membrána.

Odyseus zajímalo, jak mohla mít tahle entita nějaký přehled o čase. Uvědomuje si každoročně nějakou nepatrnou vnitřní změnu, která odpovídá změně ročního období? Nebo má v sobě umístěny nějaké vnitřní hodiny od genetických odborníků, kteří ji sestavili?

„Ti, kteří museli zemřít, mi o tobě vyprávěli.“ Ti, kteří museli zemřít. Takhle Strom označuje malé formy pohyblivého života, který s ním komunikoval.

„Ti, kteří museli zemřít, mohou přesto zabít,“ vytůkal Odyseus.

Vrátila se mu odpověď, kterou očekával: „Nemohli mě zahubit! Já jsem nesmrtelný! A nepřemožitelný!“

„Jestliže tomu tak je,“ bubnoval Odyseus, „proč ze mne máš strach?“

Delší chvíli bylo ticho. Odyseus doufal, že se rostlinný mozek zachvěl duševním otřesem. Činilo mu zvrhlé potěšení znervóznit tohoto tvora, ačkoli z toho neměl žádný jiný užitek.

Konečně membrána zaduněla: „Nemám z tebe strach, ty, který musíš zemřít!“

„Proč ses pokusil mě zajmout? Co jsem ti udělal, že ke mně chováš nepřátelství?“ vyslal po membráně své otázky Odyseus.

„Chtěl jsem s tebou mluvit. Jsi zvláštní tvor. Anachronismus. Druh, který vyhynul před dvaceti milióny let.“

Ted' bylo na Odyseovi, aby to s ním otřásl. Tak to trvalo dvacet, ne deset miliónů roků. Dvacet miliónů let!

Řekl si, že není důvod být překvapený. Dvacet miliónů let nemá větší význam než deset.

„Jak to víš?“ vytůkal.

„Tak mi to sdělili mí stvořitelé. Uložili do mých paměťových buněk nesmírné množství informací.“

„Byli tvými tvůrci lidé?“ vyzvídal Odyseus.

Membrána se několik vteřin nehýbala a pak z ní zaznělo:

„Ano.“

Tak proto se ho Strom navzdory zapírání bojí. Lidé ho stvořili, a tak ho člověk může i zničit. To musí být jeho logika. Co pravděpodobně neví, je, že tenhle muž je zaostalý divoch ve srovnání se stvořiteli Stromu. Přesto není úplně neschopný. Kdyby mohl získat vhodné kovy, mohl by nakonec vyrobit atomovou bombu. Ani Strom by nemohl vzdorovat tuctu jaderných zařízení, která by dokázal vytvořit.

Ale co když, a zdá se to být pravděpodobné, byla Země obrána o všechny své kovy? Dvacet miliónů let života rozumných bytostí muselo spolýkat všechno – až na stopová množství nebo z ekonomických důvodů netknutá ložiska. Nikde se nevyskytuje ani železo, ani měď. Byl si tím jistý. Před dávnými věky člověk a jeho nástupci všechny kovy ze země vyčerpali a promrhali je. Ať je tomu jakkoli, Strom musí mít ústředí, které může být usmrceno., Potom musí zemřít i tělo. A zdá se pravděpodobné, že Strom umístil Dhulhulikhy tady, aby chránili mozek. Jestliže je mozek v tomto kmeni, potom se k němu lze dostat. Spotřebovalo by to ohromné množství trhaviny, kamenných nástrojů k sekání a štípání a mnoho, mnoho lidí, aby zničili centrálu, ale lze to vykonat. A Strom to musí vědět.

Je také možné, že Strom tady rozmístil Dhulhulikhy jako návnadu. Mozek může být v kmeni stovky mil vzdáleném. Nebo v kmeni hned vedle.

Ze zasnění Odyssea vytrhlo zadunění membrány.

„Není důvod, abychom byli nepřátelé! Můžeš na mně žít s velkým pohodlím a bezpečně. Zaručím ti, že žádný z myslících tvorů, kteří na mně žijí, ti nebude škodit. Samozřejmě neinteligentní bytosti neovládám o nic víc, než rozumné bytosti ovládají blechy na svém těle. Kromě toho pro ty, kteří musejí zemřít, neexistuje něco takového jako stoprocentní jistota. Nicméně život, který jim mohu nabídnout já, je daleko lepší než život, který by žili beze mne.“

„To může být pravda,“ odpověděl Odysseus. „Ale lidé, kteří se rozhodnou na tobě žít, si také zvolí primitivní, necivilizovaný a velmi omezený život. Nedozvědí se nic o vědě nebo kultivovaných uměních. Z pokroku neznají nic.“

„Pokrok? Jaký to vlastně má pro kterýkoli rozumný život význam kromě konečného přelidnění, mnohonásobného zničení a otrávení země, vzduchu a vody? Věda nakonec přinesla zneužití vědy, sebevraždu rasy a téměř smrt celé planety; těsně předtím, než se plemeno samo vyhubilo. To se přihodilo přinejmenším tucetkrát. Proč si myslíš, že se lidé nakonec soustředili na biologii na úkor ostatních přírodních věd? Proč se domníváš, že vznikla stromová města? Lidstvo si uvědomilo, že se musí stát součástí Přírody. A to se stalo. Na chvíli. Potom nadutost, hloupost, chtivost lidí, nebo jakkoli to nazveš, nad nimi opět zvítězila. Ale člověka vyhubili Andromedané, protože se domnívali, že lidstvo pro ně představuje velice vážnou hrozbu.

Tak Zemi zdědily jiné rozumné bytosti. Bytosti, které lidstvo stvořilo ze své vůle z nižších tvorů. A ony začaly opakovat lidské chyby a zločiny. Byly pouze ve své schopnosti způsobit škodu omezeny, protože lidstvo vyčerpalo zásoby většiny minerálů na Zemi.

Já jsem jediný tvor, který stojí mezi inteligentními bytostmi, těmi, jež musí zemřít, a jež jsou také, jak jsi věrně vylíčil, těmi, kteří musí zabíjet, a smrtí života na této planetě. Jsem Strom, Wurutana. Ne Ničitel, jak mě nazývají Neshgaiové a Wufeové, ale Zachránce. Beze mne by tady nebyl žádný život. Udržuji rozumné bytosti na jejich místech a tím, že to dělám, jim přináším užitek a také prospívám veškerému zbývajícimu životu.

To je důvod, proč Neshgaiové a ty, pokud se nevzdáte, musíte zemřít. Opět byste Zemi zničili, kdybyste mohli. Samozřejmě byste to neučinili úmyslně. Ale udělali byste to.

Lidé žili v stromových městech, která se stala jejich příručními knihovnami a počítači. Velké rostliny obsahovaly buňky k uchovávání informací, jichž obyvatelé používali podle svých potřeb. Ale potom, možná vyprojektováním nebo náhodným vývojem, se počítačové rostliny staly inteligentními entitami, které si uvědomují samy sebe. Ze služebníků vznikli páni. Z rostlin bozi.“

Odysseus nemohl popřít, že většina toho, co Strom řekl, je pravda. Ale nevěřil, že je nevyhnutelné, aby se každá forma rozumného života stala současně ničitelem života. Intelligence

musí být něčím víc než pouhým prostředkem pro podporu zájmů chtivosti.

Vyťukal: „Odvolej své služebníky Dhulhulikhy a pohovoříme si o našich úmyslech. Možná, že dospějeme k mírové dohodě. Můžeme žít vedle sebe. Není důvod, abychom mezi sebou válčili.“

„Lidé vždycky ničili!“

Odyseus promluvil na Wulku: „Vlož tyhle bomby k té membráně. Pustíme se do toho tady.“

Naskládali bomby proti velké desce blány a o ně opřeli krycí desky. Zapálili několik rozbušek a celá výprava ustoupila z velké místnosti do vedlejší. Když dozněla ozvěna výbuchu v celém prostoru a rozplynul se dým, vešli do membránového sálu. Membrána byla pryč. Uprostřed plochy, kde stála, vyčnívalo kulaté bělavé vlákno asi tři palce v průměru. To musí být nervový kabel.

„Začněte kopat kolem vlákna,“ přikázal Odyseus. „Podíváme se, vede-li dolů.“

Udělal bezpečnostní opatření a rozestavil několik mužů s raketami před vchodem do sálu. Protože se na odstřelení membrány nedostavila žádná reakce, zdálo se mu pravděpodobné, že se v této síni nevyskytují obranná zařízení, která pracovala v hale Wuggrudů. Možná, že Strom nepovažoval za nezbytné nechat je vyrůst tady, kde měl takovou sílu Dhulhuliků.

Odyseus se zmýlil.

V okamžiku, kdy začali odsekávat středně tvrdé dřevo okolo nervového vlákna, dostavil se protiútok. Strom byl asi omráčen výbuchem a zrovna se vzpamatoval. Snad... kdo ví, co způsobilo zpoždění? Ať to bylo cokoli, Strom se úplně vzchopil. Vodní tříšť z tisíců až dosud neviditelných průduchů ve zdech měla dostatečnou sílu, aby srazila k zemi i obrovité Neshgaie. Odyseus padl, jako by ho zasáhlo několik kyjů rozhoupaných obry. Byl odmrštěn stranou a pak převalován znovu a znovu dokola, aby skončil na hromadě svíjejících se a kopajících těl u vchodu. Nebo u toho, co bylo dveřmi. Průchod teď vyplňovala hustá poloprůhledná blána. Klesla dolů z pevné stěny.

Během minuty jim voda vystoupila ke kolenům. Podařilo se jim

vyprostit se a postavit se, i když museli bojovat, aby se udrželi na nohou. Naštěstí voda kolem nich rychle stoupala, a to zabránilo tryskajícímu proudu, aby jim tloukl do nohou. Přesto stát nebo ležet na podlaze znamenalo, že se brzy utopí.

V tom okamžiku se blána vyboulila a pak na ně padla dovnitř. Muži na druhé straně ji odstřelili bombami a uvolnili vchod.

Odyseus odstrčil těžkou, na dotyk sklovitou vrstvu, která vyrůstala z vody a nyní mu sahala k pasu. Byl unášen kupředu, jak se hmota hnala ze dveří. Zamotal se do další spleti těl, ale muži na druhé straně je jednoho po druhém vytáhli a pomohli jim na nohy.

Awina vypadala jako nemocná mokrá kočka. Podala mu ruku a křičela na něho, aby přehlušila řev stříkající vody: „Východ je uzavřený! Něčím jako plást medu!“

Odyseus došel k východu, který vyplňovala světle žlutá hmota, těžce proudící látka, uvnitř které se spojoval bělavý, polotuhý a pružný materiál ve tvaru otevřených krabiček.

Než se dostal na druhý konec místnosti, z různých směrů do něho několikrát prudce narazila vodní tříšť. Voda ho vrhala kupředu, strhávala zpátky, otáčela dokola a potom mu podtrhla nohy. Proud ho převaloval sem a tam a tam a sem. Vrazil do Awinina mokrého měkkého těla, tok ho strhával, praštil jím do Graushpazových zad a nakonec ho pohřbil pod čtyřmi nebo pěti Wufey.

Podlaha pod ním se chvěla. Dokonce i přes výkřiky, ničivou spoušť a hukot vody unikající ze štěrbin ve stěnách, kterou měli již nad kolena, cítil chvění dna.

A potom se voda vyvalila ze sálu.

Odyseus přelezl do chodby přes kluzkou kašovitou hmotu roztráštěné plástve.

Přestávka byla kratoučká. Voda stříkala ze stěn v chodbě i ze zdí otevřených místností v patrech podél galérie. Ozývalo se ječení okřídlených žen a dětí, jež voda smetla z jejich bytů do koridoru a pak je unášela pryč. Několik jich dopadlo na Odyseovy lidi a strhlo je k zemi.

Raketometčící poztráceli své tarasnice a střely a vrhači bomb ztratili nálože. Nikdo nedokázal udržet své zbraně. Potřebovali

ruce, aby se drápali vpřed, odstrkávali cizí těla a chránili se proti tryskající vodě.

Po několika kotrmelcích se Odysseus dostal na ruce a kolena. Voda mu sahala k nosu, ale zabraňovala vodní tříšti, aby byla v této rovině účinná. Dopředu lezl asi jen padesát yardů, pak se musel postavit. Voda stoupla příliš vysoko, aby mohl lézt po čtyřech. O něco později mu sahala po prsa.

Mezitím se chodby ucpaly spletenými těly Dhulhulikhů, kteří bojovali o přežití, a jejich mrtvolami, které pluly vpřed s obličejí ponořenými ve vodě i obrácenými vzhůru a jejichž křídla byla roztažená.

Zbraně Stromu byly účinné, ale nebyly přesné. Způsobily, že se utopili nepřatelé, ale také utonuli jeho spojenci.

Odysseus doufal, že Strom nespustí žádné další membrány ani plástve. Kdyby to udělal, zničilo by je to. Svě výbušniny ztratili kdesi ve vodě.

Rozhlédl se po Awině. Na chvíli se domníval, že se ztratila nebo utopila. Pak ji uviděl zavěšenou za Graushpazův opasek. Obrovitý Neshgai se brodil vodou, která mu dosahovala k pasu. Ruce měl překřížené přes obličej, aby ho chránily před bičováním tryskající vody. Kymácel se sem a tam, ale nepadl jako někteří jeho druzi. Odysseus spatřil jenom šest dalších Neshgaiů a pouze asi dvacet svých vlastních „lidí“. Vypadalo to, že na nohou se drží ještě deset lidí.

Potom začal plavat. Zastavoval se, aby nenarazil plnou silou do malých netopýřích žen, když se mu připletly do cesty. Za chvíli se jeho pohyb zrychlil, protože se dno mírně svažovalo, a to způsobilo, že voda vytékala ven z velkého vchodu. Minul Graushpaze a Awinu. Zavolal na ni, aby plavala za ním. Pustila se opasku a následovala ho.

Hrůzy ve spleti chodeb skončily o chvíli později. Odysseus se dostal do první úzké zahýbající síně a proud ho unášel kolem rohu do dalšího ohybu. Náhle vodní hladina poklesla a on o několik vteřin později vyplaval ven na větev. Najel na mělčinu jako ryba. Voda se kolem něho stále valila a posunovala ho mírně vpřed, ale mohl se postavit na nohy.

Pomáhaly jim ruce mužů ze vzducholodi, kteří opustili svá sta-

noviště. Křičel na ně, aby se vrátili zpátky na loď, ale nevšimli si ho. Pustili ho a pomáhali dalším, které voda vyplavila.

Postavili Awinu na nohy a ona vrávolala k Odysseovi: „Můj Pane, co uděláme dál?“

Graushpaz se vybrodil ven a postavil se stranou. Během dvou minut vyšlo pět dalších Neshgaiů. Šestý neměl štěstí.

Odysseus se podíval vzhůru do noci. Zbytky rozsáhlého mraku kouře rozháněl vítr.

Na jasném nebi právě vycházel měsíc. Odysseus ho nemohl zahlédnout, protože mu rozhled zatarasil kmen, ale viděl pobledlou oblohu. Daleko nahoře se přes nebeskou čern a hvězdy pohybovalo jehlicovité těleso vzducholodě.

Zakřičel na Bifaka, člověka, jenž velel lodi v době invaze do Stromu: „Kde jsou bojovníci Dhulhulikhů?“

„Mnoho jich zřejmě v dýmu do sebe vzájemně narazilo a zřítilo se k zemi. A mnoho jich dostali draví ptáci a další se srazili v letu, když se pokoušeli před sokoly uprchnout,“ odpověděl Bifak.

To by mohlo vysvětlit velké ztráty netopýřích mužů, ale neobjasňuje to jejich naprosté zmizení. Kam se poděli? A proč zmizeli?

V té době už z velkého doupěte vytékal jen tenký pramínek vody. Světla vzducholodi osvětlovala uvnitř nory nakupená těla a před dírou roztroušené zbytky mrtvol, převážně Dhulhulikhů. Bifak tvrdil, že se zde nacházelo mnohem víc těl, ale ta vyplavil první výron vody nebo je osádka vzducholodě vyvlekla pryč a svrhla z okraje větve.

Odysseus si pomyslel, že uvnitř musely zůstat tisíce mrtvých.

Svolával ty, kteří přežili. Musí se ihned dostat na Modrý přízrak a připravit se k odletu. Už tady nemají co pohledávat. Jednoho dne se vrátí s větší flotilou a větším množstvím válečníků a vojenského materiálu, aby se trhavinami probili do středu kmene k mozku Stromu.

V gondole nařídil důstojníkům zahájit startovací manévr. Obsluze rádia přikázal spojit se s ostatními plavidly a vyjasnit si situaci ve vzduchu.

Při vpádu do kmene byla jedna vzducholod' bombardována,

vzplála a zřítíla se do hlubin. Pravděpodobně je napůl pohřbena v močálech mezi kořeny Stromu. Dvě další lodě, které přistály, se také připravovaly k vyplutí. Ztratily celý výsadek. Posádky utonuly v kmeni nebo je voda vynesla z doupat a zahynuly při pádu do propasti.

Zatímco se mužstvo připravovalo k odříznutí lan poutajících vzducholod' k větvi, Odysseus se díval k doupěti. Bude možné vyrobit rychleschnoucí a dostatečně odolnou látku, aby vzdorovala tryskající vodě, a použít ji ve stěnách sálů uvnitř kmene. Asi nějaký drah epoxidového lepidla. Potom bude rozbíjení postupovat shora i zdola za pomoci kyvadlové dopravy vzducholodí, které budou přivážet tony výbušnin. Možná, že se k přístroji podobnému laseru z podzemního muzea pod chrámem Neshe podaří opatřit pohon. Stane-li se to, bude možné provrtat do dřeva díry a odstřelování trhavinami se hodně urychlí.

Jestliže najde mozek, dostane se k němu. Ale pokud se mozek nenalézá v tomto kmeni, klidně na jeho hledání může zapomenout.

A co takhle celý Strom otrávit? Někaký účinný jed, tisíce tun jedu umístěných ke kořenům, aby do sebe otravnou látku mohutný

systém oběhu vody Stromu načerpal.

Strom věděl, co dělá, když se ho pokusil zajmout a potom zabít. Je člověkem a pro Strom to znamená hrozbu.

„Pane, jsme připraveni k odseknutí lan,“ hlásil důstojník zodpovědný za start.

„Lana odseknout!“ zavelel Odysseus.

Ozvalo se zadrnění a loď se prudce zdvihla. Stoupala rychle k větvi, která rostla pět set stop nad nimi, a pak se začala odklánět, jakmile motory na pravoboku roztočily lopatky a naklonily vzducholod' k horizontále. Plavidlo se pomalu otočilo a vyhnulo se. Čtyři vzducholodě, které celou dobu pluly ve vzduchu, se začaly přesunovat dolů, aby kryly stoupající loď. Jejich světlomety pronikaly tmou, osvětlovaly nekonečné šedočerné vrásky a pukliny kmene a povrch větví pokrytý vegetací.

Odysseus stál za kormidelníkem a přes rameno se díval do noci:

„Zajímalo by mě, kde jsou,“ zamručel.

Awina se zeptala: „Cože?“

„Dhulhulikhové. I kdyby jich přes polovinu zahynulo, stejně by jim zůstalo mohutné vojsko. Mají...“

Vtom přišla odpověď na jeho otázku. Z hříbovitého vrcholku kmene o rozměru hory se spouštěla spousta okřídlených mužů. Klesali po stovkách se složenými křídly a nerozevřeli je, dokud nedosáhli vysoké rychlosti. Nečekaně zaplnili prostor mezi korunou kmene a vzducholoděmi. Svým množstvím připomínali záplavu kobylek.

Čekali, až lodě z větví vyplují a ostatní lodě sestoupí dolů, aby je chránily. Rozhodli se ke konečnému útoku všech sil, aby zničili celé loďstvo.

Až teprve později Odyssea napadlo, že by okřídlení muži nebyli schopni ukrýt se mezi listy hříbovitě tvarovaného vrcholku. Koruna kmene se tyčila do výše třinácti tisíc stop, což bylo o čtyři tisíce stop výše, než kam mohli netopýřáci vylétnout. Ale vysvětlení nemožného bylo jednoduché. Dhulhulikhové na vrcholek kmene vyšplhali. Netopýří muži mávali křídly, aby nadlehčili svá čtyřicetilibrová těla, a ve velkém množství proudili po drsném povrchu kmene vzhůru. Pohybovali se značnou rychlostí. Jejich tempu by se nevyrovnali žádní jiní myslící tvorové a jen velice málo opic.

Odysseus krátce přemýšlel, zda tento nápad vznikl v hlavě velitele Dhulhulikhů nebo vyšel z rostlinného mozku sídlícího v kmeni. Také by ho zajímalo, proč netopýří muži nezaútočili na vzducholodě ukotvené na větvích, když se nacházely v nejzranitelnější poloze a měly tak málo posádky.

Později si uvědomil, že i kdyby se dostali nad Modrý přízrak, nemohli by shazovat bomby. Žádné jim nezůstaly. Dokonce i na začátku nemělo bombu víc netopýřích mužů než jeden z padesáti. Neměli dost času, aby je vyrobili a ve velkém dopravili ze severu. Mnoho jich spotřebovali při prvních útocích a o další přišli, když ti, kteří je nesli, zahynuli v kouřových mracích a při útoku vypuštěných sokolů. Velitel Dhulhulikhů nebo Strom si to uvědomili. Zatímco byl dým ještě značně hustý, skryli své okřídlené muže do obrovské koruny kmene. Vojevůdce netopýřáků si spočítal, že lodě, které jsou příliš vysoko, aby se k nim

dostali, klesnou níž, aby zaštitily tři vzducholodě na větvích. A tip mu vyšel.

Potíže vzducholodí stoupajících vzhůru od větví pramenily z nedostatku mužstva. Většina posádky a vojáků zahynula uvnitř Stromu. A tak, i když muži v kokpitech – v každém seděli tři – a v postranních kopulích bojovali statečně, nepřítel je zdolal. Během několika málo minut všechna tři plavidla pokryly okřídlené postavičky jako hmyz čerstvě vylíhnutý z ohromného vajíčka.

Aby Odysseus dostal loď rychleji nahoru, naklonil motory gondol tak, že jejich vrtule směřovaly vzhůru. Vzducholod' prudce směřovala do takové výšky, kam by již netopýří muži nevyletěli. Ale nepomohlo jim to. Nepřátelé rozervali velké plynové buňky v trupu a loď jednoduše poklesla do výšky přístupné netopýřím mužům.

Čtyři vzducholodě nad nimi, jež měly kompletní posádky a byly ještě vyzbrojeny dostatečným množstvím bomb, raket a šípů, se bránily úspěšněji. Výbušniny smetly několik prvních řad nepřátel a ve stejné době tři plavidla vypustila poslední kouřové clony. Netopýří muži stále přilétali, ale vzducholodě se teď pohybovaly pětaticetímílovou rychlostí v hodině, a když se útočníci dostali k lodím, buď se odrazili od pláště, nebo do něho narazili tak prudce, že jím pronikli na druhou stranu. Ti, kteří prorazili vnější vrstvou, si odtrhli křídla a zlámali křehké kosti. Za pár minut se Dhulhulikhové ztráceli v dalším oblaku ze čtvrté vzducholodě. Propásli možnost dohonit čtyři horní lodě.

Avšak tři spodní plavidla byla zatížena okřídlenými muži. Ti, když pobili obsluhy raket, vrhače pum a lučištníky, hrnuli se průlomem dovnitř lodí. Nějakou dobu nevěděli, co mají uvnitř dělat a kam jít, protože velitelé vzducholodí vypnuli veškeré vnitřní osvětlení, jakmile si uvědomili svou situaci. Loď, podporované tahem motorů nasměřovaným vzhůru, i přes své zatížení pomalu stoupaly.

Dhulhulikhové se potáceli dokola na úzkých můstcích a trámec a občas spadli, ale konečně objevili hlavní rampu a pak zamčená dvířka do řídicí kabiny. Zatímco se někteří netopýří muži snažili na vchod tlouci nástroji, na které náhodou narazili,

ostatní proráželi do stěn gondoly nové díry. Sami se vrhali ze vzducholodě ven, mávali křídly a pokoušeli se dosáhnout gondoly. Ti, kteří vyletěli za kabinou, ji nemohli dohonit, protože se vzducholod' pohybovala příliš rychle. Ti, kteří vyskočili otvorem v přídi, byli schopni se ke gondole přiblížit. Marně však svými kamennými noži tloukli do průhledných oken z umělé hmoty. Když Odysseus nařídil okna zvednout, posádka probodala okřídlené muže a ti odpadávali do tmy.

Dvířka kabiny se se skřípěním zřítily. S jekem proudili netopýří muži po žebříku. Šípy ze samostřílů je probodávaly, někdy i dva za sebou. Potom Graushpaz nařídil lučištníkům, aby ustoupili stranou. Ještě s jedním Neshgaiem začal postupovat po žebříku a jejich kamenné sekery byly nepřátele. Těžkými kameny seker drtili trpaslíky. Za světla svítícího z jeho přilby stoupal Graushpaz neohrabaně po žebříku a vylezl na hlavní rampu. Druhý Neshgai ho následoval.

I na spodní palubě kabiny slyšel Odysseus výkřiky netopýřích mužů a troubení Neshgaiů. A potom na pravé straně vybuchla jedna vzducholod'. Temnotu ozářil oslnivý jas. Plameny se během dvou vteřin ovinuly kolem lodě a vzducholod' začala ihned klesat. Několik členů posádky z ní vyskočilo. Byli to většinou lidé a jeden Neshgai z řídící kabiny. Většinu netopýřích mužů na palubě zachvátily plameny. Nikdo se nikdy nedozví, co se stalo. Možná, že Dhulhulikhové vystřelili raketu, nebo zapálili doutnák v přílišné blízkosti unikajícího vodíku. Nejpravděpodobnější je, že si kapitán uvědomil, že jeho loď je odsouzena k záhubě, a zapálil ji, aby zničil několik set Dhulhulikhů včetně sebe a své posádky.

Když Odysseus spatřil, jak loď zachvátily plameny, zaúpěl. Ale teď zaječel, protože druhá vzducholod' mířila k padajícímu stroji. Jestliže rychle neodbočí, vrazí bokem do vraku nebo se o něj zachytí přídí.

„Uhni, ty blázne!“ řval. „Uhni!“

Ale vzducholod' majestátním způsobem spěla do ohnivé záhuby.

O chvíli později loď opustily stovky nepřátel. Hrnuli se z kokpitů, kopulí a děr vnějšího pláště, potraného při útoku. Netopýří

muži vyskakovali s křídly napůl složenými a rozprostřeli je, až když se ocitli v bezpečné vzdálenosti od vzducholodě a nemohli si ublížit.

Jak Dhulhulikhové mizeli z lodě a s nimi i jejich hmotnost, vzducholod' stoupala vzhůru a rychle se dostala nad hořící vrak. Odysseus se usmíval, neboť si uvědomil, že kapitán záměrně řídil své plavidlo v kursu, který nevyhnutelně vedl ke srážce. Jeho i s posádkou by tak jako tak zabili Dhulhulikhové, proto se pokusil vrazit do zapálené vzducholodě. Ve skutečnosti si to nepřál. Musel doufat přesně v to, co se odehrálo. Poděšení netopýří muži opustili plavidlo, a tak mu umožnili uniknout.

Avšak Modrý přízrak se dostal do vážného nebezpečí. Byl tak zatížený, že už nemohl stoupat výš. A Neshgaiové, i když mohli pokračovat v hrdinském boji, budou nevyhnutelně přemoženi pouhým počtem nepřátel. Až doposud byli schopni bojovat pouze proto, že zakrslíci neměli luky a otrávené šípy. Za několik minut se ti, co přežili, opět poženou po žebříku dolů.

Odysseus rozkázal kormidelníkovi: „Přivaž kormidlo dole! Ale nech motory obrácené vzhůru! Až to uděláš, zařaď se mezi ostatní!“

Kormidelník se neptal, proč má opustit své místo. Byl si vědom, že v boji je třeba každé ruky.

Odysseus stál s nohama ponořenýma v krvi Dhulhulikhů na horní palubě a počítal své „muže“. Zbyli mu tři Wufeové, dva Wagarondité a jeden Alkunquib. Jedním z Wufeů byla Awina, která bude na smrt bojovat s maličkými netopýřími muži. To bylo vše, co mu zůstalo ze dvou set válečníků, kteří se s ním vydali na cestu a vstoupili do Stromu na jeho severní straně. Ještě měl k dispozici šest vroomawských „lidí“.

„Máme jedinou naději,“ prohlásil. „Pobít nebo vytlačit všechny Dhulhulikhy. Za mnou!“

Stoupal po příčkách žebříku a v jedné ruce svíral kyj zakončený pazourkem a druhou rukou se přidržoval zábradlí, aby neuklouzl v krvi. Stále měl na sobě celé brnění a světlo na přilbě mu svítilo. Ale bylo to jen z bezpečnostních důvodů, protože je rozsvícené obrátil dozadu, když se Neshgaiové řítili do trupu lodě. Zpočátku se proti němu nikdo nepostavil. Dhulhulikhové se

příliš soustředili na Neshgaie, než aby ho zpozorovali. Rojili se kolem jediného stojícího obra, poskakovali po hlavní rampě před i za Graushpazem a snášeli se dolů z trámů, aby na něho zaútočili, když ho míjeli. Lávka byla poseta rozdrčenými mrtvolami a po obou stranách rampy ležela na vnějším plášti loď roztrhaná a rozdrčená těla.

Odysseus běžel co nejrychleji a překračoval těla, až se dostal do bitevní vřavy. Roztříštil tři lebky a zlomil kosti dvou párů křídel ještě dřív, než si mužičci vůbec uvědomili, že Graushpazovi přišla pomoc. Neshgai zatroubil a sebral nové síly k opětovnému útoku sekerou. Své podšité brnění i plastikovou masku měl postříkané krví. Tekla i jeho krev. Chobot měl u konce rozetnutý do hloubky a ze zad mu trčely dvě třetiny krátkého oštěpu. Nějaký netopýří muž se střemhlav vrhl z můstku poblíž vrcholku lodi a proklál Neshgaiovi oštěpem brnění. Napůl mu ho zarázil do těla.

Zůstalo asi čtyřicet Dhulhulikhů, kteří byli stále schopni boje. S šíleným fanatismem se vrhli na deset příchozích, měli velice ztráty, ale zasáhli všech deset. Během šedesáti vteřin zemřel jeden Wufea, dva Wagarondité a tři Vroomawové. Ale Graushpaz jim přišel na pomoc svým přesně vedeným prudkým útokem. Tři hlavy rozbil jedním mávnutím sekery, natáhl se a popadl svou zkrvavenou rukou konec křídla, odtrhl ho a poslal vřískajícího mužička z lávky. Otočil se, divoce zatroubil a zaútočil na nepřátele kolem. Jeho sekera rozdrtila další dva Dhulhulikhy. Obr potom strhl okřídleného muže z Odysseových zad a jedním zmáčknutím mu rozmačkal průdušnici.

Nepřátelé začali nečekaně utíkat k otvorům ve vnějším plášti. Měli toho dost. Ale ještě než se k dírák dostali, zastavili se a otočili s jásavým křikem. Otvory vstupovali čerství Dhulhulikhové.

Graushpaz vykřikl: „Svrhněte mrtvé dolů! Zvedněte loď tam, kam se za námi nedostanou!“

Hnal se kolem nich po rampě a téměř je srazil dolů. Ohnul se, zasténa bolestí, kterou mu působil oštěp v zádech, a převaloval velká těla svých přátel z lávky. Všude, kam těla dopadla, se plášť vzducholodě protrhl a mrtví prolétli ven. Vzduch hvízdal

v průlomech, ale na tom nezáleželo.

Odysseus křičel na ostatní, aby se zbavili zbylých těl. Zvedali své mrtvé druhy a shazovali je přes zábradlí. Pak se pustili do mrtvých netopýřích mužů. Dírami neustále přilétaly posily Dhulhulikhů, ale nebylo jich tak zdrcující množství, jaké očekávali. Asi jen padesát. V součtu s těmi, kteří zde zůstali, proti nim stálo celkem šedesát okřídlených mužů. Bohužel na zabití třinácti členů posádky to stačilo několikrát.

Odysseus běžel po rampě až k dvířkám vedoucím do řídicí kabiny. Zatočil na lávce doprava k obrannému stanovišti a poohlížel se po nějaké bombě. Chystal se zapálit roznětku a postavit se s pumou u plynové buňky. Netopýří muži pochopí, co má v úmyslu. Porozumí jeho gestikulaci. Buď odejdou z lodě, nebo hodí bombu proti buňce a všichni okamžitě zemřou. Možná, že jsou tak fanatičtí, že ho to nechají provést, ale má jen tuhle jedinou šanci. Ať tak či onak, ať bombu hodí nebo si to na poslední chvíli rozmyslí, je se svými muži stejně odsouzen k záhubě. Ale netopýří muže by mohl vyděsit tak, aby odlétli.

Nenašel žádnou bombu ani raketu. Všechny spotřebovali. I to bylo k něčemu dobré. Jinak by mohl některý netopýří muž vzít pumu, zapálit ji a všichni útočníci by mohli odletět pryč, než by vzducholod' vzplála.

Odysseus se otočil a běžel zpátky po rampě, až se dostal k nosníku. Skočil na něj a šplhal po něm, až stanul na kostře u základny obrovské plynové buňky. Křičel, dokud se všechny hlavy neotočily k němu, a svým vystřelovacím nožem rozřízl látkový vak.

Trhlina byla maličká. Unikající vodík vydával pronikavý zvuk a fičel mu nad hlavou. Odysseus ustoupil stranou a z kapsy vytáhl krabičku zápalek. Zvedl ji vzhůru, tak aby ji všichni viděli, a pohybem naznačil škrtnutí. Doufal, že netopýří muži vědí, co jsou sirky. Jinak jsou jeho gesta nesmyslná.

Od okřídlených mužů a stejnou měrou od jeho vlastních lidí se ozval křik naplněný hrůzou.

Zaječel: „Dhulhulikhové, opusťte ihned tuto loď! Nebo nás zabijte všechny! Ted'! Shořte jako můry v plamenech ohně!“

Ozvalo se zapraštění. Graushpaz se vrhl přes ochranné zábradlí

rampy a skácel se do pláště vzducholodě pod sebou. Jeho tělo s třeskotem prorazilo tenoučký obal a zmizelo. Splatil svůj dluh. Věděl, že má pouze pár minut života. Skočil, aby dal lodi větší zdvih.

Lidé na hlavní rampě a Dhulhulikhové na nosnících, příčkách a můstcích na pravoboku zůstali jako zmražení. Nepohnuli se, ani když Graushpaz sám sebe svrhl přes zábradlí. Zírali na Odysseovy ruce, krabičku zápalek a sirku.

Velitel Dhulhulikhů měl jasně červenou koženou přilbu, odznak hodnosti ekvivalentní plukovníkovi. Krčil se na můstku. V jedné ruce svíral tenký oštěp a druhou se držel zábradlí. Obličej měl zkřivený. Zažíval muka nerozhodnosti.

Awina se pomalu sehnula a napřímila se s kyjem v ruce. Mrštila jím po nepřátelském veliteli. Kyj rotoval a zasáhl ho do obličeje. Dhulhulikh padl a nevydal ani hlásku.

Ostatní hleděli jeden na druhého. Jejich vůdce byl mrtev a další nejvyšší velitel se musí rozhodnout, zda všichni zemrou jako zápalná oběť v příštích několika vteřinách, nebo se dají na ústup. Odmítnou-li se stáhnout, zajistí si, že jejich úhlavní nepřítel také zahyne. Ale...

Odysseus si uvědomoval, čím procházejí. Jejich život je tak krátký. I když je mizerný, je jediný, který mají. A jestliže utečou, budou moci ještě bojovat. Tahle otřelá fráze je tak pravdivá a tak přesvědčivá jako před dvaceti milióny let.

Odysseus držel krabičku zápalek v levé ruce a přiložil konec sirky k boku krabičky.

„Jedno malé škrtnutí!“ zavolal. „To je vše, co je potřeba! A všichni uhoříme!“

Dhulhulikh s nazelenalou přilbou, označující hodnost odpovídající majorovi, zvolal tenkým pisklavým hlasem: „Tak všichni zahyneme!“

Mávl tenkým oštěpem a zavelel: „Útokem vpřed!“

Aniž by čekal, až uvidí, zda ho následují, sám odstartoval z nosníku, mával křídly a zamířil k Awině. Ale vzduch ve vzducholodi byl řidší a on nemohl plachtit ve zcela správném úhlu. Narazil naplno do zábradlí uprostřed a Awina ho udeřila přes hlavu tomahavkem. Těsně za ním přilétlo asi dvacet dalších,

někteří udělali stejnou chybu jako jejich velitel a narazili do zábradlí. Ostatní se setkali se zbraněmi dvanácti zbylých obránců, kteří stáli zády k sobě, šest obrácených jedním směrem a šest na druhou stranu.

Když Odysseus viděl, že zbytek Dhulhulikhů tiše opustil loď otvory, kterými přišli, zasunul krabičku do kapsy suknice a běžel pomoci svým lidem. Dostal se k nim včas, aby sebral oštěp a probodl jím zezadu netopýřího muže. Čtyři Dhulhulikhové, kteří přežili poslední útok, odlétali pryč a zmizeli v dírách pláště vzducholodi.

Všichni byli tak unaveni, že se mohli stěží pohybovat, a jeden Wufea se zhroutil a zemřel. Ale Odysseus trval na tom, že tři členové posádky opraví trhlinu v plynové buňce a ostatní se s ním vrátí do gondoly. Dokud nedostane Modrý přízrak do země Neshgaiů, nebude se moci vyspat.

Když to skončilo, trochu si několikrát v noci zdříml. Vzducholod' patnáct hodin bojovala s protivětre a pomalu ztrácela výšku. Posádka hledala trhliny v plynovém vaku a našla čtyři maličké otvory, ale další neobjevili. Než vzducholod' opustila území Stromu, křížovala v nejnižších úrovních obří rostliny. To na jednu stranu napomáhalo zvýšení rychlosti, protože zde nefoukal žádný vítr, ale

nároky kladené na kormidelníka byly obrovské. Musel se plavit mezi kmeny, změtí popínavých rostlin a větvemi a podplouvat je. Někdy jen tak tak prolézali. Deset mil za poslední větví Stromu vzducholod' dosedla na travnatou planinu a zhroutila se. Zbýlá posádka vylezla zpod trupu, vynesla zásoby a Odysseus lod' zapálil, aby se pojistil, že nepadne do rukou nepřátel. Nikde v dohledu sice žádní netopýří muži nebyli, ale nechtěl riskovat. Jestliže existovalo něco, co si nepřál, bylo to, aby se Dhulhulikhové naučili stavět vlastní vzducholodě.

Vydali se přes rovinu k horám, na jejichž druhé straně se rozkládala země Neshgaiů. Ostatní zbývající vzducholodi dávno předtím pokračovaly v návratu. Jejich motory pracovaly proti větru a rychle se unavily. Vzducholodě se musely dostat zpátky dříve, než rostlinné svalové motory zahynou vyčerpáním.

O dva dny později zahlédli velký doutníkovitý tvar vzducholo-

dě, která letěla pro ně. Jak přislíbili, loď se pro ně vracela, když si její motory odpočinuly.

Jakmile se vzducholod' ocitla v dohledu lidí na zemi, začalo fungovat rádiové spojení. Vroomawský důstojník Kafbi hovořil s Odysseem.

„Měli jsme štěstí, že jsme se dostali pryč, můj Pane. Celá země se topí po kolena v krvi. Zatímco jsme byli pryč, otroci a Vroomawové povstali proti Neshgaiům. Všude vládne chaos. Neshgaiové drží některé části země a vzbouřenci ostatní kraje. Naše loď na letišti přepadli a zničili sloní lidé. Jenom my jsme je odrazili a přiletěli pro tebe. Otroci i Vroomawové k tobě vzhlížejí, abys je vedl k vítězství. Tvrdí, že jsi bůh lidí a že jsi předurčený od nepaměti k tomu, abys je osvobodil a zbavil svět nestvůr se sloními hlavami.“

Strom se o tom zanedlouho doslechne, pokud to už neví. Shromáždí Dhulhulikhy a svolá hordy, které na něm žijí. A zatímco si jdou Neshgaiové a lidé jeden druhému po krku, udeří. Kdyby jen lidé odložili své povstání na pozdější dobu, až bude jejich největší nepřítel přemožen... ale myslící bytosti se neřídí chladnou logikou, rozhodně ne moc často.

„Panovník a nejvyšší kněz zahynuli,“ pokračoval Kafbi. „Vládce je nyní velký vezír Shegnif. Jeho vojska jsou zadržována v palácovém komplexu a až dosud se nám nepodařilo je zajmout.“

Odysseus si povzdechl. Má za sebou dvacet miliónů let různých krveprolití, bolestí a hrůz. A vypadá to, jako kdyby toho ještě víc leželo před ním, kdyby žil tak dlouho.

Budiž.

Stál s Awinou po boku na velké rovině, její ocas ho šlehal po pravém lýtku, jak nervózně čekala, až vzducholod' provede přistávací manévř. Zeptala se ho: „Můj Pane, až porazíme Neshgaie, co budeme dělat potom?“

Pohládl ji po srstnatém rameni a řekl: „Líbí se mi tvůj optimismus. Až porazíme, ne jestli. Správně. Zajímalo by mě, co bych si bez tebe počal.“

Po několik vteřin cítil svírání v žaludku. Přihodilo se to mnohokrát, vždycky, když mohla zahynout a on by musel žít bez ní.

Pravil: „Není důvod, aby se otroci a Vroomawové museli zdecimovat proto, aby porazili všechny sloní lidi. Domnívám se, že by bylo pro všechny daleko lepší, kdybychom nastolili příměří a uspořádali novou společnost, ve které by Neshgaiové nebyli ani pány, ani otroky, ale byli by rovnoprávní s lidmi. Potřebujeme je v boji proti Stromu stejně, jako oni potřebují nás. Musíme se dohodnout na kompromisu, Awino. Usilovat o kompromisní řešení není slabost. Síla vzniká z kompromisů a ze spojení.“

„Otroci i Vroomawové touží po odplatě,“ prohlásila, „pod svými pány trpěli stovky let. Teď jim to chtějí splatit.“

„Chápu to,“ přikývl, „ale mučedníci mohou na minulost zapomenout, jestliže se jim nabídne dobrá budoucnost.“

„Opravdu?“ zeptala se.

„Ano. V mé době staří nepřátelé zapomínali na dřívější rány a nedůstojné zacházení, a dokonce se z nich stávali přátelé.“

„Můj Pane,“ opět promluvila. Pohupovala se tak, že se bokem otírala o jeho, ocasem ho šlehala přes lýtko a úkosem se na něj dívala, „příště budeš vyprávět o kompromisní dohodě se Stromem! S naším odvěkým nepřítelem! Ničitelem!“

Kdo ví? pomyslel si. Jestliže mozek tvora z masa a kosti může vyhovět mozku jiné bytosti z masa a kostí, proč by nemohl vyjit vstříc rostlinnému mozku? Kdo ví?

Po miliónech let hledal na světě naše potomky.

Považovali ho za kamenného boha, ale byl jen vědec z dvacátého století, který zkameněl při pokusech s molekulami hmoty. Když byl o milióny roků později náhodně přiveden k životu, Země se podstatně změnila a tento poslední lidský potomek Odysseus Zpívající medvěd byl obyvatelstvem, které už dávno nebylo lidské, uctíván jako bůh.

Wufea kočičí a Wagarondit mývalí očekávali od svého boha, že splní jeden předpoklad: kamenný bůh Odysseus musí čelit mnohem mocnější bytosti, vegetativnímu agresorovi Wurutanovi, Stromu, pokrývajícimu kontinent, který pohlcuje jejich vesnice a loviště.

Odysseus je možná jediný žijící člověk a touží pouze po nalezení lidské družky a tím i zajištění dlouhověkosti lidstva. Aby to mohl udělat, musí nejprve proniknout Stromem, jehož kořeny sahají do pekel a větve se dotýkají nebes.

Aby mohl žít lidský život, musí Odysseus, proměněný v kamenného boha, jenom pohnout nebem a peklem. Jak snadný úkol pro boha...

